

81 e ALGEMENE VERGADERING 23 / 24 JUNI 1989

AMERSFOORT

Datum : 25 november 1991

De weergave van deze vergadeing is slechts ten dele volledig.
Bandje 9 mist, waardoor er geen volledige tekstuitwerking van
deze vergaderintg gemaakt kon worden.

23/6/89

Dames en heren ik wil graag deze buitengewone algemene vergadering van de VVD openen. Het is een vergadering die gewijd is aan het verkiezingsprogramma maar zoals in de beschrijvingsbrief de nadere beschrijvingsbrief is aangeduid zullen wij eerst met het bespreken van een samenwerkingsovereenkomst het JOVD. Ik denk dat het goed is dat voor wanneer wij dat doen ik toch nog eventjes bekend maak of herhaal wat ik dan elke keer moet doen bij een algemene vergadering namelijk de waarde van de stemkaarten 1 stem is blauw 5 stemmen is oranje en 10 stemmen is wit . Ik moet u er ook op wijzen dat er in de hal dinerbonnen te koop zijn voor het buffetmaaltijd in de avondpauze van f. 20,--. Dit zijn de mededelingen die ik nu vast doe maar die ik aanstonds om 2 uur wel zal herhalen. Ik wil dan thans overgaan tot de behandeling en het stembureau zegt de algemeen secr. terecht. Ik stel u voor te benoemen mevr. Elfering uit de afd.Schiedam, de heer Hogendoorn afd. Wassenaar de heer Bijlmer afd. Tilburg de heer Zand kc uit Overijssel en de heer Hoving kc Drente en de heer Zand benoem ik tot voorzitter van dit stembureau. Ik neem aan dat u hiermede accoord gaat. en u dient dan thans ten dele van het stembureau achter mij plaatst te nemen en ik wens het stembureau veel succes toe bij de verschillende stemmingen die ongetwijfeld zullen volgen. Dames en heren de concept-samenwerkingsovereenkomst ik heb het u al gezegd is in een aanvulling op de beschrijvingsbrief van de afdelingen toegezonden omstreeks 14 mei. De behandeling zou aanvankelijk plaatsvinden in de buitengewone algemene vergadering in oktober t.w. ook de vergadering die oorspronkelijk voorzien was voor de behandeling van het verkiezingsprogramma. Omdat wij na deze algemene vergadering verder geen algemene vergaderingen meer hebben dit jaar is er derhalve besloten om die samenwerkingsovereenkomst nu aan de orde te stellen. Tijdens de jongste algemene vergadering in Middelburg is dan ook nog even aan de orde geweest of dat wel zou moeten plaatsvinden. Ik denk dat daar een aantal argumenten voor te noemen zijn. Het betekend namelijk dat als de behandeling nu niet zou plaatsvinden dat er dan en heel jaar uitstel komt en je zou dat natuurlijk kunnen ondervangen door te zeggen nou hou dan in die tussentijd een partijraad en delegeer daaraan maar de jaarvergadering in Middelburg heeft gezegd dat men dat toch niet zo gewenst achtte. In de tweede plaats de landelijke commissie jongerenbeleid bestaande uit vertegenwoordigers van de kamercentrales gaat unaniem accoord met de inhoud en voorgestelde procedure met betrekking tot die nieuwe samenwerkingsovereenkomst en ook het adviserend lid van het hoofdbestuur mevr. Ter Rotterdamte heeft aangedrongen op behandeling omdat uitstel in het land niet zou worden begrepen. De JOVD heeft zich in de adviesraad over de nieuwe SWO positief uitgesproken. In maart en april is door enkele leden van de commissie Jacobsen een informele hoorzitting gehouden inzake de nieuwe SWO ook daaruit zijn geen afwijzende geluiden gekomen en dat betekend dat er geen argumenten zijn om de behandeling uit te stellen. Er is wel een duidelijk element om het nu te doen en dat is het volgende. Bij de vorige of bij het tot stand komen van de huidige samenwerkingsovereenkomst is er gebleken dat er naar de richting van de afdelingen en ook wel naar de kamercentrales en ondercentrales onvoldoende tijd is geweest voor begeleiding en het verstrekken van informatie. Als we er nu rekening mee houden dat de nieuwe SWO op 1 januari 1990 moet ingaan dan denk ik zonder meer te kunnen zeggen dat vanaf nu tot aan 1 januari voldoen-

de tijd bestaat voor het hoofdbestuur om voldoende informatie te geven naar de afdelingen. Welnu dames en heren dat voor wat betreft de procedure. Ik heb begrepen dat mevr. Ariels Averink nog iets over de inhoud zou willen zeggen.

Meneer de voorzitter. Ik ben blij dat er nu een concept-samenwerkingsovereenkomst voor u ligt. Een samenwerkingsovereenkomst die terug is naar datgene waarvoor hij wordt overeengekomen namelijk samenwerking op bepaalde terreinen van het jongerenbeleid. De samenwerkingsovereenkomst die ongeveer 5 jaar geleden is gesloten was een verzameling van afspraken die op een of andere manier wel iets met het jongerenbeleid te maken hadden maar die en soms wat verwarde indruk gaven van de mogelijkheden die er waren. De overeenkomst die nu voor u ligt is heel eenvoudig. Wij hebben met elkaar in Middelburg afgesproken dat bepaalde elementen uit de samenwerkingsovereenkomst opgenomen zullen worden zijn opgenomen dus in het huishoudelijk reglement van de VVD dat is met name de plaats van de behartiger van het jongerenbeleid in de diverse besturen van de afdelingen en centrales en de plaats van de landelijke commissie jongerenbeleid. Daarmee was de weg vrij voor een samenwerkingsovereenkomst die zich op zich niet meer hoefde bezighouden met interne VVD zaken. Dat wat u vindt in deze samenwerkingsovereenkomst is datgene waarin wij werkelijk samenwerken met de JOVD namelijk bepaalde terreinen van het jongerenbeleid sterk gericht op de vorming en scholing en de opvang van jongeren. Ik hoop dat u in de toekomst met deze samenwerkingsovereenkomst in uw afdelingen en centrales goed zult kunnen werken.

Dank u wel. In vervolg op deze inleiding van mevr. Ariels Avering moet ik u zeggen dat er twee moties binnen zijn gekomen ze zijn gedateerd van 19 juni het is dus ook niet mogelijk geweest om de moties ter kennis te brengen van de afdelingen. Ik zal u die moties even voorlezen, ik doe het ook daarom omdat waarschijnlijk behandeling van die moties vooraf dienen te gaan aan de bespreking althans een gedeelte vooraf dient te gaan de bespreking van de samenwerkingsovereenkomst zelf. De moties zijn afkomstig van de afdelingen Hoogezand Sappermeer en luidt als volgt: De afdeling Hoogezand Sappermeer in vergadering bijeen op 15 juni geeft de wens te kennen de banden met de JOVD te verbreken en nadien vragen wij uw aandacht om het jeugdwerk meer te verplaatsen richting het jongerencontact. Ik denk dat je zondermeer kunt zeggen dat wij daar niet voor voelen dat zal aanstonds in de bespreking wel aan de orde komen. De tweede motie zegt dat de afdeling Hoogezand Sappermeer in vergadering bijeen op 15 juni vraagt uw mening aan zake de uitspraak in de JOVD aangaande het Koningshuis en de tweedekamerfractie. Ik weet niet wat bedoeld wordt met de uitspraken in de over de tweedekamerfractie met betrekking tot de uitspraken van de JOVD aangaande het Koningshuis heb ik een en andermaal gezegd dat de VVD volstrekt tevreden is met het Koningshuis zelfs een groot voorstander is van het Koningshuis en dat wat ons betreft die zaak daarmee is afgedaan. Wij staan uiteraard ter zaak toe dat andere daar een andere mening over hebben maar de VVD is een vervent aanhanger van het Koningshuis applaus. Een voor wat betreft het hoofdbestuur dames en heren is daarmee deze zaak afgedaan. Bovendien zou de afdeling Hoogezand Sappermeer het adviseurschap van mevr. Ter Rotterdamte op de algemene vergadering van vandaag ter discussie willen stellen. Ik zie daar geen enkele reden voor maar mis-

schien helemaal aan het eind van dit onderwerp kunnen we daar even op terugkomen. Ik zie daar geen enkele reden voor omdat immers mevr. Ter Rotterdamte op de jaarlijkse algemene vergadering van eind mei in Middelburg benoemd is. Goed dames en heren het woord is mevrouw. U moet uw knopje indrukken en vasthouden.

Mevrouw de Pape afdeling Capelle. Het was mij bekend dat u uw uiterste best zou doen om een mogelijkheid te zoeken dit agendapunt later te behandelen. Als uit een hoge hoed getoverd komt zonder enige toelichting misschien excuus een blaadje te voorschijn bij de post van vorige week vrijdag als of er nooit bezwaar tegen de behandeling van vandaag is geweest en alsof er de afgelopen week geen post naar de afdelingen is gegaan waar op zijn minst een vooraankondiging bij kon. Het bestuur van de afdeling Capelle betreurt deze gang van zaken niet alleen ze vindt het principieel onjuist om zo met de jongere om te gaan. Onze jongere zorgen dankzij hun enthousiasme voor de broodnodige ledenaanwas ze zijn volwaardig lid maken deel uit van ons afdelingsbestuur laten hun stem horen bij de fractie en afdelingsvergaderingen en hebben de afgelopen dagen ook volop meegewerkt om de krantjes rond te brengen op de markt te assisteren en ook om aan uw laatste oproep de telefoonactie gehoor te geven en als beloning komt er dan 5 dagen voor de vergadering een stuk waarover nog de afdelingen nog de centrales inhoudelijk hebben kunnen discussieren en een standpunt kunnen bepalen. Wel worden deze gedwongen een contract voor 5 jaar af te sluiten een situatie die zelfs in de door ons steeds weer ter voorbeeld gestelde bedrijfsleven niet voorkomt en zelfs ondenkbaar is. De smaak die hiervan bij ons is achtergebleven is er een van we zijn wel goed om voor bepaalde belangen snel actief te worden maar met de belangen van onze afdelingen en in dit geval van onze jongeren wordt geen rekening gehouden. Dit laatste zult u ongetwijfeld willen bestrijden doch u kunt dit gevoel enkel wegnemen wanneer u alsnog besluit om dit punt van de agenda af te voeren mocht dit onverhoopt niet gebeuren dan zal een orde voorstel indienen en een uitspraak aan de algemene vergadering vragen om dit punt van de agenda af te voeren. Dank u wel.

Meneer de voorzitter ik sluit mij graag aan bij de vorige spreekster. Het jongerebeleid is ontzettend belangrijk binnen onze partij we moeten er gewoon hard aanwerken en een samenwerkingsovereenkomst met de JOVD kan heel veel goede vruchten afwerpen. Ik denk dat echter een jongerebeleid de meeste vruchten afwerpt als het beleid gedragen wordt door de afdelingen. De afdelingen staan het dichtst bij de jongeren en het is dan ook ontzettend belangrijk de vorige spreekster benadrukte dit ook, dat er een goeie discussie binnen de afdeling kan plaatsvinden over de samenwerkingsovereenkomst alvorens in deze vergadering over te gaan tot een besluit en ik doe dus ook een voorstel om dit agendapunt nu van de vergadering af te schrappen.

Gaat u gang. Jager afdeling Hilversum. Dank u wel voorzitter. Ook in Hilversum en omgeving hebben wij gelukkig enige jongere in onze ledenbestand staan. Wij vinden dat de jongere binnen onze partij eerst in aanmerking komen voor een samenwerkingsovereenkomst regionaal gezien in plaats van dat de met de JOVD

verdergaan. De JOVD heeft nu reeds tweemaal uitspraken gedaan over het Koningshuis waarbij de VVD in onze optiek toch negatief belicht is geworden. De motie van Hoogezand Sappermeer spreekt ons wel aan. U zegt zelf bij de inleiding wij gaan nu eerst vanavond vaststellen en daarna zullen wij de tijd nemen de afdelingen cq de leden te informeren. Ik vind dat is het paard achter de wagen spannen er zal eerst informatie moeten

komen naar de leden toe via de afdelingsbesturen voordat wij iets gaan vaststellen als we nu iets vaststellen heeft informatie geen zin alleen hoe het uitgewerkt zal moeten worden want we hebben hier dan al vastgesteld. Ik wil graag uw antwoord.

Hieltjes van de afdeling Den Haag. In Den Haag werken wij ook met het VVD jongerecontact daarnaast bestaat er in Den Haag de JOVD. De ervaring is dat dat VVD jongerecontact binnen de kamercentrale afdeling heel goed functioneert heel veel goed werd verricht maar dat de JOVD daarnaast ook kan functioneren en vooral op de jongeren die nog niet meteen lid willen worden van de VVD een goede rol kunnen spelen in de opvang. Het zijn vaak jongere die nog niet de beslissing hebben genomen om lid van de VVD maar die wel lid willen worden van de JOVD die ook opereert met een goede organisatie met vormingswerk en die dan later grotendeels kunnen toestromen tot de VVD. Ik denk dat het goed is dat deze samenwerkingsovereenkomst die beperkter is dan de samenwerkingsovereenkomst van 5 jaar geleden hier behandeld wordt en ook aangenomen wordt.

Wilt u uw naam even zeggen. Moeton afdeling Loosdrecht. Ik ben zelf voorzitter van een van deze jongerecontacten die dus op landelijk niveau soms niet helemaal geaccepteerd worden. Wat ik wil benadrukken behalve het feit dat ik mij bij alle voorgaande sprekers aansluit is het feit JOVD en jongerencontacten moeten naast elkaar kunnen bestaan als ik een mogelijk lid ben van twee verenigingen dan kies ik uiteindelijk voor de vereniging het meest sympathiek is daarentegen wil ik er wel op wijzen dat er dus inderdaad een heleboel jongeren zijn die zich niet kunnen vinden bij de JOVD of haar beleid en daarom liever bij de VVD als jongerencontact zich aansluiten. Bovendien heeft dit nog eens het effect dat wij van onderuit de basis van de partij verbreden sterker maken en dat wij ons gedragen als volwaardige VVD leden.

IK denk dat dat laatste nooit door iemand ontkend is. Jawel u suggereert dat dat een beetje ontkend wordt.

Ik zou dat niet willen ontkennen maar waar het eerder omgaat is dat de JOVD zich wel eens niet als volwaardig VVD lid gedraagt. Hierbij kan ik refereren naar de IKON uitzending Sjapo waar de heer J.Kelder een bepaalde uitspraak heeft gedaan. Ook bij ons is in de afgelopen weken in de Gooi en Eemlander weer een uitspraak van verschenen van die JOVD inderdaad weer over het Koningshuis dat dat maat afgeschaft moet worden of anders in ieder geval niet door erfopvolging moet plaatsvinden. Dit zijn vreemde zaken. Zonder meer. Dit zijn trappen naar de VVD die wij niet kunnen hebben op dit ogenblik.

De heer Zwart. Ja meneer de voorzitter ik ben in zoverre wat verbaasd dat mij net werd gezegd dat ik moet kiezen tussen twee verenigingen als ik beide sympathiek

vind ik ben wel lid van een stuk of tien verenigingen en ik blijf ook van alle tien lid. Zo weet ik ook dat er een hoop mensen zijn die lid zijn van de JOVD en de VVD net zo goed als jonge mensen in de VVD zijn die geen lid worden van de JOVD en andersom JOVDers die geen lid worden van de VVD. Ten aanzien van de mensen die in de VVD actief zijn hoeven we uiteraard geen overeenkomsten te sluiten want dat zijn zaken die we hier in de vergadering regelen. De ratio achter een samenwerkingsovereenkomst is dat het ook gaat proberen samen dingen te doen met organisaties die buiten de VVD staan. Wij hebben in Enschede de indruk dat het de afgelopen jaren goed heeft gewerkt. Net werd ons het voorbeeld geboden van Capelle een vergelijkbare situatie is in Enschede gerealiseerd zonder jongerencontact maar in een goede samenwerking en goede verstandhouding met de JOVD. Je kunt natuurlijk heel lang gaan touwtrekken over waar dat nu aan ligt en hoe dat nou komt desondanks blijft staan dat als je als VVD en JOVD als je als liberale in Nederland een zo goed mogelijk resultaat wil boeken dan moet je proberen met elkaar afspraken te maken. Dat is wat in deze samenwerkingsovereenkomst is gebeurd ik moet zeggen dat ik u eigenlijk gewoon had willen feliciteren met dit resultaat omdat het een stuk beknopter is geworden en zich veel meer beperkt tot een aantal wezenlijke zaken ik hoop ook eigenlijk dat de vergadering met dit minimum gewoon accoord gaat want als je nog minder afspreekt dan is inderdaad de vraag aan de orde wil je nog wel samenwerken of wil je inderdaad de verdeeldheid in de liberale kring nog eens wat verder aanwakkeren. Nu dat is iets waar wij uitdrukkelijk niet voor kiezen.

De heer Bakker. Voorzitter enige jaren geleden hebben wij een aanzet genomen op basis van de oude samenwerkingsovereenkomst met het verzoek aan een ieder op welk niveau dan ook om een aanzet daarvoor te geven. Toen konden we al beginnen met elkaar in discussie te komen te komen tot samenwerkingsovereenkomsten en als dan hier als argument wordt gebruikt dat men nauwelijks de tijd heeft gehad om met elkaar erover te kunnen discussieren omdat dan hier plenair te behandelen denk ik dan ben je toch wel een beetje heel erg laat daar heb je alle gelegenheid in de afgelopen jaren voor gehad en daar moeten we zeker beeldvorming bij elke afdeling boven water zijn gekomen. Dat is bij ons het geval geweest we hebben die contacten gelegd we proberen dat steeds verder uit te bouwen en wat dat betreft gewoon behandelen een duidelijke overeenkomst hier neerleggen en op basis daarvan verder gaan.

De heer Prins. Meneer de voorzitter daar wil ik even op reageren ik kom straks in tweede termijn als ik mag ook nog wel terug maar dit vind ik een beetje de zaak verdraaien wat dhr. Bakker nu doet want natuurlijk is er de afgelopen 4 1/2 jaar contact met de JOVD en natuurlijk is er over samenwerking gesproken en in sommige gebieden gaat dat heel goed maar het heeft natuurlijk niets te maken met de procedurele kwestie dat je nu 5 dagen voor de vergadering een stuk voorgetoverd krijgt wat een nieuwe samenwerkingsovereenkomst is waar je 5 jaar weer aan gebonden wordt zonder dat elke afdeling en zonder dat elke centrale daar inhoudelijk over heeft kunnen discussieren.

Wie nog meer. Mevr. Ariels Avering. Dames en heren heel duidelijk is uit uw diverse opmerkingen gebleken dat u de jongere als leden van de partij belangrijk vindt en

dat vinden wij ook. Daarom willen wij graag veel mensen binden aan de liberale stroming veel mensen die jong zijn die hun keuze voor dit leven nog moeten maken voor een deel en die ook een enthousiasme hebben om hun meningen en hun keuzes uit te dragen. Liberale jongeren die in een bepaalde periode van hun leven direct zullen kiezen voor een politieke partij maar ook jongere die zeggen ik ben wel liberaal maar ik wil mij nog niet aan een politieke partij binden. De heer Hieltjes uit Den Haag heeft daar heel duidelijk op gewezen. Hij geeft aan dat in Den Haag een aanvullende rol door JOVD en VVD gespeeld wordt en dat jongeren zich daartussen bewegen. Sommige hebben de keuze gemaakt beslist binnen de VVD te willen functioneren en wij achten dat belangrijk en wij willen daar vanzelfsprekend zeer graag de kans voor geven. Een aantal bevind zich nog of bevind zich bij de JOVD en wil daar functioneren. Mevr. de Pater u stelde als eerste dit probleem aan de orde ik ken vanzelfsprekend Capelle a/d IJssel en afdeling die zeer actief geweest is of is in jongerenbeleid ik denk ook dat u in uw afdeling nauwelijks problemen heeft gehad op dit vlak. Ik denk dat jongere daar altijd zeer gewaardeerd zijn dat zij ook op alle vlakken hebben meegewerkt en dat daartoe alle kansen binnen de VVD in Capelle a/d IJssel geboden zijn. Het is denk ik de manier waarop wij ons dat eigenlijk voor ogen zien ook binnen de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Een aantal activiteiten met name op het landelijk niveau zien wij als samen te ondernemen met de JOVD op regionaalniveau zijn er vele dingen samen met de JOVD te doen is er op plaatselijk niveau een JOVD dan kan dat ook goed maar zoals dat in Capelle a/d IJssel gaat waar jonge leden binnen de afdeling alle kansen krijgen om te functioneren binnen die afdeling en hun bijdrage te leveren en daarvoor gewaardeerd worden ik denk dat dat eigenlijk is wat wij met elkaar graag willen. In die afdeling kan dat is er plaats voor wordt dat gewaardeerd en daarbuiten zijn er ook mogelijkheden om ook met de JOVD actief te zijn. Eigenlijk stelt Hilversum precies hetzelfde aan de orde de aandacht die er voor jongere binnen de VVD moet zijn en ik denk dat de spreker van Hilversum daar volkomen gelijk in heeft die aandacht moet er zijn en die aandacht is er ook. Informatie zegt u heeft geen zin meer als we nu besluiten over te gaan tot het aannemen van een overeenkomst die in 1 januari 1990 ingaat. Ik denk dat ik het daar niet helemaal met u eens ben ik denk dat informatie meer inzicht geven in wat er beoogt wordt met de JOVD de samenwerkingsovereenkomst met de JOVD zeker zijn nut heeft tot 1 januari 1990 maar ook na januari 1990 omdat u bent hier nu en ik ben dat zoveel gekomen zijn maar toch zijn er veel mensen in de VVD waarvoor het jongerenbeleid niet altijd zo als een heel duidelijk doel en beleidsonderdeel binnen de vereniging VVD leeft. Ik denk dat we door zeer veel informatie te verstrekken ook in de ronde van kamercentrale bezoeken die nog voor het einde van het jaar zal plaatsvinden dat daar door die informatie een veel beter beeld ontstaat niet alleen van de samenwerkingsovereenkomst VVD JOVD maar ook van het jongerenbeleid zoals wij dat binnen de VVD voeren. De heer Hieltjes uit Den Haag heb ik net al even aangehaald hij heeft duidelijk de aanvullende rol van de jongere binnen de VVD en JOVD zoals dat in Den Haag gaat aangehaald ik denk dat dat in zo'n dergelijke centrale een vrij groot gebied waar men samen kan werken uitstekend gaat. Ik ben daar heel blij mee.

De heer Moeton uit Loosdrecht is eigenlijk bang dat wij en de voorzitter refereerde daar net al aan jongeren niet als volwaardige leden zien en dat is heel jammer dat hij die indruk heeft. In een van de laatste nummers van Vrijheid en Democratie heb

ik een stukje geschreven waarin ik heel duidelijk aangeef wat het doel is van het jongerenbeleid binnen de VVD en dan is dat een emancipatiebeleid van jongeren en een intergratiebeleid van jongeren een beleid waarin jongeren binnen de VVD als volwaardige leden kunnen meedoen en ik denk dat de heer Moeton als hij dat nummer van V en D nog kan vinden daar heel duidelijk kan lezen wat de bedoeling is en ik hoop dat hij daar ook dan meer tevreden mee kan zijn omdat juist het doel is om jongeren te laten functioneren binnen die VVD.

De heer Zwart uit Enschede wijst op de goede verstandhouding die in Enschede leeft binnen de jongeren. Ik denk dat het prima is dat het daar zo gaat en ik ben blij met zijn steun in deze. De heer Bakker zegt uit Haarlem wij kunnen eigenlijk is de discussie begonnen voor de oude SWO afgesloten was en het was toentertijd u herinnert zich dat misschien een zeer levendige discussie. De discussie is alle jaren waarin de SWO gegolden heeft inderdaad aan de gang gebleven en eigenlijk kun je zeggen de huidige SWO is het resultaat van een voortdurende discussie die onder andere ook heeft plaatsgevonden in de commissie jongerenbeleid VVD JOVD u kent hem allen de commissie Jacobsen en het resultaat van die discussie is deze huidige SWO dat wil niet zeggen dat de discussie hierna moet ophouden maar heel duidelijk heeft er een zeer diepgaande en levendige discussie plaatsgevonden. De heer Prins van de KC Leiden wijst erop dat de afdelingen heel laat deze samenwerkingsovereenkomsten hebben ontvangen hij heeft daar gelijk in de KC leider zelf had hem iets eerder gelukkig dankzij de vertegenwoordiger in de LCJ zoals alle kamercentrales de SWO iets eerder hadden. Het is spijtig het is heel jammer maar wij hebben deze wijze van handelen door omstandigheden zo moeten doen ik vind het ook spijtig dat het zo niet anders kan. Dank u wel.

Dank u wel. Ik wou nog eventjes reageren op het feit dat de afdelingen het vrij laat hebben gekregen dat is inderdaad erg vervelend. Als er geen kabinetscrisis waren geweest was deze vergadering pas in oktober geweest en u begrijpt dat dan die samenwerkingsovereenkomst allang tevoren naar de afdelingen toe was gestuurd geworden. Dat is zo. Nu kunnen we daar op twee manieren op reageren geconstateerd hebbende dat dat gewoon ontzettend vervelend is kan je daar op twee manieren op reageren je kan dus zeggen we behandelen hem wel of we behandelen hem niet. Het feit is natuurlijk wel dat als we hem niet zouden behandelen dat wij van mening zijn dat we daar niet een afzonderlijke algemene vergadering voor bijeengeroepen moet worden tenzij de algemene vergadering ook bereid is de consequenties in financiële middelen te accepteren want het kost echt heel veel geld om een afzonderlijke vergadering voor en punt bij elkaar te roepen. Ik zou er verder nog op willen zeggen dat ik nogmaals wil wijzen dat bij de voorbereiding van deze samenwerkingsovereenkomst instemming in vele gemia is geweest echt in vele gemia is geweest en dat mede op basis daarvan het hoofdbestuur heeft besloten om toch maar deze samenwerkingsovereenkomst aan u voor te leggen. Bovendien wil ik er nog op wijzen dat er inderdaad in Middelburg over gesproken is naar aanleiding van de aankondiging in Vrijheid en Democratie op 14 mei was dat of inderdaad er vandaag over gesproken zou worden en dat de algemene vergadering toen heeft besloten dat door te zetten en natuurlijk kunt u nu als algemene vergadering zeggen nou dat doen we niet de algemene vergadering is meester van zijn eigen besluiten zeg ik dan opgewekt maar dient dan ook wel de consequenties te aanvaarden.

Meneer Prins staat klaar geloof ik of u wilde eerst iets zeggen. Mijn naam is Vroeg afdeling Delft. Mevr. Ariels Averink had het net over de integratie van onze VVD jongeren. Wel nu wat zou nu een mooiere kans van integratie zijn als je deze jongere ook laat actief laat meewerken aan het tot stand komen van deze samenwerkingsovereenkomst en nu zijn er inderdaad jongere geweest die daar aan hebben meegewerkt maar de jongeren binnen de afdeling hebben dat niet en nu mocht u zeggen het spijtig spijtig dat het allemaal zo laat is en dat het kabinetsscrisis is geweest. Inderdaad spijtig dat de jongeren nu niet de kans krijgen om mee te werken aan het tot stand komen van een goede samenwerkingsovereenkomst.

Ja, ik moet dan toch even herinneren aan de commissie Jacobsen waarin ook jongeren van de zijde van de JOVD zitten en ook jongeren van de zijde van de VVD en ja kijk wij kunnen natuurlijk als hoofdbestuur niet alle jongeren in het hele land in zo'n commissie zetten. Meneer Prins wilde iets zeggen.

Meneer de voorzitter even op uw allerlaatste opmerking in eerste termijn ingaand niet op de reactie van deze meneer maar u zegt van ja in Middelburg is er over gesproken en toen heeft de vergadering besloten om deze vergadering toch door te zetten. Ik denk dat we dat misverstand even moeten wegnemen want dat is absoluut niet waar. Er zijn toen een tweetal suggesties gedaan of we behandelen het in de partijraad die in september wordt gehouden of we zetten het over de datum van 1 januari heen. Daar zou over nagedacht worden en dan zou er een conclusie komen nou die conclusie is gekomen zonder toelichting maar we kunnen natuurlijk nog heel lang en breed hierover discussieren meneer de voorzitter het is duidelijk dat het hoofdbestuur wat dat betreft ook in een moeilijk parket zit de zaak moet toch een keer op de rails gezet weer worden ook de kamercentrale Leiden wil daar absoluut niet dwars over liggen maar heeft wel degelijk begrip voor de problemen die de afdelingen heel duidelijk geventileerd hebben en die zou ik ook van harte willen ondersteunen. Ik zou met uw wel nemen een tussenvoorstel willen doen en dan kunnen we dat heel snel denk ik vanmiddag oplossen als we het daar allemaal over eens zijn dat we nu zonder enige inhoudelijke discussie over de SWO deze vaststellen voor de termijn van 1 jaar. Dat betekend dus het hele jaar 1990 en dat u de SWO weer in de voorjaarsvergadering de algemene vergadering agendeert zodat iedere afdeling en iedere centrale na de verkiezingsperikelen die dan na 6 september zijn afgelopen hopen we voorlopig weer even de tijd heeft om hier inhoudelijk met elkaar over te kunnen discussieren en dat we dan op de volgende algemene vergadering voor de rest van de termijn die SWO kunnen vaststellen.

Ja ik begrijp meneer Prins dat uw voorstel feitelijk als een soort ordevoorstel moet worden aanvaard nu zonder discussie verder he dan is de zaak afgehandeld en voor 1 jaar dus voor het jaar 1990 het Hoofdbestuur draagt er dan zorg voor dat tijdig inderdaad voor die jaarvergadering in 1990 en dat kan natuurlijk inderdaad de nodige documentatie bij de afdelingen is afzonderlijk punt op de jaarvergadering daarmee voorkomen we dus dat er niet de consequentie van het niet behandelen ontstaat namelijk dat er een jaar lang geen overeenkomst is met alle mogelijke consequenties van dien met name als het gaat om de gemeenschappelijke

opvatting opvang van jongeren. Ik denk dat ik van de zijde van het hoofdbestuur het is niet zo vol achter de tafel toch positief op wil reageren en uw voorstel dan nu verder als eerste aan de orde wil stellen. Wie vanuit de algemene vergadering wil daarop reageren.

Mijn naam is van Gilzen. Ik zie de ratio van dit voorstel toch niet helemaal in. Ook inhoudelijk wil ik even op de laatste spreker ingaan. Hij heeft gezegd dat er voornamelijk binnen afdelingen nog al moeite is met die samenwerkingsovereenkomst. Dat begrijp ik helemaal niet. Als er ergens geen of weinig invloed uitgaat van die samenwerkingsovereenkomst op de jongeren contacten dan is het wel op afdelingsniveau die kunnen gewoon doordraaien. Het gaat er alleen om dat de organisatie van jongerencontacten op landelijk niveau aan banden wordt gelegd en ik zie eigenlijk niet goed in waarom een overeenkomst wel voor een jaar zou kunnen worden aangegaan en niet voor een langere termijn terwijl we al en periode van 5 jaar achter de rug hebben waarin de SWO eigenlijk zonder moeilijkheden is uitgevoerd. Die SWO was echter nog een stuk uitgebreider dan de huidige.

Meneer Zwart. Ja meneer de voorzitter even dan formeel maar dan vraag ik mij even af hoe je voor een jaar een overeenkomst aangaat die onder meer als inhoud heeft dat het die 5 jaar duurt en dat er na 4 jaar wordt gepraat over verlenging daarvan ik denk dat dat materieel toch betekent dat u de overeenkomst is veranderd. Maar het probleem van een overeenkomst is dat je hem niet eenzijdig kunt veranderen. Dus ik neem aan dat over dit punt dan toch betekend dat we geen beslissing nemen dat u weer in overleg gaat en dat we dan toch het risico lopen dat we op 1 januari zonder samenwerkingsovereenkomst zitten. Ik zou mij andersom kunnen voorstellen dat is een wijziging de andere kant op dat wij deze overeenkomst aangaan ik zal maar voor een onbepaalde duur en heel nadrukkelijk zeggen dat we de discussie hoe het verder moet eerder willen opstarten niet pas over 5 jaar maar misschien op een kortere termijn en op het moment dat wij het eens zijn geworden over een andere manier van werken ja die andere afspraak gaat gelden. Ik denk dat dit toch formeel correcter is dan wat u nu voorstelt.

Wie nog meer. Moltmaker afdeling Haarlem. Ik denk dat het bezwaar wat wordt gemaakt dat de afdelingen en kc niet betrokken zijn bij de tot standkoming van deze samenwerkingsovereenkomst eigenlijk een kul bezwaar is. Mag ik u heel even onderbreken. In de landelijke commissie jongerenbeleid zitten afgevaardigden van de kamercentrales. Nou dat komt er dan nog eens bij. Maar mijn punt is dat natuurlijk op afdelingsniveau en op het niveau van kc en oc invulling aan die overeenkomst zal worden gegeven en dat die discussie heel duidelijk naar aanleiding van de overeenkomst zal gaan plaatsvinden. Dat kan dus heel goed het komend half jaar het kan minder goed als er geen overeenkomst ligt. Dus ik zie niet in waarom we hem niet kunnen behandelen en vaststellen vandaag.

Wie nog meer. Meneer Wigman. Voorzitter u heeft zo straks in uw inleiding een aantal instanties en namen opgenoemd van mensen die het allemaal eens waren met de tekst die op dit moment voor lag. Het kanaal voor afdelingen en kamercentrales om te discussieren in eerste instanties is bijvoorbeeld in landelijke commissie jongerenbeleid. U heeft zo straks terecht opgemerkt dat die commissie unaniem

het eens was met de voorgestelde tekst. Ik vraag mij dan ook af wat inhoudelijk qua discussie het nut is van het uitstellen van een jaar. Ik zou er op dit moment meer voorstander voor zijn om toch de samenwerkingsovereenkomst op dit moment zoals die voorligt aan te nemen maar ik zou de suggestie van de heer Zwart ook wel willen aanbevelen om eerder tussentijds binnen onze organisatie de voortgang te bediscussieren.

Wie nog meer. De heer Vredendrecht. Even dat ding indrukken en ingedrukt houden. Jawel. Meneer de voorzitter er is hier gezegd over de afdelingen die tot nu toe nog geen mogelijkheid hebben gehad om te reageren op de samenwerkingsovereenkomst. Ik denk juist daar waar het de afdelingen zijn waar die samenwerking in eerste instantie goed van de grond moet komen dat het ook erg belangrijk is dat de leden van die afdeling het idee hebben dat zij mee kunnen praten heel bewust mee kunnen praten bij de tot standkoming van de samenwerkingsovereenkomst vandaar dat ik warm voorstander ben van het voorstel dat de heer Prins net gedaan heeft om nu de samenwerkingsovereenkomst zoals die daar ligt voor een jaar in werking te laten treden en dan na het ene jaar er een grote discussie over te kunnen houden.

Dank u wel. Meneer Makkaai. Ja voorzitter ik spreek namens de afdeling Leiden. De afdeling Leiden voelt zich niet overvallen door de overeenkomst wij voelen ons nooit overvallen door het hoofdbestuur want we kunnen op elk punt op elk moment reageren maar dat is nu juist mijn inhoudelijke bezwaar dat zo lezend de overeenkomst ik toch wel enige vragen heb maar die wil ik graag op een goede manier behandeld zien hebben en de vraag heeft met name betrekking op de doelstelling van deze overeenkomst er worden wel is waar doelstelling geformuleerd maar die hebben betrekking op de onderliggende organisaties en niet op de overeenkomst als zodanig en dat is mijn hoofd bezwaar in deze overeenkomst zoals die thans in concept voorligt en om nu geen gat te laten vallen tussen de samenwerking lijkt mij het ordevoorstel van de heer Prins buitengewoon verstandig en ik denk dan ook dat we dat moeten steunen.

Dank u wel. Daar. Wilt u uw naam ook nog even noemen voor het apparaat. Voorzitter van der Laag van de afdeling Zwartsluis. Ik begrijp de argumentatie niet helemaal om nu de SWO voor 1 jaar te gaan vaststellen en daarna opnieuw een discussie te gaan openen. Het lijkt mij dat de samenwerkingsovereenkomst zoals die er nu voorligt uitgebreid aan de orde is geweest in zowel de commissie jongerenbeleid in de landelijke commissie jongerenbeleid en ook in de commissie Jacobsen. Daarin zijn partijen het eens geworden via de landelijke commissie jongerenbeleid hebben dus in de voorbereidende fase afdelingen en kamercentrales wel degelijk invloed kunnen uitoefenen op de inhoud en de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst het lijkt mij dat het in die gremia voldoende is bediscussieerd en besproken en ik zou dan ook gewoon het voorstel willen handhaven om nu die SWO voor 5 jaar vast te stellen.

Dank u wel. Gaat u gang. Dank u wel voorzitter ik zou hier toch graag op willen reageren op d laatste spreker dat de afdelingen waar het in wezen moet gebeuren dit concept niet aan aan de leden hebben kunnen voorleggen en dat er dus in een

hoger orgaan wel gedaan is is heel mooi en aardig maar de leden waar in wezen de partij op moet draaien en op moet steunen hebben dit concept niet kunnen bespreken op de ledenvergadering en dat wou ik toch wel even als aanvulling hierop toelichten.

Ja ik ben dat wel helemaal met u eens aan de andere kant zitten we natuurlijk met een getrapte organisatie waarbij landelijke deelorganisatie landelijke deelcommissies hetzelfde geldt ook voor vorming en scholing het geldt ook voor de propaganda bestaan uit afgevaardigden van de kamercentrales en daarvan gaat het natuurlijk omlaag naar de afdelingen U hebt op zich zelf gelijk dat in formele zin de afdelingen daarover niet hebben kunnen praten om dat in formele zin van het hoofdbestuur uit niet eerder iets naar de afdelingen is toegestaan maar bij de voorbereiding hebben we te maken met een getrapte organisatie. U wilt nog iets zeggen. Ja en dan ga ik langzamerhand afsluiten. Wilt u nog even uw naam noemen en daarna heb ik nog twee sprekers.

Ga eerst uw gang maar. Pijet van de afdeling Benthuizen. Ik wilde aansluiten bij de laatste spreker met de aanvulling dat de commissie Jacobsen zowel als de landelijkecommissie jongerenbeleid adviserende organen zijn aan het hoofdbestuur en aldus niet altijd een mogelijkheid hebben om echt elke afdeling in het land van informatie te voorzien daar zijn ze helemaal niet op toegerust. Ik zou dus graag het voorstel van de heer Prins willen ondersteunen en in deze een beetje creatief zijn met die formele regels. Dank u wel gaat uw gang.

Ik wil nog een keer reageren. Door het hoofdbestuur en door de verschillende sprekers wordt meerdere malen gewezen op het feit dat er al overleg is geweest bij de landelijke jongerencommissie welnu dat zijn de leden die al actief zijn ja laten we nu de jongeren die nog niet actief zijn laten we die nu eens bij de zaak betrekken door deze samenwerkingsovereenkomst eerst binnen de afdeling te discussieren en ik denk dat het voorstel van de heer Prins heel goed is en ik ondersteun dit dan.

Meneer Huiberts. Meneer de voorzitter in Gelderland hebben wij een uitstekende contacten en geven we een erg goede invulling aan de samenwerking met de JOVD. Wij hebben gemerkt dat er een grote mate van eenheid is om die samenwerking voort te zetten op dit model. Ik denk ook dat het belangrijker is om die samenwerking vorm te geven door het te doen dan door er steeds over te praten dus het lijkt mij ook beter om gewoon dit aan te nemen voor 5 jaar en gewoon aan het werk te gaan en er invulling aan te geven dan geven wij vorm aan eenheid in plaats van dat wij steeds verdeeldheid zitten te bespreken. Applaus.

Dank u zeer meneer Huiberts. Ik wilde nu feitelijk als u mij toestaat de discussie beeindigen we hebben deze twee dagen nog ontzettend veel andere dingen te doen waar u denk ik een levendige discussie zult willen uitlokken. Echt de allerlaatste.

Ja als we niet genoeg voorbereidingstijd hebben gehad om die SWO hier goed te behandelen en hem voor 5 jaar aan te nemen dan vraag ik mij af het verkiezings-

programma wordt ook in oktober behandeld kunnen we daar dan nu ook niet goed over praten daarbij komt nog eens dat de toelichting van de commissie op het verkiezingsprogramma pas vanochtend beschikbaar was.

Ik denk dames en heren dat we een beetje in een dilemma zitten zoals gezegd wij van de zijde van het hoofdbestuur staan we sympathiek tegenover het voorstel wat de heer Prins heeft gedaan dan kunnen we in elk geval voorkomen dat we een vacuum van een jaar ontstaat aan de andere kant zitten we natuurlijk ook in een formele situatie en ik denk dat het goed is dat de her van der Berg als onze bewaker van ons formele geweten daar nog ens even iets over zegt.

Voorzitter het is zo dat alles natuurlijk wat in dat concept staat zoals dat bij alle nu aanwezig is en dat al die artikelen en daar kun je nu over praten maar het belangrijkste artikel waar het allemaal om draait is artikel 5 en wel 5.1. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor een periode van 5 jaar te beginnen op 1 januari 1990 en wat is nu het interessante bij reglementen kun je altijd stellen dat je meester bent van je eigen reglementen dus daar heb je een ander niet voor nodig om reglementen wijzigingen aan te brengen. In een overeenkomst want anders zou het geen overeenkomst zijn gaat het altijd om 2 of meer participanten nu in dit verband gaat het om 2 participanten de VVD en de JOVD. Ik denk dat de algemene vergadering en daarmee dus de VVD en daarmee uiteindelijk ook de JOVD zich zelf juridisch gezien in een moeilijk parket brengt als men artikel 5.1. nu wijzigt want dan zal daar moeten komen te staan want anders zie ik daar geen ruimte gewoon voor omdat dan allemaal te realiseren, dan komt daar te staan voor een periode van 1 jaar dat is dan de wijziging van 5.1 maar dan ligt het er aan hoe de participant aan de andere kant hoe die daarop over zal denken en die kan ons laten weten dat die er helemaal niets voor voelt en dan hebben we op 1 januari 1990 naar mijn inzicht niets want de oude samenwerkingsovereenkomst is teneinde.

Het spreekt van zelf dat als u zou besluiten dat het wel voor die 5 jaar aan te nemen dat de toezegging van het hoofdbestuur er volgend jaar over te discussieren uitgebreid voorbereid enz. dat die overeind blijft staan. Meneer Prins.

een hele tijd niets en dan overeenkomst wordt aangegaan voor 5 jaar maar er is nog geen overeenkomst er is een concept en dat concept wordt voorgelegd aan beide algemene vergaderingen zowel aan de algemene vergadering van de VVD als aan de algemene vergadering van de JOVD en de JOVD die vergadert daar pas in november over. Wij zijn nu toevallig zo vroeg door allerlei omstandigheden en wij kunnen dus op die manier een bepaalde trend zetten voor die overeenkomst die dan nog bekrachtigd pas officieel gaat worden nadat de algemene vergadering van de JOVD daarover heeft gesproken en dat wil dus zeggen pas in november van dit jaar. Dus ik ben niet zo bang voor die juridische consequenties die de heer van der Berg hier naar voren brengt. Wat wij natuurlijk moeten doen wanneer de vergadering zou besluiten om het ordevoorstel wat ik heb ingediend en wat door u sympathiek is ontvangen wanneer dat overgenomen wordt door de algemene vergadering en ik hoop dat van ganser harte want dan zijn we echt uit de problemen dan komt daar natuurlijk te staan dat die overeenkomst voor 1 jaar wordt aangegaan maar dan moet er een nieuw 2e lid inkomen en die tekstuele wijziging

die laat ik graag aan u over waar in komt te staan dat we dus volgend jaar het voor de rest van die periode vaststellen in de voorjaarsvergadering van de VVD en dan wordt 5.2 vernummerd in 5.3 en dan zijn we helemaal uit de problemen.

Voorzitter nou ben ik maar een eenvoudig raadslid uit Enschede maar ik heb toch het idee dat je bij orde voorstel over het algemeen niet het onderwerp van discussie kunt amenderen en dat is wat hier wel wordt voorgesteld dat lijkt me gewoon innerlijk tegenstrijdig. Wat de heer Prins doet is geen ordevoorstel maar een amendement. Daar kun je desondanks altijd nog over praten maar dan zeg ik dat ik denk dat het toch verstandig is om te zoeken naar een zodanige vorm dat je zo dicht mogelijk blijft bij datgene wat oorspronkelijk werd voorgesteld want daar hadden we afspraken over gemaakt daar was na die lange weg overeenstemming over bereikt en wat de heer Prins nu doet is in feite via een achterdeur de overeenkomst zelf wijzigen en daarmee loop je inderdaad een groot aantal risico's.

Maar de heer Prins heeft langjarige ervaring meneer Zwart en die heeft dus in zijn ordevoorstel een amendement verpakt en dat is juist het slimme.

Meneer Mackaay. Ja voorzitter ik vind het uiterst spits gevonden van de heer Zwart maar het is totaal niet ter zake het besluit zoals dat voorgenomen wordt hier te nemen is dat het hoofdbestuur gemachtigd wordt de overeenkomst aan te gaan maar slechts voor een jaar.

Voorzitter begrijp ik de toelichting van de heer van de Berg goed dat als wij nu zouden besluiten om in afwijking van het bestaande artikel 5.1 van de samenwerkingsovereenkomst deze niet aan te gaan voor 5 jaar maar voor 1 jaar dat dat vervolgens met de contractpartner moet worden besproken en dat wij als die dat zou afwijzen het risico lopen dat we voor een nadere vaststelling later dit jaar over dit punt wederom wellicht een buitengewone algemene vergadering bijeen zouden moeten roepen. Dat is volstrekt juist.

Meneer Jacobsen. Ja meneer de voorzitter. Meneer Jacobsen dames en heren is dus voorzitter van de landelijke commissie die het geheel heeft voorbereid. Dank u wel. Ik heb een beetje het gevoel dat we terecht zijn gekomen in een wereldkampioenschappen moeilijk doen ik wil (gelach/applaus). ik wil in herinnering brengen dat de eerste samenwerkingsovereenkomst die nu afloopt tot stand is gekomen na erg veel lange moeizame onderhandelingen en in een tamelijk slechte sfeer en dat we de afgelopen jaren er in zijn geslaagd om in samenspraak tussen VVD tussen jongere in de VVD en JOVD een eind te maken aan die slechte sfeer en tot een redelijke tot vaak zeer goede vorm van samenwerking te komen. Ik ben persoonlijk en beetje bang dat het moeilijk doen over deze overeenkomst die in feite de instemming heeft van alle betrokken organisaties dat die iets aan die sfeer zou kunnen bederven. Mijn suggestie zou zijn voorzitter om zoals het aanvankelijke voorstel luidde het accoord te sluiten van de zijde van de VVD nu en toe te voegen aan de agenda van het volgende jaar daarbij gelegenheid gevend daar breed uit over te spreken dan is er altijd gelegenheid voor de contractpartners om wijzigingen voor te stellen om andere suggesties te doen maar dan krijgen we niet die vervelende episode van onzekerheid voor in beide organisaties. Dat lijkt mij een

praktisch voorstel.

Ik dank u zeer meneer Jacobsen het komt er op neer dat u zegt nou neem dat ding nu maar aan voor 5 jaar en ga daar volgend jaar uitgebreid over praten en laat aan je contractpartner weten dat als gevolg van het uitgebreid praten op de algemene vergadering de VVD wellicht wel of wellicht ook niet met een tussentijds voorstel komt tot wijziging. Ja. Dat is uw voorstel.

Voorzitter ik vind het een aardig voorstel maar ik denk toch niet dat ik daar nu erg enthousiast voor wordt. Ik onderschrijf de woorden van de heer Jacobsen die zegt dat die oude samenwerkingsovereenkomst in een bijzonder slechte sfeer tot stand gekomen is dat is correct en dat wil ik nu juist met mijn voorstel trachten te voorkomen dat dat nu weer gebeurd want daar gaat het nu namelijk om want we hebben natuurlijk het verleden bij ons er zijn in Amersfoort toen die samenwerkingsovereenkomst er door gedrukt werd want een ander woord kan ik er niet voor gebruiken zijn een ongeveer een 75 tal moties en amendementen blijven hangen boven de markt die zouden aan de orde komen bij de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst toen die eenmaal aan de orde was toen zei mijn ja ha ha maar dat kan nou lekker niet meer want er bestaat een overeenkomst dus je kan daar niks meer aan doen. En om dat soort toestanden weer te vermijden wil ik daarvan af en heb ik dit naar mijn gevoel zeer zuivere voorstel gedaan.

Dank u wel ik wil nu echt de discussie gaan besluiten want het is nu bijna 2 uur en er zullen nog wat changementen achter deze tafel moeten plaatsvinden. Ik wil u het volgende in eerste plaats voorstellen en dar ook ovber en stemming uitlokken. De algemene vergadering stelt de overeenkomst vast conform het voorgestelde het Hoofdbestuur zegt toe dat er tijdig voor de jaarlijkse algemene vergadering dus zeg zo rond de jaarwisseling een notitie ligt bij de afdelingen op grond waarvan deze samenwerkingsovereenkomst besproken kan worden die wordt besproken op die jaarlijkse algemene vergadering waarbij de VVD zich dus het recht voorbehoud om tussentijds wijzigingen van de overeenkomst aan die contractpartner voor te stellen dat is een voorstel. Dat voortstel wiol ik in stemming brengen. Mocht de algemene vergadering dat afwijzen dan benrg ik het voorstel van de heer Prins in stemming waarbij dan dus de algemene vergasdering besluit om deze overeenkomst voor een jaar voor te stellen vast te stellen.

Ik ben lastig meneer de voorzitter maar het ordevoorstel inclusief amendementen wat ik heb ingediend is van verder strekkende aard dan het voorstel dat u nu doet en als zodanig zou dat dus het eerst in stemming moeten. Ik heb zonet al gezegd meneer Prins u hebt veel te lange ervaring om daar in te trappen. Ja juist goed. Ik breng dus het ordevoorsatel van de heer Prins in stemming. In dat ordevoorstel zit dus een amendement verborgen namelijk dat artikel 5 in de opvattingen van de VVD gewijzigd wordt namelijk vastgesteld voor 1 jaar 2 er vindt een nadere disussie plaats in de jaarlijkse algemene vergadering van mei volgend jaar. Ik wil daar graag en stemming over uitlokken wie voor wie voor het ordevoorstel is moet zijn hand op steken en dan moet ik weer even kijken naar de waardes voor het ordevoorstel van de heer Prins. Blauw is dus 1 stem Oranje is 5 stemmen en wit is 10 stemmen. Voor blauw wilt u als u meerdere biljetjes hebt die goed uit elkaar houden anders is

het zo moeilijk voor het stembureau op die afstand. Blauw tegen. Niet dat oranje ding erbij. alleen blauw oranje mag dadelijk altijd goed invullen dat ene vakje met dat rode potlood en zo. Oranje voor het orde voorstel. Oranje tegen. Wit voor. Wit tegen. U kunt uw handen omlaag halen. Uitgebrachte stemmen zijn 499 168 voor het voorstel en 331 tegen. Dank u wel dan zou ik nu in stemming willen brengen het voorstel van het hoofdbestuur om tot aanvaarding van deze samenwerkings-overeenkomst over te gaan met dien verstande dat er in de volgende jaarlijkse algemene vergadering uitvoerig over de samenwerking gediscussieerd wordt aan de hand van een daartoe opgestelde motie en dat eventueel op basis daarvan aan de JOVD voorstellen tot tussentijdse wijziging zullen worden voorgelegd. Wenst iemand stemming over dit voorstel. Ja u wenst stemming. Goed dan doen we dat uiteraard. Voor het voorstel van het hoofdbestuur voor blauw, tegen blauw aha voor oranje, tegen oranje dat is duidelijk voor wit tegen wit geteld. Dank u wel. Dan denk ik stembureau. Ik denk dat u niet hoeft te tellen ik denk dat ik kan zeggen dat ik aan het stembureau wil suggereren om het met mij eens te zijn dat de grote meerderheid voor het voorstel van het hoofdbestuur is. Dank u wel dan schors ik nu even de vergadering want er zal achter de tafel een en ander moeten veranderen en dan stel ik u voor om niet al te laat verder te gaan maar om kwart over twee over het verkiezingsprogramma te gaan discussieren.

Buitengewone algemene vergadering en stellen aan de orde punt drie van de beschrijvingsbrief vaststelling verkiezingsprogramma 1989 en 1993. U weet het allemaal de procedure is ingezet op een tijdstip dat er nog geen sprake was van een kabinetscrisis en oorspronkelijk was deze vergadering voorzien voor oktober met daaraan voorafgaande een normale procedure conform art. 48 van het huishoudelijk reglement. De kabinetscrisis heeft ons gedwongen om tot een versnelde procedure over te gaan het hoofdbestuur heeft daarbij gekozen om in eerste instantie de procedure tot en met de afdelingen te laten lopen zoals die normaal altijd zou zijn gelopen en heeft daarna tot een spoed procedure overgegaan conform artikel 34 van datzelfde huishoudelijke reglement. De hoofdbestuur heeft daarbij de commissie verkiezingsprogramma gemachtigd om uit de ingediende amendementen een aantal te selecteren die voor behandeling in aanmerking zouden komen. Ik moet daarbij zeggen dames en heren dat het hoofdbestuur zeer verheugd is over de grote respons die vanuit de afdelingen op het verkiezingsprogramma naar voren is gekomen. Een totaal aantal van 2600 amendementen is waarlijk iets waar je met zijn allen trots op kunt zijn omdat dat betekend dat die partij van ons nog steeds hevig discussieert en nog steeds erg levend is. Maar u begrijpt dat 2600 amendementen behandelen is en volstrekt onmogelijkheid vandaar dat de commissie er en 400 tal heeft uitgehaald die waarvan zij zegt die zouden behandeld dienen te worden. Die 400 zijn u toegestuurd tezamen met de criteria op grond waarvan de verkiezingsprogramma commissie heeft gemeend om tot die keuze te komen. Daarbij is aangegeven dat er een mogelijkheid bestond om amendementen ingediende amendementen die niet door de commissie zijn uitgekozen alsnog te claimen. Daarvan is gebruik gemaakt door een aantal afdelingen en de tekst daarvan die zult u dan aanstonds ook via de overhead projector te zien krijgen. De andere amendementen hebt u toegezonden gekregen en u hebt vandaag de adviezen van de verkiezingsprogrammacommissie daar ook bij ontvangen. Wil daarbij aantekenen dat en enkel aanvullend van het voorstel van

de commissie daar ook in is opgenomen. Uiteraard ter zaak vraagt deze procedure gezien de spoedeisendheid geen schoonheidsprijs weg procedureel gezien ik maak dus geen enkel verwijt naar de verkiezingsprogrammacommissie die heeft hard gewerkt bij het opstellen van het verkiezingsprogramma en heeft bijzonder hard gewerkt bij het behandelen van de amendementen die door de afdelingen waren ingeleverd. Maar de tijd dringt en dat betekende dus dat er met een nood programma moest worden gewerkt. Dames en heren ik wil toch nog een ding daaraan toevoegen en dat is dit. Morgen om kwart over 12 spreekt de heer Voorhoeve u toe over algemene politiek voorafgaande daaraan zal ik ook een enkel woord praten zeggen maar ik wou thans als zeggen ik heb zonet gezegd dat die partij levend is dat wanneer je van uit die gedachten kijkt naar de resultaten van de verkiezingen voor het europeesparlement resultaten die natuurlijk toch teleurstellend waren dat moet je kan je niet ontkennen moet je ook gewoon erkennen dan denk ik dat aan de niet stemmers of de niet meer stemmers op de VVD de andere stemmers op de VVD of VVD stemmers die gewoon thuis zijn gebleven dan ben ik geneigd om te zeggen tegen die mensen dat de boodschap die zij daarmee aan de VVD hebben gegeven goed verstaan is en ik ben er zeker van dat na afloop van dit congres waarin wij het verkiezingsprogramma vaststellen die niet stemmers of anders stemmers wederom tot de conclusie zullen komen dat de VVD weer een duidelijke partij is dat de VVD een partij is die zekerheid biedt dat de VVD en betrouwbare partij is en dat de VVD een partij is waar men van harte op moet gaan stemmen. Applaus. En dames en heren ik ben er ook zeker van dat dat verkiezingsprogramma dat we nu gaan vaststellen niet in het minst dankzij de arbeid van de commissie Toksopeus een programma zal zijn dat klinkt als een klok. Het woord is aan de heer Toksopeus die daarom gevraagd heeft.

Voorzitter dames en heren de commissie ter voorbereiding van het verkiezingsprogramma heft van het hoofdbestuur van uw hoofdbestuur opdracht gekregen om een al omvattend en daar stond nog eens bij uitdrukkelijk niet beknopt programma te maken. Nou dat hebben we gedaan maar de partij maakt het nog wat al omvattender als het alles gaat zoals de partij dat wil althans een deel. Een reeks bouwstenen is ons meegegeven waaronder bestek 1990 en de discussie en besluitvorming daaromtrent in deze algemene vergadering en van verenigingen binnen de partij en partijcommissies fractie fracties individuele leden hebben wij vele adviezen ontvangen waarvoor wij zeer erkentelijk zijn. Ik wil nu graag deze gelegenheid aangrijpen voor dat u het program geheel hebt afgebroken met zijn allen om mevr. Tangel die ons administratief heeft ondersteund voor haar ondersteuning dank en hulde te brengen applaus het is lief van u dat u voor haar applaudisseert het mag niet te lang wezen anders duurt het allemaal te lang ze heeft het natuurlijk niet helemaal alleen gedaan want ze had het apparaat van het secretariaat bij zich zonder die steun was het werk praktisch onmogelijke geweest. Leden van de commissie hebben tekst bijdragen geleverd dat had men ook van die leden verwacht maar degene die alles wat binnen kwam en door de commissie werd vastgesteld in uitvoerige discussies toch uiteindelijk op papier heeft gezet in zijn eigen heldere stijl de heer Groenveld verdient extra dank en extra hulde voor die veel omvattende arbeid en dat zeg ik ook applaus maar voordat aan die arbeid iets door u wordt afgedaan. Onze reglementen maakte het nodig dat het program reeds in begin maart van dit jaar werd gepresenteerd enfin u kent dat allemaal wij

zijn op dat stuk denk ik het meest gedemocratiseerde politieke partij in ons land en eerst vond ik dat vroege tijdstip van publiceren een handicap een nadeel later heb ik gedacht het heeft toch wel voordeel het geeft ons een kans en die kans is gegrepen om als het ware een toonzetting te geven voor de komende verkiezingscampagne. Wij kregen heel wat publiciteit als eerste en moet ik zeggen op een enkele uitzondering na geen ongunstige publiciteit wij wisten toen niet dat we nog een extra voordeel zouden genieten namelijk dat we in een versnelling terecht komende vanwege de verkiezingen in september ook wederom de eerste zouden zijn die ons program echt kunnen vaststellen. U hebt alle kunnen waarnemen en dat is een nadeel dat andere partijen en ook kabinet en tweedekamer dingen gedachten voorstellen uit ons concept programma hebben overgenomen ik noem maar een ding de ontvriazing van de uitkeringen en tweede het groeien van het defensiebegroting met reeel 1% dat geeft ook weer veranderingen in het program zelf want u zult zien in een nader stuk financieelbijlage dat daar die 1% nu niet meer in voorkomt is door het kabinet overgenomen en in de kaderbrief van de minister van financiën vermeld. Zo zijn er dus wat wijzigingen nodig geworden ook door andere heel andere omstandigheden nadere ramingen van het Centraal Plan Bureau en ik ben mij is verzekerd dat de vergadering beschikt over dat nieuwe financiële plaatje. Dan wil ik wel met een zeker gevoel van lieve heertje toch onderstrepen wat de voorzitter heeft gezegd de partij heeft gewerkt onvoorstelbaar hard en daar zullen we nu trachten in 2 dagen ik hoop in eensgezindheid en goede discussie de resultaten van te kunnen verwerken. Een aantal moties zijn allemaal amenderende moties zal door de commissie worden beadviseerd met overnemen dat betekend dan dat als de vergadering zich er niet tegen verzet die moties eenvoudig worden geïncorporeerd in het verkiezingsprogram en ander wordt de motie bestreden ontraden of niet overgenomen de terminologie wijst alles op hetzelfde er is geen verschil tussen niet overnemen en ontraden en nu staande voor een gezelschap wat zo intens heeft kennis genomen van het concept-programma zo diepgaand dat heeft bestudeerd zie ik het als volmaakt overbodig dat ik dat program nog nader bij u ga inleiden of toelichten zoals dat wel moest gebeuren bij de eerste presentatie aan de pers later aan het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur omdat die nog maar heel kort te voren het program hadden gekregen. Laat mij dan alleen maar zeggen dat wij de commissie ernaar gestreefd hebben een echt liberaal program te maken daarin was de commissie zeer eens gezind. Natuurlijk hebben wij gediscussieerd en vanzelf sprekend zijn er punten stellingen waarvan een of meer onzer vinden dat die iets anders of helemaal anders hadden moeten zijn maar in grote eensgezindheid zijn we er toch uitgekomen om ons te verenigen op 1 tekst daar staat de ganze commissie nu achter en ik herhaal naar onze overtuiging is dat een liberaal programma over de kleur zo u wilt de toon of de politieke richting van dit programma bestaat binnen de commissie geen verschil van mening. Een echt liberaalprogram een program voor mensen die in vrijheid wil;en kunnen beslissen over hun eigen lot en leven in vrijheid maar ook in verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor andere voor mensen die zich deel weten van een samenleving en dat ook willen zijn voor mensen die hun medemensen als gelijkwaardige respecteren en die dus verdraagzaam zijn voor mensen die jegens hun medemensen ook steun willen verlenen als zij dat behoeven. Een programma voor mensen die niet vooral worden bewogen door eigen belang materieel of immaterieel niet worden bewogen door zelfzucht die hun ego niet verheffen tot alleen zaligmakend maar die

dat ego op zijn tijd achterstellen kunnen achterstellen bij hogere andere meer algemene belangen en echt liberaal programma. Ik dank u. Applaus.

Ik dank u zeer meneer Toksopeus voor u inspirerende woorden die ongetwijfeld ertoe zullen bijdragen dat de behandeling van het concept verkiezingsprogramma in een goede sfeer en harmonie zullen plaatsvinden. Ik stel u voor dames en heren om te beginnen met hoofdstuk 2 Recht en kwaliteit van het bestuur in een sociale rechtstaat om daarna met de volgende hoofdstukken verder te gaan en de inleiding pas aan het eind van de paragraafsgewijs behandeling te doen. Meneer Mackaay steekt zijn vinger op.

Een klein vraagje over de procedure voorzitter u zei zojuist dat een aantal afdelingen gebruikt hebben gemaakt van de mogelijkheid om alsnog een aantal amendementen of moties te claimen ik neem aan dat u daar ook die commissies daaronder verstaat die dat ook hebben gedaan. nl.commissie van onderwijs.

Ja Ja de commissies kunnen dat ook doen ik stel u wel voor ik had daar inderdaad nog op in willen gaan ik stel u wel voor om voorzover u nog wat wilt claimen dat met de uiterste prudentie te doen en wilt u dan de aankondiging daarvan niet doen tijdens de vergadering tijdens de behandeling van het betreffende hoofdstuk maar voorafgaande aan dat betreffende hoofdstuk dat wordt voor dit hoofdstuk misschien een beetje moeilijk maar en nu dus reeds vast aankondigen bij meneer Schipholt die staat daar aan de rechter kant bij die pilaar op welke amendementen u eventueel nog zoudt willen behandelen. De commissie onderwijs heeft dat schriftelijk reeds gedaan. Alles wat tot nu toe gebeurd is meneer Mackaay wordt al in de procedure meegenomen nee het gaat om die afdelingen die dat niet hebben gedaan en die alsnog zouden wensen en nogmaals grote prudentie grote prudentie die alsnog zo'n amendement zouden willen behandelen om dat daarvan kennis te geven. Meneer Huisman.

Knopje vasthouden. Meneer de voorzitter ik zou graag een enkele principiële opmerking willen plaatsen. waarover wilt u die maken. Uiteraard over het verkiezingsprogramma en uiteraard als reactie op de woorden van de heer Toksopeus. IK denk dat het een goede zitting is voor ons vergadering. U krijgt daarvoor 2 min. de tijd van mij. Nou dat is meer dan genoeg meneer de voorzitter.

Ik wil mijn grote waardering uitspreken voor de commissie Toksopeus omdat deze commissie de liberale beginselen van vrijheid verantwoordelijk verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid rechtvaardigheid zo duidelijk heeft gesteld want onze politieke tegenstanders verwijten ons nogal eens ten onrechte dat de VVD de partij is van hebben halen en houden en de partij van ikke ikke en ikke en de rest kan stikken. Het is juist zo buitengewoon belangrijk dames en heren dat het liberale gedachten goed zo duidelijk onderschreven is en het is dan ook de grote liberale Telders geweest die dat met zijn eigen leven heeft waar gemaakt. Ik denk dat het idealisme ons moet verbinden waar de her Toksopeus ook zo duidelijk op gewezen heeft en vergeten wordt nog wel eens dat de grondlegger van het nederlands liberalisme Thorbecke herhaaldelijk heeft gevraagd om aandacht voor de ethiek voor het omgaan met elkaar. In de commissie Toksopeus blijkt dames en heren dat

het liberalisme een menselijke gezicht heeft en een warm kloppend hart heeft daarom wil ik de commissie bijzonder hartelijk danken met deze principiële 2 min.toespraak.Applaus. Dank u wel meneer Huisman.

Ik stel voor nu daadwerkelijk tot de behandeling over te gaan daarvoor nog een ding indien amendementen behandeld zijn dan vraag ik aan de vergadering pardon wanneer amendementen aan de orde worden gesteld dan vraag ik eerst aan de vergadering of iemand discussie wenst zo er discussie is dan kan dat plaats vinden daarna vraag ik of iemand stemming wenst als niemand stemming wenst is daarmee automatisch het amendement overgenomen automatisch is dan het amendement aanvaard. laten we dat met zijn allen afspreken niet het advies wordt aanvaard nee het amendement ligt ter stemming voor niet het oorspronkelijke artikel het amendement ligt ter stemming voor daar wordt over gestemd niet het advies van de commissie. Als de commissie adviseert om het niet over te nemen dan is dat een advies van de commissie de algemene vergadering beslist als de algemene vergadering dan zegt geen stemming wenst dan is het amendement aanvaard niet over de adviezen van de commissie stemmen anders wordt het naar mijn gevoel te ingewikkeld. Meneer Opstelse zit nee te schudden. Ja er wordt toch gestemd over het amendement of wordt er gestemd over het advies van de commissie. Wij hebben er vorige keer bij het liberaalbestek grote problemen mee gehad. in het begin en ik dacht dat we toen uiteindelijk zijn overgegaan dat er over het amendement gestemd wordt. Dat hangt van de vergadering af. Ja zoals als de commissie zegt overnemen en niemand wenst daar stemming over dan is het amendement aanvaard conform het advies van de commissie. Ja dat is heel duidelijk is dat dat het enige is om er uit te komen. Goed dames en heren dan kunnen we nu beginnen met hoofdstuk 2 amendement 2045 bij punt 205 er is ook een amendement 1826 bij datzelfde punt waarvan de commissie zegt het eerste overnemen en punt 2 en 3 worden ontraden. Eerst amendement 2045 wenst iemand daar discussie over de commissie zegt dus niet overnemen want het is te vaag er is toch enige verwarring over in de zaal als ik het zo zie. Amendement 2045 bij punt 205 en de commissie zegt niet overnemen wenst iemand daar discussie over dat vraag ik nu er bestaat nog steeds verwarring waar over het gaat nee weet iedereen 2045 niemand wenst discussie ja wilt u uw naam noemen.

Mijn naam is Buruma afdeling Putten. Ik vraag alleen discussie hierover voorzitter omdat gezien uw inleiding als er nu niets gezegd werd zonder discussie dit aangenomen wordt terwijl ik denk dat nee nee nee nee dat het niet een goed voorstel is. Nee alleen als niemand stemming zou wensen. Ja goed dus u wilde alleen maar even een discussie uitlokken om de procedure veilig te stellen. Goed die discussie is dus nu geweest en ik vraag dus nu vervolgens of er iemand over het amendement stemming wenst. De commissie stelt voor niet overnemen als u stemming wenst wordt er over gestemd als u geen stemming wenst wordt het amendement overgenomen.

Voorzitter Daalderop Tiel mag ik u een voorstel doen want het woord wat verward. Ja. U heeft gezegd als straks als de commissie voor heeft gesteld amendement overnemen er wordt niet gestemd dan wordt het amendement overgenomen ik denk dat het duidelijker ook is dat wanneer de commissie zegt het amendement

niet overnemen en men wenst geen stemming dat men als het ware het advies van de commissie volgt dat dan automatisch het amendement is verworpen applaus. Dat is toch veel makkelijker. We hebben diezelfde het is helemaal niet normaal meneer de Graaf het is dezelfde discussie geweest die we bij het liberaalbestek hebben gehad de algemene vergadering gaat het nu andersom doen dan bij het liberaalbestek ik vind het prima het maakt mij niet uit als het maar volstrekt duidelijkheid gaat bestaan over datgene wat de algemene vergadering beslist Uw ordevoorstel is om de stemmen over het advies van de commissie. Ja nee hoeft niet te stemmen als er niemand stemming wenst als de commissie zegt amendement niet aannemen dan is er automatisch verworpen tenzij iemand stemming wil nou ja dan wordt het een hele andere situatie dan stem je over het amendement. Pas als er gestemd wordt is amendement hoofd object zo simpel Dat hebben we bij het liberaalbestek in den beginnen zo gedaan als niemand stemming vraagt dan wordt het advies van de commissie overgenomen en ik hou u eraan he want vorig jaar aan het eind van de eerste ronde aan het eind van de eerste middag waren er een groot aantal afgevaardigden die niet meer wisten waar het over ging. Dat is echt zo. Die wisten dat niet meer maar goed we hebben wilt u het nog een keer goed formuleren en laat iedereen het goed opschrijven.

Als volgt voorzitter als er een amendement ter sprake komt de commissie heeft gezegd overnemen er wordt geen stemming verlangd wordt het amendement overgenomen. Als de commissie zegt niet overnemen en er wordt ook geen stemming verlangd wordt het amendement verworpen tenzij er iemand stemming wil nou dan is amendement hoofdobject en dan zien we het wel.

Dus bij het niet stemmen heel duidelijk geformuleerd ja dat is erg belangrijk bij niet stemmen wordt het advies van de commissie gevolgd. Applaus. en bij stemmen wordt er over het amendement gestemd. Houdt u dat goed uit elkaar. Ik hou u het recht aan. Goed. 2045 niemand wenst en discussie wenst iemand stemming nee dan is dus het advies van de commissie overgenomen en het amendement dus niet aangenomen. Dan gaan we over naar 1826 bestaat uit 3 gedeelten. 1.2.3 wenst iemand discussie niemand wenst iemand stemming over het eerste gedeelte niet dan is het advies van de commissie overgenomen. wenst iemand stemming over het tweede gedeelte dan is het advies van de commissie over genomen.

Meneer de voorzitter Ja mag ik u verzoeken telkens te vermelden wat het advies van de commissie is. U hebt toch het stuk bij de hand. Ik probeer als sommige vogels naar een paar dingen tegelijk te kijken maar voor het geval dat niet lukt is het toch en hele kleine moeite voor u om het advies van de commissie te vermelden. Nou ja met dien verstande dat de keel nog meer schor wordt. We hebben nr 2 van 1826 wenst iemand stemming dan is het advies van de commissie over genomen nr. 3 van 1826 wenst iemand stemming nee dan is het advies van de commissie overgenomen. 2685 bij punt 206 de commissie zegt overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming dan is het advies van de commissie overgenomen. 1275 bij punt 206 de commissie zegt niet overnemen ten gunste van 2685 wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het advies van de commissie overgenomen. 923 bij punt 206 de commissie zegt niet overnemen ten gunste van 2685 wenst iemand discussie nee wenst iemand stemming nee dan

is het advies overgenomen. 1382 bij 206 niet overnemen zegt de commissie commissie geeft de voorkeur aan binnenlandsezaken wenst iemand discussie wenst iemand stemming dan is het advies van de commissie overgenomen. 2424 bij 209 dat is een claim. staat niet op mijn papier. o er is nu een claim gekomen. Bij punt 208 is een claim gekomen. Mevrouw Tangel. Hier komt die dan het is afdeling Capelle a/d IJssel. We moeten het helaas voorlezen andere mogelijkheden zijn er niet. Daar staat aanvullen. Voorwaarde hiervoor is het aanwezig zijn van een goed personeels beoordelingssysteem en dan geeft Capelle de volgende toelichting. Wil het politiemangement zelf kunnen bepalen hoe de beloningssistimatiek eruit zal zien en zelf een promotiebeleid voeren dan zal er een duidelijk inzichtelijk en door het personeel gedragen personeelsbeoordelingssysteem moeten zijn dit ter vermijding van zelfs maar de schijn van willekeur.

Wat is het advies van de commissie?

Wij adviseren het amendement(niet te horen)

Voorzitter, de commissie zegt, het is geen verkeerde motie maar we willen toch adviseren het niet over te nemen. Het is erg sibetieus (?), erg specifiek, erg dan kun je nog wel veel meer eisen gaan stellen. Wij zijn ervan uitgegaan dat als ons voorstel gevolgd zou worden dit soort zaken daar vanzelfsprekend in betrokken behoort te zijn.

Het advies is duidelijk.

Voorzitter, (niet te horen) begrijpt het goed dat de heer Toxopeus het als een uitwerking van 205, dat de vergadering in principe dan akkoord gaat?

Ja. Dat wil het wel zeggen, maar je moet dat niet in een verkiezingsprogramma zetten. Dat bedoel ik.

Dank u wel voor het intrekken.

Dan kunnen we overgaan naar 24.24 bij punt 209: De commissie adviseert overnemen. Wenst iemand stemming?

Nr. 24.24 bij punt 209: iemand wenst stemming. Op verzoek van het stembureau, dames en heren, zullen we de volgorde van de waarde van de stembiljetten omdraaien. Het stemmen geschiedt dan wat makkelijker.

We beginnen dus met wit: vóór.

Er wordt nu dus over een amendement gestemd, hè. Weet u dat? Het advies van de commissie was: overnemen. Maar iemand heeft stemming gevraagd. Er wordt dus gestemd. De stemming gaat nu dus niet over het advies maar over het amendement. Juist.

Wie tegen? Wit: tegen.

Oranje: vóór.

Oranje: tegen.

Wit: vóór. Sorry, blauw moet vóór.

Overduidelijk. Blauw: tegen. Het amendement is dus aangenomen conform het advies.

16.38: Bij punt 211. De commissie zegt: overnemen. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? Nee, dan is het advies van de commissie gevolgd.

226 bij punt 212. Commissie zegt: overnemen. Wenst iemand discussie?

Wenst iemand stemming? Het advies is overgenomen.

827 bij 213. De commissie zegt: niet overnemen, te absoluut. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Mijnheer Dijkstam, u wenst discussie.

Voorzitter, ik verbaas me een beetje dat de commissie heeft gezegd: niet overnemen. Er staat in het programma dat wij op zichzelf een soort buurtwachten noemen, die worden erin genoemd. Dat zijn burgers die zelf een beetje opletten. Ik heb het gevoel dat we geen burgerwachten, maar toch iets anders bedoelen. Ze zijn vaak sterk georganiseerd en op de rand van onaanvaardbare opererende groepen. Dat wordt eronder verstaan. En ik zou het jammer vinden als we niet nadrukkelijk zeggen: burgerwachten als zodanig zouden we niet in dit land moeten hebben.

Voorzitter, in dat verband, de commissie heeft de teksten geselecteerd en ik moet zeggen, ik vind het een beetje wrang dat nu deze tekst wordt geselecteerd en wordt gezegd: dat is te ongenueanceerd, terwijl een meer genuanceerde formulering van onze afdeling door de commissie niet geselecteerd is. Het is natuurlijk wel erg makkelijk om je tekst ongewijzigd te houden.

Wie nog meer?

Mevr. Korthuis, afd. Rotterdam: Ik mag de commissie en de vergadering er ook op wijzen dat reeds in verschillende plaatsen projecten stadswachten lopen, o.a. in Dordrecht en daar is het een groot succes.

Wie nog meer? Wie van de commissie?

We vonden die formulering wat te absoluut. "Niet" staat er.

Wat u nu aan verwarring aanschouwt hier, dat is het gevolg van het wegvallen in een reeks exemplaren, uitgerekend dit nummer 213, want dat hebben we nog nader onder ogen gezien en de mening was, dat is zo volstrekt te absoluut dat we dat niet aanbevelen.

Mijnheer Dijkstra: Voorzitter, ik vrees dat er wat begripsverwarring is. We kennen buurtwachten en stadswachten en dat zijn allemaal woorden die duiden op burgers, al dan niet betaald, die toezicht houden en wat preventie doen. Ik heb toch het gevoel dat onder het begrip burgerwacht de knokploegen

worden verstaan en om die reden denk ik dat we dat nadrukkelijk moeten uitspreken dat we dat soort georganiseerde groepen burgers niet wensen. Ik zou dus toch het voorstel willen doen(voorzitter), ja dat willen wij ook niet maar dan zijn we simantisch bezig.

De vraag is, Hr. Dijkstal, hoe buitenstaanders, die dit programma natuurlijk op grote schaal gaan lezen, hoe die dat zullen verstaan en ik vrees dat die onder burgerwacht knokploeg zullen verstaan.

Mag ik ook even, voorzitter?

Uiteraard.

Wij hebben gezegd dat buurtorganisaties die nauw met de politie samenwerken en die overleg voeren over wat ze wel en niet bewaken, dat vinden wij goed. Verder gaan we niet. We hebben ons niet begeven in de vraag of we in dit land meer beladende burgerwachten zouden moeten hebben, daar zijn wij niet voor. Dat kun je er nu wel bij zeggen, maar buurtorganisaties zijn in onze ogen geen burgerwachten, zoals de heer Dijkstal die bedoelt.

Voorzitter, mag ik nog een opmerking hierover maken?

Ik denk dat het ene erg absoluut is, zoals dat daar wordt voorgesteld, maar wanneer u het zo formuleert dat initiatieven m.b.t. de vorming van burgerwachten uiterst zorgvuldig dienen te worden benaderd.

Voorzitter, ik heb inmiddels een tekst gevonden van wat wij oorspronkelijk hadden geformuleerd. Wij hebben heel simpel gezegd, als toevoeging: burgerwachten, zonder voorafgaande instemming van de politie, wijst de VVD af. Dat is voor iedereen begrijpelijk. Ik begrijp dat dit ook in overeenstemming is met wat de commissie wil en ik heb een idee dat dat in een behoefte voorziet.

Voorzitter, als ik even mag. Ik beluister bij de heer Dijkstal een zekere allergie voor het woord burgerwacht. Ik dacht dat de vergadering daar niet in moest meedoen, maar die associatie met knokploegen maar gewoon terzijde moest laten.

De heer Hermans is niet voor knokploegen.

Voorzitter, ik denk dat er een definitie-discussie gaat ontstaan. We bedoelen precies hetzelfde met elkaar en dat staat naar mijn mening in de tekst van het concept verkiezingsprogramma duidelijk omschreven, de relatie

naar de politie toe. Het kan niet zo zijn dat datgene kan worden verstaan onder de tekst wat de heer Dijkstal misschien even veronderstelde, knokploegen wijzen we à priori natuurlijk af. Waar het om gaat is, dat we met het Engelse woord 'labourhoofd watch' het georganiseerde toezicht met elkaar in overleg met de politie onbewapend, preventief signaleren en dat is hetgeen we hiermee bedoelen en daarom zeg ik alle woorden die we eraan gaan toevoegen, kunnen alleen maar tot grotere verwarring leiden. We moeten evident duidelijk blijven en aangeven dat 213 nadrukkelijk door de nauwe samenwerking met de politie aantoont, dat we niet de weg op willen van de gevaarlijke ongeorganiseerde knokploegen e.d. (Applaus).

Mijnheer Baklum.

Voorzitter, de intentie is duidelijk, het draait erom het beladen begrip van burgerwacht zoals we dat vanuit het verleden kennen. Nou zijn er nogal wat amendementen door de commissie beschouwd als redactioneel. Mag ik de redactionele suggestie meegeven dat de commissie Toxopeus naar zijn eigen tekst kijkt zodanig dat het beladen begrip burgerwacht door ons wordt afgewezen, geïntegreerd in zijn eigen tekst.

Heer Pierre(?)

Voorzitter, mij is opgevallen dat het amendement 773 op punt 214, wat dus rechts hiervan staat, ook kan slaan op punt 213 en misschien zou je het kunnen verzelfstandigen. Dus aan motie op punt 214 toevoegen dat het gelegitimeerd gebruik van geweld uitsluitend blijft voorbehouden aan de op democratische wijze funktionerende overheid. Dit slaat dus zowel op particuliere bewakingsdiensten en men zou het ook voor die buurtwacht kunnen laten gelden.

Wie nog meer?

Niemand?

Het woord is aan de commissie.

Wij hebben gezegd: overnemen.

Wat vindt u van het voorstel van de heer Bakker, die zegt feitelijk zou je die intentie van punt 213 moeten handhaven en je zou een zodanig redactionele verwoording moeten vinden dat het beladen begrip burgerwacht niet gebruikt wordt. Dat is toch, begrijp ik mijnheer Bakker, de intentie van uw opmerking?

Ja.

Ja, zegt de heer Bakker, dat heb ik goed verstaan.

Wat denkt de commissie daarvan?

Mag ik toch proberen, voorzitter iets recht te sluiten?

Zojuist was er iemand, wiens naam me is ontkomen, die zei dat het amendement 773 op punt 214 eigenlijk al voldoet aan de verlangens die zijn uitgesproken t.a.v. het afwijzen van burgerwachten, omdat daar staat: het gelegitimeerd gebruik van geweld blijft uitsluitend voorbehouden aan de op democratische wijze funktionerende overheid. Nou, je kan dat nog wel een beetje specifieker maken: aan de politie, democratisch gecontroleerde politie, dat laat ik nou in het midden. Daarvan zegt de commissie, dat willen wij overgenomen zien, maar wie dat in 214 schrijft, is het duidelijk dat in 213 met buurtorganisaties nimmer burgerwachten in de bewapende zin kunnen zijn bedoeld, want dat zijn niet de overheden. En ik denk dus dat beide adviezen kunnen worden aanvaard. Dat het eerste amendement kan worden verworpen en dat het tweede kan worden overgenomen. (Applaus)

Voorzitter, het is misschien een beetje flauw, maar amendement 773 zegt dat het gelegitimeerd gebruik van geweld zou zijn voorbehouden aan de op democratische wijze funktionerende overheid. Ik vraag me dan op de eerste plaats af wat je dan met het ongelegitimeerde gebruik van geweld doet. Er staat gelegitimeerd, maar er is ook nog zoiets als ongelegitimeerd.

Het woord gelegitimeerd zou je kunnen missen zelfs.

Daar wou ik net op aandringen.

Ja dat voelde ik wel aankomen.

Het gebruik van geweld in de Staat der Nederlanden is voorbehouden aan de politie en niemand anders. Dat moet men weten.

Mijnheer Bakker, kijk nu wordt de heer Toxopeus ineens duidelijk -en daar zoek ik nou juist naar. Een verkiezingsprogramma moet duidelijk zijn. Ga dan in Godsnaam niet met ellenlange zinnen en wollige woorden proberen iets te omschrijven. Zeg het dan ook.

Mijnheer Wigman.

Voorzitter, ik vind de suggestie van de heer Toxopeus uitermate goed, alleen zou dan het nummer 214 moeten vervallen en moeten worden samengevoegd met 213. Anders zou de indruk kunnen ontstaan dat amendement 773 alleen maar

slaat op particuliere bewakings- en beveiligingsdiensten en niet op buurtorganisaties etc. omdat het in een ander hoofdstuk of in een andere stelling staat. Dan zou je de twee stellingen samen moeten voegen, laten afsluiten met amendement 773 en dan is de intentie volkomen juist en dan kunnen er geen misverstanden ontstaan.

Voorzitter, Voerman, afd. Hengelo:

We hebben geen bezwaar dat het woord gelegitimeerd uit de motie wordt weggelaten.

Dank u wel. De voorstellen zijn duidelijk.

18.27 niet overnemen. 773 wel overnemen en artikelen 213 en 214 combineren en het woord 'gelegitimeerd' laten vervallen.

Ik heb net van de heer Toxopeus gehoord -en toen was hij heel duidelijk-: blijft voorbehouden aan de politie. Dat is toch wel wezenlijk iets anders als waarschijnlijk de bedenkers van de motie in hun achterhoofd hebben gehad. Want daar staat: door democratische enz. Gewoon: de politie.

Er staat: democratisch funktionerende overheid. De voorstellers hebben nog niet gedacht aan Chinese situaties waarin het leger optreedt.

Dat is niet democratisch. Dat is een dictatoriaal systeem. Daar zijn we het over eens.

Gaat de algemene vergadering akkoord met de suggestie: het niet overnemen van het amendement 218.27; wel overnemen amendement 773 met schrappen van het woord gelegitimeerd; en combinatie maken van 213 en 214.

Wenst iemand stemming over dat voorstel?

Nee, dan is dat voorstel aangenomen.

Dan gaan we over naar 677 bij punt 2 van de 16.

Commissie zegt: niet overnemen. Het bestaande maximum wordt nauwelijks opgelegd.

Wenst er iemand discussie?

Mijnheer Dapaux?

Ik heb een vraag aan de commissie. Houdt het bestaande maximum, ook als het

vrijwel nooit opgelegd wordt, niet toch verband met de hoogte van de opgelegde straffen? M.a.w. moeten diegenen die vinden dat de straffen hoger zouden moeten uitvallen dan niet toch pleiten voor een hoger maximum? Daar had ik graag inlichtingen over alvorens ik een beslissing kan nemen.

Wie nog meer?

De commissie:

Voorzitter, wij hebben overwogen dat de strafrechter in dit land onafhankelijk de strafmaat bepaalt en tot nu toe, zo is de ervaring, heeft de strafrechter nog nooit de maximale straf die er nu is, opgelegd. Dat betekent dat -je kunt dan wel nog veel hogere maxima mogelijk maken- die niet gebruikt zullen worden, dus wij zagen geen heil in het verhogen van de maximum straffen.

De heer ..

Ik betwist die conclusie. Wanneer het maximum hoger is, zal misschien de rechter er toe neigen dan ook vervolgens hogere straffen op te leggen, zonder dan weer tot het maximum te gaan. Ik dacht dat er een zekere traditie was de maximum straf niet op te leggen. Maar ik laat het hier verder bij, voorzitter.

Dank u wel. Wenst iemand stemming?

Nee. Dan wordt het advies van de commissie overgenomen.

1414 bij punt 218.

De commissie zegt: niet overnemen. Gaat minder ver dan de tekst van 218 zelf. Wenst iemand discussie?

Mijnheer Westerveld:

Voorzitter, de afd. Amersfoort heeft 3 argumenten om toch te vinden het amendement wel over te nemen. En die zijn als volgt:

1e argument: dat wij weten uit ervaringen elders in het buitenland b.v., dat het gedwongen afkicken opleggen, zonder dat iemand gemotiveerd is om zo'n behandeling te ondergaan, dit tot geen enkel resultaat leidt. Een afkickbehandeling heeft alleen maar resultaat als iemand gemotiveerd is om zo'n behandeling te ondergaan. Nou kun je, denken wij, die motivatie wel een beetje helpen, nl. door iemand dwingend voor de keus te stellen, hetzij u gaat de gevangenis in, hetzij u gaat een behandeling accepteren. Maar dan

laat je iemand de keus. Dat is liberaler dan dat je de rechter laat bepalen wat iemand wordt opgelegd.

2e argument: dat het veel beter is als niet moet worden gewacht, zoals nu in de tekst van het verkiezingsprogramma luidt, tot het moment dat blijkt dat het schrappen van criminele handelingen niet leidt tot gedragsaanpassing. Zo luidt de tekst nu. Dat betekent dat je dus altijd recidiven moet hebben voordat die gedwongen behandeling zou kunnen worden opgelegd. Ook dat lijkt ons niet juist. Het zou fijner zijn als meteen bij de eerste zaak die voor de rechtbank komt, dan besloten zou kunnen worden om te kiezen, hetzij voor een gevangenisstraf, hetzij voor een afkickbehandeling.

Het 3e argument: We denken dat het toch beter is om uit te blijven gaan van de keuze, hetzij met krijgt gewoon een gevangenisstraf, hetzij men kiest voor een behandeling, maar dan ook gemotiveerd en dan is het verantwoord om die extra begeleiding die in het program wordt aangekondigd, te gaan geven, want dat kost veel geld. (Applaus)

Wie nog meer?

Voorzitter, ik zou het amendement 1414 willen afwijzen en dat ten gunste van het volgende argument 571. Dat opent nl. de mogelijkheid voor de rechter om het per individueel geval te bekijken. Daarmee wordt m.i. ook tegemoet gekomen aan de opmerkingen die op zich terecht zijn van Amersfoort en heb je een wat bredere formulering die het aan het individuele geval overlaat.

Dank u wel.

Harmsen, Afd. Groningen:

Ik zou een lans willen breken voor het instellen van alternatieve straffen in deze zaken. Het blijkt in allerlei zaken dat alternatieve straffen een goede uitwerking kunnen hebben. Het is duidelijk dat het verplicht afkicken geen zin heeft en daarom moeten we iets anders vinden. Het is jammer dat het amendement van de afd. Groningen, dat op dit punt was ingediend, door de commissie niet onder de aandacht van het publiek is gebracht, want wij schenken daar ook nog aandacht aan dat afkicken alleen maar zin heeft als er sprake is van resocialisatie aan het einde van deze afkickperiode. Ik weet of het nodig is om zo'n amendement ook te claimen. Het gaat er ook niet om in welke vorm het er precies in komt, het gaat mij er alleen maar om dat het afkicken als alternatieve straf in het programma komt.

Dank u wel.

De commissie:

Voorzitter, wat betreft het laatste dat er net werd gezegd door de afd. Groningen, staat in de laatste zin van 218: 'gedwongen afkicken heeft pas zin indien de ex-verslaafde enz.'. Daar zit dus dat element van resocialisatie duidelijk in. Intensieve begeleiding is noodzakelijk. Hij moet huisvesting krijgen en toekomstmogelijkheden. Dat kan je natuurlijk nog meer gaan specificeren, maar ik denk dat dat niet hoeft. Het feit, dat de commissie heeft besloten om te adviseren dit amendement niet over te nemen, is gelegen in de vraag of het waar is dat die keuzemogelijkheid betere resultaten geeft dan de mogelijkheid die de rechter in onze optie wordt geboden om dwingend afkicken voor te schrijven. Ik moet u bekennen, ik persoonlijk heb daar geen ervaring in. Ik weet dat niet. Ik kan me voorstellen dat het geen enkel verschil maakt en vandaar dat we gezegd hebben, dat moet maar niet overgenomen worden dat die mogelijkheid daar ook bij wordt opgenomen. Je zou ze dan alle twee moeten hebben. Want ze kunnen variabel zijn, of het een of het ander.

Afd. Haren, Hr. v.d. Voren.

Haren vindt ook dat de rechter óf gevangenisstraf, óf een gedwongen afkickprogramma moet opleggen en niet dat er dan nog alternatieve straffen worden gegeven. We vinden daarvoor de zaak te ernstig. En we hebben ook toegevoegd in ons amendement in de laatste zin, dat begeleiding hierbij noodzakelijk is om dat afkicken toch te laten slagen.

Dank u wel.

In de praktijk blijkt dat afkicken verplicht absoluut helemaal niet werkt, omdat verslaving heeft te maken met de mentaliteit die deze mensen hebben. En wanneer er geen noodzaak is om er iets aan te doen van binnen uit, het gewoon niet helpt, wanneer het verplicht gedaan wordt.

Het tweede wat ons hierbij ook is opgevallen, is dat intensieve begeleiding e.d. sowieso nodig is. Aan de andere kant zal er een zekere voorzichtigheid moeten zijn t.a.v. werk en woonruimte omdat het voor de jongeren die niet verslaafd zijn -denk maar aan onze studenten- ook zo verschrikkelijk moeilijk is om dat te krijgen. Dus die intensieve begeleiding sowieso, verplicht, jammer, maar het werkt niet. Hoe je daar mee om moet gaan, weet ik ook niet. En die extra begeleiding natuurlijk wel.

Dank u wel.

Mijnheer Wegman,

Voorzitter, naar mijn idee hebben we t.a.v. dit punt vier alternatieven voorliggen. Het heeft geen zin deze alle vier in de discussie te betrekken.

Voorzitter: Wilt u zich beperken tot 1414 anders wordt de zaak te ingewikkeld.

Mijnheer Wegman,

Dat mag uw intentie zijn, voorzitter, maar het een kan natuurlijk niet los gezien worden van het ander. Het zijn vier alternatieven en wil je de juiste afweging kunnen maken dan moet je ze naast elkaar leggen.

Voorzitter: Dat is juist.

Mijnheer Wegman: Dan ga ik toch verder met die vier alternatieven.

Voorzitter: Dan wordt het te ingewikkeld.

Hr. Wegman: Ik zal proberen het helder te formuleren.

Voorzitter, amendement 2423 zegt: schrap de stelling. Dat is een nogal vergaand stuk. Misschien zou dat straks als er gestemd zou moeten worden, het eerst aan de orde moeten komen.

Het 2e punt is het punt van Amersfoort, wat net al verwoord is, waarin wordt gezegd, ja de mogelijkheid tot afkicken mag gegeven worden alleen als er schriftelijk een bereidverklaring is.

De derde mogelijkheid is nr. 571, waarin o.a. wordt gezegd: 'de rechter moet de mogelijkheid hebben om'

En dan hebben we de oorspronkelijke stelling van de commissie die zegt: 'de rechter moet de mogelijkheid hebben om..., maar alleen als er sprake is van recidiven'.

Mijn standpunt, voorzitter, is het volgende:

Straks heeft de commissie middels haar voorzitter al verwoord dat wij niet moeten tornen aan de maat van de rechtspraak, omdat de rechtspraak daar zelf toe in staat is. Vanuit dat oogpunt stel ik motie 571 spreekt mij verreweg het meeste aan. Daar wordt gesproken over de 'mogelijkheid om gedwongen afkick vast te leggen'. Dat 'mogelijk om te' houdt in dat de rechter zelf mag bepalen of hij dat al of niet doet. Voor de rest blijft de stelling van

de commissie ongewijzigd.

218, het tweede gedeelte, waarin al veel vóór gepleit is, blijft ongewijzigd bestaan.

Conclusie: 571 is het meest helder, het meest voor de hand liggend.

Dank u.

Hr. v.d. Bussen:

Ik wou toch nog even terugkomen op de alternatieve straf. Er werd hier net gedaan alsof een alternatieve straf betekent dat je nog keuzemogelijkheid hebt. Die keuze heb je alleen maar aan het begin. Als de straf eenmaal opgelegd is, heb je die keuze helemaal niet meer, dus in het begin kan de delinquent kiezen voor gewoon gevangenisstraf of de alternatieve straf. Maar als hij voor de alternatieve straf gekozen heeft, dan is er wel degelijk gedwongen en men hoeft dan niet bang te zijn dat er een niet dwingend karakter aan zit.

Hr. Dijkstam:

Voorzitter, op het punt van die alternatieve straffen. Het betreffende wetsvoorstel is inmiddels door de Tweede Kamer aangenomen. Ik geloof dat het in de Eerste Kamer nog moet worden behandeld, maar we mogen ervan uit gaan dat dat plaats kan vinden, dus dat hoeven we zelf niet op te nemen.

Ik wou er nog even op wijzen dat in de praktijk, zowel de officier van justitie al toepast: afzien van strafvervolgning als iemand zich onderwerpt aan een behandeling en dat ook de rechter in de huidige praktijk al de mogelijkheid heeft door het stellen van bijzondere voorwaarden, ook van een feitelijke bestraffing af te zien. Dus dat zou kunnen betekenen dat het helemaal niet in het programma hoeft. Maar als het erin moet dan geloof ik toch dat het voorstel van Amersfoort de voorkeur verdient, omdat dat inderdaad strookt met onze eigen liberale beginselen.

Hr. Zwart:

Ja voorzitter, de afd. Enschede had op dit punt een amendement ingediend, wat vrijwel van gelijke strekking is als dat van Amersfoort. Ik denk ook, dat als we als liberalen zeggen, dat mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun doen en laten, dat dan betekent dat bij een overtreding van de wet men daar in principe ook gewoon straf voor moet krijgen. Dat je op een goed moment kunt zeggen, we geven, omdat mensen weer moeten gaan functioneren en als ze bereid zijn hun best te doen, b.v. door af te kicken, dat wij die

straf verminderen, o.k., maar als je zover gaat dat je bij wijze van straf gaat opleggen dat mensen hun persoonlijkheid moeten veranderen, dan beginnen we dicht te komen bij een situatie die ooit door een filmer is beschreven in "The clock would urge" dat betekent mensen te gaan veranderen van overheidswege omdat ze zich niet gedragen zoals je wilt.

Hoe goed de bedoelingen ook kunnen zijn die we ermee hebben, het is principieel niet liberaal om daarnaar te streven. Ik denk daarom dat we niet verder kunnen gaan dan Amersfoort nu voorstelt.

Dat laatste mag ik wel even bestrijden, voorzitter, want daar schrik ik niet zo bar van. Als je gewone delinquenten niet-drugsgebruikers straft met de bedoeling dat ze niet weer doen wat ze gedaan hebben, omdat ze gestraft werden, ben je ook wel bezig hun eigen gedragspatroon te beïnvloeden.

Zijn er nog opmerkingen uit de zaal? Nee, dan wil de commissie misschien nog reageren op de opmerkingen die in de ronde gemaakt zijn.

Ja, ik zou dat willen doen uit -zomaar op m'n eentje- want we hebben natuurlijk niet meer met elkaar gesproken.

Wij hebben de, zeg maar recidiven ingezet. Nou ja, is dat niet een verstandige aanloop. Eerst een kijken hoe het gaat met zo iemand en als het dan niet lukt, zeggen ja, 'nou, mien jong, moet 't maar 'beuren, nou moet je gaan afkicken'. Dat is de situatie geweest. Dat je zegt, hij moet de mogelijkheid hebben een alternatief te bieden. De hr. Dijkstal heeft ons er zojuist op gewezen dat het misschien allemaal praten over des keizers baard is, want dat het al allemaal gebeurt nu door het openbaar ministerie en niet door de rechter zelf. Persoonlijk zou ik niet huilen als de vergadering zei: 'nou dat recidiven-element vinden wij niet nodig, laat dat bij de eerste keer maar kunnen' en ook niet als er gezegd werd -maar dan moet u weten dat dat echt meer zin heeft die betrokkene, die delinquent moet schriftelijk verklaren, dat kan in het proces-verbaal worden opgenomen, dat hij de voorkeur geeft aan gedwongen afkicken en zich daartoe laat opnemen boven het accepteren van een misschien langdurige gevangenisstraf. Wij vonden zelf dat dit wat wij voorstelden een afgerond geheel was. Het is een zaak waarover je heel verschillend kunt denken, dus als de vergadering dat laatste zou willen aannemen -ik weet niet wat de anderen zeggen- dan zou ik daar geen seconde minder om slapen. En nou ziet u 't maar. U wilt kiezen.

Voorzitter: Ik denk dat dit een duidelijke uitdaging is. Ik stel u voor om

gewoon tot stemming over te gaan, tenzij u dat niet wenst.

Onze eigen formule is dan 1414, amendement 1414, wenst iemand daar stemming over?

Ik zie een groot aantal handen omhoog gaan. Dan gaat dus stemming plaatsvinden.

Voorzitter:

wit: vóór

wit: tegen

oranje: vóór

oranje: tegen

blauw: vóór

blauw: tegen.

Amendement 1414 is aangenomen.

Voorzitter, Ik heb u zostraks geprobeerd uiteen te zetten dat er t.a.v. dit punt drie moties lagen. U zegde mij toe dat u daar in het verloop nog op terug zou willen komen. Normaal gesproken, zou het dan toch niet zo zijn dat deze schikking eerst aan de orde had moeten komen. Het is er nu te laat voor, maar u zou er wellicht een volgende keer rekening mee kunnen houden.

Voorzitter:

Gezien de uitvoerige discussie die er geweest is, dacht ik dat dat niet nodig was. Bovendien ga ik daar nu een opmerking over maken, die ik anders pas na een minuut of 10 had gemaakt. We zijn nu, dames en heren, drie kwartier bezig. U bent ongeveer op 1/5 van het hoofdstuk. $4/5 \times 3/4$ uur = 3 uur. U bent nog 3 uur bezig alleen over dit hoofdstuk. En dan hebben we nog niets anders gedaan. Ik denk dat er echt veel sneller gediscussieerd zou moeten worden. U moet zich echt tot het uiterste beperken. En dat was ook een van de redenen, Hr. Wigman, om het bij dit punt te doen zoals ik het gedaan heb, want anders zijn we inderdaad nog heel lang met elkaar bezig. Ik acht de democratische besluitvorming erg hoog, maar er moet natuurlijk wel op een heel verstandige wijze gebruik van worden gemaakt.

Vandaar dat ik nu wil overgaan naar 571, punt 218.

De commissie zegt niet overnemen.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? U wenst stemming? Dan zal er over 571 gestemd worden.

Het amendement is verworpen.

Dan 2423. De commissie zegt niet overnemen, maar de randvoorwaarde is een zinvolle toevoeging. Begrijp ik dat zo goed?

U wenst het woord?

Postmus, afd. Capelle a/d IJssel. De afd. Krimpen kon helaas vanmiddag niet aanwezig zijn. Men heeft mij gemachtigd hier iets over te zeggen. Krimpen is er niet tegen het hele amendement te schrappen; Krimpen is niet tegen gedwongen afkicking, dus als net aangenomen. Waar Krimpen bezwaar tegen heeft - dat is waar het die dame net ook over had- het op z'n minst genuanceerd zou willen zien, is het toekennen van rechten aan afgekickte ex-verslaafden die andere criminelen en anders burgers niet hebben.

Toelichting van de commissie:

Wij vinden het wel nodig in dit specifieke geval om die randvoorwaarden toe te voegen, nl. dat er een opvang is voor de betrokkene nadat hij uit dat afkickcentrum in de maatschappij terugkeert.

Hr. Westerveld:

Zouden wij omwille van de tijd de commissie kunnen machtigen een zodanige tekst te kiezen dat het niet kan worden uitgelegd als 'rechten op huisvesting' of recht op arbeid, maar dat er naar gestreefd wordt om iemand inderdaad te helpen om de weg verder te vervolmaken. Dat is de bedoeling.

Commissie: Dat staat er al.

Voorzitter: U gaat ermee akkoord?

Dan krijgen we 2465 bij punt 220. De commissie zegt: niet overnemen. De bestaande tekst gaat verder.

Wenst er iemand discussie? Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het niet overgenomen.

2129/69 is niet meer in het geding, want 226 is reeds overgenomen.

1830 bij punt 221. Commissie zegt: niet overnemen. Vervroegde invrijheidstelling moet mogelijk zijn.

Wenst iemand discussie?

Afd. Noordwijkerhout:

Ik denk dat de bedoeling van ons amendement hetzelfde is als dat van de commissie, alleen hebben wij geprobeerd aan te geven dat momenteel ook het gedrag van de veroordeelde bepalend is of hij in vrijheid gesteld wordt of niet.

De Commissie:

Het moet op deze wijze gebeuren, zoals het gedrag van de veroordeelde een rol moet spelen bij de beoordeling van de vraag of hij vervroegd in vrijheid gesteld kan worden en wat wilt u dan?

Er wordt dus gesteld dat niet meer mag gebeuren wat nu gebeurt, dat het min of meer automatisch zo gaat, waardoor je dan de gevolgen krijgt en die blijkbaar ook vreest, maar het moet gebeuren aan de hand van het beoordelen van de gedetineerde z'n gedrag in gevangenis. Als dat aanleiding geeft dat men meent dat invrijheidstelling goed mogelijk is, moet invrijheidstelling kunnen volgen. Dat vinden wij. Meer niet. Het is een verenging van de huidige situatie.

Hr. Burkens:

Voorzitter, de strekking van de woorden van de commissie is dat de wetswijziging wordt teruggedraaid. Daar zijn wij het mee eens.

Voorzitter: wie nog meer? Goed, dan wenst iemand stemming?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

1852 bij punt 221. De commissie zegt: niet overnemen. Leidt tot ongewenste discriminatie.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan wordt gestemd.

1852 is verworpen.

Dan kunnen we overgaan naar 609 bij punt 224.

De commissie zegt: overnemen. U zij erop attent gemaakt dat in de bundels die u hebt toegestuurd gekregen...

2e kant

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Dan krijgen we 774 bij punt 225. Dat is, denk ik, ook niet meer aan de orde ten gunste van 226.

Dan 2051 bij punt 227. De commissie zegt: niet overnemen. Is strijdig met de intentie van de opstellers.

Wenst iemand discussie?

Wenst iemand stemming?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

2256 bij punt 227. De commissie zegt: overnemen. Zo wordt de bedoeling beter.

Wenst iemand discussie?

Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement overgenomen.

957: De commissie zegt: niet overnemen ten gunste van het amendement van zonet. Is dus niet meer aan de orde.

1645 eveneens bij punt 227. Niet overnemen, zegt de commissie. Is strijdig met de intentie van de opstellers.

Wel, wat ons voor ogen stond: Hoe je het nu ook verder ziet, als je praat over legitimatieplicht, verder strekkend dan we het op dit moment kennen, dan hebben wij het gevoel dat we bezig zijn een stuk extra bureaucratie in onze samenleving binnen te dragen. We hebben ook in de voorbereiding van andere discussies binnen de afgelopen periode eens een keer een bezoek gebracht aan een politiebureau en daar is ons -ja, wat me dan ook verbaast over al die discussies over identificatieplicht, ook in het kader van de Europese eenwording, omdat men op dit moment op dat punt helemaal de problemen niet heeft. Het probleem is de boef te vangen en als je de boef gevangen hebt, dat hij dan geen identiteitsbewijs bij zich heeft en in dat opzicht zijn wij bang dat je in de praktijk, vooral de mensen -de fatsoenlijke burgers, die op dit moment toch bijna al gewoon hun naam en adres opgeven, opzadelen met een hele hoop extra verplichtingen, nl. het feit altijd een persoonsbewijs bij zich te hebben en tegelijkertijd aan de andere kant de mensen, waar het eigenlijk om te doen is, die zorgen wel dat ze een vals identiteitsbewijs bij zich krijgen, want over de fraudeveiligheid van zo'n identiteitsbewijs zijn ook nog hele verhalen te houden. Wij hebben het gevoel dat als het identiteitsbewijs zo'n effectief middel was tegen de

criminaliteit, waarom is de criminaliteit in de omringende landen dan niet wezenlijk veel lager dan in Nederland? We hebben het gevoel dat het meer een bureaucratische maatregel is dan dat het echt iets bijdraagt aan wat we willen en zijn er daarom tegen.

Mijnheer Wigman,

Voorzitter met alle respect voor de heer Schors (?), maar we hebben voorzover ik weet net 2056 aangenomen.

Nee, nee dat is een andere zaak, mijnheer Wigman, want de commissie heeft gezegd dat dat de bedoeling van de commissie beter verwoordde.

Nu is de vraag of er überhaupt sprake zou kunnen zijn van een artikel conform 227. Zonet hebt u alleen een verandering aangenomen voor de bestaande tekst van 227. Nu gaat het over heel 227.

Voorzitter, de motie Utrecht sluit af met dat ze als haar mening uitspreekt een geclausuleerde identificatieplicht is best. We hebben dus net onderling uitgesproken wat we wensen. Vervolgens hebben we nu aan de orde de motie Enschede die zegt, invoering is ongewenst.

Voorzitter: Nee, daarnet hebt u gesproken, kijkt u maar bij de toelichting van de commissie, en daarom heb ik het gedaan zoals ik het gedaan heb, overnemen, want het verwoordt de bedoeling van de commissie beter.

En dat is overgenomen. De commissie heeft dus a.h.w. haar eigen punt gerectificeerd. Nu is aan de orde of het punt ten principale gehandhaafd moet blijven.

Mijnheer Zadel:

Voorzitter, als wij toch net met z'n allen zeggen dat we het met de tekst van die motie eens zijn, dan gaan we toch nu niet over de motie stemmen alsof we het daar niet mee eens moeten zijn?

Voorzitter: Ik vind het prima als u het zo doet, maar ik denk dat ik, terwille van de snelheid ...

Nog een korte opmerking:

Dat gevoel begin ik ook te krijgen, dus niet stemmen als we het al eens zijn.

Mag ik namens de afd. Utrecht in dank voor de ondersteuning van de commis-

sie, opmerken dat we het wel degelijk zo begrepen hebben in zover dus hartelijk dank dat u hiermee u uitspreekt, het lijkt mij te ver gaan om erop terug te komen, dus ik hoopte op snelheid te kunnen werken. We hebben nu over 256 ruggespraak gehouden.

Voorzitter: Prima, ik heb daar geen enkel bezwaar tegen als de vergadering dat vindt.

Maar voorzitter, nu heb ik problemen. Dat betekent dat ik dan toch echt recht moet krijgen om bij iedere stelling amendementen van mij die later op het programma gaan, toch meteen aan de orde te stellen, want ...

Nee, de voorzitter heeft uitdrukkelijk gezegd, ik behandel ze in de volgorde waarin ze op het program staan. Ik heb me ernaar gericht. Ik vind dat dat gehonoreerd moet worden.

Voorzitter: Goed, we zullen daar nog beter op attent zijn dat het niet alleen maar gaat om verbeteringen van commissie-teksten, maar dat de hele zaak dan ook ten principale aan de orde wordt gesteld.
Ik wou het feit dat afsluiten.

Mijnheer De Bakker:

Heel kort, voorzitter, laten we geen problemen zoeken. Identificatie voor iemand die niets te vrezen heeft, moest geen probleem oproepen.

Mijnheer Wezenberg: Ik ben voor identificatieplichten, ik denk echter dat de uitspraak van Utrecht duidelijk genoeg is.

Ja nog een keer.

Voorzitter, het Ministerie van Justitie heeft een paar maanden geleden onderzoeken ingesteld naar het nut van een identificatieplicht. Het Ministerie komt tot de conclusie dat het enige nut is het bestrijden van zwart rijden in de trein. Het voortdurend bij je dienen te hebben van een legitimatiebewijs brengt een hoop ongemak met zich mee. Ik vind dat er wel iets meer voordelen tegenover moeten staan dan aanpakken van zwart rijden in de trein.

Voorzitter: Goed. 1645. Wenst iemand stemming?

Mijnheer Wigman is het dus niet eens met deze procedure.

Graag wel even noteren.

Er wordt gestemd.

Het amendement is verworpen.

Dan krijgen we 1234 bij punt 228. De commissie zegt: niet overnemen. De tekst is niet in strijd met het Nederlandse strafrecht.

Wenst iemand een discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement niet overgenomen.

2257 bij 229. De commissie zegt: niet overnemen. Is strijdig met de intentie van de opstellers.

Wenst iemand discussie hierover? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement niet overgenomen.

1854 bij punt 232. De commissie zegt: overnemen.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement overgenomen.

Er komt nu een claim, hoor ik.

Na 232. Ik zal hem even voorlezen.

Aan de stelling 233 van de afd. Enschede wens ik toe te voegen: "en de beveiliging adequaat is".

En dat geldt ook voor 234, of zie ik dat nou verkeerd. Nou dat merken we dan wel.

De commissie zegt: niet overnemen. Evident, dus overbodig.

Wenst iemand discussie?

Mijnheer de Zwart:

Voorzitter, u zegt, dat is evident, dus overbodig. Laat ik dan aangeven (dat zegt de commissie -voorzitter) dat als dat zo was, dan hadden wij het amendement niet ingediend. De commissie stelt op dit moment alleen voor dat de strafbaarheid afhankelijk wordt gesteld van de vraag of wel iets op een andere wijze strafbaar is. We hebben zelf het gevoel dat op dit moment veel dingen, die dan met veel spektakel in de krant komen, niet zo zeer wijzen op dat er een enorme criminaliteit is onder computergebruikers, maar veel meer dat veel bestanden, ook belangrijke bestanden, volstrekt onvolgende beveiligd zijn. Waar zijn we nou mee bezig? Eerst roepen we zelf in

201 om het strafrecht met zijn beperkte capaciteit minder te belasten moet de wetgever niet als vanzelfsprekend steeds kiezen voor strafrechtelijke handhaving van regelgeving.

Prima uitgangspunt. Zijn wij het helemaal mee eens.

Is het dan niet merkwaardig om zo vergaand als op dit moment wordt gesteld, over te gaan tot strafrechtelijke maatregelen tegen het kraken van computerbestanden, terwijl in feite veel meer voor de hand ligt dat mensen die een bestand hebben en zichzelf in verbinding stellen met het telefoonnet ook zelf zorgen voor een adequate beveiliging. En dat je alleen in extreme gevallen waarin je werkelijk kunt zeggen, hier heeft iemand alle moeite gedaan om zijn bestand goed te beveiligen en nou is er toch op uiterst malafide wijze ingebroken, dat je het dan strafbaar verklaart, o.k. Maar dat je een hele grote groep mensen die het op dit moment als een vrij onschuldig tijdverdrijf doet, bedreigt met strafrechtelijke maatregelen dat lijkt me niet een liberale aanpak.

Hr. Bakker:

Mijnheer de voorzitter, afd. 's Gravenzande had op dit punt een motie ingediend, een amendement. Ik heb dat niet aangemeld. Wij hadden met name verwezen naar een goed rapport van de commissie Franken over deze hele problematiek, want er zitten veel meer aspecten dan alleen maar de beveiliging van de organisatie aan, dus ik zou de commissie willen adviseren het rapport van de commissie Franken te verwerken in dit punt.

Voorzitter, het amendement van Enschede stelt impliciet het insluipen van een woning daarmee ook niet meer strafbaar. Als de mate van strafbaarheid wordt bepaald door de mate waarin je je tegen een criminele daad hebt beveiligd, zijn we iets onjuist aan het doen.

De commissie:

Voorzitter, ik denk even aan de laatste spreker. Het kan toch niet zo zijn dat iemand die een strafbare handeling verricht dat wel mag doen wanneer de beveiliging die iemand heeft aangebracht voldoende zou zijn. Mag ik als voorbeeld geven het feit dat mijn koffertje werd gestolen toen mijn raam openstond. Dat wil nog niet zeggen dat mijn koffertje daarmee gevaarlijk is. Het feit dat ik het raam moet dichtdoen, is iets heel anders. Maar het feit dat het gestolen is, dat is fout. Dat kan dus gewoon niet. En daarom vind ik dat de toevoeging zoals die gegeven wordt, geen juist beeld zou geven.

Het tweede is dat hetgeen waar de heer De Bakker op doelde, er ligt op dit moment een rapport van de Algemene Rekenkamer over beveiliging van computerbestanden. Dat gaat veel en veel verder, met veel en veel meer complexe factoren samenhangt en ik zou zeker niet willen zeggen, het feit dat een bepaald computerbestand onvoldoende beveiligd is, de mensen maar de ruimte zou geven om daar maar in te gaan breken. Iets anders is, dat we met z'n allen moeten gaan proberen om computerbestanden zodanig te gaan beveiligen dat inbreken daar praktisch onmogelijk gaat worden. Dat is technisch al een enorm groot probleem en ik vind derhalve dat het standpunt van de commissie in dit geval ondersteuning zou verdienen.

Mijnheer de Zwart:

Voorzitter, de simpele voorbeelden van het gevaar dat ze niet blijken op te gaan. Mensen die zelf besluiten om hun bestand van buitenaf bereikbaar te maken door het aan de telefoonlijn te verbinden, zouden er goed aan doen om zelf hun maatregelen te treffen dat mensen die daar geen toegang toe zouden moeten krijgen, dat ook niet kunnen hebben. Dat is technisch niet zo ingewikkeld en het lijkt eigenlijk meer voor de hand dat wij het zware wapen van de strafrechtelijke bescherming reserveren voor de ernstigste gevallen, omdat wij als liberalen zo graag zuinig willen zijn met dat strafrecht. Wat je nu doet, is in de praktijk of een wet invoeren die niet zou kunnen worden gehandhaafd omdat je de krakers niet te pakken krijgt met een stukje wetsvervaging erbij of een wet hiervoor indienen met inderdaad veel mankrachtenergie de afleving van gaat nadwingen, terwijl ik in de praktijk zeg dat is het echte probleem niet. Het echte probleem is de zware criminaliteit op dit vlak en daar zou je je wetgeving ook tegen moeten richten.

Voorzitter:

Ik denk dat ik nu een eind maak aan de discussie. Het is een duidelijk amendement. Het advies van de commissie is duidelijk.

Wenst iemand stemming?

U wenst stemming alweer?

Er wordt gestemd.

Het amendement is verworpen.

Dan 1303, een amendement om iets te plaatsen tussen 233 en 234.

De commissie zegt: niet overnemen. Evident dus overbodig.

Wenst iemand discussie?

Mijnheer Wegman:

Voorzitter, als de commissie met evident bedoelt dat het al op dit moment zo mogelijk is als in de motie staat, dan kan ik me dat voorstellen en kan me in het advies van de commissie vinden. Bedoelt de commissie met evident dat het een logisch iets is en nog niet als zodanig geregeld, dan zou ik er toch voor zijn om dit toe te voegen. U hebt het in stelling 233 over de computer die beveiligd moet worden; u hebt in 234 over dieren die beveiligd moeten worden, waarom zou je dan ook niet een stelling opnemen voor het persoonlijk bezit dat beveiligd moet worden.

Dank u wel.

Voorzitter, er zijn een paar honderdduizend krakers in dit land, die het minder evident vinden dan de commissie.

Mijnheer Burgers:

Voorzitter, ik wil die evidentie wel graag even uitleggen. Dat is dacht ik de problematiek van de leegstandwet. In die leegstandwet is de zaak met goede waarborgen omschreven. De leegstandwet is op het ogenblik op enkele bepalingen na niet ingevoerd. Wanneer de leegstandwet wordt ingevoerd, zal dat gaarne de instemming hebben van deze commissie.

Nog een keer de heer Wigman:

Zou het dan, vooruitlopend daarop, toch niet wenselijk zijn dat wij ons daar nu al over uitspreken middels deze toegevoegde stelling?

Voorzitter, het antwoord is: nee, want dit is een volstrekt ongeclausudeerde strafbaarstelling van kraken en wij menen dat dat inderdaad met waarborgen omgeven moet zijn, zoals dat b.v. in de leegstandwet is gebeurd.

Voorzitter: Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Er is een claim bij 234.

Bij 234, afd. 's Gravenhage:

Men wenst toe te voegen in 234 na 'wetgeving' de woorden 'met een preventief karakter'. De argumentatie is: teneinde tot verre gaande bescherming te komen, dient Nederland zich in te zetten voor totstandkoming van een

Europese richtlijn. Dus na wetgeving toevoegen: 'met een preventief karakter'.

Voorzitter: Wenst iemand discussie?

Mevr. Buseman:

Voorzitter, we hebben dus willen toevoegen inderdaad nogal nadrukkelijk met een preventief karakter, omdat dat in de pas loopt met de gedachte van de Nederlandse wetgeving tot bescherming van dieren bij het tot stand komen van de nieuwe dierenwetgeving. Minister Brakx heeft een bestraffing contrôle achteraf voorgesteld in zijn wetgeving. De Ned. Ver. Bescherming van Dieren van tevoren, zorg van tevoren dat de omstandigheden goed zijn. Wij scharen ons daar graag achter. Wij geloven dat dat een heel belangrijk punt is. Het is alleen jammer dat die wet op het ogenblik niet in behandeling is.

Voorzitter: nog iemand anders die daarover iets wenst te zeggen?

De commissie: We hebben er geen bezwaar tegen. Het is me niet helemaal duidelijk, mevrouw, wat u bedoelt met een preventief karakter, wat dat meer in kan houden dan wat er staat.

Mevr....: Ik kan het ook alleen maar als leek zeggen, mijnheer de voorzitter en het gaat erom dat je in de wetgeving omstandigheden scheidt die goed zijn voor het dier van tevoren en niet achteraf als mensen die dus dieren in huis hebben..

Commissie: Als dat de bedoeling is, hebben wij geen bezwaar.

Voorzitter: De commissie adviseert: overnemen. Wenst iemand nog stemming? Dan is het amendement overgenomen.

Verder ziet u aan deze tafel een kleine wisseling van de wacht.

Voorzitter:

Dames en heren,

Aan de orde motie 233 van de afd. Oss t.a.v. punt 245.

Advies van de commissie: niet overnemen. Commissie keert zich tegen referendum op nationaal niveau.

Wil iemand daarover het woord?

Niemand. Niemand wenst stemming?

Dan wordt nu gestemd.

Aan de orde is het amendement van de afd. Oss dat stelt onder punt 245.

Het amendement is verworpen.

Aan de orde is amendement 686 van de afd. Voorschoten. Voorstel commissie niet overnemen t.a.v. 246.

Wie wil daarover het woord?

Hr. Wigman: Voorzitter, onder het motto 'nieuwe voorzitter, nieuwe kansen': er zijn t.a.v. punt 246 minimaal 5 moties ingediend. Hoe wenst u die nu te behandelen?

Voorzitter: Aan de orde is in de volgorde zoals ik die heb aangegeven.

Hr. Wigman: Dus de problemen, zoals zostraks ontstaan, blijven bestaan.

Voorzitter: Ja, dat hebt u goed gezien. U onderkende dat juist. Dus aan de orde afd. Voorschoten 686.

Wie daarover het woord? Niemand?

Wenst iemand stemming? Niet?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Dan komen we bij afd. Almere 819. Advies commissie: niet overnemen.

Wenst iemand daarover het woord te voeren? Niet?

Wenst iemand stemming? Ook niet.

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

462, afd. Ubbergen: Advies commissie: niet overnemen.

Iemand het woord? Niet?

Iemand stemming? Ook niet?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Afd. Roerstreek 1269. Niet overnemen.

Iemand daarover het woord? Niet?

Stemming? Ook niet?

Advies overgenomen.

Dan krijgen we afd. Den Haag 24-74. Ook advies commissie: niet overnemen.

Iemand daarover het woord? Ga uw gang.

Juultjes, afd. Den Haag:

Het gaat hier om de positie van de staatssecretaris. Wij zeggen dat de staatssecretaris ruime bevoegdheid moet krijgen als plaatsvervanger van zijn minister. Op dit moment is het zo dat een collega minister, die niet altijd thuis is op het departement bij ontstentenis de minister vervangt. Wij pleiten ervoor dat de staatssecretaris, die thuis is of in ieder geval een deel van het departement de minister kan vervangen. Dat betekent dat de staatssecretaris zich ook wat meer moet gaan oriënteren op de andere gebieden binnen dat departement, maar omdat hij in ieder geval één deel goed beheerst, is hij in onze ogen de aangewezen om de minister te vervangen en hij dient dan ook onder-minister te worden.

Dank u wel. Iemand nog meer het woord?

Niet. Dan het woord aan de heer Toxopeus.

Ja, voorzitter, je kan dit onderwerp in zijn algemeenheid nemen en aan de hand van de tekst die we hebben opgesteld en ik geloof dat dat laatste de bedoeling moet zijn. De commissie heeft besloten deze lijn van uitbreiding van het aantal staatssecretarissen te kiezen. Ik wil u wel zeggen, dat ik persoonlijk uit mijn eigen verleden vandaan daar geen voorstander van was eerst, maar mij toch heb geconformeerd aan het oordeel met name uit ook de Tweede Kamer fractie. Van de mensen die beter op het ogenblik dan ik kunnen zien hoe ministers bezig zijn en verwacht mogen worden bezig te zullen zijn als de Europese Gemeenschap verder zich heeft ontwikkeld. Dan zijn ze heel veel weg en dan is er behoefte aan meer hulp ten departemente. Dat kan ik me voorstellen. Iets anders is nu, of je deze staatssecretarissen, die hun eigen taak krijgen van hun minister met een eigen taakomschrijving ook, en voor dat stuk hun eigen verantwoordelijkheid, als ze maar binnen de taakomschrijving blijven, of je die nu ook onder-minister moet maken. Daarvan vind ik, uit ervaring sprekend, overigens zoals elk departement doet, omdat ik vrees dat de staatssecretaris, die normaal gesproken de ministerraad nimmer bijwoont wanneer niet een punt van zijn eigen portefeuille aan de orde komt, toch niet in diezelfde ministerraad de rol kan vervullen van de interim-minister die regelmatig in de ministerraad zit, zij het dan voor een ander departement. U kunt daar heel lang over filosoferen en van mening verschillen, maar dat is mijn opvatting en daar zal toch wat meer gewicht aan worden gehecht. Hij is gewend aan die discussie binnen de ministerraad en dat is de staatssecretaris niet. En daarom zeg ik, laat maar liggen. Laat het maar zijn zoals het is. Ik geloof niet dat het tot veel moeilijkheden aanleiding geeft, want zo verschrikkelijk vaak komt het niet

voor dat ministers langer dan één keer over de vrijdagen heen er niet kunnen zijn. Als het echt een langdurige ziekte betreft, dat is wel eens een enkele keer gebeurd, dan wordt daar meestal een speciale regeling voor getroffen. Dus ik stel voor, voorzitter, om toch dit amendement niet over te nemen.

Goed, dank u wel. Ga uw gang:

Voorzitter, ik krijg toch de indruk dat een minister heel sterk is en een staatssecretaris toch altijd wel een stuk zwakker is. Niet dat ik dat in zijn algemeenheid kan onderschrijven. Ik denk, dat het ook niet alleen gaat om wat voor gewicht legt iemand in de schaal in de ministerraad. Is hij er vaak geweest, of niet. Waar het vooral om gaat, is iemand over dat onderwerp of dat dossier ter zake kundig? En dat is de staatssecretaris veel eerder dan de minister van een ander departement.

Iemand anders nog? Niet?

De heer Toxopeus: Ja, voorzitter, dat is allemaal betrekkelijk. Ik geloof dat niet. De staatssecretaris zijn eigen portefeuille heeft. Daarin is hij waarschijnlijk deskundig, maar niet in de rest van het departement. Je hebt ze in alle maten, kleuren en soorten, maar in het algemeen is het zo dat de promotie wel is van staatssecretaris naar minister en nimmer van minister naar staatssecretaris. Dus ik denk toch dat die collega in de club, die dan tijdelijk maar weer voor z'n collega die op stap is, het net zo goed, zo niet beter kan doen -ik denk beter- dan de staatssecretaris.

Dank u wel. Wenst iemand stemming hierover? Ja.

Deze motie wordt in stemming gebracht.

Het amendement is verworpen.

Er komt een claim.

Het woord is aan de heer Groeneveld.

De Partijcommissie Binnenlandse Zaken wil na punt 246 een nieuw punt invoegen. De tekst luidt als volgt:

'Het instituut van "coördinerend bewindspersoon" wordt afgeschaft. Wel kan een minister (dus niet de staatssecretaris) worden aangewezen als projectminister voor een bepaald inter-departementaal beleidsveld. De deelbudgetten worden aan hem overgedragen. De betrokken ambtenaren worden met mandaat aan hem toegevoegd.'

Voorzitter: Mag ik het advies horen van de commissie?

Ik zou het graag eerst even toelichten.

Andere amendementen worden ook niet toegelicht, dus deze ook niet.

Advies van de commissie:

Voorzitter, dat is o.i. een zeer precieuzе zaak die ik denk dat het niet wijs zou zijn om in een verkiezingsprogram op te nemen. De coördinerend bewindspersoon -afgezien van de vraag of je dat nou mooi Nederlands vindt- die wordt afgeschaft. Maar dan komt er een project-minister voor een bepaald beleidsveld. Ik zeg, als je zulke dingen wilt dan moet je de interdepartementale indeling maar veranderen. Dan gaat het vanzelf goed. Dan krijg je die budgetten wel. Maar nu krijg je overdracht van budgetten aan hem en ambtenaren, die blijven dan misschien zitten op hun oude stoelen, met mandaat -dat weet ik niet wat dat betekent- worden ze aan hem toegevoegd. Ik kan het niet aanbevelen. Het is me veel te precieus. Een ministerraad zal ook een weg kunnen vinden om deze dingen te verwezenlijken, maar dan op een normalere manier. Ik zou bepaald niet willen, dat de VVD zich in een verkiezingsprogram op deze wijze zou uitspreken over dit soort organisaties.

De heer Hermans wil iets aanvullen: Volledig in aanvulling op datgene wat de heer Toxopeus zegt dat begrip coördinerend bewindspersoon zonder daadwerkelijke bevoegdheden niet of nauwelijks werkt, daar ben ik het mee eens. Maar de gedachte dat door een project-minister aan te wijzen, ambtenaren over te hevelen en budgetten over te hevelen in staat zou zijn daadwerkelijk dat projectmatig integrerend binnen de overheidsorganisatie te kunnen aanpakken, lijkt mij een idyllische. Ik geloof daar helemaal niets van, omdat je uiteindelijk toch met name die coördinerende bevoegdheid moet zijn tussen de verschillende facetten en de verschillende delen van het beleid, die met elkaar in verband moeten worden gebracht. Dat lukt niet door alleen maar ambtenaren en budgetten over te hevelen. Het zal een taak moeten zijn, die men bij een kabinetsformatie aan de bepaalde minister toedeelt daarover ook daadwerkelijk besluitvormende elementen vast gaat leggen, hoe dat precies in de ministerraad zou moeten zijn. Ik denk dat een projectmatige aanpak zoals dat voorgesteld wordt, iets is wat op papier misschien heel mooi lijkt, maar in de praktijk naar mijn mening niet uitvoerbaar zal zijn.

Goed, dank u wel. Het advies van de commissie is dus: niet overnemen.

Het woord is aan de heer van Blommenstein.

Voorzitter, in de partijcommissie is er uitdrukkelijk overwogen dat in de afgelopen jaren aan de coördinatie tussen de onverenigbare departementen in de tijd van mijn voorganger Lubbers veel tot stand is gekomen. Wij wilden de gedachten, die waren 4 jaar geleden van de commissie Vonhoff, liberaal meedenkende veel voorstellen heeft gedaan over de re-organisatie om een betere coördinatie op rijksniveau tot stand te brengen, het niet alleen laten bij coördinerende bewindspersonen, niet alleen laten bij coördinatie tussen departementen maar de vele projecten die te maken hebben met meerdere departementen veel duidelijker een stuk verantwoording te laten afleggen in de Tweede Kamer door de project-minister. Dan weet de Tweede Kamer wie daarop aanspreekbaar is. Dan zijn veel minder enquêtes nodig om daar eens verder uit te zoeken. Wij wilden dus een glasheldere tekst, dat het coördinerend bewindspersoon veel beter vervangen zou kunnen worden door een project-minister. Als u bezwaren hebt tegen de instrumenten die daarbij komen door ambtenaren over te hevelen, zijn wij bereid om de laatste zin te laten vallen. Maar het geeft dan ten minste duidelijk aan dat er t.a.v. coördinatie tussen de departementen via een project-minister beter gefunctioneerd zou kunnen worden.

Voorzitter: Dank u wel. Mag ik vragen wie nog meer n.a.v. deze geclaimde motie?

Voorzitter, mij is nog niet helemaal duidelijk en ik zie mijnheer Winsemius die daar toch verstand van heeft aan de tafel ook al het hoofd schudden, wat het verschil is tussen een coördinerend bewindsman en een project-bewindsman. Volgens mij zijn dat twee dezelfde begrippen. Het is alleen een kwestie van invullen van taakomschrijving.

Dank u wel. Wie nog meer? Niemand meer.

Hr. Toxopeus:

Mij lijkt het verschil dat de in de optie van de indieners een project-minister echt rechtstreeks verantwoordelijk zal zijn -met voorbijgaan van zijn collegae die anders op dat terrein werkzaam zijn. Als hij coördineert moet hij het doen via de ministers van dat departement. Ik zit alleen te zoeken naar een hebbelijk voorbeeld wat de indieners voor ogen zouden kunnen hebben om zo iets te willen, maar dat heb ik niet kunnen bedenken in de gauwigheid.

De heer Winsemius: Het harde voorbeeld. Met alle respect, op het moment dat je oplossingen gaat zoeken voor het gebrek aan samenwerking tussen departementen door papieren functies te creëren, dat is net als het strepen toevoegen op iemands jas. Daar word je niets groter van. En dat geldt hier ook. De coördinerend minister is enigszins, ja soms een beetje, behelpen, want dat betekent dat je voorzitter bent en secretaris van een groep. Daar komt het op neer. Normaal betekent het dat jij in ieder geval het verslag schrijft en de voorstellen voorbereidt. Dat scheelt een slok op een borrel. De project-minister is in principe, lijkt op papier, veel sterker aanspreekbaar. Dat zou zijn, b.v. ik hoorde al net en dat geeft al aan hoe fout zoiets eigenlijk is, de inpoldering van het Markermeer. Als je daar een project-minister voor zou maken, zou dat een vergissing zijn. Ik denk dat Amsterdam dat wel zal begrijpen. Dus ik denk dat je dit soort voorstellen niet moet volgen. De werkelijke manier om voortgang te maken, is als mensen in een kabinet willen samenwerken. Dat los je niet op. Dat had de voorzitter ook al door, dat is een nieuwe streep op het jasje toe te voegen. Dat is een papieren oplossing, die niet gaat werken.

Voorzitter: Goed, duidelijk. Dank u wel.

Het advies van de commissie is en blijft: niet overnemen.

Wenst iemand stemming? Niet?

Dan is het advies overgenomen.

Aan de orde: 2476, motie van afd. Den Haag. Het advies van de commissie is: niet overnemen t.a.v. 248a.

Voorzitter, mag ik even interrupperen?

Er is gisteren een motie of een amendement aangenomen 247. Gisteren, telefonisch bij mevr. Tangel. Ik kan het amendement zelf voorlezen, want het is zeer kort. Het ging over het doen en laten van ambtenaren. Dat de ministeriële verantwoordelijkheid zich uitstrekt naar het doen en laten van ambtenaren. Wij hadden toegevoegd: 'het ambtelijk handelen van ambtenaren'. Het kan toch nooit de bedoeling zijn dat een minister verantwoordelijk is voor het doen en laten van een ambtenaar in zijn vrije tijd.

Mevrouw, aldus de voorzitter, mag ik u even onderbreken, want ik denk dat we toch even ordelijk op t.a.v. het claimen moeten werken. Welke motie hebt u gisteren geclaimd? Want het kan niet zo zijn dat er gisteren een motie door u is ingediend.

Ik heb gisteren geen motie ingediend, ik heb gisteren een motie geclaimd die al was ingediend.

Ja, dan kan het wel. Hebt u hem bij u? Mogen wij hem dan hebben. Ja, u krijgt hem terug. Kunt u hem inlijsten. U hebt t.a.v. 247 ingediend de motie en die is dan aan de orde: 'wijzigen en splitsen in de eerste zinnen het doen en laten van ambtenaren, wijzigen in het ambtelijk handelen van ambtenaren'. De rest van het amendement kunnen we laten zitten? Ja.

Dat is redactioneel. Mag ik het oordeel van de commissie daarover horen?

Voorzitter: Ik begrijp dat de commissie adviseert om het over te nemen.

Wenst iemand daar nog het woord over? Niet.

Stemming: niet?

Dan is het aldus besloten en krijgt u hem weer terug.

Mijnheer de voorzitter, u hebt mij misschien over het hoofd gezien omdat ik achteraan zit, maar ik wil er eigenlijk toch graag iets over zeggen, als u dat goed vindt.

Ik dacht, dat we deze besluitvorming hadden afgerond, dus ik verzoek hier niet verder op in te gaan.

Maar ik stak wel mijn hand op. Ik wou de originele tekst claimen. Dat kan dus niet, want we hebben aan de orde gehad de geclaimde motie, de geclaimde tekst die mevrouw heeft ingediend.

Dus ik wil een stemming over de tekst. Ik wil dit ook wel toelichten. De originele tekst spreekt nl. over het doen en laten van ambtenaren. Maar wanneer je het hebt over een ambtenaar en zijn doen en laten dan doet hij het dat dus ambtelijk. Ja, dat is een voor ons onzinnige toevoeging als je het dan hebt over het ambtelijk handelen van een ambtenaar.

Voorzitter: Uw stelling is duidelijk. Mag ik vragen, wenst nog iemand anders daar stemming over? Als ik u over het hoofd heb gezien, dan mag mij dat nooit meer gebeuren, dan herstel ik dat. U wenst stemrecht? Dan vindt er stemming plaats over het geclaimde amendement.

Dan is het amendement aanvaard.

Er is aan de orde: 248. Den Haag 2476. Advies van de commissie is: niet

overnemen. Wie daarover het woord?

Voorzitter, u hebt twee onderwerpen behandeld. Eerst het aantal kamerzetels. Het is duidelijk dat dat aantal niet gewijzigd wordt in tegenstelling tot wat in een eerder rapport is geschreven, dat inmiddels ergens diep in een onderste bureaula ligt.

Het tweede punt gaat over een beloning van kamerleden.

Wij hebben de indruk dat de beloning van de kamerleden op dit moment te laag is.

Einde band 2.

Voorzitter: Wil iemand daarover het woord? Niet?

Stemming: Niet?

Dan is dat advies overgenomen.

Nr. 103 de afd. Doorn. Advies is niet overnemen; te absoluut.

Iemand daarover het woord?

Niet?

Stemming: Niet?

Dan is conform het advies besloten.

Aan de orde: 1954 afd. Rotterdam. Advies: niet overnemen. Geen verbetering.

Iemand daarover het woord?

Voorzitter, ik zit ook wat opgesloten daar. Over de werkstaking. Ik begrijp niet dat u heeft gezegd dat het geen verbetering is. Het voorstel dat door Rotterdam gedaan is, betreft niet alleen ambtenaren maar ook andere werknemers en ook in het voorstel van Rotterdam is de positie van de werkwilligen opgenomen. Dus ik zie niet goed, waarom dit geen verbetering zou zijn t.o.v. de door u voorgestelde tekst.

Voorzitter: Dank u wel. Iemand nog meer nieuws?

De heer Toxopeus:

Voorzitter: Dit artikel slaat uitsluitend op overheids personeel en niet op andere werknemers. Dus ik denk niet dat het voorstel van Rotterdam in die zin past. Dat kunt u zien. In al deze artikelen hebben we gekozen voor een nader doen aansluiten van de ambtelijke rechtspositie bij het bedrijfsleven. Daarbij komt dan op een ogenblik ook de werkstaking aan de orde en daarbij is altijd weer het probleem dat bepaalde overheidsdiensten eigenlijk niet behoren te kunnen staken, omdat dat voor de burgerij onaanvaardbaar is. Dat hebben we hier neergelegd. Dat is al een hele oude zaak. Ik ben zelf voorzitter van een staatscommissie over dit onderwerp geweest, jaren geleden. Ik heb o.a. met de heren v.d. Hoeven en Dolder een wetsontwerp voor de minister Wiegel zaliger gedachtenis (ik bedoel dat in politieke zin dan natuurlijk) gemaakt over het staken door ambtenaren. Dat ding ligt ook nog altijd in een la. Wij zeggen, heren, daar moet een regeling voor worden getroffen, want je kunt niet zonder meer zeggen, nou ga je wel heel dicht naar het bedrijfsleven toe; nou doen we maar net of je geen overheidsdienaar meer bent, brandweer, politie en noem maar op. Dat is de betekenis. Voor

werkwilligen, die dan tegen de staking zijn, komt dan helemaal niet ter sprake want de brandweer mag dan niet staken, dus mogen zijn collega's hem zeker niet van het werk af houden.

Mevrouw, nog het woord.

Voorzitter, ik denk dat wij hier eigenlijk wat dat betreft niet van mening verschillen. Ons artikel is een uitbreiding en het gaat dan over het punt: waar moet je dat dan plaatsen? Wij zijn zeker voor de mogelijkheid om ambtenaren de mogelijkheid tot stakingen te geven en ook de positie van werkwilligen of het nu betreft ambtenaren of een staking in het bedrijfsleven, moeten ook goed geregeld worden. Dus ik denk dat wat de positie van ambtenaren betreft, we niet van mening verschillen. Het is een uitbreiding in algemene zin. Dan moet er alleen nog een oplossing gevonden worden als ons amendement wordt aangenomen voor de plaatsing.

Dank u wel. Hr. Toxopeus nog? Nee, het blijft een herhaling.

Hr. Wielinga: Het is, dacht ik, geen uitbreiding, mijnheer de voorzitter. Er staat nl. dat het artikel 273 moet worden vervangen door de tekst van het amendement en dat betekent dat er iets heel goeds uit artikel 273 zou wegvallen. Iets wat de heer Toxopeus ook gezegd heeft en wat ik graag wil onderstrepen, is nl. dat je moet regelen bij ambtenaren welke diensten absoluut niet kunnen staken. Die moeten natuurlijk wel in het programma blijven staan, dus ik zou er inderdaad met de commissie voor willen pleiten om dit amendement hier niet als vervanging van art. 273 te aanvaarden.

Goed.

Voorzitter, staat u mij toe. Van Vugt, Partijcommissie Binnenlandse Zaken. De commissie Binnenlandse Zaken heeft daar ook een amendement over ingediend. Het zit nu niet bij de geselecteerde. Men had eigenlijk een amendement met de tekst: 'De bescherming van de positie van de werkwillige dient hierbij uitdrukkelijk geregeld te worden.' Wanneer wij iets in die geest zouden overnemen, dan denk ik dat we tegemoetkomen aan datgene wat door Rotterdam wordt betoogd en dat we tevens datgene wat de commissie Toxopeus heeft beoogd, dat we dat ook hiermee overeind houden.

Hr. Toxopeus: Ik vind het echt niet juist om het hierbij op te nemen. Het heeft geen zin. De onwerkwillige ambtenaren die tegen zijn werkwillige

collegae intornen. Als daar een regeling komt dan moet dat een behoorlijke regeling zijn. En dan kunnen diegenen die mogen, kunnen gaat staken en diegenen die niet mogen, gaan niet staken. Daarmee is de kous af. En ik zie daar helemaal niet bij aan de orde komen wat je in de Rotterdamse situatie wel hebt gezien, en waar inderdaad wel moeilijkheden uit voortkomen, dat er zijn die willen werken en niet toegelaten worden op het werk. Ik ben er helemaal niet voor om dat corpus allié hier te incorporeren.

Voorzitter: De meningen zijn helder. We gaan afronden. Wenst iemand hierover stemming?

Dan gaan we stemmen over het amendement 1954 van afd. Rotterdam voor/tegen het amendement.

Dan is het verworpen.

Aan de orde 1955 afd. Rotterdam. Advies commissie: niet overnemen.

Iemand daarover het woord?

Mevrouw Korthuis: We hebben langdurig, zowel de commissie die in Rotterdam het een en ander heeft voorbereid als in de afdeling over dit punt gesproken en met name, gezien de problematiek van de grote steden en de mogelijkheid waarover eerder ook wel in het land gesproken is, nl. de vorming van zogenaamde stadsprovincies, is onze studie over dit onderwerp in de komende kabinetsperiode toch eigenlijk wel noodzakelijk. Vandaar dat dit punt is ingebracht en wij betreuren het ook dat de commissie niet overnemen heeft voorgesteld.

Dank u wel. Iemand nog meer hierover? Niet?

De heer Toxopeus: Er komen nog een paar moties over de situatie van de grote steden aan de orde en daarbij zult u dan weer een advies van de commissie aantreffen. Ik zou daar gaarne op willen wachten, want op nou weer over het hele binnenlandse bestuur aan de gang te gaan, dat lijkt ons niet zo aantrekkelijk. Er is al heel veel geschreven en gezegd en actueel is het op dit ogenblik, behalve dan de situatie van de grote steden, niet.

Hr. van Blommestein: Ik wou het amendement van mevrouw ondersteunen. Ik vind dat dat ook een belangrijk ordelijk punt is. Als u straks uitspraken wilt gaan doen over een materie, de kwestie Montijn, Raad Binnenlands Bestuur, denk ik dat u er verstandig aan doet, gezien de opportuniteit om thans niet

verder te gaan dan mee te gaan in zo'n voorstel voor een studie. Op dat onderdeel. Als u nu in dit congres uitspraken gaat doen over agglomeratieproblematiek, bestuurlijke invulling daarvan, denk ik dat u veel te vroeg daar ongefundeerde uitspraken over doet. Ik zou dit voorstel van mevrouw t.a.v. een studie willen ondersteunen.

Dank u wel.

U hebt het woord.

Voorzitter, dit is afd. Capelle a/d IJssel. De laatste zin van het voorstel van Rotterdam noemt juist uitdrukkelijk stadsprovincies agglomeratieprovincies. Ze zien het als een kennelijk aantrekkelijk perspectief, en dat is iets waar wij als afdeling sterk tegen zijn. Wij zijn van mening dat met de vorming van grote stadsprovincies geen enkel probleem wordt opgelost.

Goed. Helder.

Mevrouw Korthuis: Het enige wat ik daaraan toe zou willen voegen, is dat de studie ook zou kunnen uitwijzen dat de stadsprovincies gewenst is, dus ik denk dat Capelle voorshands niet bang hoeft te zijn.

Mijnheer de voorzitter, Dubbeldam van afd. Vlaardingen. Ik moet het met de afdeling Rotterdam toch wel eens zijn. Ik heb destijds tijdens een deeluitspraak van de Rijnmondraad meegemaakt hoe beperkt de bevoegdheden zijn die je dan hebt als Rijnmondraad. Ik heb de heer Montijn een poosje geleden over dit rapport gesproken en ik heb dus gehoord wat voor problemen zich voordoen vooral o.a. met vestiging van nieuwe industrieën in het Rijnmondgebied. Gewoon omdat de grenzen voor bepaalde gemeenten vrij zijn. Het is van het allergrootste belang -en ik doe een klemmend beroep op de vergadering- voor te stemmen voor het voorstel van Rotterdam.

Niemand verder.

De heer Toxopeus nog: Het is een eindeloze zaak. Ik heb zelf de Rijnmondraad ingesteld. Ik had daar bedoelingen mee die verder strekten dan uiteindelijk in de praktijk zijn gekomen. De Rijnmondraad is opgeheven. Er is een Twente-district geweest en een Eindhoven-district. In het geval Eindhoven heb ik hoogst persoonlijk op verzoek van de heer Rietkerk de commissie voorgezeten om te kijken of er nou wel of niet een gewest groter dan Eindhoven zou

moeten komen. Het resultaat is geweest: advies niet doen. We zijn weer helemaal van de gewesten af. En nu gaan we weer aan de gewesten beginnen. Als ik deze motie hoor dan zou het er in moeten zitten. Want zelfs nieuwe provincies worden hier op de korrel genomen.

Ja, dat weet ik, dat zijn dingen die ik ook wel eens heb gewild, maar om nu in dit verkiezingsprogramma op dit ogenblik te zeggen, nu gaan we dat nou eens allemaal weer opnieuw overhoop halen, daarvoor zag de commissie geen behoorlijke reden. Vond dat niet opportuun, niet actueel. Men zei, we moeten misschien wel voorstellen doen en we krijgen die straks ook wel. We zullen wel zien.

Voorzitter, ik vind het niet fair van de heer Toxopeus om te zeggen, kijk de Rijnmondraad is verdwenen. Hij weet zelf dat die Rijnmondraad helemaal geen bevoegdheden had, nauwelijks. Ja, een paar, maar dat waren ook zinloze bevoegdheden kun je zeggen. Behalve dus het milieu. Maar de bevoegdheden waren zeer beperkt en Rijnmond had dus geen body en het was vanzelfsprekend dat het ten dode was opgeschreven.

Voorzitter: ik denk dat de meningen helder zijn. Ik zou tot besluitvorming willen overgaan. Wenst iemand stemming over dit amendement?

Stemming over motie 1955 afd. Rotterdam:

Motie verworpen.

Er komt een claim:

De heer Groeneveld. Op stelling 277 van de Kamercentrale Amsterdam. Die wenst de eerste zin van 277 toe te voegen aan 267 en het restant van 277 te schrappen.

Voorzitter: Mag ik het oordeel van de commissie horen?

Toxopeus: Niet overnemen.

Mevr. Van der Stoel, Den Helder: Mijnheer de voorzitter, de reden dat Amsterdam dit amendement heeft ingediend heeft ook te maken met de overeenstemming en met de leidraad van de Vereniging Staten en Raadsleden. Het gaat hier over het maatschappelijke middenveld. De Ver. Staten en Raadsleden heeft ook duidelijk uitgesproken in het aangenomen verkiezingsprogramma dat de VVD met het maatschappelijk middenveld niet aan de slag zal moeten in de zin zoals sommige anderen dat willen. De tekst zoals die hier geformuleerd is, laat wel zoveel ruimte om het wel te gaan doen. Bezwaar is nl. dat het

maatschappelijk middenveld nou niet direct onder democratische contrôle staat en om dat verschil nu goed duidelijk te maken, ik denk dat we niet zo heel erg ver van elkaar af staan, dat wij wel democratische contrôle willen, decentralisatie naar provincie en gemeenten, zegt Amsterdam, schrap die tekst nou. Zeg er nu maar niets over, want het is juist het meest duidelijke.

Dank u wel. Iemand nog? Niet?

Hr. Toxopeus: Ik zou daar nog het volgende over willen zeggen, voorzitter, want er worden twee dingen aan elkaar getrokken, a.h.w. 276 en 277. Ik begrijp er dus heel goed uit dat men de tweede en volgende zin van 277 zou willen schrappen in Amsterdam. Het lijkt mij niet juist dat dat gebeurt, maar als je hem laat staan dan heb ik daar tevens meteen een voorstel voor, want er staat hier erg absoluut dat die maatschappelijke organisatie functionele decentralisatie heeft als mogelijke consequentie enz. Ik zou daarvan willen maken: kan als mogelijke consequentie hebben en dan de laatste zin zou moeten luiden: 'Een zorgvuldige afweging van belangen is dan ook ter zake van functionele decentralisatie een vereiste'.

Hr. Toxopeus: Mevr. Van der Stoel heeft eigenlijk zo'n beetje weergegeven wat de commissie wil. Alleen wil de commissie niet absoluut weglaten en uitwissen. Die mogelijkheid vindt de commissie moet onder omstandigheden kunnen bestaan. Ik kan mij ook heel wel functionele decentralisatie voorstellen, waarbij een voldoende democratische contrôle verzekerd is. Maar als dat niet zo is, zeggen wij, dan niet. Dus ik geloof niet, dat wij afwijken. Als je dat allemaal afsluit, dan kun je naar functioneel helemaal niets meer in je optie. Dat willen we niet. Zeker niet na wat u gezegd hebt, want -ik moet zeggen, voorzitter, na wat mevrouw gezegd heeft- dan heeft het het effect: wij willen het helemaal niet. Dat effect zou ik niet willen zien optreden. En wat nou net is gezegd aan de andere zijde: steun onze opvatting wel, maar -naar mijn gevoel met de laatste zinsnede- voeg dat niet iets wezenlijks toe. Daar zou ik nog wel eens naar willen zien of dat nog verbetering inhoudt, maar de beschuldiging van wollig taalgebruik zou daarbij eerder kunnen optreden dan wat wij geschreven hebben als ik het nou eens zo plat mag uitdrukken.

Mag ik de heer Lousterman nog even het woord geven? Daarna wil ik tot besluitvorming overgaan. Want we moeten opschieten.

Hr. Lousterman: Ik sluit me aan bij wat de heer Toxopeus zei, met name zou ik willen ontraden die laatste zin te wijzigen zoals voorgesteld, want dan ga je de zaak verzwakken. Ik denk inderdaad dat er nauwelijks verschil is tussen mevrouw Van der Stoel en de heer Toxopeus en dat zoals het hier staat heel duidelijk verwoord is wat we hier met z'n allen vinden dat je erg moet oppassen met functionele decentralisatie in de zin van corporatisme, want daar gaat het in feite om. Dus als dit blijft staan dan zou ik me nog kunnen voorstellen dat je de tussenzin er tussen uithaalt, maar ook wat dat betreft denk ik dat dat niet nodig is, want met name na deze exegetische gewoon duidelijk is wat de VVD vindt.

Kan mevrouw Van der Stoel daarmee instemmen?

Mevrouw Van der Stoel: Dat zal ik doen naar aanleiding van de exegetische die is gegeven.

Goed. Het woord exegetische doet mij levendig aan het middenveld denken.

Akkoord, dus die claim is ingetrokken. Dan gaan we naar de afd. nog een claim:

Er moet toegevoegd worden op 277: door de commissie Binnenlandse Zaken:

'Op welk niveau (Europa, Rijk, Provincie, Gemeente) elke afzonderlijke taak het beste kan worden uitgeoefend, zal worden gezien. Daarbij wordt zoveel mogelijk gekozen voor het dichtst bij de burgers liggend (gemeentelijk) niveau.

Komt de commissie Binnenlandse Zaken niet tot de conclusie dat het er al staat?

Hr. Toxopeus:

Ik kijk even of het niet al ergens staat, want het is natuurlijk de opvatting van de commissie dat het bestuur bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de burger moet plaatsvinden. 276: Decentralisatie van beleid lijkt, vanwege de geringe afstand van de burgers van het bestuur tot een grotere betrokkenheid van de bevolking, enz.

Daar staat het al en dat is de geest van waaruit je gaat praten over wie moet het nou doen, de commissie in Europa, de nationale regering, de provincie of de gemeente. Het allerslechtste zou zijn als ze het alle vier doen. En wij wilden dus in die verticale kolom van de bestuurslagen een

veel duidelijker taakstelling op welke bestuurslaag dat nou gaat uitgeoefend worden en op welke bestuurslaag er toezicht zal blijven. Wij kiezen dan heel duidelijk voor de laagste bestuurslaag. Dat is niet zo abnormaal dat dit essentiële artikel, zeker na de Europese verkiezingen, wat ook in het vorige verkiezingsprogramma letterlijk zo stond, mijnheer Toxopeus, door onze commissie Binnenlandse Zaken als zeer gewenst beschouwd werd.

Nu nog het woord aan de commissie en dan besluiten.

Hr. Toxopeus: Ik moet op dit moment blijven bij mijn standpunt, voorzitter, bij het standpunt van de commissie. Wij hebben natuurlijk bij het vorige programma en alle andere die we ooit gemaakt hebben, het wel eens een keer erover gehad, maar wij dachten de intentie van de commissie hier heel duidelijk te hebben weergegeven: decentralisatie moet geschieden en zo dicht mogelijk bij de burger toe. En om dan daar nog weer in de verschillende lagengroep te duiken dat werd te precieus.

Het voorstel is dus: niet overnemen. Wenst iemand stemming daarover?

Niet? Dan is conform het advies van de commissie besloten.

Dan komen we bij 1163, afd. Vucht: voorstel is niet overnemen. Strijdig met intentie opstellers.

Iemand daarover het woord? Niet?

Stemming: gevraagd, maar weer ingetrokken.

Aan de orde is een claim:

Kamercentrale Amsterdam op 279: toevoegen: decentralisatie naar provincies en gemeenten gaat gepaard met gelijktijdige afslanking van de rijksoverheid.

Commissie Hr. Toxopeus: Ik denk dat wij dit duidelijk aanvaarden.

Mijnheer de voorzitter, eventjes ter verduidelijking: Er is een motie ingediend door Alblasserdam/Nieuwlekkerland en die staat als overnemen op de lijst, dus ik begrijp niet waarom dit er nu tussenkomt. Die is van dezelfde strekking.

Welk nummer is dat (voorzitter)?

Motie 476. Ten aanzien van 287: Ja, het klonk mij al erg bekend in de oren. 'Bij overhevelen van rijkstaken naar lagere overheden resp. bij privatisering (dus nog iets meer uitgebeend) dient het rijksambtenarenapparaat naar

evenredigheid te worden ingekrompen.' En daar hadden wij bij genoteerd: 'bij 279: overnemen.

Ik zou willen voorstellen, voorzitter, dat wij de beide moties nu op een nette wijze incorporeren in stelling 279.

Voorzitter: Kunnen de claimers, Amsterdam, er mee instemmen? Ja? Mag ik vragen, de commissie er mee kan ermee instemmen, wenst de vergadering stemming? Niet?

Dan is dat besloten en daarmee is dus ook meteen motie 476 behandeld.

Dan kom ik bij Bergen op Zoom, 2387, Advies is: overnemen.

Vraag, hr. Toxopeus: Ik denk dat Bergen op Zoom niet bedoelt dat er één supergemeente moet zijn, maar ik wil het wel graag zeker weten.

Antwoord, Bergen op Zoom: Ik denk dat u uit de formulering kunt opmaken dat wij wel een richting aangeven maar om heel precies te zeggen waar het zou moeten eindigen, ik uw vraag in die zin positief kan beantwoorden, dat we dat niet per sé nastreven. We laten dat een beetje open. We signaleren het probleem heel duidelijk en we zeggen dat er wat aan moet gebeuren.

Hr. Toxopeus: De commissie kijkt er zo tegenaan, dat hier bedoeld wordt -dat is nou net waarom ik opgeschreven had dat ik wou weten wat Bergen op Zoom precies bedoelde. Als je praat over de wet Gemeenschappelijke Regelingen die moet worden geëvalueerd en gehanteerd dan ook later, en je hebt het over de bestuurlijke bevoegdheden op bepaalde beleidsterreinen door de randgemeenten en de grote stedelijke agglomeraties, dan zeg ik daar bedoel ik dat voor zo'n groot stedelijk geheel -zeg maar Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht met alle randgemeenten- dat daar een gemeenschappelijke regeling moet worden getroffen. Daar kan de commissie mee instemmen, maar ik wou toch even weten, stel je eens voor dat we nou weer de situatie krijgen -want ik zie al wat mensen naar de microfoon komen- dat de bedoeling eigenlijk zou zijn al die randgemeenten à la Montijn weg en allemaal bij de grote gemeente voegen. Dan zou de commissie daar niet voor zijn.

Plukkel, afd. Haarlemmermeer: Ik zie deze stelling in samenhang met 282a.

Ik denk dat de opmerking in de stelling dat er sprake is van stagnerende bestuurlijke samenwerking wat te ongenueanceerd is. Het is in elk geval zo dat in Amsterdam er een Schiphol-convenant is gesloten tussen Haarlemmermeer/Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Dat is dan toch een voorbeeld van een moderne vorm van samenwerking.

Het tweede punt dat een bezwaar is van deze stelling is inderdaad dat er gesproken wordt van grote stedelijke agglomeraties van bestuurlijke bevoegdheden en dat ligt heel dicht tegen stadsprovincies aan. Bovendien de toelichting geeft een volstrekt eenzijdig beeld, want ik denk dat de randgemeenten ook invloed hebben in de grote steden en als er gesproken wordt over profiteren en b.v. de grote steden onvoldoende vrije sectorwoningen wensen te bouwen en de randgemeenten dit wel willen dan is de vraag wie profiteert van wie.

Mijn voorstel zou zijn om een integratie van stelling 281a met 282a als volgt: Eerste zin: 'De wet gemeenschappelijke regelingen moet spoedig geëvalueerd worden'. Tweede zin: 'Regionale aangelegenheden kunnen via bestuursovereenkomsten worden geregeld'. Derde zin: 'Daarbij moet worden verzekerd de speciale kwaliteiten en beleidsterreinen van de randgemeenten en de onderscheiden delen van de grote stad.' Vierde zin: 'De VVD is tegen de vorming van supergemeenten ter oplossing van de (financiële) problemen van de grote steden in de Randstad. En dan nog een zin toegevoegd: 'Ook is de vorming van supersteden strijdig met door de VVD voorgestane decentralisatie zoals verwoord in par. 276.'

Mag ik u vragen (voorzitter): waar staat wat u nu leest, of verzint u dat nu?

Nee, ik lees gedeeltelijk uit 281a en gedeeltelijk -dat is dan de toevoeging- uit 282a.

Akkoord. Dus integratie.

Voorzitter, Postmus, afd. Capelle a/d IJssel.

De commissie Toxopeus heeft in alles al voorzien, want bij motie 380 op punt 287 waarin wordt gepleit tegen het vormen van supergemeenten, heeft de commissie gezegd: invoegen in 2387 Bergen op Zoom. En het lijkt dat het voorstel van de afd. Capelle ook overeenkomt met wat de vorige spreker zei.

U nog, als laatste en dan ronden we dit punt af.

Ik verbaas me dat de commissie het eens is om een positief oordeel over dit amendement te geven en niet hiervan zegt dat die in te absolute zin gesteld is. Vooral daar waar het gaat om het profiteren van randgemeenten van de faciliteiten van de grote steden. Ik denk dat de verhouding tussen randgemeenten en die van grote steden er een is van geven en nemen en daar wordt hier aan voorbij gegaan.

De heer Eenhoorn nog als laatste:

Ik denk dat het voorstel dat gedaan is, de integratie maar dan inderdaad dit soort integratie een hele goede is, als het mogelijk is dat de commissie op die wijze dat kan regelen dan laat ik dat verder graag over en denk ik dat het buitengewoon verstandig is om dat zo te doen.

Hr. Toxopeus:

Ik heb het allemaal eens gehoord en nu heb ik een zekere geneigdheid om te zeggen, zouden we maar niet alle amendementen afwijzen? Is dat uw voorstel om ook het voorstel van Haarlemmermeer tot integraal synchroon van ..

Ja, ik kan natuurlijk wel zeggen, ga daar maar aan sleutelen, maar ..
o.k.

Hr. Toxopeus:

Er moeten toch wel uitspraken staan dan en dan zeg ik liever wat wij opgeschreven hebben, zoals het was.

Goed. Dan gaan we besluiten en niet meer hierover discussiëren. De meningen zijn helder en duidelijk. Er kunnen geen nieuwe punten meer aan toegevoegd worden.

Ik stel aan de orde: 2387 Bergen op Zoom. Advies van de commissie is dus bijgesteld. Niet overnemen. Wenst iemand stemming daarover?

Voorzitter, voorstel van orde, voorzitter. Er is een voorstel in de zaal gedaan om het amendement Bergen op Zoom te koppelen met het amendement dat daarop volgt. De commissie wijst dat af en dat komt op deze manier niet in stemming als u het afzonderlijk in stemming brengt.

Voorzitter: U kunt inderdaad, dat is dan een voorstel van orde, dat wil ik als eerste in stemming brengen het integratie-voorstel van de afdeling Haarlemmermeer. Dat is akkoord. De commissie stelt voor dit niet over te nemen. Als dat wordt aangenomen, krijgt de commissie opdracht om dat te formuleren. Als eerste is dus aan de orde het voorstel van Haarlemmermeer om de beide moties 281 en 282 te integreren.

Mag ik nog kort pleiten om toch een motie rond dit punt aan te nemen. Het is nl. een zeer belangrijke problematiek rond de vier grote steden.

Voorzitter: Dat had u al gedaan. Akkoord, dat is wel helder overgekomen.

Voorzitter, u vergeet alleen, denk ik, een zeer belangrijk punt.

Voorzitter: We stellen dat aan de orde vóór dat voorstel op tegen.

Er wordt gestemd. Het voorstel van Haarlemmermeer is aangenomen.

Ik neem aan dat daarmee ook de moties van Bergen op Zoom 2387 en 1509 zijn ingetrokken? Dat is het geval.

Dan komen we bij 355, afd. Benthuizen. Voorstel commissie: niet overnemen.

Wie daarover het woord?

Peerd, afd. Benthuizen: Gemeentelijke herindeling bij de bevolking van de betreffende gemeente roept meer emoties op dan de bevolking van grotere gemeenten zich kan voorstellen. Bovendien gebeurt op een manier, waarbij het inwonertal voorop staat, dus bij goed draaiende gemeenten, financieel gezond en die vaak een sterke binding met de bevolking hebben, dan begrijpt die bevolking daar helemaal niets meer van. Wij stellen dus voor, dat gemeentelijke herindeling daar wordt gedaan waar het nodig is en niet om zomaar een grote puzzel op te lossen.

Voorzitter: Niemand nog meer het woord?

Hr. Toxopeus: Ja, voorzitter, de commissie denkt ook te hebben voorgesteld in 282 wat nodig is, net als Benthuizen, om mee te wegen bij de herindeling. En ik heb zitten kijken naar de punten die in de amenderende motie zijn opgenoemd en die afwijken van ons voorstel en kan dan geen verbetering constateren. Wat ik nu zeg, is niet tegen Benthuizen gericht. Een gemeente die ik wel ken omdat ik zelf in Zoeterwoude dorp woon, maar is heel algemeen en berust op ervaring. De bestuurskracht van een gemeente is onmeetbaar van buiten af. Die kun je alleen maar veronderstellen groot te zijn bij een groter aantal inwoners, waardoor meer mensen in gemeenteraden en wethouderszetels kunnen hebben, waar een groter potentieel van mensen is om uit te putten door de gemeenteraad voor het dagelijks bestuur.

Ik heb in mijn leven Zeeuwse boeren horen zeggen: een gemeente heeft bestuurskracht. Ja dan zitten er net een paar goede en dat loopt vlot en die worden opgevolgd en het gaat niet meer. En de financiële situatie kan ook het gevolg zijn van extreme zuinigheid en daardoor het niet vervullen van taken die eigenlijk toch vervuld zouden moeten worden. De inwoner-getallen

moet je er wel bij betrekken, want anders kun je over bestuurskracht eigenlijk dus ook geen oordeel meer geven. Ik zeg dus, met alle respect voor Benthuizen, kijk naar onze normen, kijk naar die in de motie zijn niet zo goed als die van ons. Wij ontraden.

Dank u wel.

Voorzitter, de argumenten die de heer Toxopeus met alle respect gebruikt, zijn voor een gedeelte schaal-argumenten. Nou zijn die schaal-argumenten ook al een aantal jaren in het bedrijfsleven aan de orde en daar blijken ze ook lang niet altijd te werken. Ik moet u zeggen, ik heb er fundamenteel bezwaar tegen om inwonertallen als criterium te gebruiken voor gemeentelijke herindeling. Het zal best zo zijn dat kleinere gemeenten in sommige gevallen minder goed bestuurbaar zijn. Overigens zou het best ook zo kunnen zijn dat zeer grote gemeenten minder goed bestuurbaar zijn door de omvang van die gemeente. Ik vind dus het criterium inwonertallen absoluut en ten enen male niet thuishoren in een discussie over gemeentelijke herindeling. Daar moet je andere criteria voor aanleggen, maar zeker niet het inwoner aantal.

Hr. Daalderop: Ik onderschrijf datgene wat zoeven gezegd is met betrekking tot bestuurskracht. Als het gaat om de financiële schaal dan denk ik dat je, behalve die inwonertallen natuurlijk ook over de bebouwingsdichtheid moet praten van een gemeente. Maar als het alleen maar gaat om bestuurskracht dan zie ik ze in Amsterdam nog wel een keer.

Dank u.

U tot slot.

Ik denk dat alles gezegd is in deze. De strekking van het amendement is inderdaad om de inwonertallen een lagere plaats te geven in de beoordeling.

Hr. Toxopeus: Ik kan niet zien dat je die inwonertallen er buiten moet laten en of je die nu bovenaan de rij zet of eronder, dat zal mij een zorg wezen. Die mogen van mij best onderaan staan, maar ik wil ze er niet uitgegoid zien. Want ze spelen een rol en ze moeten ook een rol spelen. Ik heb ooit eens een keer op het departement van Binnenlandse Zaken gevraagd: kunnen jullie mij een berekening maken naar -en dan ging het alleen maar om kostenverhoging van de bevolking. Welke gemeente nou op dat ene punt betreft het best funktioneert. Nou dat was een vreselijk werk, maar ze hebben een

berekening opgesteld en kwamen tot de conclusie dat rond de 100.000 zielen de kosten per hoofd van de bevolking het gunstigst waren. Ging je hoger dan werden die kosten hoger, ging je lager dan werden ze ook lager.

Dank u wel.

Die redenering leidt tot de conclusie dat eenmansondernemingen niet te besturen zouden zijn. Dat is waanzin.

Voorzitter: ik geef nog even het woord aan de heer Lousterman, maar dan is dit punt voldoende doorgesproken en besluiten we.

Hr. Lousterman: Ten tweede male, voorzitter, sluit ik me aan bij de heer Toxopeus. Waar ik maar mee wil zeggen dat, hoe je het ook draait of keert, we weten overigens ook hoe gevoelig de zaak ligt, aan het inwonertal is rechtstreeks gebonden de financiële spankracht van de gemeente en daaraan is rechtstreeks verbonden datgene dat de gemeente zich kan veroorloven op bestuurlijk en ambtelijk gebied, dus ik denk dat je er niet aan ontkomt om toch op de een of andere manier het inwonergetal als criterium plus aan een aantal andere criteria, te handhaven. En zeker niet onder te schoffelen, niet te gebruiken als een alles overheersend criterium maar als een heel belangrijk criterium omdat we te maken hebben met de werking van de financiële verhoudingswetten.

Dank u wel. De meningen zijn helder. Wenst iemand stemming hierover?

Dan wordt er gestemd over motie 355, Benthuizen.

Dan is deze verworpen.

Claim!

Afd. Gilse Rijen: Een verandering van de tekst van punt 284 in de laatste zin van de tekst moeten tussen de woorden 'n en 'financiële' het woordje 'ongekorte' worden toegevoegd, dus : 'n ongekorte financiële'.

Mag ik het oordeel van de commissie horen? Hr. Toxopeus: Volledige wordt er waarschijnlijk bedoeld.

Wat bedoelt U met 'ongekort'? Provinciale kosten en die dan helemaal naar de gemeente?

Decentralisatie in het verleden kon dikwijls plaatsvinden uit bezuinigings-

overwegingen en dat willen wij tegengaan.

Voorzitter, we hebben net aangenomen een amendement, als ik me niet vergis, waarin staat dat bij decentralisatie er een afslanking van het rijksapparaat moet plaatsvinden en dan ook de middelen worden overgeheveld.

Waar het nu om gaat, is dat er wordt verwacht hetgeen de afgelopen jaren is gebeurd, een algemeen bezuinigingsbeleid bij de rijksoverheid, wat gecombineerd werd met een decentralisatiebeleid, waarbij naar mijn mening deze motie terecht zegt dat daar vaak een deel van de bezuinigingen via de decentralisatie bij de provincie en gemeente terechtkwamen. Ik meen dat datgene wat u dus aangenomen hebt plus wat hier in het programma staat, zodanig aangeeft dat er bedoeld wordt een adequate financiering. Het kan niet zo zijn dat we zeggen dat dezelfde financiering die het rijk ervoor had ook naar de gemeente zou moeten met name omdat we er rekening mee moeten houden, wat uiteindelijk de bedoeling van de decentralisatie ook is, een simpeler bestuur. En het mag niet zo zijn, dat we à priori zeggen onverkort dezelfde financiële middelen. Dat lijkt mij een veel te algemene stelling.

Ik deel dus ten principale de mening van de heer Hermans. Als de Kamer zegt er moet bezuinigd worden op die overheidstaak, dan moeten ze dat zelf effectueren en dan moeten ze dat niet in de schoenen van de gemeente schuiven.

Ja maar, het is niet de bedoeling om het in de schoenen van de gemeente te schuiven. Een van de bedoelingen van de decentralisatie is toch

Goed, dank u wel. Iemand anders nog het woord hierover?

De heer Toxopeus: We hebben dat niet geadviseerd, voorzitter, om dat over te nemen. Ten eerste het aantal Kamerleden. Wij hebben helemaal geen uitspraak daarover gedaan. Het aantal blijft zoals het nu is. Ik weet best dat in het bestek stond dat dat verminderd moest worden tot 100. Wij hebben dat niet overgenomen. Wij hebben ook geen uitbreiding voorgesteld. Het is duidelijk. Dit program zegt, laat dat zo zijn als het is.

Dan krijg je de kwestie van de honorering. Ik blijf daar buiten. Er zijn er hier achter de tafel en in de zaal die daar uit eigen ervaring wellicht wat meer over kunnen mededelen. Dat is helemaal een kwestie van degenen in het parlement. Als men daar moeilijkheden mee heeft dan moet men dat met de betrokken bewindslieden bespreken. Ik vind dit niet een zaak om in ons verkiezingsprogram te zeggen, daar moet je een staatscommissie voor huren. Daar moet je ook niet een staatscommissie voor hebben. Als je er een zou moeten hebben, zou je een hele andere club moeten hebben, zoals salarisdeskundigen en dan bestudeert de staatscommissie principiële zaken. Wij zeggen, nee niet in het verkiezingsprogram. Als leden van de kamerfractie vinden dat zij ondergewaardeerd worden, dan is het heel goed mogelijk om in overleg met andere fracties te komen tot een verhoging. Dat is in het verleden ook dikwijls genoeg gebeurd. Er is nooit een staatscommissie aan te pas gekomen.

Goed. Dank u wel.

Even kort reageren. Natuurlijk is het zo dat de Tweede Kamerleden zelf daartoe het initiatief kunnen nemen. Dat hebben ze in het verleden ook gedaan, maar toen is de hele pers over hen heen gevallen. En het is voor kamerleden volstrekt impopulair om dat te doen. En voor ons is dat veel gemakkelijker. Als wij vinden dat dat nodig is, dan moeten wij dat ook in hun belang nu vastleggen.

Mevrouw, ik wou dit van harte ondersteunen, want ik wou de heer Toxopeus toch vertellen dat iedere fractie in de Tweede Kamer er zo over denkt, dat geen enkele fractie daarover zal beginnen omdat ze zich daar ongelofelijk impopulair mee maken. Ik vind het onterecht om die mensen daar zelf voor te laten opkomen.

Mevrouw mag ik uw naam en uw afdeling horen?

Mevr. Van Rielse, Leeuwarden.

Dank u wel.

Van Poppel, afd. Gilse Rijen: Ik wil reageren op het vorige gesprek. Als zij zegt dat de fractie zich daarmee impopulair zou maken, dan denk ik dat het gevolg is dat wij ons als partij impopulair gaan maken, indien wij in ons programma met dergelijke voorstellen komen. Dus ik ben voor handhaving van de originele tekst.

Dank u wel.

Mevrouw: Ik vind het bedroevend als we met dit soort argumenten kiezers moeten winnen.

Hr. Toxopeus: We hebben als commissie helemaal niet de gedachte gehad dat we hiermee leden zouden kunnen winnen of verliezen. Ik heb eenvoudig in mijn verleden teruggekeken. Ik ben begonnen als kamerlid met een schadeloosstelling van f. 10.000,=. Dat was toen niet veel. Dat is zoetjesaan meer geworden. Deze dingen bleken tot stand te komen, ook de verhogingen, zonder dat de kamerleden daar zelf initiatieven naar buiten voor hoefden te nemen. Overleg met de betrokken bewindsman, die van Binnenlandse Zaken, kan voortreffelijk werken. Ja, als hij niet wil, dan komen er moeilijkheden.

Goed. Dank u wel. Wie wil er stemming over dit punt?

Er wordt stemming gevraagd.

Betr. Amendement 476 voor of tegen.

Het amendement is verworpen.

Aan de orde ² 258. Niet overnemen. Afd. Utrecht.

Wie van u daarover het woord?

De heer Van Zalen. Voorzitter, ik wil toch pleiten voor handhaving van dit amendement voor overname in het verkiezingsprogramma. De commissie zegt dat het te algemeen gesteld is. Ik begrijp in de eerste plaats dat men het met de strekking eens is. Ik wijs erop dat beperking er wel degelijk in zit. In de eerste plaats gaat het om een facultatieve bepaling. De vertegenwoordigers kunnen er een beroep op doen. De verwijzing naar de tekst in het wetboek van Burgelijke Rechtsvordering veronderstelt dat er al een beperking in zit, want de tekst is beperkt. Bovendien houdt dat in dat aangesloten wordt bij de ontwikkeling in jurisprudentie, m.a.w. als de commissie in het

algemeen vindt dan vermoed ik dat als ik een andere tekst had ingeleverd, dat dan de heer Toxopeus ongetwijfeld had gezegd: dit is mij te specieus.

Dank u wel. Iemand nog meer het woord?

Hr. Burkens, namens de commissie. Voorzitter, het is inderdaad zo dat de commissie deze bepaling te algemeen vindt. Een kamerlid heeft een communicatieve functie die als het goed is, voortdurend temidden van de mensen is. En het zou naar het oordeel van de commissie niet juist zijn een kamerlid de bevoegdheid te geven om zich te verschonen van alle contacten die hij met de medemensen onderhoudt. Het ligt voor een kamerlid totaal anders dan voor een arts, een bedienaar van een geestelijk ambt e.d.

Dank u wel. Iemand nog het woord?

Ja, mevrouw Van der Stoel: Nu ik de uitleg van de commissie heb gehoord, nadat ik die had gelezen, lijkt het me goed om toe te lichten, ook als slachtoffer in een vergelijkbare situatie waar deze tekst over gaat. Waar het principieel om gaat is dat een volksvertegenwoordiger vertrouwelijke informatie kan krijgen. Op verzoek van de informant wordt gevraagd om vertrouwelijk met die informatie om te gaan. De situatie zoals die thans is, betekent dat elke volksvertegenwoordiger, de Tweede Kamer, Provinciale Staten, Gemeenteraden en zelfs Deelraden, in de situatie kunnen komen dat ze gedwongen worden om vertrouwelijke informatie prijs te geven. Wat is dan de vertrouwenfunctie van een volksvertegenwoordiger nog waard? Het gaat er met name niet om om te zeggen, ik heb met u geen behoefte om te praten, blijft u maar buiten staan. Verschoon mij. Een groot verschil waar het over gaat.

Hr. Toxopeus: Mag ik u iets vragen, om het helemaal duidelijk te krijgen. In uw voorbeeld vraagt zo'n kamerlid of raadslid aan de betrokkene iets om daarmee later in de functie van kamerlid iets te doen of niet.

Antwoord: Het kan in beide gevallen. Het kan zijn dat de volksvertegenwoordiger daar om vraagt, maar het omgekeerde -en dat is waar deze situatie over gaat- is dat een volksvertegenwoordiger wordt benaderd met vertrouwelijke informatie en ook nadrukkelijk wordt gevraagd het als zodanig te beschouwen en dat je niet verplicht bent om dan ..

Nee, dat bedoel ik niet. Mag ik u even in de reden vallen?

Ik ben niet duidelijk geweest. Ik bedoel dit: Er staat iemand in de kamer of in de gemeenteraad op en die zegt: ik, dat en dat.. Er wordt gevraagd: hoe weet u dat? Sorry dat kan ik u niet melden. Is dat de bedoeling?

Dat is dus mijn vraag of dat nou helemaal past bij het karakter van de functie van kamerlid, statenlid, raadslid. Of je dan niet moet afzien van die vertrouwelijke informatie. Je hoeft het niet te gebruiken.

Met alle respect, mijnheer Toxopeus, het omgekeerde is het geval. Juist de openbaarheid van die functie maakt dat je als volksvertegenwoordiger gebruik kunt maken van alle informatie. En ik maak nog een tweede opmerking.

Interruptie van Hr. Toxopeus: De vraag is of je dat moet doen.

Verder: Ik vind van wel. Ik vind dat de democratie dat nodig maakt. Waar u ook zelf vindt dat de coalitie-onderhandelingen, de regeerakkoorden, een beknellend verband leggen op de volksvertegenwoordiger.

Ik wil nog twee korte opmerkingen maken:

In de eerste plaats staat ook in het Wetboek van Burgelijke Rechtsorde: 'als zodanig in hun functie' met andere woorden: het antwoord op uw eerste vraag aan mevr. Van der Stoel is altijd dat het om de functie gaat en in de tweede plaats er wordt dus alleen gevraagd om verschoningsrecht in het burgerlijk recht en niet in het strafrecht. Dat betekent dat alle fraudegevallen er niet onder zouden vallen.

Dank u wel.

Ja voorzitter, het verschoningsrecht in ons land is überhaupt voor een aantal beroepsgroepen slecht geregeld. Dat geldt niet alleen voor volksvertegenwoordigers maar ook voor journalisten. We hebben hier een hele aardige mogelijkheid om dat verschoningsrecht wel te regelen en ik kan me veel situaties voorstellen waarbij dat nodig is. Overigens zou ik de motie wat anders willen laten formuleren omdat het afleggen van een getuigenis niets met verschoningsrecht te maken heeft, maar dat heeft iets met geloofsgetuigenis te maken.

Briët, afd. Benthuizen. Het verschoningsrecht in Nederland is niet geschreven ten behoeve van bepaalde beroepsgroepen, maar ten behoeve van diegenen, die zich wenden tot iemand die het verschoningsrecht heeft. Dus de patiënt die in lichamelijke nood verkeert en of het is de man die zich wendt tot de geestelijke, die in geestelijke nood verkeert en om die persoon de volle vrijheid te geven zich te wenden tot de arts resp. de geestelijke resp. de

advocaat, daarom hebben die beroepsgroepen het verschoningsrecht gekregen, maar niet ter wille van de eigen betere beroepsuitoefening ter bescherming van hun patiënten/cliënten. Bovendien is het zo -en daar zou ik nog op willen wijzen v.w.b. die volksvertegenwoordigers- dat de rechter niet klakkeloos iemand dwingt om getuigenverklaringen af te leggen wanneer een volksvertegenwoordiger zich beroept op het delicate van de situatie dan kan er een belangenafweging plaatsvinden, maar men moet er wel van uit gaan dat in het algemeen het belang van de waarheidsbevinding ook in het burgerlijk recht zo hoog wordt aangeslagen dat men die waarheidsbevinding bijna altijd laat prevaleren boven de belangen die gediend zouden kunnen zijn bij het toestaan van het verschoningsrecht.

Dank, Hr. Korthals Altes.

Hr. Wiebinga: Voorzitter, ik zou toch eigenlijk een pleidooi willen voeren om dit amendement wel op te nemen. Ik denk dat het zo is, dat volksvertegenwoordigers inderdaad als ze informatie krijgen die gevaarlijk is of vertrouwelijk of wat dan ook, toch in volle vrijheid moeten kunnen afwegen of het algemeen belang het vergt dat zij die informatie b.v. in de gemeenteraad of in de Tweede Kamer of waar dan ook, aan de orde kunnen stellen. Die afweging moet een volksvertegenwoordiger in volle vrijheid kunnen maken en het blijkt ook dat er nu verschillende gevallen geweest zijn waarbij die vrijheid genomen is, maar waarbij vervolgens de volksvertegenwoordigers, o.a. een raadslid in Amsterdam, bij de rechter problemen kreeg met het getuigenis afleggen. En daar gaat dit amendement over. Het gaat erover dat een volksvertegenwoordiger voor de rechter iets wel of niet zich kan verschonen. Nou ik denk, dat het zeer wel te overwegen is om juist wanneer het algemeen belang aan de orde is, dit in te voeren. En ik moet u ook zeggen ik vind ook dat het in het verlengde ligt b.v. van het immunitetsrechts en de onschendbaarheid en ik denk dat men daarom hiertoe over zou moeten gaan.

Ik wou de discussie langzamerhand gaan afronden rond dit punt, want we moeten echt de tijd in de gaten houden.

Voorzitter, ook in de commissie Binnenlandse Zaken is dit punt aan de orde gekomen. Ik vind dat wat de heer Wielinga zegt, maar ten dele waar is. Het is zeker niet zo dat in de tekst van dit amendement de wijze van het regelen van het verschoningsrecht in het Burgerlijk Wetboek nodig is. Dan voel ik

veel meer voor de uitleg, die de heer Korthals Altes heeft gegeven, dat de rechter het verschonen kan en de mogelijkheid heeft om een belangenafweging te maken. Als u het hier in het amendement zo aanneemt, worden de verschoningsartikelen van het B.W. uitgebreid en dat lijkt me onwenselijk.

Afd. Gilse Rijen: Voorzitter, ik denk dat een nadeel van de aanvaarding van dit amendement zou zijn dat met name de Tweede Kamer een van haar belangrijkste instrumenten zou verliezen, nl. het enquêterecht. Indien ook Tweede Kamerleden door een enquête-commissie gehoord zouden worden en zij beroepen zich daarbij op hun verschoningsrecht, dat het absoluut onmogelijk wordt de belangrijkste informatie boven tafel te krijgen.

Dank u wel. Het woord is aan de heer Toxopeus.

De commissie blijft bij haar opvatting. Ik moet u zeggen dat ikzelf uitermate bezwaar ertegen zou hebben als ik in de Kamer zat en een collega-lid kwam met een verhaal van allerlei feitelijkheden en op de vraag van hoe kom je daar aan, was het antwoord: Spijt me wel, mag ik je niet vertellen. Ik wens me daar niet over uit te laten. Dan zou ik zeggen, dan moet je het hier ook niet te berde brengen. Als ik als kamerlid informatie zou krijgen die ik wil gebruiken in mijn functie als kamerlid, openbaarheid, want dat is het in de Kamer, want die hoort openbaar te zijn en ik zou niet mogen vertellen hoe ik eraan kwam, dan zou ik hem niet gebruiken.

Goed, dank u wel. Dan mag ik vragen t.a.v. amendement 2258 wenst u stemming?
Ja.

Het amendement is verworpen.

Aan de orde 2144 afd. Luxemburg, advies commissie: overnemen.

Wie van u wenst daarover het woord? Niemand.

Stemming: niemand.

Dan is advies van de commissie overgenomen.

Aan de orde 2478 Den Haag t.a.v. 256. Advies commissie: niet overnemen.

Wie van u daarover het woord? Niemand.

Stemming: niemand.

Dan is het niet overgenomen.

Aan de orde 2056 t.a.v. 252 afd. Groningen. Advies commissie: niet overnemen.

Wie van u het woord?

Van der Bussen, Afd. Groningen: Ik wou eigenlijk een vraag stellen. De commissie zegt: 'Deze kwestie behoeft nadere studie.' Nu vraag ik mij af: wanneer? Is dat niet in de komende kabinetsperiode? Als u vindt dat het wel in de komende kabinetsperiode moet dan bent u het gewoon met ons eens en moet u niet adviseren het niet over te nemen. En als u dat niet in de komende kabinetsperiode wilt hebben, dan hoor ik graag waarom.

Dank u wel.

Koning, afd. Zoetermeer. Ik ben het eens met de vorige spreker van de afd. Groningen. Ik denk dat verder ook de gang van zaken recent rond de behandeling van de harmonisatiewet, waarbij coalitiebelangen en het omlaag brengen van het financieringstekort, duidelijk de overhand hebben gevoerd, het zinvol is om toch een dergelijke constitutionaire toetsing moeten stellen dan wel een onderzoek te doen naar een dergelijk constitutionair onderzoek.

Dank u wel. Wie nog meer? Niemand?

De heer Toxopeus: Voorzitter, de zinsnede in het advies op de woorden 'Deze kwestie behoeft nadere studie' is niet opgenomen met de bedoeling te zeggen dat er eigenlijk op gestudeerd moet gaan worden, maar om te zeggen, het is een zeer omstrede zaak en daar moet nog over gesproken worden en het moet nog uitkristalliseren. Over deze kwestie kun je heel verschillend denken. Het is niet waar, naar mijn smaak, want er staat in de toelichting: 'Op het ogenblik kunnen wetten onvoldoende aan de grondwet worden getoetst.' Dat is niet zo. U weet hoe het gaat. De Raad van State adviseert, heeft in mijn herinnering ook over die harmonisatiewet wel bepaald dingen gezet die niet al te vrolijk voor dit wet waren. De beide kamers der Staten Generaal zijn verplicht als wetgevers met de regering te zamen te zorgen dat de wetten niet in strijd met de grondwet zijn. Dat is de maat van de wetgever en je kunt wel zeggen daar moet de Hoge Raad of constitutioneel hof komen. Ik denk aan de Amerikaanse en Duitse situaties, waarbij in wezen de grote beleidsbeslissingen door anderen genomen worden dan door de gekozen volksvertegenwoordiging. Dat kan tot heden tot vervelende dingen aanleiding zijn, zoals in de V.S. tot de heel politieke benoemingen van de leden van het Generale hof. Dat kunt u allemaal weten. Dus ik ben er voorstander van dat het zo blijft als het nu is. Ik weet dat er in mijn commissie ook wel iemand is die zegt, nou ik vind dat dat eigenlijk wel zou moeten kunnen in het kader van

een verenigd Europa gaan we toch al wat die kant uit. Dan zeggen we met z'n tweeën, hoor eens dat moeten we dan nog maar eens even zo zien. Het is niet een zaak waarin we nu stelling behoren te nemen. En daarom is het advies zoals het is.

Goed. Dank u wel. Wie daarover het woord?

E. McKay, afd. Leiden. Ook de afd. Leiden had een soortgelijke motie ingediend. Hij is niet uitgeselecteerd, maar ik denk dat hij wat algemeen is geformuleerd. In elk geval is Leiden van oordeel dat een onafhankelijke toevoeging van de wetgeving aan de fundamentele rechtsbeginselen van de Nederlandse samenleving, zoals neergelegd in de grondwet, wel degelijk bijdraagt tot bescherming van de democratische rechtsstaat en ook van de individuele vrijheden. En we zijn dan ook van mening dat de rechterlijke toetsing van wetten aan de grondwet mogelijk moet worden gemaakt, omdat de wijze waarop dat vervolgens gebeurd is, is vers 2, maar in principe achten wij het uit allerlei oogpunten van belang dat rechterlijke toetsing inderdaad wordt gemaakt.

Dank u wel.

Mevrouw de Greve(?): Voorzitter, wij praten voortdurend over het feit dat onze wetgeving in Nederland eigenlijk geen goede wetgeving is. D.w.z. dat hij door het aannemen van amendementen strijdig wordt met hetzij de grondwet, hetzij statuten. Invoering van constitutionele toetsing zou de kwaliteit van de wetgeving denk ik verbeteren en daarom ben ik voor het amendement.

Dank u wel.

Ja, voorzitter, ik wil nogmaals memoreren dat juist de recente geschiedenis heeft geleerd dat constitutionele toetsing heel zinvol is omdat de kamerleden toch af en toe zwaar wegenger belangen en met name het coalitiebelang of het omlaag brengen van het financieringstekort.

Dank u wel.

Hr. Toxopeus: Ik bestrijd dat er een zwaarwegender belang zou zijn voor kamerleden dan het handhaven van de grondwet. Ze hebben allemaal een eed

daarop afgelegd. Ik geloof dat ze dat ook behoren te doen. Ik vrees wel eens dat er steken vallen. En wij zeggen dan ook dat daar heel nadrukkelijk naar gekeken moet worden en naar gehandeld moet worden. Dat is het systeem zoals ik het voorsta.

Goed. Er is stemming gevraagd. We gaan over dit amendement stemmen. Dus voor of tegen het amendement.

Het amendement is verworpen.

Dan 2005 Commissie Binnenlandse Zaken. Advies commissie: overnemen.

Wil iemand het woord daarover? Niemand.

Wenst iemand stemming?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Dan aan de orde 6 t.a.v. 257 afd. Almelo. Commissie: niet overnemen.

Wie wens daarover het woord?

Voerman, afd. Hengelo. Voorzitter, het komt voor dat er een wetgeving is waarbij massaal overtreding optreedt. In dat geval zou de betrokken overheid die wetgeving nog eens in heroverweging moeten nemen. Een typerend voorbeeld is -en we denken daar natuurlijk allemaal aan- de 100 km grens waar de wetgever op termijn ook indertijd die wetgeving in heroverweging heeft genomen. Afd. Hengelo is van mening dat dat algemeen zo zou moeten zijn en het amendement van Almelo geeft ook heel duidelijk aan dat in ieder geval waarin dit gebeurt, de overheid de mogelijkheid heeft om tijdelijk de maatregelen die er zijn om de orde te handhaven achterwege kunnen blijven en de overheid kan zich dan op haar eigen wetgeving nader beraden. Wij willen dus graag dit amendement in stemming hebben.

Dat is duidelijk. Niemand meer hierover?

De commissie nog?

De commissie: Ja, voorzitter, het amendement draait de situatie exact om.

Daar heeft de commissie wel bezwaar tegen. De commissie heeft dit heel weloverwogen zo gesteld, namelijk massale overtreding behoeft niet te betekenen dat de regel niet meer aanvaardbaar is. Dat behoeft niet. Het kan zo zijn dat dat de conclusie is die men trekt en met de 100 km is dat gebeurd. Maar als het zo is dat de geschonden regel wel aanvaardbaar blijkt, neemt u nou de massale fietsendiefstal, moet je dan zeggen, fietsen zijn dus vogelvrij daar wordt niet meer voor gestraft. Nee, het blijft diefstal. In

dat geval als de overheid dus zegt het heeft niet geduid op het niet meer aanvaardbaar zijn, dan heeft de overheid ook niet de beleidsvrijheid de handhaving achterwege te laten. Mijn optie had hij dat ook niet bij de 100 km snelheidslimiet hoor, maar dat laat ik terzijde, dat is mijn opvatting.

Mag ik, voorzitter, daarover nog wat vragen?

Gaat u gang, mijnheer van Blommestein.

Is de commissie niet van oordeel dat dit wat vaag geformuleerd is en de laatste zin wat te absoluut geformuleerd. Zou het daarom niet beter zijn om het hele artikel maar weg te laten?

Dat is een vraag die wordt zo beantwoord.

U hebt nog even het woord.

Ja mijnheer de voorzitter, ik vind het een aardig argument van de heer Toxopeus maar het blijft natuurlijk zo dat het voorstel van de afd. Almelo zodanig is dat verwoord is dat massale overweging kan duiden op een niet meer aanvaardbaar zijn. In dat geval heeft de overheid de beleidsvrijheid. Dat betekent dat de overheid blijft beslissen, wanneer dat zo is en die is nog steeds democratisch gekozen.

Goed, dank u wel. Het woord is aan de heer Toxopeus.

Ja voorzitter, eerst wat betreft het voorstel van de heer van Blommestein. Moet je er maar niet over zwijgen? Nou wij dachten dat dat niet moest. Jawel, het zegt wel iets. Het spreekt tegen de opvatting die ik hier en daar wel hoor in de samenleving, dat als maar heel veel mensen zich er geen aap van aantrekken, dan zo'n regel maar niet meer moet handhaven. Die vrijheid heeft dan de overheid naar ons oordeel niet. Dat moet dan maar expliciet door wetswijziging worden duidelijk gemaakt. Het gaat niet over het niet wijzigen van de wet; het gaat over het niet handhaven van de bestaande wettelijke regels. Daar gaat het om. Als je daarvan maakt, massale overtreding kan duiden op en je moet dan de handhaving achterwege mogen laten dan vind ik het een hele andere en slechte zaak geworden. Bespaar ons de situatie dat de wet ervan maakt, massale overtreding kan duiden op je moet dan de handhaving maar achterwege mogen laten, dan vind ik het een hele andere en slechte zaak geworden. Bespaar ons de situatie dat de wetgever door de politieke tegenstellingen tot een beleidsuitspraak komt en dat we dan het oude systeem dat ter discussie staat rigide moeten handhaven. Dat

zou voor de samenleving vanuit de liberale visie toch geen goede zaak zijn.

Nog een kort antwoord daarop, dan gaan we besluiten.

Hr. T.: Nou we hebben dacht ik niet gezegd rigide handhaven, maar als u nou b.v. spreekt over hele andere kwesties, als de abortus of zo iets. Er is natuurlijk altijd een vervolgings- en opsporingsbeleid mogelijk.

De meningen zijn duidelijk, we gaan besluiten.

Wenst iemand hier stemming over?

Ja. Dan komt de motie afd. Almelo in stemming.

Verworpen.

Aan de orde 570 afd. Nijmegen. Advies commissie: niet overnemen.

Wie van u daarover het woord? Niemand.

Wenst iemand stemming. Niet, dan is de motie niet overgenomen.

T.a.v. 1482 afd. Amsterdam. Advies commissie: niet overnemen.

Iemand daarover het woord? Niet.

Stemming: Niet, dan is het advies van de commissie overgenomen.

Aan de orde 2009. Advies commissie: overnemen als toevoeging.

Iemand daarover het woord? Niemand.

Niemand stemming.

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Er komt een claim. De heer Groenveld mag claimen en voorlezen.

Punt 260 afd. Heilo. Vervangen een aantal woorden in de laatste zin. Daar stond: 'moet, zo nodig, gebruikt worden gemaakt van etc.' . Dat moet worden vervangen door: 'is het gewenst dat gebruik wordt gemaakt van, etc.'

Voorzitter: Mag ik u onderbreken, want inmiddels is de geclaimde motie ingetrokken.

Dan gaan we rustig door met 1339, afd. Uithoorn. Advies commissie: niet overnemen.

Iemand daarover het woord? Niet.

Stemming: niet.

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

1280 afd. Putten. Advies commissie: niet overnemen.

Iemand het woord?

Voorzitter, de afd. Putten heeft voorgesteld dit artikel te schrappen, daar dit artikel voor haar volledig onduidelijk is. Wat staat daar?

Bij de financiering van de rijkshuisvesting dient het profijtbeginsel te worden toegepast. Dit is een onbegrijpelijke zin.

Het is een heldere vraag van u. Ik vraag me af of er nog meer vragen zijn. Niet, dan krijgt u antwoord.

Hr. Toxopeus: Het is zo grappig dat ik het ook niet meer weet hoe dat precies zat.

Het is misschien goed om deze vraag even te parkeren. Die komt terug tot de heer De Graaf er is, want die kan daar antwoord op geven. Kunt u daarmee instemmen?

De heer de Graaf: Voorzitter, het is zo dat er een groot aantal dienstverleningen plaatsvindt door de rijksoverheid. B.v. het rijkscomputercentrum. Dat wordt afgeleverd aan mensen of instellingen die daar gebruik van maken. De bedoeling is dat dit onderdeel, op het moment dat de overheid dienstverlening verricht aan andere overheidsinstellingen of aan particulieren, dat daar het profijtbeginsel wordt toegepast. M.a.w. kosten die de overheidsinstelling maakt, worden doorberekend aan de afnemers.

Voorzitter, dat staat niet in deze zin. Hier staat: bij financiering van de rijkshuisvesting enz.

De Graaf: Dat betekent dus, op het moment dat b.v. het rijkscomputercentrum kosten doorberekent aan afnemers van het rijkscomputercentrum, dat kunnen particulieren zijn of overheidsinstellingen. De vraag is wat je dan moet doorberekenen. De kostprijs ervan. En die kostprijs wordt nu berekend zonder dat rekening wordt gehouden met de investeringen die de overheid heeft gedaan, b.v. als een fabriek een produkt maakt, dan zit de kostprijs van het gebouw in het produkt. Bij de prijsstelling van de overheid voor dienstverlening, b.v. het rijkscomputercentrum, wordt daar geen rekening mee gehouden. Het voorstel is dus om dat wel te gaan doen. Dit voorstel is afkomstig uit een heroverwegingsrapport. U weet er worden altijd heroverwe-

gingsrapporten gemaakt door het Ministerie van Financiën en die heeft aangegeven hoe de overheid matiger kan dienstverleners en er ook meer rekening kan worden gehouden met de financiële effecten. Daar is het van afkomstig en die hebben ook aangegeven dat ten onrechte de kosten van de huisvesting niet in de prijs van het produkt zitten.

De heer Toxopeus heeft het woord. Ik vind toch dat het iets beter op papier moet komen wat de heer De Graaf nu heeft gezegd.

Voorzitter, ik was wat wars over de uitleg van de heer De Graaf. Ik ben zelf lid van de commissie die de tarieven voor dienstverlening hebben berekend en ik kan de heer De Graaf de volle verzekering geven dat de huisvestingskosten er wel degelijk in zitten. Waar het echter om gaat, is dat de COMP niet in staat is om een redelijke formule te geven waardoor wij dus een gemiddelde nemen over geheel Nederland. Maar er zitten wel degelijk huisvestingskosten in. Als het om het profijtbeginsel gaat, ben ik er een voorstander van dat dit voor alle diensten geldt en niet alleen voor de rijkshuisvesting.

Mag ik voorstellen dat de commissie Toxopeus deze aspecten meeneemt bij de redactie van het punt? Ja?

Dan is aan de orde 2482 afd. Den Haag. Voorstel commissie: niet overnemen. Het gaat te ver.

Wie wil nu daarover het woord? Niemand.

Stemming: Niemand.

Dan stemt u in met het advies van de commissie.

1162 afd. Vught. Het advies is: niet overnemen.

Iemand daarover het woord? Niet?

Stemming: Niet?

Dan stemt u in met het advies van de commissie.

2012 Commissie Binnenlandse Zaken. Advies: overnemen.

Wie daarover het woord? Niemand.

Stemming? Niemand.

Dan is dat ook conform het advies van de commissie besloten.

1385 afd. Gilse Rijen. Advies commissie: overnemen met toevoeging conform pakketvergelijking.

Wie daarover het woord? Niemand.

Stemming: Niemand.

Dan is dat ook aldus besloten.

Daar komt een claim. 268 Comm. Binnenlandse zaken. Laatste zin van punt 268 wordt als volgt gelezen: 'de inkomensachterstand van het middelbare en het hogere overheidspersoneel moet gefaseerd worden weggenomen'.

Commissie: Het verschil is: gefaseerd gebeurt het altijd, natuurlijk. De essentie is dat het gefaseerd wordt weggenomen en wij schrijven: 'verkleind'. Dat is natuurlijk wel de bedoeling. Eigenlijk hebben we er geen moeite mee. We zouden wel willen overnemen. Kijkt de heer De Graaf nog even naar zijn financieel geweten?

De Graaf: Voor mij is het verschil niet zo vreselijk groot. De politieke intentie is duidelijk. De kanttekening die er natuurlijk wel bij moet worden gemaakt is dat het wel binnen de ruimte moet gebeuren die beschikbaar is voor ons totale aanpassen aan de arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel. Dat is overigens conform het beleid van de afgelopen jaren. Ruimte voor de voorwaarden overheidspersoneel. Daar vindt overleg over plaats met de werkgever, in dit geval de rijksoverheid en binnen het totaal van de ruimte is de commissie van mening dat de verdeling daarvan zodanig moet zijn -als gefaseerd uitvoering moet worden gegeven- aan de in de pakketvergelijking geconstateerde achterstand van met name het middelbare en hogere overheidspersoneel.

Goed. Het advies is dus overnemen.

Voorzitter, Kanters, afd. Wassenaar. Als het juist is wat de heer De Graaf zegt en de zaak zal worden beperkt tot de financiële ruimte zoals die voor het overheidsarbeidsvoorwaardenbeleid voor het overheidspersoneel zal worden geregeld, dan geeft u hier een lege dop weg. U zegt, aan de ene kant zullen wij de ruimte voor het middelbaar en hoger overheidspersoneel duidelijk terug gaan brengen; aan de andere kant zegt u, ik ga het wel beperken tot de ruimte die er op dit moment ter beschikking is. Dit zou dus anders zijn als u inderdaad hier een serieuze zaak van wilt maken, dan zegt de VVD daarmee principieel bereid te zijn om in het overheidsbudget daarvoor ruimte te scheppen en dat is een wezenlijk andere invulling dan de heer De Graaf doet denk ik.

Dank u wel.

Dat zou zo zijn (De Graaf?) maar waar het om gaat is, dat wij hebben voorgesteld als commissie om in de richting van het overheids personeelbeleid dezelfde ruimte te geven als beschikbaar is in de marktsector. Dit is een belangrijke verbetering in vergelijking met de afgelopen jaren. De afgelopen jaren is de ruimte beschikbaar voor de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het overheids personeel achtergebleven bij de markt. M.a.w. de commissie stelt voor om de ruimte te vergroten, maar die ruimte moet dan ook worden besteed op een zodanige wijze dat daar meer ruimte is voor de ... pakketvergelijking. Het is dus niet zo, dat wij zeggen wij koppelen de arbeidsvoorwaarden van het overheids personeel gelijk aan de marktsector en daar bovenop zou dan nog een fors bedrag moeten komen uit de fabriek van de pakketvergelijking. Als het congres dat wil, zou dat een hele forse, extra claim zijn bovenop de vergrote financiële ruimte die wij toch al voorstellen voor de overheids personeelbeleid. M.a.w. evenveel als de marktsector, de verdeling ervan meer accent op pakketvergelijking, maar niet boven de vergrote ruimte nog een keer een extra claim, want dat zou dan wel de spankracht van het programma financieel te boven gaan.

Goed. Dank u wel.

Afd. Brunssum. Ik ben een beetje in een dilemma omdat het nieuwe voorstel spreekt over het wegnemen van het verschil en de oorspronkelijke stellingname van de commissie was het verkleinen. Ik ben er natuurlijk zelf voor dat het weggenomen wordt. Maar het gefaseerd zijn dat is iets waar we mee op moeten passen. Op het ogenblik wordt gesteld dat dit alleen maar kan worden genomen binnen de ruimte van de arbeidsvoorwaarden. Mag ik u daar aan herinneren dat er ook andere middelen zijn buiten die arbeidsvoorwaarden, op dit moment het stelsel van belonen, wat niet ingebracht is in de ruimte van de arbeidsvoorwaarden maar wat wel helpt in de richting om het probleem van de pakketvergelijking op te lossen.

Goed. Dank u wel.

U nog het woord.

Ik ben het helemaal eens met de begrenzing die de heer De Graaf aangeeft. En ik denk dat we dat standpunt in samenhang met punt 260 zouden kunnen samenvatten als kleiner maar beter.

Dank u wel. Het advies is dus overnemen. Deze toevoeging voorgesteld door de commissie B.Z. Wenst iemand daar nog stemming over? Niet? Dan is daartoe besloten en komen we bij

2383

.... doelmatiger bestuur dichter bij de burger. Dat betekent dat we daar dus, vanuit algemeen WVD-beleid, de besparing van de overheidsfinanciën aan kunnen verbinden. Dat ... -en ik zeg het woord onverkort- is te absoluut. De bedoeling van de vergadering is volstrekt duidelijk, dat staat ook dacht ik in het amendement dat door ons een uur of anderhalf geleden is aangenomen, waarin staat dat er dan tegelijkertijd een ... voor afslanking moet plaatsvinden. Daar zit het grootste probleem. Op het moment dat er iets gecentraliseerd werd, er op rijksniveau toch zoveel ambtelijke apparaten standhield en dat geeft hele grote financiële problemen.

Dank u wel. Het woord is aan de voorzitter van de commissie.

Hr. Toxopeus: Heeft de heer Hermans iets vóór of tegen gezegd, want dat hoor ik hier niet.

Heer Hermans: Ik vind dus het amendement dat wordt voorgesteld, claim van Gilse Rijen, niet overnemen omdat het veel te absoluut gesteld is.

Hr. Toxopeus: Dat kan ik onderschrijven.

Voorzitter: Hr. Hermans, ik dacht dat uw standpunt nu duidelijk is. U hebt twee keer mogen toelichten. Heeft de hr. V.d. Stoel hier nog een opmerking over?

Ja, (Hr.v.d. Stoel), het is een korte opmerking. Ik begrijp dat het woord onverkort bij de commissie problemen oproept. De kwestie zelf niet. Dan kan ik me niet goed indenken waarom u niet op dit moment maar later daar een oplossing voor vindt. Want ik kan een heel praktisch voorbeeld geven. Ik ben ook lid van een streekgewest. Er wordt gedecentraliseerd. De doeluitkering van het streekgewest gaat naar de gemeente. Op hetzelfde moment gaat er van dat bedrag weer een stuk af en alle streekgewestleden en vooral de gemeenteraadsleden klagen zich een ongeluk dat ze nu hun eerdere besluiten moeten financieren met minder geld dan ze voorheen kregen. Dat is exact een voorbeeld van waar gedecentraliseerd wordt en tegelijkertijd bezuinigd.

Heer Toxopeus zou hier een woord willen tussenvoegen. Voldoende, adequate.

Hr. v.d. Stoel: Ik ben veel ruimer, ik vraag de commissie om de bedoeling die in het amendement zit, beter te verwoorden. Dat hoeft nu niet te

Band 4

gebeuren, maar het amendement op zich wel over te nemen. En voor het woord 'overkort' iets anders te vinden, want de heer Hermans heeft gezegd: ik begrijp wat u bedoelt, ik ben het ermee eens. Dan moet dat kunnen.

Men zou het dus aan de commissie willen overlaten, maar 'onverkort' dat is voor ons een veel te absolute zaak.

Voorzitter: O.k. Daar liggen de verschillen van mening. Als u dat zo aanvoelt als een verschil van mening, of laat u het aan de commissie over om daar naar te kijken. Anders wil ik nu de besluitvorming afronden, want de twee punten zijn als zodanig goed doorgediscussieerd.

Ik stel voor: aansluiten bij wat u inderdaad zegt, dat de commissie daar naar kijkt en ik zeg u daarbij dat woord 'onverkort' voor mij maar van tafel is. Als de zaal dat ook vindt, dan ben ik akkoord.

Voorzitter: Kunt u daarmee instemmen?

Niet op deze wijze, ik vind dat de toon wat angescherpt zou moeten worden. En het wordt nu te veel opengelaten.

Voorzitter: Het is helder. Dan trekt u het niet in. Dan breng ik het ook nu in stemming. Het is de claim van de afd. Gilse Rijen: het woord 'onverkort' op de juiste plaats toevoegen : vóór of tegen.

Er wordt gestemd.

Het is verworpen.

Mag ik nog vragen om toch met het claimen van moties -ik wil daar verder niets over zeggen- de grootste terughoudendheid te betrachten.

Dan, 380 afd. Capelle a/d IJssel: Mag ik concluderen dat die wordt ingetrokken in verband met het aannemen van het integratievoorstel van Haarlemmermeer?

Capelle a/d IJssel: Is al aangenomen bij een eerder punt. Kan worden ingetrokken.

Voorzitter: Dank u wel. Dan is aan de orde 2545 Ver. van Staten- en Raadsleden. Advies commissie: niet overnemen.

Wie daarover?

Mevr. V.d. Stoel: Ik ben deze keer gemachtigd door de Ver. van Staten- en

Raadsleden voor alle duidelijkheid.

Voorzitter, nu het nog steeds zo is dat de bevoegdheden van gemeenten met betrekking tot de bijstandswet steeds heel beperkt worden gehouden, in overweging nemend dat ook de VVD Tweede Kamerfractie een motie van gelijke strekking heeft ingediend, vindt de Ver. van Staten- en Raadsleden het zeer spijtig dat de commissie hier op deze wijze op heeft gereageerd en houdt dus toch dit amendement graag staande.

Voorzitter: Goed, afgeleid. Iemand daar nog het woord over?

Hans Bakhuis, afd. Eindhoven. Ik wil me er graag bij aansluiten. Er valt me wat vreemds op bij de argumentatie. Er wordt voorgesteld om de betrokkenheid van de gemeenten wat in te perken. Nu gaat de Ver. van Staten- en Raadsleden wat verder en wordt het afgewezen met het argument dat de betrokkenheid van de gemeenten daarmee afneemt. Dat is een beetje een vreemde argumentatie.

Voorzitter: Goed. U nog het woord.

Voorzitter, de afd. Hengelo heeft een aantal vragen met betrekking tot de originele formulering van het artikel.

Uit de omschrijving wordt niet duidelijk wie de normen stelt m.b.t. de omvang van het apparaat, wanneer het gebeurt zoals hier staat vermeld en wie nu werkelijk de kosten draagt. Het artikel lijkt inderdaad te zijn een verschuiving van kosten naar dezelfde instantie. Graag een toelichting van de commissie.

Voorzitter: Helder, duidelijk. De heer De Graaf heeft het woord namens de commissie.

Hr. de Graaf: Voorzitter, misschien is het goed om te beginnen met de laatste vraag. Wat de bedoeling van dit artikel is, is om inderdaad een verlichting aan te brengen voor die gemeenten die te maken hebben met hoge apparaatskosten voor de uitvoering van de bijstandswet. M.a.w. voor die gemeenten die te maken hebben met veel werkelozen, veel mensen die het moet hebben van de Bijstandswet, hebben ook hoge apparaatskosten, als die zouden worden vergoed, treedt er een verlichting op. Kosten daarvan worden over het geheel van het gemeentefonds uitgesmeerd, m.a.w. er treedt een verbetering op voor gemeenten die nu met hoge kosten worden geconfronteerd ten nadele van gemeenten die daar veel minder last van hebben. Het is dus ook budget-

tair neutraal, dit voorstel.

Het voorstel van de Ver. van Staten- en Raadsleden begrijp ik heel goed vanuit het gezichtspunt van de Ver. van Staten- en Raadsleden. Het kost natuurlijk wel de schatten van Athene. Er is geen ruimte voor opgenomen. Dit zou betekenen dat op basis van de schatkist zowel de apparaatskosten volledig zouden moeten worden vergoed en ook de 10% die nu de gemeenten zelf moeten vergoeden voor de Bijstandswet en ook nog eens een keer door het rijk zullen worden overgenomen. Uit mijn hoofd taxerend gaat het hier om minimaal f. 500 mln. Als dit wordt aangenomen door het congres, zie ik dus een gat van f. 500 mln. Dat zal dan ergens vandaan moeten komen, ik zou niet een twee drie weten waar vandaan. Ik vind het ook om bestuurlijke redenen onverantwoord. Op het moment dat de gemeente geen enkele financiële betrokkenheid meer heeft bij de uitvoering van de Bijstandswet dan kun je op den lange duur krijgen, van geef maar uit, want het rijk vergoedt toch alles. En dat is heel slecht. Er moet een minimale betrokkenheid bij blijven door die 10%. Hoewel ik het heel goed begrijp waarom de Ver. van Staten- en Raadsleden dit heeft voorgesteld, zou ik het congres willen adviseren dit amendement niet aan te nemen.

Dank u wel. De heer Hermans heeft het woord.

Hr. Hermans: Voorzitter, het komt niet vaak voor, maar ik wil de woorden van de heer De Graaf zelf nog even aanvullen. Het gaat in dit geval niet zozeer om f. 500 mln. maar de schatting is dat het over ongeveer f. 1 miljard. Voor wat betreft de 10%-compensatie en de apparaatskosten moet u ongeveer in de orde van grootte van f. 300-500 mln. rekenen. Dat is op dit moment nog niet precies te berekenen. Derhalve praten we dus over een prioriteitsstelling die de vergadering wel zou doen. Ik begrijp dat standpunt van de Ver. van Staten- en Raadsleden heel goed. Een prioriteitsstelling in ons verkiezingsprogramma op dit punt kost om en nabij een bedrag tussen de f. 1 à 1,5 miljard. Ik vind dat u dat in uw achterhoofd mee moet betrekken en dat heeft de commissie in ieder geval gedaan toen ze gekozen heeft voor de procedure en de oplossing van de extra kosten voor gemeenten met hoge bijstandslasten.

Goed, dank u wel. Wie nog het woord? Graag kort.

Ja, voorzitter, ten eerste het verwijt dat de heer De Graaf uitte: dan krijg je dat gemeenten maar raak aan gaan doen. Dat steekt wel een beetje. Ik spreek nu namens Enschede.

Hr. de Graaf: Ik formuleerde het een stuk voorzichtiger. Ik zei dat je dat bestuurlijke risico wel loopt.

Hr. Zwart: Dat neemt niet weg, dat ik toch suggereerde dat er überhaupt zo'n gesteld optreden zou zijn en het trieste is, de aantallen werkelozen en de aantallen bijstandsgerechtigden waarmee we geconfronteerd worden, zullen niets te maken hebben met gemeentelijk beleid. Wij kunnen mensen geen uitkering weigeren, want dan stappen ze naar de rechter en dan krijgen ze gelijk. In dat opzicht worden alle regels, alle spelregels, alle contrôles van rijkswege opgelegd. De beleidsregel die je als gemeente hebt, is praktisch nul. Aan de andere kant zit je met de volstrekt cynische situatie dat wij als gemeente met ontzettend veel bijstandsgerechtigden niet in staat zijn om een adequaat werkgelegenheidsbeleid te financieren; niet eens een adequaat beleid kunnen opzetten om mensen, die uit die uitkeringsprojecten komen, klaar te maken om aan het werk te komen, omdat al dat geld vasthangt in de bijstandsbijdragen. We zijn in Nederland met elkaar bezig de zaken volstrekt inefficiënt te regelen want de club mensen die aan de ene kant willen dat zij ervoor zorgen dat mensen weer aan het werk worden geholpen, die belemmeren weer om dat te doen omdat ze al hun geld moeten steken in het financieren van de bijstandslasten, die uiteraard in diezelfde gemeente ook heel hoog zijn. Ik denk dat er in dat opzicht heel veel is te zeggen voor een volledige compensatie door het rijk van de bijstandslasten. Het rijk bepaalt regels. Het rijk maakt uit wie er een bijstandsuitkering krijgt en wie niet. Het recht dat wij als gemeente willen, wij willen als VVD helemaal niet dat gemeenten inkomensbeleid gaan voeren. Is het dan ook niet logisch dat het rijk de financiering regelt van de bijstandskosten en dan kan ik me aan de andere kant inderdaad voorstellen, als je zo'n operatie uitvoert, je gaat praten over hoe organiseren we dat financieel, wat voor consequenties heeft dat voor het gemeentefonds want bij de opstelling van het gemeentefonds is ook voor dit soort taken rekening gehouden. Het is logisch dat je dat dan met elkaar in afweging brengt.

Dank u wel, mijnheer Zwart. U nog het woord.

Hr. Bakhuis, Er is toch nog een probleem waar gezegd wordt en gewezen wordt op de apparaatskosten. Als je erg veel werkelozen hebt, of erg veel uitkeringsgerechtigden dat dan de apparaatskosten toenemen. Dat is natuurlijk waar, maar elke gemeente -in ieder geval de gemeente Eindhoven, waar ik dan over kan oordelen- probeert de gemeentelijke apparaten en de gemeente-

lijke sociale diensten zo efficiënt mogelijk te laten werken. Daar waar je met zo min mogelijk mensen zoveel mogelijk mensen kunt helpen en zo snel mogelijk en zo adequaat mogelijk, wordt er alles aan gedaan. Op het moment dat dit aangenomen wordt, gaat het juist averechts werken, denk ik. Als de apparaatskosten zonder meer vergoed worden, dan hoeven wij niet meer te gaan kijken hoe efficiënt we dat uitvoeren. Dan is onze enige maat dat we zo snel mogelijk geholpen worden. Die prikkel die u juist wilt indammen, die neemt u daarmee weg. En het verhaal van de heer Zwart dat geldt natuurlijk overal. Dat geldt ook bij n en daar wil ik me gewoon bij aansluiten en ik wil het onderstrepen.

Goed. Dank u wel. Dan gaan we terug naar de commissie.

Voorzitter, drie jaar geleden hebben we vastgelegd, gemeentelijke taken die in overheersende mate aan rijksregelen zijn gebonden, worden door het rijk overgenomen. Ik vind dit een soort regeling en als de heer De Graaf zegt dat kost het rijk dan zoveel -een belangrijk bedrag- dan moet hij wel beseffen dat dit puur en 100% zo langzamerhand rijksregelen zijn die door het rijk nu ten koste van de gemeente tot uitvoering worden gebracht. Ik denk dat het amendement in alle opzichten aanbeveling verdient en dat het alternatief is, dat die hele uitvoering dan maar door het rijk op eigen kosten wordt genomen. En dan is de heer De Graaf even ver van huis.

Goed, dank u wel. De commissie nog in het kort hierover een standpunt? Dat is helder, denk ik.

De heer De Graaf: Ja, voorzitter nog een opmerking. We kunnen natuurlijk wel een tegenstelling maken tussen rijk en gemeenten, maar uiteindelijk praat de commissie hier over het rijk, over uw portemonnaie. Op het moment dat die f. 1 à 1,5 miljard kosten van de gemeenten naar het rijk gaan, moet die f. 1,5 miljard ook door u worden betaald, want het rijk heeft dat gewoon niet. Gaat het af van de ruimte voor de belastingverlaging, gaat het af van de ruimte voor de criminaliteit, dat moet worden aangegeven. Dit lijkt mij een ingrijpende operatie, die niet kan. Die afweging moet denk ik helder worden gemaakt.

Hr. de Graaf, wij betalen die f. 1,5 miljard nu toch ook, alleen al voor onroerend goed belasting.

Voorzitter: De meningen zijn helder. Het standpunt van de commissie is duidelijk: niet overnemen. Wenst u stemming? Ja.

Duidelijk verworpen.

Voorzitter, kunt u een indicatie geven van de stemmenverhouding?

Voorzitter: Nee, het is het advies van de stemcommissie was duidelijk en dat heb ik overgenomen.

Voorzitter, ik zag een flink aantal witte formulieren vóór, veel meer dan er tegen waren.

Aan de orde is punt 2488 van de afd. Bergen op Zoom. Advies is: niet overnemen.

Wie wil daarover het woord?

Mevrouw De Greven: Mijnheer de voorzitter, het gaat nog over het vorige punt, waarbij u weigert de stemverhoudingen naar voren te brengen. Ik denk niet dat dat conform de regels is, die wij hier altijd hebben gehanteerd. Wanneer iemand de verhoudingen die zich hebben gemanifesteerd, niet accepteert dat hebben wij altijd in ieder geval opnieuw gestemd en zo nodig schriftelijk gestemd. Ik vind het dus niet in de haak, voorzitter, dat u dit zo maar terzijde legt. (Applaus).

Voorzitter: Mevrouw, dit is een stembureau van vijf leden. Zij geven een advies aan de leiding van de vergadering. (Wacht u nu even wat ik zeg, dan hoeft u misschien niet terug te lopen.) Dat geef ik aan, dat geef ik over en vervolgens wordt er dan nog een keer gevraagd wat precies de stemverhouding was. Daar vond ik op dat moment geen aanleiding toe. Als de vergadering aandringt dat dat gegeven wordt, dan krijgt u dat. Dat is altijd zo, want u bent meester over uw eigen orde. Ik begrijp dat u dat ook graag wilt. Er zijn er in ieder geval al twee die dat willen.

Mag ik vragen aan de stemcommissie, maar ik mag van u ook vragen als leiding van de vergadering, als er enige duidelijkheid is en die indicatie was niet zo moeilijk te geven als u van achteren naar voren keek, om mee te werken aan de voortgang van de vergadering, ook al bestuurt u verder een gemeente.

Stemverhouding: 137 vóór en 275 tegen. Goed, dan hebt u een antwoord gekregen op uw vraag.

Dan is nu aan de orde.

Voorzitter, dan moet u helemaal geen rekening houden met het verschil tussen witte, oranje en blauwe stemmen.

Voorzitter: U weet dat er een onderscheid van stemmen wordt gegeven aan wit.

Ik geloof niet, dat deze verhouding juist is, ik vraag om herstemming.

Voorzitter: Er wordt een herstemming gevraagd. Dan gaan wij herstemmen. Dat is vrij duidelijk.

Over punt 2545 nogmaals. Er wordt exact wederom geteld.

Stemming: 189 vóór, 392 tegen.

Voorzitter: Goed, dan zijn we nu dus toch uitgekomen bij Bergen op Zoom, 2388: het voorstel is: niet overnemen.

Bramstra, Alphen a/d Rijn, voorzitter. We kennen als liberalen toch al sinds jaar en dag het verschijnsel tering/nering, minder detaillisme en meer autonomie voor de gemeenten. En in het verlengde daarvan ook minder specifieke uitkeringen en meer stortingen in het gemeentefonds. Het betoog van de heer De Graaf vijf minuten geleden gehouden, heeft mij ook niet overtuigd. Ik geloof dat het voorstel van de commissie in wezen een stapje terug is, weer meer detaillisme en meer democratie, afgezien van het feit hoe bereken je de kosten. Ik ondersteun het voorstel van Bergen op Zoom.

Voorzitter: Dank u wel. Zou het kunnen zijn, dat u tot de conclusie kwam dat bij het vorige punt dezelfde zaak was behandeld?

Dat zou kunnen, maar dat is niet zo, voorzitter, omdat als de Heer de Graaf weer sommetjes gaat maken, hij minimaal zal moeten toegeven dat het amendement van Bergen op Zoom veel goedkoper is.

Voorzitter: Mag ik dit door de commissie nog even in het kort toegelicht hebben?

Hr. Toxopeus: Voorzitter, de commissie adviseert: niet over te nemen. De heer de Graaf bij de vorige behandeling, geloof ik, dit uitdrukkelijk vermeld. Hier wordt dus uitgesmeerd over de gemeenten. Degenen die in grote apparaatskosten zitten, krijgen meer dan ten laste van collega-gemeenten.

Wij zien geen betere weg.

De heer Hermans heeft nog het woord: Mag ik nog specifiek een antwoord op de vraag uit de zaal t.a.v. de specifieke uitkering of de algemene uitkering?

Hr. de Graaf: Dit blijft een algemene uitkering uit het gemeentefonds, dus geen specifieke uitkering. Het is een toerekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds naar die gemeenten toe die met hoge apparaatskosten zitten. En nog even over het voorafgaande amendement waar de spreker ook sprak over dit punt. Je zou dat kunnen berekenen aan de hand van -maar even zo uit de vuist- zoveel gevallen van uitkering heeft de gemeente, zoveel apparaatskosten, dat zou je kunnen gaan berekenen. Dat kan ik zo niet even hier doen. Dan heb je een parameter, een meetinstrument binnen je algemene uitkering om die verder te gaan toespitsen. Dat is de bedoeling.

Voorzitter: Goed. Dank u wel.

Hr. v.d. Stoel: Ik begrijp de redenering van de heer Hermans wel, maar we hadden het twee jaar geleden met Alphen a/d Rijn over de afschaffing van een specifieke uitkering, die we beslist jammer vonden, ook in het gemeentefonds, want dat kwam ons nadelig uit. Wat de heer Hermans nu wil, die zegt, nu in dit geval doen we het wel in andere gevallen niet. Ik denk dat je een rechte lijn moet houden: minder specifieke uitkeringen, meer algemene.

Voorzitter: uw standpunt is helder. Iemand anders nog het woord?
Niemand?

De commissie, de heer De Graaf: Ik moet nog antwoord geven aan de hr. v.d. Stoel. Hij heeft gelijk. Ik moet weer een impopulaire rekensom maken. Het is inderdaad nu geen f. 1,5 miljard die het kost, omdat het nu om zowel de 10% gaat als om de apparaatskosten, maar de heer Hermans heeft al voorgerekend dat het dan ongeveer f. 500 mln. kost. Ook dat bedrag heb ik helaas niet in mijn achterzak.

Voorzitter: Discussie en meningen helder. Wenst u stemming? Ja. Er wordt stemming gevraagd. Echt nodig? Ja. Dan gaan we stemmen:
De motie is verworpen.

Aan de orde 1264 afd. Tilburg en omstreken. Advies commissie: niet overne-

men.

Wenst iemand daarover het woord? Niemand? Wenst u stemming daarover? Niemand. Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Er komt een claim.

Het toevoegen van een nieuw punt achter 286, nummer 287 afd. Amsterdam. Tekst luidt als volgt: "De hoofdlijnen van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening, het bereikbaarheidsplan Randstad en het tweede structuurschema Verkeer en Vervoer blijven uitgangspunt van het te voeren beleid.

De gelden ter beschikking te stellen op basis van het rapport van de commissie Montijn dienen te worden aangewend ter stimulering van de lokale werkgelegenheid. Daarnaast zullen zij worden ingezet ter stimulering van het verkrijgen van gemeentelijke en particuliere investeringsgeldens."

Voorzitter: De commissie beraadt zich. Het woord is aan de heer Winsemius namens de commissie.

Hr. Winsemius: Er is mij een ruw advies toegevoegd net door de heer Groeneveld, die zegt, zeg maar ontraden, want we snappen het niet. Ik ben bang dat dat een juiste stellingname is zo ongeveer.

Mevr. v. d. Stoel gaat dat uitleggen. De kwaliteit en de inzet van de commissie werd wat aangeslagen. Wat de bedoeling is, zal ik graag toelichten. Wat de bedoeling is van dit amendement is om beleidsvoornemens die wel aan de orde zijn geweest, maar nog niet tot besluitvorming hebben geleid, ook voor de komende periode als beleidsuitgangspunten te blijven handhaven.

Voorzitter: Goed. Iemand verder nog het woord?

De heer Winsemius: Maar dat betekent, dat staat in de eerste zin van uw stelling. Als ik het voorlees, kan de commissie het daar ongetwijfeld mee eens zijn. "De hoofdlijnen van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening, het bereikbaarheidsplan Randstad en het tweede structuurschema Verkeer en Vervoer blijven uitgangspunt van het te voeren beleid." Als dat het is, wat u zegt dan willen wij dat graag overnemen. Zegt u het volgende stuk en ik heb het gevoel dat het daarom gaat..

De interpretatie van de commissie, mijnheer de voorzitter -aldus mevr. v.d. Stoel- van de eerste delen van het geclaimde amendement is correct. Waar de

discussie nog gevoerd wordt over de commissie Montijn vindt Amsterdam het noodzakelijk dat de gelden, die op basis van Montijn beschikbaar zouden worden gesteld, worden aangewend ten behoeve van de lokale economie, het aanjagen van de economie en dat die gelden ook zouden worden aangewend om meer financiering los te krijgen; dat het niet om consumptieve uitgaven gaat maar dat het om produktieve aanwending der gelden gaat.

Hr. Winsemius: Voorzitter, het lijkt mij dat dit punt een beetje erg hard loopt. De discussie over de commissie Montijn is eigenlijk net aan de orde. Het rapport is kort geleden uitgekomen. Ik denk als je dit gaat neerzetten, dat je dan voor deze commissie, maar zeker voor de gemiddelde VVD-stemmer, buitengewoon grote snelheid gaat betrachten. Ik zou dat willen ontraden.

Voorzitter: Goed, dan zijn de meningen helder.

Mevr. v.d. Stoel nog: Nou de bedoeling is, omdat de kamerfractie het zou uitvoeren, maar misschien is het het slimste om dat dan maar gesplitst in stemming te brengen. Over het eerste gedeelte zijn we het eens. Maar dan kunnen we zien wat de discussie over het tweede gedeelte oplevert.

Hr. Toxopeus: Maar het woord: "de gelden voor de commissie Montijn": er zijn helemaal nog geen gelden voor de commissie Montijn.

Voorzitter: De eerste zin, die wordt: "De hoofdlijnen van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening, het bereikbaarheidsplan Randstad en het tweede structuurschema Verkeer en Vervoer blijven uitgangspunt van het te voeren beleid." Dat wordt door de commissie overgenomen.

Mijnheer de voorzitter, mag ik daar even op interrupteren. Is het niet buitengewoon onverstandig zo'n zinsnede die op z'n minst bij hoofdstuk III thuishoort, discussie juist over zaken als ruimtelijke ordening en infrastructuur om dat hier in dit hoofdstuk bij te pluggen. Dat lijkt me heel onverstandig. Die discussie wou ik graag vanavond voeren.

Commissie: O.k.

Voorzitter: Dus ook dat wordt niet overgenomen. Mevr. v.d. Stoel is het ermee eens dat dat punt naar Hoofdstuk III wordt gebracht?

Afd. Amsterdam vindt het uitstekend om dat punt over te brengen naar hoofdstuk III.

Voorzitter: En dan de tweede zin?

Mevr. v.d. Stoel: Dan lijkt het me handig om dat ook in samenhang te behandelen en daar ook vanavond over te discussiëren.

Voorzitter: Dat kan, maar u hebt het rapport van de commissie Montijn. Dat stelt u hier nu eigenlijk aan de orde bij dit hoofdstuk. Wat vindt de commissie daarvan?

Hr. Toxopeus: Ik vind dat rapport is nog maar net aangeboden. Moeten we daar nu al iets over zeggen? We kunnen iets zeggen over de dingen die we in de krant hebben gelezen. Maar over het geld weten we niets. Het kan best zijn dat de regering zegt: Mijnheer Montijn, bedankt, maar we doen het niet.

Voorzitter, ik vind het buitengewoon onverstandig om dit te doen en de vergadering zou impulsiviteit kunnen worden aangewreven.

Dit zijn zaken, die men echt goed moet bestuderen. Het komt zo even mondeling over. Ik moet u eerlijk zeggen, als je hier als gezamenlijk bestuur zit als ledenvergadering dat het bijzonder moeilijk is om zaken die nog niet doorbestudeerd zijn om daar beslissingen over te nemen.

Mevr. v.d. Stoel als laatste en dan gaan we echt concluderen.

Dat zal ik dan ook graag doen, mijnheer de voorzitter. Gezien de discussie in de zaal stel ik dan maar voor om het laatste deel van het amendement te laten vervallen. Het komt dan op een ander tijdstip wel naar buiten.

Voorzitter: Akkoord. Dan is dit punt als zodanig afgerond op dit moment komt de eerste zin vanavond bij hoofdstuk III aan de orde. Daarmee hebben wij hoofdstuk II helemaal behandeld. Helemaal betekent dat we achter zijn op het schema, namelijk hoofdstuk III zijn we achter. Daar gaan we vanavond om 19.30 u. mee beginnen en ik vraag u ook vast nu de tijd te gebruiken om wat dat betreft de voorbereiding voor de vergadering van vanavond - wij doen dat uiteraard ook - zo daarop te richten dat we vanavond wel ons schema halen, dus vanavond wordt hoofdstuk III, IV en V in eerste gedeelte afgehandeld.

19.30 u.: Voorzitter:

We beginnen met een telegram voor te lezen van de VVD-gedeputeerden die op een reeds lang van tevoren geplande excursie in Flevoland zijn, ons een wijs, besluitvaardig en politiek succesvol congres toewensen.

Dames en heren, voor het stembureau stel ik u voor:

Mevr. Schmache uit Vlijmen, mevr. Traas uit Katwijk, de heer v.d. Ende uit Diepenveen, de heer Barlage uit Weert en de heer Dubbeldam uit Vlaardingen.

Voorzitter: de heer v.d. Ende.

U weet, dames en heren, wij lopen ontzettend achter. Ik heb vanmiddag het genoeg gehad om ook zo eens in de zaal te zitten en te luisteren naar de discussie. Ik denk dat dat soort discussies uitermate belangrijk zijn, maar we doen er toch wel een beetje te lang over. We lopen nou zo'n 1,5 uur achter. En dat betekent dat er krasse maatregelen nodig zijn.

De eerste krasse maatregel is dat we morgen om 9.00 u. beginnen en niet om 9.30 u.

De tweede krasse maatregel is dat we vanavond niet om 22.30 u. eindigen, maar net zolang doorgaan tot we klaar zijn.

De derde krasse maatregel is dat er in de discussie wat orde moet worden betracht in die zin dat -en dat is zeker voor de pers minder interessant- er geen onderlinge discussie meer moet zijn, maar gewoon in twee rondes de algemene vergadering, de commissie, besluitvorming.

En in de derde plaats zou ik u met klem willen adviseren, ik heb dat zo eens gadeslagen, als u een amendement hebt ingediend wat u graag in stemming zou willen brengen, dat u dan eerst even bij uzelf overlegt of dat amendement kans op een meerderheid heeft, want er zijn een groot aantal amendementen in stemming gebracht waarvan je uiteindelijk toch wel van tevoren kan aanvoelen dat ze met grote meerderheid zouden worden verworpen. Maar dat ligt aan uzelf, voor de rest denk ik dat we ons duidelijk aan deze afspraken moeten houden. Ik zou u ook willen zeggen, dat ik -als het gaat om een claim op een amendement- amendementen die vooraf zijn geclaimd, worden in behandeling genomen, maar de amendementen die nu nog geclaimd worden, worden niet meer in behandeling genomen. Daar hebben we echt geen tijd voor. Het klinkt een beetje dictatoriaal. Dat weet ik, mijnheer Blommestein, maar de commissie Binnenlandse Zaken is geweest. U hoeft zich geen zorgen te maken. U weet ook dat ik erg houd van grote inspraak van de leden d.m.v. hun afgevaardigden op deze vergadering, maar we moeten echt zorgen dat we de tijd goed in de gaten houden en tot een duidelijke besluitvorming komen.

Ik vind dat ik dus ook alweer veel te lang heb gesproken.

Ik zou u willen voorstellen over te gaan op hoofdstuk III.

Kwaliteit van de omgeving.

Daar is aan de orde amendement 1119 bij punt 300. De commissie zegt: niet overnemen. Lastenverlichting ter compensatie is nodig.

Wie wenst discussie?

Mijnheer Vos: Voorzitter, lastenverlichting ter compensatie is aardig als dat kan, maar de vraag is nou net of het nodig is. Dus is het argument voor de afd. Middelburg onvoldoende. De afd. Middelburg had exact hetzelfde amendement ingediend als de afd. Berg, vandaar dat ik nog iets over wil zeggen. In nr. 324 staat vrijwel dezelfde tekst als in het inleidend gedeelte van het hoofdstuk, alleen daar staat 'lastenverlichting ter compensatie is dan noodzakelijk' er niet bij. En dat kwam ons nou juist net zo aardig uit. Dus waarom staat in het inleidend verhaal meer dan in de uiteindelijke paragrafen, in de uiteindelijke tekst zelf. Dat is de eerste vraag.

De tweede vraag is, lastenverlichting moet daar tegenover staan als er ergens een groter beslag op wordt gelegd is de algemene stelling van de VVD. Wij zouden toch graag een uitspraak van de vergadering willen hebben, dat ook op het milieu-terrein op deze manier geformuleerd moet worden: Is het nou echt zo dat wij moeten vastleggen dat niemand in besteedbaar inkomen erop achteruit mag gaan als dat nodig is om milieu-ellende te krijgen? Afd. Middelburg vindt dat dat best mag en mocht je ergens in de sfeer van minimum inkomens e.d. moeilijkheden te tegenkomen dan is daar altijd een mouw aan te passen maar in zijn algemeenheid gaat deze stelling ons veel te ver.

Voorzitter: ik merk dat ik nog één ding vergeten ben te zeggen. Bij een andere politieke organisatie, waar ze geen algemene vergadering maar congressen hebben, daar worden sprekers slechts toegestaan 10 seconden te praten. Op het moment dat je voor de microfoon staat, wordt je al gevraagd, op te houden. Dit is niet rechtstreeks tegen de heer Vos gericht, maar in algemene zin.

Mijnheer Davos: Voorzitter, de afd. Zeist had een amendement ingediend waarin men voorstelt om het woord 'noodzakelijk' te vervangen door 'wenselijk'. Dat leek ons een juiste, maar aangezien dat helaas niet gedictieerd is, moet ik toch het meer radicale amendement dat nu is ingediend, aanbevelen want ik deel overigens de argumentatie die ik net hoorde.

Dank u wel.

Hr. Weisenberg: Ja, voorzitter, nu komen we natuurlijk toch in een discussie die we ook in de hele afgelopen campagne aan een stuk door gevoerd hebben.

Voorzitter: Dan denk ik, dat we die niet meer behoeven te voeren.

Hr. W.: Dat zou ik dus ook willen aanbevelen, maar men begint hier weer opnieuw en ik zou toch nog een keer duidelijk de stelling naar voren willen brengen, dat het op zichzelf natuurlijk best aardig is om een milieubeleid en daar de noodzakelijke kosten voor te voeren, maar dat we nu eenmaal in een gemeenschappelijke markt zitten, waar je -als wij wel meer kosten gaan opvoeren voor het milieu en de naburige landen, waar overigens de vervuiling voor 't grootste gedeelte vandaan komt, ze dat niet doen- we onszelf in een ongunstige concurrentiepositie plaatsen in de open markt 1992. Dus ik raad het amendement ten sterkste af.

Wie van de commissie?

Hr. de Graaf: Ik denk dat we er goed aan doen geen grotere tegenstellingen te creëren dan er al zijn. Ook de commissie is van mening dat de burgers zullen moeten betalen voor het milieu. Dan zal ook überhaupt gebeuren. Er is in de opstelling van de commissie in de volgende periode waarover we praten, sprake van een groei van 2,5% m.a.w. we hebben met elkaar een hoop te verdelen. In een normale situatie zou dit betekenen dat het inkomen van de burgers fors vooruit kan gaan. We kiezen als commissie voor een heel bescheiden ontwikkeling van de loonstijging, 2%. Eigenlijk alleen maar een niveau van de inflatie. En dan kan er enige koopkrachtverbetering optreden door het instrument belastingverlaging. Dat is ook nodig om niet te veel uit de pas te gaan lopen met de ontwikkelingen in de ons omringende landen. Als we dat instrument belastingverlaging niet hanteren om te compenseren de lasten die via die heffingen in de richting van de burgers komen, zijn er twee problemen aan de orde. Ten eerste betekent dat dat grote groepen onder de koopkrachtgrens zullen zakken en dat strijdt met de doelstelling van de commissie dat in de volgende periode ten minste koopkrachtbehoud wil hebben, ook voor de mensen met een uitkering.

Het tweede risico dat je loopt, dat het leidt tot hogere prijsstijgingen, die worden afgewenteld in hogere looneisen, m.a.w. het probleem wordt afgewenteld in de richting van het bedrijfsleven.

Interruptie voorzitter: Hr. de Graaf, wilt u proberen wat te bekorten?

Hr. de Graaf: Dan ontruim ik. (?)

Voorzitter: Akkoord. Wie uit de zaal nog?

Mijnheer de Voorzitter, op 28 april hebt u vergaderd met het hoofdbestuur op het Min. van Ec. Zaken. Ik heb u toen na "Den Haag Vandaag" opgebeld en kreeg u direct aan de telefoon. Toen heb ik u voorgesteld om de milieulasten te betalen met de confiskering van het zwartgeld-circuit van f. 45 miljard. U hebt mij toen toegezegd dat u dat inderdaad mee zou nemen.

Voorzitter: Den Haag heeft dat niet gunstig beoordeeld. Mijnheer de Vos wilde nog even antwoorden?

Hr. de Vos: We hebben een hoop te verdelen, zegt de heer De Graaf, 2%. Daar moet ook een hoop van betaald worden natuurlijk. Het gaat mij er niet om om er nog meer aan toe te voegen, het gaat mij er om dat in dit geval deze zin niet in de inleiding thuishoort omdat hij ook in de tekst verderop staat. Ten tweede, via het prijsmechanisme worden beslissingen in de particuliere sector zodanig beïnvloed dat de milieukwaliteit verbetert. Dat staat er al, dat moet je dan niet nog eens een keer als argument tegen het volgende stukje tekst gaan gebruiken.

Voorzitter: Dank u wel. Nog een keer mijnheer De Graaf:

Nee voorzitter, dank u wel.

Voorzitter: Wie wenst er stemming over dit amendement? U wenst stemming? U weet het zeker? Goed.

Dan gaan we stemmen:

Voorzitter: Het amendement is verworpen.

Aan de orde 533 bij punt 304. Daarvan zegt de commissie: overnemen als toevoeging. Wie wenst discussie? Wie wenst stemming?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

353 heeft betrekking op twee amendementen: 353 rond de punten 307 en 313 gezamenlijk vervangen. De commissie adviseert dit niet over te nemen. Is een te gedetailleerde uitwerking. Wie wenst discussie?

Mijnheer Kingma: Mijnheer de voorzitter, de commissie stelt dat dit niet moet worden overgenomen want het is een te gedetailleerde uitwerking. Het is zo gedetailleerd, opdat ik hier niet meer zou behoeven toe te lichten. Maar het is geen uitwerking, hetgeen door de commissie wordt gesteld. Wij missen als milieu-commissie in het concept programma heel duidelijk de wijze waarop de overheid en de producenten en consumenten moeten samenwerken.

Wat ieders rol daarin is. En wij menen dat wij hierin uiteengezet hebben dat de overheid zich moet beperken tot het aangeven van de grote lijnen, dat uitwerking van de grote lijnen een zaak is van de samenleving zelf en dat dan de overheid daarna wel weer met de stok achter de deur kan komen. Wij vinden het niet juist -we hebben dat in het verleden regelmatig gezien- dat de overheid met detailmaatregelen zo maar te voorschijn komt. Daar worden de bedrijfstakken mee overrompeld. Wij stellen daarom deze werkwijze voor en als die te gedetailleerd is, wil ik graag aan de commissie overlaten om deze minder gedetailleerd te maken.

Voorzitter: Dank u wel.

Hr. Winsemius: Op zich is het doel waarnaar gestreefd wordt wel mooi, maar wat er hier staat, is punt 1: erg gedetailleerd; het verwijst naar nationale milieu beleidsplannen waarin dit vastgelegd zal moeten worden e.d. en punt 2 denk ik dat met name het sluitstuk van het geheel in de praktijk niet te volgen is. "Welke procedure ook wordt gevolgd, zij zal uiteindelijk moeten leiden tot een door de overheid te stellen ge- en/of verbodsbepalingen. Dat is dus weer wel dat je terecht komt op regelgeving en ik geloof beslist dat dat nooit de bedoeling kan zijn. Dus wat er staat in het concept-programma dat zijn naar mijn mening de grote lijnen. Je kan vrijwillig afspraken maken. Op sommige plaatsen werkt dat prima. Op sommige plaatsen werkt dat niet. Dan zul je gebodsbepalingen moeten hebben en op sommige plaatsen kun

je alleen met communicatie bereiken dat mensen tot andere gedachten gebracht worden. Dat is waarnaar wij streven. En ik zou toch adviseren, voorzitter, het te houden bij de tekst zoals die er ligt.

Voorzitter: Nog een keer, de heer Winsemius:

Hr. Winsemius: Dat betekent dus het concept-programma handhaven; niet overnemen.

Voorzitter: Dank u wel. Wenst er iemand stemming? Ja, mijnheer Kingma.
Goed. Dan wordt er gestemd.
Het amendement is verworpen.

Dan hebben we een ingelast amendement.

Mijnheer Groeneveld: Het betreft punt 307. Na het laatste woord "convenanten" toevoegen: "welke na bewezen effectiviteit in de wetgeving opgenomen dienen te worden". Komt uit Groningen.

Voorzitter: Wenst iemand discussie?

Mijnheer Vos: Voorzitter, ik zou zeggen: juist niet!

Voorzitter: Nog meerdere opmerkingen? Nee?

Hr. Winsemius: Voorzitter, Ik sluit me aan bij de heer Vos. Als effectiviteit bewezen is, heb je geen regelgeving nodig. Dus juist niet in de wet opnemen. Ik zou het amendement dus ontraden.

Hr. v.d. Dussen: Het is zo, dat convenanten worden aangegaan tussen de overheid en sommige bedrijven. In de betreffende bedrijfstak kunnen ook andere bedrijven zijn, die niet bij het convenant zijn aangesloten, terwijl met de bedrijven die er wel aan mee doen uitstekende resultaten zijn bereikt. Om nu de concurrentie-positie van de bedrijven die aan het convenant meedoen niet nodeloos in gevaar te brengen voor zeer lange termijn, daarom vindt de afd. Groningen dat als de conventanten blijken te werken, dat ze dan niet alleen maar moeten blijven werken tussen de overheid en de betrokken bedrijven, maar dat ze moeten worden uitgebreid tot alle bedrijven in de betreffende bedrijfstak.

Voorzitter: Hr. Winsemius nog een keer? ~~Nee~~.

Wenst iemand stemming? Ja.

Er wordt gestemd.

Dat is nou zo'n typisch voorbeeld dat we niet hadden behoeven te stemmen.

1389 bij punt 308. De commissie adviseert: niet overnemen. Deels overbodig lpg deels discutabel.

Wie wenst er discussie? Wie wenst stemming?

Voor zover het lpg-gedeelte betreft, zou ik de motie toch willen handhaven. Omdat een brandstof die als relatief schoon ervaren wordt in feite afgestraft wordt door een hogere wegenbelasting.

Voorzitter: We hebben niet gevraagd of u hem wilde intrekken.

Voor zover als ik gemeend heb dat het verhaal voor diesel niet opgaat, zou ik hem dan voor de helft willen handhaven.

Voorzitter: Voor de helft; voor de lpg? Goed. Wie van de zijde van de commissie?

Voorzitter: lpg wordt in Nederland eigenlijk al, gelukkig, sterk voorgetrokken. Wij rijden ongeveer 20% van onze auto-kilometers rijdt op lpg. Het eerstvolgende land is 6000, is 0,5% van zijn auto-kilometers en dat doen we niet vanwege de schoonheid van de lpg maar wel vanwege de belastingen of de accijnzen die er niet op zitten.

Diesel is een klein probleem. Dat is prima, behalve als de motor niet goed is afgesteld, dan is het niet zo prima voor het milieu. Dat is een technisch probleem. Dus ik zou toch eigenlijk willen aanbevelen niet overnemen het amendement. Het is of overbodig of onjuist.

Voorzitter: Dank u wel. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Er komt weer een ingelast amendement. Mijnheer Groeneveld:

Na punt 308 een nieuw punt tussenvoegen, uit Groningen:

De katalysator zelf staat ter discussie en kan op zich een milieuprobleem gaan vormen. Derhalve er dient krachtig te worden gestimuleerd dat er andere motoren en brandstoffen worden ontwikkeld met grotere energie-rendementen.

Voorzitter: Dank u wel. Wat is het advies van de commissie?

Commissie: Voorzitter, met dit laatste deel van die stelling kun je het onmogelijk oneens zijn: "Derhalve er dient krachtig te worden gestimuleerd dat er andere motoren en brandstoffen worden ontwikkeld met grotere energierendementen."

Het eerste stuk zou ik er aflaten. De vraag is of het in een Nederlands verkiezingsprogramma, waarbij wij zo erg weinig motoren ontwikkelen, of dit wel een praktische stellingname is. Ik zou haast zeggen, laat het dan de vergadering maar beoordelen. Eigenlijk lijkt hij me wat overbodig.

Hr. van der Dussen: We hebben altijd nog een Sterlingmotor-project dat een wat zieltogend bestaan leidt en dat misschien weer eens wat leven kunnen worden ingeblazen. Verder is het ook de bedoeling om alle fabeltjes die over dit soort dingen in de wereld komen, weer eens uit de weg te helpen, want die katalysator heeft ook een soort loodvrije cultus ontwikkeld, hoewel van loodvrije benzine heb je iets meer nodig dan van gewone benzine, en die katalysator daar zitten een heleboel slechte stoffen in. Vraagt u maar aan monteurs die werken in garages.

Voorzitter: Wilt u even uw betoog afronden?

Ja, dan is natuurlijk een handige truc om iemand uit z'n verhaal te halen, maar goed. Afgerond.

Voorzitter: Dank u wel. Hr. Winsemius nog antwoorden? Want het is een milieu probleem aan het worden.

Hr. Winsemius: Voorzitter, er zit ongetwijfeld een aantal kanten aan katalysatoren die niet zo erg prettig zijn. Het is nog steeds op dit moment de enige praktische oplossing die we hebben, om de, zeg maar, zure regen aan te pakken van die auto. En tegen die achtergrond lijkt het mij niet zo verstandig om dat nou midden in de kijkerd te gaan zetten op deze wijze. Het lijkt me overtrokken.

Voorzitter: Dank u wel. U ontraadt dus dit amendement. Wenst iemand stemming? Nee?

Dan is het advies van de commissie overgenomen.

Voorzitter: 354 de punten 309 en 310. Commissie adviseert: niet overnemen. Wel een kleine aanpassing van 310 die verbetering kan brengen. Wenst iemand discussie?

Mijnheer Kingma: Mijnheer de voorzitter, de stellingen 310 en 309 zijn met elkaar in strijd. 310 zegt dat de opbrengst van heffingen op grond van milieu-overwegingen wordt aangewend voor fiscale maatregelen ter stimulering van milieu-vriendelijke produktietechnieken, dus een niet-stijgen van de collectieve lasten en stelling 309 dat een heffing gebruikt wordt om de uitgaven van de departementen, van de overheid te dekken. Daar is een strijdigheid tussen. De commissie milieuhygiëne kiest voor de opvatting geen stijging van collectieve lasten. Dat is in feite de strekking van ons amendement. Wij hebben een redaktiewijziging, maar misschien is die dezelfde als de commissie bedoelt, de woorden 'de vervuiler betaalt' weglaten. Mocht dat niet zo zijn dan kom ik daar graag dadelijk nog even op terug.

Voorzitter: Dank u wel. Het hoeft dus niet in stemming gebracht te worden. Begrijp ik het zo?

Ja. Ik hoop nu nog een reactie van de commissie te krijgen.

Hr. Winsemius: Ja, weer een wisselwerking met de heer de Graaf, voorzitter. Dit is zo'n geval van de bekende huisarts, die in 27 jaar afstudeert en dan zegt, de moeilijke gevallen hiernaast. Ik neem dus het makkelijke deel. De tekst: Ik vind eigenlijk de tekst die in het eerste deel van het amendement wordt voorgesteld, niet de eerste zin, maar de tweede zin en de derde zin dat zouden op zich verbeteringen zijn van onze tekst, zoals in het concept-programma staat. Als u zegt de tweede en derde zin nemen we over zoals die in het amendement in deel 1 staat met de toevoeging aan het slot van de laatste zin: "terwijl de collectieve lastendruk niet stijgt" dan zou ik het daarbij willen laten. Maar de heer De Graaf ongetwijfeld over de financiële aspecten.

Hr. de Graaf: Ja, voorzitter, het is voor mij niet zo vreselijk moeilijk. Het gaat meer om de interpretatie van het laatste stuk van 309. Volgens mij staat hetzelfde in 309 en 310 als wat in ieder geval de commissie milieuhygiëne wil. Het misverstand is misschien het intern financieren van het milieubeleid. Ja, dat is veel ruimer. Je kunt het milieubeleid namelijk ook financieren als je b.v. fiscale stimulering wilt voor de milieuvriendelijke

produktie, lagere BTW of produktmilieu-vriendelijk zijn, is dat het milieubeleid? Als je dat financiert door lagere BTW of fiscale faciliteiten is het ook een lagere collectieve druk als je dat betaalt uit heffingen is het neutraal van de collectieve lastendruk dan financier je wel het milieubeleid. Dus ik denk dat daar een misverstand in de tekstuele uitleg zit. Ik heb er dus niet zoveel moeite met 2 en 3. Voor mij staat er hetzelfde als 309 en 310. Dus misschien mag ik suggereren als we het over deze interpretatie eens zijn dan kunnen wij nog eens kijken hoe we dat helder en duidelijk kunnen formuleren conform de bedoeling van ons beiden.

Voortreffelijk, mijnheer de voorzitter, dan mag ik suggereren dat die woorden "de vervuiler betaalt" vervallen?

Hr. de Graaf: Dat mag u wel suggereren, maar niet overnemen.

Mag ik er dan, mijnheer de voorzitter, de commissie aan herinneren dat de uitdrukking "de vervuiler betaalt" bedoeld is om aan te geven dat de vervuiler zijn eigen kosten betaalt om zijn vervuiling te verminderen, maar het gaat te ver om de vervuiler daarnaast ook nog belasting te laten betalen. Dus als de overheid zaken aan het milieu wil doen, dan moet ze dat halen uit de algemene middelen, daar dienen we met z'n allen voor te betalen, en de vervuiler, die toch al gedwongen is om maatregelen te nemen teneinde zijn vervuiling te beperken, niet ook nog eens met belasting lastig te worden gevallen.

Mijnheer Winsemius: Ja, "de vervuiler betaalt". Nou gaan we dus het woord exegeese is eerder gevallen, we moeten even terug naar Genesis in dit geval. Een heel vroeg begin: "De vervuiler betaalt" nee, daarvoor moet je eigenlijk zijn, was als uitgangspunt dat in de kosten van de produkten die wij met elkaar kopen, dat daar de milieubelasting zo goed mogelijk in verwerkt is.

Voorzitter: De kosten terwille van het milieu die uit die produkten voortkomen.

Hr. Winsemius: Nee, de kosten dat ..de prijzen in de markt zo goed mogelijk een weerslag geven van wat de belasting van het milieu is. En als daar dus ook overheidskosten in zitten, dan kun je een hele aardige redenering voor maken dat die daar ook in doorverwerkt moeten zitten. En dat zit dus ook in verschillende plaatsen al sinds jaar en dag. Dus ik weet niet, voorzitter,

het staat er altijd al netjes bij "de vervuiler betaalt" en ik zou het naar mijn gevoel toch maar laten staan.

Voorzitter: Heeft u bezwaar om het nu weg te laten, dan zijn we gauw klaar.

Hr. W: Ja nou dat zou ik omdraaien eigenlijk voorzitter. Heeft u bezwaar om het er in te laten staan?

Voorzitter: Dan zouden we het amendement niet hebben ingediend.

Goed. De commissie stelt dus heel duidelijk voor om de woorden "de vervuilen betaalt" te laten staan. Het advies van de commissie is: om niet over te nemen. Wie wenst stemming daarover? Niemand. Dan is het advies van de commissie dus wet geworden en is het amendement niet overgenomen.

1390 bij 309. De commissie zegt: niet overnemen. Heffing op brandstof wel noemen.

Wenst er iemand nog discussie? Wenst er iemand stemming?

Voorzitter, De tekst 309 suggereert nu dat het beginsel van de vervuiler betaalt, alleen maar van toepassing zou zijn op brandstof-gebruikers. Ik denk dat als deze motie overgenomen zou worden, deze veel breder uit te leggen is.

Hr. Winsemius: Nou, voorzitter, dat moet u toch even aan de heer Kingma vragen, want bij de volgende staat "de vervuiler betaalt" er weer in, ook op andere punten. Het staat er nadrukkelijk in, dat onder handhaving van het beginsel "de vervuiler betaalt" heffing op brandstof een belangrijke plaats zal innemen, dus specifiek over de brandstoffen en daar speelt de vervuiler betaalt een nadrukkelijke rol. Dus hij speelt ook op andere plaatsen. Dat probeert het zeker wel aan te geven.

Maar ik zie in het programma nergens expliciet.

W.: Bij 310 staat het.

Maar dan wel weer binnen een bepaald kader.

W.: Dat is waar.

Hr. Kingma: Ik geloof dat hier een misverstand is. De heer Winsemius heeft zoeven gezegd, dat hij bereid was van het voorstel van de milieuc commissie de eerste twee punten over te nemen. Daarmee vervalt naar mijn mening 309. We hebben daarna wel even een discussie gehad over "de vervuiler betaalt", maar de toezegging van de heer Winsemius daar wil ik hem wel aan vasthouden.

Hr. Winsemius: Ja, maar dat hebt u toch echt verkeerd begrepen met alle respect. Ik heb gezegd: bij het eerste punt de tweede en derde zin over te nemen. Meer niet. En dan aan de derde zin toe te voegen: "terwijl de collectieve lastendruk niet stijgt". Zo heb ik het gezegd. Dus er is absoluut geen sprake van dat die andere zou vervallen. Dat zou een ramp zijn.

Voorzitter: Dat is juist. Inmiddels hebben we over dat amendement al een besluit genomen. Kennelijk omdat daar een misverstand heerst - ik neem aan dat opheldering van zo'n misverstand niet tot een ander besluit zal leiden.

Hr. Kingma (?): Dan ben ik wel benieuwd, mijnheer de voorzitter, hoe die zinsneden die de heer Winsemius heeft overgenomen, dan in het programma komen. Ik wil dat graag overlaten aan de commissie, maar het is me niet helemaal duidelijk.

Voorzitter: We zijn bezig met 1390. De commissie adviseert: niet overnemen. Wenst iemand stemming hierover? Nee. Dan is het amendement niet overgenomen.

Dan 495 bij hetzelfde punt 309: ook daar zegt de commissie: niet overnemen op grond van uitvoeringsproblemen.

Wie wenst daar discussie over? Niemand.

Stemming? Niemand.

Dan is het amendement niet overgenomen.

752 eveneens bij 309. De commissie zegt: Aanpassing: "EEG-harmonisatie met kracht nastreven, ander is 309 onuitvoerbaar. Wenst iemand hier discussie over? Nee. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is dit aangenomen.

1347 bij 310. De commissie zegt: overnemen. Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement overgenomen.

1179 bij punt 316. De commissie zegt: niet overnemen. Wenst iemand discussie?

Afd. Hilversum: Dank u wel, voorzitter. De afd. Hilversum is juist van mening dat juist via het veranderen van bestemmingsplannen er toch een zekere mate van milieuvervuiling gaat optreden, omdat bij een bestemmingsplanwijziging, b.v. ex Artikel 19 er bepaalde milieuwijzigingen aangebracht kunnen worden zonder dat daar duidelijke en zeer nauwgezette onderzoeken voor zijn gedaan. Dan handhaven wij ons voorstel en hopen toch dat de zaal in meerderheid ons mag steunen, heren.

Voorzitter: Wie nog meer?

De commissie: Voorzitter, de milieu effectrapportage is een vrij zwaar wapen en dat kost vrij veel inspanning. Als je dat op bestemmingsplannen zou toepassen dan zou dat een geweldige belasting kunnen betekenen. Op dit moment de milieu effectrapportage, waar overigens prima kanten aan zitten, dat is duidelijk en belangrijk, wordt vooral bij hele grote dingen toegepast. Hele grootschalige projecten. Ik denk dat het wapen, het middel van de milieu effectrapportage te zwaar is om dit te gaan doen en het dan zo expliciet te gaan noemen. Ik denk dat je dat niet moet doen, dat dat dus eigenlijk: niet overnemen amendement. Wel er over blijven nadenken.

Als ik daar op mag inhaken, voorzitter, het milieu is van zo onschatbare waarde voor ons allemaal en voor ons nageslacht dat je er alles aan moet doen om toch een behoorlijk leefklimaat -denk b.v. aan het Gooi met de grote versteniging- in stand te houden, want zo zoetjes aan wordt het hele Gooi, waar ik dan zelf uit kom, helemaal versteend en de natuur -u weet het zelf ook, mijnheer Winsemius, u woont er zelf heel dichtbij-.

Hr. Winsemius nog? Nee.

Voorzitter: Dank u wel. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement niet aangenomen.

1597 bij 319. Commissie adviseert: niet over te nemen. Autoverkeer en veestapel moeten wel genoemd worden. Wie wenst daar discussie over? Wie wenst stemming? Niemand?

Dan is het amendement niet aangenomen.

1180 bij 319. De commissie zegt: niet overnemen. Is te specifiek. Wenst iemand daar discussie over?

Afd. Huizen, van Harfsen: We hebben het heel jammer gevonden dat deze motie uitgerekend werd ontraden. Waar de strekking van de motie voor ons op neerkomt, is dat in de aanbevelingen wel allerlei technologische maatregelen zijn opgenomen maar niet de aanpassing van het gedrag van mensen. Het gebruik van verpakkingsmateriaal is vaak een keuze kwestie, waar mensen heel nadrukkelijk zelf invloed op het milieu kunnen hebben. Het zou goed zijn wanneer dat in een van de spitsmaatregelen zou zijn opgenomen om daarmee ook de burger zelf te stimuleren om iets te doen en niet alles te laten afhangen van nieuwe technologieën.

Voorzitter: Dank u wel. Wie nog meer?

Hr. Weisenbeek: Voorzitter, dat amendement behoeft niet opgenomen te worden. Er is nl. een arrest van het Europese Hof van Justitie, het zogenaamde 'bierblikjes arrest' waarin elk van de lidstaten toegestaan wordt om maatregelen te nemen, teneinde vervuiling door éénmalige verpakking tegen te gaan.

Ja, voorzitter ik denk dat het goed is om dit amendement wel over te nemen. De verpakkingsproblematiek is een heel belangrijke problematiek in het kader van milieuvervuiling. Hij is tamelijk eenvoudig op te lossen met tamelijk eenvoudige oplossingsmogelijkheden en ik denk dat het goed is om het in het verkiezingsprogramma op te nemen.

Hr. Winsemius: Voorzitter, inhoudelijk ben ik het natuurlijk eens, dat spreekt vanzelf. Wat er staat op dit moment is onder puntje: 'Scheiding aan de bron', 'Verbetering van inzameling' en 'hergebruik'. Ik heb het gevoel dat dit punt er onder gevangen werd. Zeg je, nou dat moeten we toch nadrukkelijk nog een keer extra aan de orde stellen, prima, geen bezwaar tegen. Ik licht alleen één aspect er uit, want dat is het enige waarom wij zeiden: te gedetailleerd. Maar zegt de vergadering hier, dat moet je veranderen, dan graag.

..: Ik wilde daaraan toevoegen, natuurlijk hebt u gelijk. Scheiding aan de bron, het is een vorm van scheiding aan de bron. Alleen niet door overheden of allerlei overheidsinstanties, maar juist door de burgers. Die moeten het doen.

Hr. Vos: Voorzitter, één opmerking. Het is geen vorm van afvalverwijdering, het is een vorm van afvalpreventie. Wat in dit amendement wordt bepleit en daarom in aanvulling om wat de hr. Winsemius en de heer Weisenbeek hebben gezegd denk ik, alleen maar goed om het op te nemen.

Hr. Winsemius: Ik ben glad overtuigd, voorzitter. Dat is geen enkel probleem. Neem het over wat mij betreft.

Voorzitter: De commissie wijzigt haar oordeel en zegt: overnemen.

Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is de algemene vergadering ermee akkoord.

935 bij punt 322: de commissie zegt: iets aanpassen. Tekst kan gebieden (?) wel noemen.

Wie wenst discussie? Niemand. Wie wenst stemming? Niemand.

Dan is het voorstel van de commissie overgenomen.

728 bij punt 324: Er zijn er nog een aantal, nl. 049, 1097.

728: de commissie zegt: niet overnemen. Wie wenst discussie?

Niemand. Wie wenst stemming? Niemand.

Dan is het niet overgenomen.

Er komt een claim op 320.

Voorzitter: 320 hebben we allang gehad. Ik zou willen voorstellen om dan toch maar door te gaan.

Als u dat wilt.

Voorzitter: Ik weet niet van wie 320 afkomstig is.

Van Maassluis.

Voorzitter: Kan Maassluis ermee akkoord gaan, of wilt u het alsnog veranderd hebben? Maassluis zegt niets. Dan gaan we rustig door.

049 ook bij 324: Voorstel van de commissie is om niet over te nemen. Wie wenst er discussie? Niemand. Wie wenst er stemming? Niemand.

Dan wordt het amendement niet overgenomen.

1097 bij 324: De commissie zegt: niet overnemen. Het voorstel belast de rijksbegroting te zwaar. Een zwaarwegend argument.

Wie wenst er discussie? Niemand. Wie wenst er stemming? Niemand.

Dan is het amendement overgenomen.

Er komt wederom een claim.

Afd. Groningen: onderaan pag. 13 bij 324 toevoegen het aandachtspunt: Milieu-educatie en -voorlichting.

Voorzitter: Wat is het advies van de commissie?

Hr. Winsemius: Ja voorzitter, daar ben je altijd voor, maar als je het naast de andere blokken zet, dan praat je over blokken die allemaal zeg f. 200 mln. zijn, en een blok waar je met de beste wil van de wereld dat soort bedragen niet aan wil en niet aan kan uitgeven. Dus dat is de enige reden. Maar als men zegt, we willen het extra aandacht geven, dan is dat prima. Het is niet een vergelijkbaar niveau met de rest. Mijn advies zou om die reden zijn, zet het er niet bij, dus niet overnemen.

Voorzitter: Nog iemand het woord hierover? Nee. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement niet overgenomen.

053 bij 328. De commissie zegt: niet overnemen. Deze is wel gewenst.

Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het niet overgenomen.

731 bij 328. De commissie zegt: niet overnemen. De toetsing blijft mogelijk.

Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement niet aangenomen.

2494 bij 329. De commissie zegt: niet overnemen. Deze verkleining is een illusie. Wenst iemand discussie?

Mijnheer Eenhoorn: Mijnheer de voorzitter, dit heeft mij buitengewoon verbaasd, want ik denk dat er een serie van maatregelen zijn die overigens ons bijzonder liggen, die mogelijk zijn om iets te doen aan beperking van woon/werkverkeer en ik denk alleen maar aan b.v. het bouwen van aantrekkelijkere woningen in grote steden als Amsterdam b.v. in plaats van uitslui-

tend in de woningwetsfeer en dat soort zaken en ik denk dat we dan niet nu ons hoofd in de schoot moeten leggen en dit als een illusie moeten beschouwen, maar dit overnemen zonder dat we daarmee tegelijkertijd hebben gezegd dat het in de sfeer van gebod- of verbodregelen zou moeten of in fiscale maatregelen. (Applaus(je)).

Voorzitter: Wie nog meer?

Hopmaker, afd. Haarlem: Ik denk dat dit een voorbeeld is van een amendement, dat juist in deze tijd wel gevoelig ligt en wanneer wij de geloofwaardigheid van het optreden van onze fractievoorzitter daar even bij betrekken, denk ik dat het heel verstandig is om een alternatief te bieden wanneer men het reiskostenforfait niet wil afschaffen, zoals dus kennelijk door de heer Voorhoeve is gezegd. Wanneer je nu ook geen alternatieven aandraagt, dan kom je dus eigenlijk als partij ergens te staan in het midden van: ja, eigenlijk willen we dit niet, maar ach, verzin maar iets anders zonder dat je zelf iets aan kunt dragen. Dus ik zou graag willen dat dit wel wordt overgenomen.

Hr. Winsemius: Voorzitter, we hebben hier een motie liggen van de Partijraad d.d. 20 mei en dat is een motie over een bekend onderwerp. Daar staat een zin in, die ik u zal voorlezen: 'dat de luchtverontreiniging en het fileprobleem met doelmatige middelen moeten worden aangepakt, zoals schone motoren, katalysatoren, verbetering van het openbaar vervoer, infrastructuur, bevordering van carpooling, groepsvervoer en fietsverkeer, ruimtelijke ordening en volkshuisvestingsbeleid gericht op kortere woon/werkafstanden. Dit alles evenwichtig gefinancierd'. Dus u bent met een heel pakket op de wensen bediend en dat is waar de heer Eenhoorn naar zoekt. Samen met alle andere punten, komt in het programma te staan.

Hr. Voorhoeve: Dan zijn we het dus allemaal volstrekt met elkaar eens. Het is geen illusie, maar we moeten aan het werk.

Voorzitter: Dat betekent dus, dat het amendement moet worden aangenomen? Mag ik het zo interpreteren? Prima. Dus het advies gaat luiden: overnemen. Wie wenst stemming? Niemand.

Hr. Toxopeus: Voorzitter, de redactie zal wel aangepast moeten worden. Als u dat maar weet, het is niet een verkleining van het bestaande woon/werkverkeer.

Voorzitter: Goed. Het amendement is overgenomen.

Voorzitter, mag ik nog even over het amendement. Er staat in dat de twee laatste zinnen van het programma door de commissie worden geschrapt. In neem aan dat dit niet wordt overgenomen.

Voorzitter: Ik heb begrepen van de commissie dat het gewoon een aanvulling is. En als aanvulling er bij komt en dan moet nog even naar het woord verkleining worden gekeken.

Dan krijgen we 1896 punt 331: Daarvan zegt de commissie: eventueel de strekking overnemen. Dat vind ik als vergaderingvoorzitter een beetje moeilijke zin. Ik zou graag willen weten wat de commissie met eventueel bedoelt.

Hr. de Vos: En ik zou ook graag willen weten waarom wel de strekking, maar niet de tekst overgenomen kan worden.

Hr. Winsemius: Voorzitter, dat ligt heel simpel. Er staat hier: 'Er dient een zogenaamd één-besluitregeling te komen.' En dan staan er allerlei goede doelen bij, zoals aanleg van allerlei oeververbindingen e.d. die in het Zeeuwse tot stand moeten kunnen worden gebracht. Prima, maar de vraag is of dat bedoeld wordt want eenbesluitregeling werkt in het algemeen contra-productief. Dus als je iets sneller wilt bereiken dan moet je niet proberen een besluit te nemen, dan moet je naar verschillende loketten gaan, zoals je je boodschappen soms ook vlugger op verschillende plaatsen kunt gaan halen.

Hr. Winsemius (?): Wat mijn voorstel zou zijn, voorzitter, en dat zegt de strekking is hetzelfde: 'Er dient onderzocht te worden of en zo ja, hoe de zogenaamde eenbesluitregeling tot stand kan worden gebracht'. Want ik denk, dat de indieners van het amendement een doel nastreven, waar ze zelf buitengewoon weinig gelukkig mee zijn.

Voorzitter: Dank u wel.

Mijnheer Vos: Ja, voorzitter, de heer Winsemius zegt dat een eenbesluitregeling over het algemeen contra-productief werkt. We hebben hem nog niet, dus die ervaring kunnen we eigenlijk ook nog niet hebben. Maar de bedoeling is wel dat een onderzoek zoals hij ook noemt om er in ieder geval naar toe te

werken, want wij denken dat het een goede zaak is.

Voorzitter: Goed. Ik begrijp dat mijnheer Vos zijn amendement handhaaft. Duidelijk. Maar ik nou feitelijk nog steeds niet wat de commissie nu wil.

Hr. Winsemius: Als de strekking zo kan worden overgenomen, dat betekent dat er een tekstaanpassing komt te staan om dat amendement, waarbij eigenlijk gezegd wordt, er dient onderzocht te worden of en zo ja, hoe een eenbesluitsregeling tot stand kan worden gebracht, dan is dat denk ik een verbetering. Zeg je maar botweg in je programma, er moet een eenbesluitsregeling komen, dan moet ik hem ontraden.

Voorzitter: Goed. Ik zie dat hr. Vos akkoord gaat met de door de hr. Winsemius voorgestelde tekst. Hr. Eenhoorn gaat ook akkoord. Dan we er dus, dames en heren. Wenst iemand stemming? Nee. Als deze twee mensen het ermee eens zijn, dan stemmen we niet meer.

57 hoort bij 333: De commissie zegt: niet overnemen.
Wie wenst discussie? Wie wenst stemming? Niemand.
Dan is het niet overgenomen.

Claim! hoor ik naast me roepen.

Afd. Groningen, punt 335: toevoegen: 'Daarnaast dient ter betere ontsluiting van het achterland van Rotterdam een betere West-Oost verbinding te worden gerealiseerd met het oog op de goederenstroomverwerking.'

Wat adviseert de commissie?

Hr. Toxopeus: Voorzitter, niet overnemen. Is te specieus.

Voorzitter: Wie wenst discussie? Wie wenst stemming?

Voorzitter, Rotterdam kan dit alleen maar ondersteunen.

Voorzitter: Dat is geweldig, mevrouw.

Mevrouw .. : We hadden dit zelf kunnen bedenken en ik denk, u zegt al het is te specifiek. Dat komt op een aantal punten nog terug. Ik denk dat specifie-

ke punten ook in het verkiezingsprogramma thuishoren en zeker dit punt waar de Nederlandse economie een hele duidelijke bijdrage kan verwachten in toenemende aandelen, zeker als je ziet, dat Duitsland in het Zuiden iedere keer stukjes van ons wegpikt, kunnen -kapen.

Voorzitter: Wil Hr. Winsemius daar nog even op antwoorden? Nee. Mooi.

Wie wenst er stemming? Ja? Dan gaan we stemmen.

Het stembureau zegt dat het amendement is verworpen.

Goed, dames en heren, 336. De commissie heeft in alle wijsheid daarbij besloten daar vijf amendementen voor uit te kiezen, te beginnen met 1285: waarin gezegd wordt dat het hele artikel moet vervallen. Handhaving leidt tot oeverloze discussies. Misschien hele wijze woorden.

Dan 916: Dat zegt dat het artikel moet worden afgesloten met een punt, d.w.z. dat die dwingende maatschappelijke relevante ontwikkelingen gaan vervallen.

Dan 2577: Dat zegt dat er wel wordt overgegaan.

Dan 285: Dat is een wat andere formulering als de tekst van 336 zelf.

En tenslotte: 1590: Dat heeft weer de zaak door midden gedeeld.

De commissie heeft daar een aantal commentaren bij gegeven en gezien het feit dat er vijf amendementen zijn, zou ik willen voorstellen dat eerst even de commissie, i.c. de heer Winsemius in een beperkt aantal woorden het standpunt van de commissie t.a.v. die vijf amendementen nog eens even kort samenvattend uiteenzet.

Hr. Winsemius: Voorzitter, ik denk dat het hier een heel belangrijk punt betreft, dat is het al sinds jaar en dag bij ons. En waarom, omdat je over natuur- en milieubeleid altijd heel gemakkelijk in abstracte termen praat in de vorm van ja, dat moeten we doen want dat is goed en hier praat je over een heel concreet punt, waar je eigenlijk ook op getoetst gaat worden, waar mensen zich afvragen, zijn het alleen maar warme woorden of menen ze het echt en durven ze die test aan? Wat er hier staat, en dat dus in het concept-programma gekomen is, 'niet inpolderen, behalve als je iets vreselijk belangrijks vindt'. Iets waarvan je zegt, als ik het allemaal op de weegschaal leg dan zeg ik, ja dat moet de doorslag kunnen geven. Wat is dat? Dat weten we niet. Hoe lang gaat dat duren? Misschien komt het wel nooit. Weten we niet. Maar als er iets vreselijk belangrijks ligt, dan zou je kunnen veranderen van visie. Tegen die achtergrond denk ik dat je moet kijken naar al die andere zaken zoals hier in de verschillende amendementen

zijn voorgelegd. En dan kan iedereen zijn eigen afweging maken. Bedenk wel, dat als wij als partij dat natuur- en milieubeheer zo zwaar willen wegen, dat dan dit punt één van de meetpunten wordt waar de kiezer ons over gaat opmeten. Dus ik denk dat we hier echt serieus naar moeten kijken.

Advies van de commissie: Geen der amendementen overnemen. Tekst zoals die hier ligt, handhaven. (Applaus)

Voorzitter: Ik dank u zeer, mijnheer Winsemius. Ik stel u voor om alle amendementen tegelijkertijd in discussie te brengen.

De verordening van de VVD, mijnheer de voorzitter, is een soort doorsnede van de partij. We zijn het nog nooit eens geworden over deze inpoldering, ja dan nee, maar wel over het feit dat het tekstvoorstel van de commissie een heel aanvaardbare is, waar we heel goed mee uit de voeten zouden kunnen en we zouden dan ook de vergadering van harte willen aanbevelen om die tekst te volgen.

Voorzitter: Dank u wel.

Afd. Hilversum, Hr. Jager. Ik ben minder gelukkig met deze tekst. De commissie schrijft zelf, duidelijkheid is gewenst. Noodzaak tot inpoldering wordt door de commissie niet ingezien. Het inpolderen staat niet voorop. Wij willen dus als afd. Hilversum nadrukkelijk dit amendement uitgevoerd zien: dus een punt halverwege de zin en de hele clausule. Wat er in de toekomst zou kunnen gebeuren als alle aangenomen amendementen net zo duidelijk werden uitgevoerd zonder 'mits' en 'maar' als hier, dan kunnen we ermee leven, maar een feit is dat binnen vier jaar toch bepaalde aanpassingen gedaan moeten worden in de praktijk, wat in het programma staat. Daarom willen wij toch van de meerderheid van dit congres toch de instemming hebben dat het Markermeer Markermeer blijft en geen Markerwaard wordt, want er is al genoeg over gesproken. (Applaus).

Voorzitter: Wie nog meer?

Voorzitter, de discussie laait in onze partij iedere keer weer op over dit onderwerp en met steeds een stemverhouding die om en nabij de helft van de partij ligt. Misschien is het toch zinvol om dit artikel niet over te nemen en hierover geen uitspraak te doen.

Iedere uitspraak is een uitspraak die ongeveer de helft van de partij maakt.
Ik denk dat het geen echte uitspraak is.

Dat is struisvogelpolitiek!

Voorzitter: De partij mag en kan zijn verantwoordelijkheid niet ontlopen.

Mijnheer Van Poppel (?): Mijnheer de voorzitter, als voorzitter van de
kamercentrale Beveland*, de kamercentrale die het meest betrokken is bij de
behandeling van dit punt, heb ik behoefte

* FLEIOLAND

daar is uiteindelijk ingekomen dat -als ik het zo mag vertalen- de VVD kan instemmen met de Markerwaard, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan:

In de eerste plaats de multi-funktionele wenselijkheid;

in de tweede plaats private financiering moet mogelijk zijn.

In 1986, hetzelfde jaar, is er een advies gekomen van de Raad voor de Ruimtelijke Ordening. Voorzitter de heer Wiegel. De R.v.d.R.O. heeft een positief advies uitgebracht met betrekking tot met name die multi-funktionele zaken. Naderhand heeft kabinet Lubbers II t.a.v. dat toen behandelde rijksplan gezegd, dat dat uitsluitend niet kon doorgaan vanwege het feit dat het financiële plaatje niet klopte. Weer een hele tijd later -het duurt lang bij de Markerwaard- in 1989 kwam er het rapport van onze partijgenoot, toenmalig vice-premier, van Ardenne. Van Ardenne heeft bestudeerd het plan van het bedrijfsleven. Het bedrijfsleven heeft zijn nek uitgestoken en heeft er geld in gestopt; is met plannen gekomen. Van Ardenne heeft ze bekeken en hij concludeerde dat ze voldeden aan planologische eisen en dit keer ook dat de financiële voorwaarden er waren. Het was zelfs zo dat er uit kwam, dat men op het plan kon verdienen. Wat dat betreft is het zo, dacht ik, dat aan de voorwaarden gesteld in ons verkiezingsprogramma van 1986 is voldaan en dat derhalve de partij nu zou moeten besluiten om in te stemmen met inpoldering van de Markerwaard. Doet u dat niet, of gaat u zelfs zover dat u het amendement steunt: niet inpolderen dan zal het bedrijfsleven de VVD niet begrijpen. De laatste tijd komt het meer voor dat politieke tegenstanders de VVD niet begrijpen, althans dat zeggen ze, maar in dit geval zouden ze nog gelijk hebben ook. Kortom samenvattend wil ik zeggen dat wij tegen het amendement Hilversum zijn en dat we sterke voorstander zijn van hetgeen de Partijcommissie van Verkeer en Waterstaat naar voren heeft gebracht.

Voorzitter: Dank u wel. Wie nog meer?

Hr. Winsemius? Ja, voorzitter, ik heb op zich daar niet veel nieuws aan toe te voegen. Ik denk dat de standpunten zoals ze naar voren komen, duidelijk zijn. Het is voor ons, nogmaals, een ongelooflijk belangrijk punt om hier de geloofwaardigheid van het hele natuur- en milieubeleid overeind te houden.

Het woord is aan de heer Toxopeus:

Voorzitter, ik heb dat allemaal aangehoord. Wij hebben over deze zaak in de

commissie uitvoerig gesproken. Iedereen hier weet hoe die zaak ongeveer ligt. En ik zou u dringend willen verzoeken de redactie van de commissie te laten staan. Wat staat daar namelijk? Daar staat dat 'niet zal worden overgegaan tot inpoldering van het Markermeer'. Dat is het eerste gedeelte. Dat is de intentie. Maar, we zijn realistische mensen met elkaar. We kennen alle verhalen over wat er allemaal in die polder, als hij ingepolderd zou zijn dan wel zou kunnen. Dat willen we wel evalueren als het zover komt. Dus zeggen we, als er echt relevante maatschappelijke ontwikkelingen zijn die daar aanleiding toe geven, zijn we bereid ons standpunt te heroverwegen. Daar komt het nou plat gezegd op neer. En ik vind dat dat een zeer afgewogen standpunt is, dat wel primair de intentie heeft niet in te polderen. En ik vind ook dat wij een uitspraak moeten doen. Ik vind niet dat we over een dergelijk onderwerp waarover de partij al zo dikwijls heeft gesproken en zo verdeeld is geweest, nu geen uitspraak kan worden gedaan. Dan is deze uitspraak in mijn ogen eigenlijk de enig mogelijke. Alle andere geven alleen misère. Dat wilde ik zeggen, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel, mijnheer Toxopeus. Ja. feitelijk niet meer, mijnheer Lousterman, maar omdat u het bent. U bent de laatste.

Hr. Lousterman: Ik stel dat op prijs, voorzitter. Ik zou toch nog een lans willen breken voor een andere opvatting en wel de opvatting die is neergelegd in een amendement van de afd. Wieringermeer. Die afd. zegt niet -en dat is anders dan het standpunt van de partijcommissie Verkeer en Waterstaat, dat overgegaan wordt tot inpoldering- maar mijn commissie zegt, dat in principe overgegaan wordt, tenzij als dringende relevante maatschappelijke ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Dat is in zijn essentie hetzelfde als wat de commissie voorstelt, zij het dat het uitgangspunt -dat geef ik toe- anders is maar ook daarin zit heel duidelijk een nuancering dat inpoldering van de Markerwaard uitsluitend zal geschieden als dat heel duidelijk geïndiceerd is en ik denk dus dat het voor onze partijgenoten in Flevoland heel belangrijk is als dit amendement zou kunnen worden aanvaard.

Hr. Toxopeus: Voorzitter, er zit een duidelijk verschil tussen wat de heer Lousterman nu bepleit en wat Wieringermeer heeft voorgesteld en het standpunt van de commissie, want wat daar staat: 'Er zal worden ingepolderd

als er voldoende redenen voor zijn' en wat wij zeggen is 'Er zal niet ingepolderd worden tenzij er voldoende redenen blijken'. En dat is in de terminologie, de optiek, intentie en later ook in de besluitvorming een zeer wezenlijk verschil waaraan de commissie hecht. De commissie heeft hier echt heel nadrukkelijk -je kunt wel zeggen het is één van de punten waar we echt een beetje over gevochten hebben. Daar zijn wij tot elkaar gekomen met dit punt. En ieder ander standpunt -ja, ik kan nu wel zeggen, dat mag u niet doen. U mag alles doen, maar ik geloof dat het de zaken verslechteren zou. En in de optiek naar buiten toe en in de besluitvorming van de toekomst. (Applaus).

De voorzitter wil nu de discussie afsluiten, mijnheer Oosterhout, anders zijn we hier veel te lang over bezig.

Mijnheer de voorzitter, Ik heb diverse keren artikeltjes geschreven over inpoldering van de Markerwaard..

Voorzitter: Ja, maar daar hebben we het nu niet over.

...maar er wordt verkeerd gediscussieerd omdat het niet meer om de inpoldering van de Markerwaard gaat, maar om de inpoldering van een veel kleiner deel namelijk Flevoland Noord.

Voorzitter: Mijnheer Hoo...houder, ik denk dat we die discussie nu echt moeten afsluiten. Ik zou heel graag tot stemming willen overgaan.

Ik wil nu gaan proberen of ik u zover kan krijgen dat er niet gestemd wordt. Ik zal u toch dringend onder de aandacht willen brengen de opvattingen, zoals die nu verkondigd zijn, zou ik dringend willen wijzen op het advies van de commissie Ruimtelijke Ordening. Ik begrijp het standpunt van Flevoland heel goed. Die Ruimtelijke Ordening, die toch veel mensen in de partij vertegenwoordigd vindt; dit punt 336 zoals geformuleerd door de commissie is een evenwichtige formulering. Ik zou u ook in herinnering willen brengen de oproep van de voorzitter van de commissie om dit nu vooral te aanvaarden en hij heeft daar een aantal duidelijke redenen voor gegeven.

Mijnheer de voorzitter, mag ik u even onderbreken. U weet toch dat de

landbouwsector op het ogenblik noodlijdend is en dat de bollenteelt, wat het hele landschap in Noord-Holland is op het ogenblik verpest omdat vele weidegronden omgeploegd moesten worden voor de bollenteelt, terwijl er in de verkleinde Markerwaard uitstekende bollengronden geprofileerd kunnen worden.

Voorzitter: Ik denk dat u uw punt duidelijk hebt gemaakt, mijnheer Hoog... Ik zou nu de discussie daar echt over willen besluiten, dames en heren, want anders gaan de emoties in deze toch al warme zaal veel te hoop oplopen.

Ik wil alleen zeg, dat de afd. Hilversum niet om stemming zal vragen. U heeft ons overtuigd dat wat er staat, goed is.

Voorzitter: Goed. Mag ik aannemen dat de andere indieners van andere moties dat standpunt delen? Ja.

Dan wil ik feitelijk toch maar vaststellen dat de algemene vergadering het standpunt van de commissie deelt en dat dit zo blijft in het verkiezingsprogramma. (Applaus).

Dank u wel.

Dan ga ik over naar 509 punt 338: De commissie zegt: niet overnemen. Samenwerking met bedrijfsleven niet uitsluiten.

Wenst iemand discussie? Niemand.

Wenst iemand stemming? Niet.

Dan is het amendement niet overgenomen.

788 - 339. De commissie zegt: overnemen, want het is een goede toevoeging.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement overgenomen.

1962 ook bij 339. De commissie zegt: niet over te nemen. Gaat te zeer in detail.

Wenst iemand discussie?

Hr. Vredendrecht: Ja, mijnheer de voorzitter, ik wil uw aandacht vragen voor dit belangrijke punt. Immers, de poort van Europa en de landen daarachter staan voor een belangrijke keus. Aan de ene kant de stormvloedkering die daar gebouwd moet worden, of wel de dijken moet verzwaaard worden in

Rotterdam en het gebied daarachter. Een belangrijke keus, waarbij ook de financiële aspecten zeer zwaar wegen tegen de verdeling van die financiële aspecten. Vandaar dat ik graag uw aandacht wil vragen om toch dit punt op te nemen. Ik zou niet willen zeggen, dit is een detail, maar meer dit is een zeer concreet punt.

Voorzitter: Dank u wel. Nog meerderen? Nee.

Mijnheer Winsemius: Voorzitter, ik zit eigenlijk ook te kijken naar die van Alblasserdam die over precies hetzelfde gaat en dat is het volgende:

.... Rotterdam, voorzitter, ongeacht dat het een belangrijk punt is, denk ik dat het standpunt over de dijkversterkingsprogramma's onaangetast laat zoals die hier staat. Komt het ervan dat de derde stormvloedkering tot stand moet worden gebracht -en dat geeft een verandering op de dijkversterkingsprogramma's, dan moet dat alsnog worden aangepakt. Dus ik zou adviseren, voorzitter, te gedetailleerd om dit op te nemen in het programma, en nog niet op dit moment voldoende duidelijkheid, dus het amendement niet overnemen.

Mijnheer de voorzitter, het punt dat er hier nog geen duidelijkheid is, geeft dat we het juist moeten overnemen in het programma.

Dank u wel. Nog meerderen? Nee. Dan moet ik vragen, wil iemand stemming over dat punt? Mijnheer Vredendrecht. Er wordt gestemd.

Het amendement is verworpen.

Dan komt er een ingelast amendement. Mijnheer Van Geul (?)

Alblasserdam en Nieuw Lekkerland wensen in 339 na het woord 'moeten' en voor het woord 'worden' in te voegen: 'voor zover praktisch'.

Voorzitter: Wat is het advies van de commissie?

Voorzitter, (Hr. Winsemius) op zich vind ik het geen probleem. In principe overnemen. Ik denk dat we even in de tekst moeten kijken of er nog wat te polijsten is.

Overnemen.

Voorzitter: De commissie zegt dus: overnemen. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement overgenomen.

Dames en heren, nou moet ik even uw clementie inroepen. Want, ik zit natuurlijk met de tijd en ik dring voortdurend op uw welwillendheid aan om snel te handelen, maar nou ga ik toch uw clementie inroepen. Er is namelijk een dringend verzoek van de fotograaf, die voor een aantal ochtendbladen voor morgenochtend een aantal mensen achter deze tafel even op een foto wil hebben. Hij heeft mij verzekerd dat het niet langer dan één minuut duurt, dus u kunt het schouwspel ook even bekijken. Eén minuut schorsing. Dank u wel, dames en heren voor uw geduld.

2495 bij punt 340: Een punt dat het advies krijgt: niet overnemen ten gunste van de motie van de algemene vergadering. En datzelfde geldt voor 2178 en 1487.

Ik neem aan, dames en heren, dat u daarmee akkoord gaat. Ja? Als u het niet zou doen, zou u uzelf tegenspreken.

Heer Voorveldt (?): Van de commissie Verkeer en Waterstaat op 340. De tekst vervangen door de volgende: 'De keuzevrijheid bij wonen, werken en recreëren, brengt met zich mee dat burgers vrij dienen te zijn in de keuze van vervoermiddel, waar de overheid deze keuze wil beïnvloeden, geldt er voorkeur voor stimulering van gewenste keuze boven het verhinderen/bestrafen van de minder gewenste keuze.'

Voorzitter: Dank u wel. Wat is het advies van de commissie?

Hr. Winsemius: Voorzitter, wij vinden eigenlijk de tekst die in het concept-programma staat korter en duidelijker en zouden daarom willen adviseren dit amendement niet over te nemen.

Voorzitter: Dank u wel. Wenst iemand discussie?

Mevr. Jorritsma: Voorzitter, ik zou toch een pleidooi willen houden voor de

tekst van de commissie Verkeer en Waterstaat, omdat ik denk dat de tweede zin van het voorstel van de commissie: 'via het prijsmechanisme worden meestal betere resultaten bereikt dan door dirigistische maatregelen' voor veel onderwerpen geldt, maar niet voor verkeer en vervoer, want als we dat op het openbaar vervoer zouden toepassen dan vrees ik toch echt dat er geen hond meer in de trein zou zitten. Dan denk ik dat het verstandig is om de tekst van de commissie van Verkeer en Waterstaat te nemen.

Voorzitter: Wie nog meer? Ik kijk nog even naar de commissie. Heeft die er nog behoefte aan om iets te zeggen? De heer Winsemius zegt nee. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is dit amendement niet overgenomen.

Dan hebben we 2581 bij punt 343. De commissie zegt: niet overnemen na 340; is ongewenst. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het voorstel van de commissie overgenomen.

2302 bij 344: De commissie zegt: niet overnemen. Is te specifiek. Wenst iemand discussie? Stemming? Dan is het niet overgenomen.

Dan krijgen we 156 bij 345: De commissie zegt: niet overnemen. Road pricing kan een geschikt instrument zijn. Wenst iemand discussie?

Voorzitter, Een en andermaal is in deze partij op verschillende plekken al het fenomeen road pricing aan de orde geweest. Door diverse grenia (?) al aangegeven dat dat een weinig acceptabel middel is. Ik herinner, wat dat betreft, ook aan een aantal uitspraken van leden van de Tweede Kamer fractie. Ik zou het voorstel in ieder geval in stemming willen hebben en de commissie dringend willen adviseren de motie wel over te nemen.

Voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ronteltap:

Ja ik zou als argument daar verder bij in willen brengen dat het overnemen van de motie die op de Partijraad en vervolgens in Middelburg is vastgesteld en nu hier in het programma is overgenomen, dat wij door dat pakket van

maatregelen ook niet meer moeten hoeven toe te komen aan het instrument "rekening rijden".

Voorzitter: Dank u wel.

Afd. Haaren heeft ook dit soortgelijke amendement aan de orde gesteld. En wij vinden road pricing niet in een dergelijke vorm van volmaaktheid dat het verantwoord is om dat nu al te zeggen dat we dat zullen overnemen.

Voorzitter: Goed. Mijnheer Winsemius:

Voorzitter, met de formulering die hier staat, zou ik toch wel verrast zijn als je het er niet mee eens kon zijn. Er staat hier: 'rekening rijden kan hiertoe een geschikt instrument zijn.' en ik denk dat dat alleen maar daartoe aanzet dat de overheid in de komende periode dit potentiële instrument verder uitdiept. Wij zullen in principe elk instrument nodig hebben om dat autorijden ergens in de hand te krijgen en ik denk dat deze stimulans hier, dat je dat moet bevorderen en ik zou dus willen aanbevelen de amendementen niet over te nemen.

Voorzitter: Dan wil ik graag tot stemming overgaan, althans wanneer iemand stemming wenst. Er wordt gestemd.

Het gaat dus over het amendement 156: 190 waren voor de motie en 310 tegen.

Het amendement is dus verworpen.

Voorzitter, ik heb duidelijk een volstrekt andere indruk van het aantal stemmen in de zaal uitgebracht.

Wat betekent dat, mijnheer Wigman?

Gezien het heftige gezwaai zou ik het haast niet durven uitspreken, voorzitter.

Voorzitter: Dat kan ik mij heel goed voorstellen. Ik zit ook te luisteren dat u het niet uitspreekt.

Voorzitter, Is het onderwerp u niet belangrijk genoeg?

Voorzitter: Het onderwerp is ontzettend belangrijk en daarom denk ik ontzettend belangrijk dat de motie verworpen is.

Voorzitter, ik zal het nog één keer doen in deze vergadering. En verder niet. Dat zeg ik u toe.

Voorzitter: Morgen komt u niet hè?

Ik zal morgen proberen nog constructiever te zijn dan vandaag. Voorzitter, ik doe het één keer. Ik zou toch graag een herstemming willen.

Voorzitter: Goed, mijnheer Wigmans. Dames en heren, wederom de handen omhoog heffen.

Uitslag: vóór 287 en 316 tegen. Dus hij is verworpen.

Goed. Het amendement van 156 is verworpen.

61 bij 345. De commissie zegt: niet overnemen. Enig dirigisme is hier gewenst.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement niet overgenomen.

Er komt een geclaimd amendement.

Mijnheer Groeneveld: Afd. Gilse Rijen op 345. Het vervangen van het woord 'kostenverhouding' door 'prijsverhouding' en verder i.p.v. de laatste zin de volgende zin: 'Het misbruik maken van het prijsmechanisme door andere koersstromen kunstmatig in prijs te laten stijgen, wordt door de VVD afgewezen. Rekening rijden of road pricing wordt ook mede uit privacy overwegingen door de VVD afgewezen.'

Voorzitter: Het lijkt me dat we dat amendement in feite al gehad hebben.

Hr. Groeneveld: Ja, hebben we al gehad.

Voorzitter: Dus dat hoeven we dan, denk ik, niet meer in behandeling te

nemen.

Voorzitter, (Pardon) Gezien de voorafgaande discussie zou u de laatste zin willen laten vervallen, maar de rest van de motie zou ik graag willen handhaven.

Voorzitter: Die wilt u handhaven? Wat is de mening van de commissie?

Hr. Winsemius: Voorzitter, het eerste deel, het vervangen van het woord 'kostenverhouding' door 'prijs/kwaliteitverhouding' geen enkel probleem. Als dat de enige verandering is die we moeten aanbrengen, dan neem ik dat stuk graag over.

Voorzitter: Ik heb niet helemaal begrepen, wat de heer Winsemius bedoelt.

Hr. Winsemius: Het eerste deel waar het dan over gaat in het amendement, dat zegt: 'Investerings t.b.v. het openbaar vervoer worden rendabeler door een intensiever gebruik. Het gebruik van het openbaar vervoer moet geïntensiveerd worden door de prijs/kwaliteitverhouding' i.p.v. de kostenverhouding, zoals het concept-programma zegt. 'Een prijs/kwaliteitverhouding t.o.v. andere voorstromen (?) in gunstige zin te beïnvloeden'. Die verandering willen we graag overnemen.

Voorzitter: De commissie zegt: dat gedeelte overnemen. Wie wenst daar stemming over? Niemand.

Dan is dat gedeelte van het amendement overgenomen.

741 bij 346. De commissie zegt: Niet overnemen. Stelling is niet overbodig. Wie wenst discussie?

Mevrouw Jorritsma: Ik zou eigenlijk een opmerking willen maken over punt 346, want ik vraag mij af of we zo'n gedetailleerd punt nu werkelijk in ons verkiezingsprogramma moeten opnemen en bovendien is het een zaak van de openbaar vervoerbedrijven.

Hr. Winsemius: Voorzitter, het punt is inderdaad vrij specifiek en ik zou in

dit opzicht geen probleem hebben. Ik kijk even langs de tafel om dit punt te laten vallen. Geen probleem?

Voorzitter, zou ik mevrouw Jorritsma mogen vragen of het niet zo is, dat met name het vergoedingensysteem vanuit het rijk naar de openbaar vervoerbedrijven mede afhangt van de zorgvuldigheid waarop het aantal reizigers kan worden gemeten en dat derhalve een punt als 346 van groot belang is.

Mevrouw Jorritsma: Nee, want daar hebben we een ander systeem voor. Er is namelijk een registratiesysteem in de maak en dat is bijna klaar, maar dat is ook weer vreselijk gedetailleerd, dus ik vind eigenlijk het gewoon niet verstandig om dit op te nemen. Bovendien ben ik niet geheel zeker of het magneetkaartsysteem gaat lukken. Dus daarom vind ik het nog minder verstandig om zo'n gedetailleerd punt in ons programma op te nemen.

Voorzitter: Ik heb begrepen, dat de heer Winsemius zegt dat hij geen bezwaar heeft om te schrappen. Ik wil er wel even op wijzen dat de commissie natuurlijk een beetje consistent moet zijn. Ze zegt eerder in het schriftelijke advies dat ze de stelling willen handhaven, dus ik wou een hele duidelijke uitspraak van de commissie.

Hr. Toxopeus: Ja voorzitter, aangezien ik zelf geen erg groot, maar ik durf het bijna niet te zeggen, openbaar vervoergebruiker ben, zou ik kunnen zeggen, het zal me 'n worst wezen, maar ik vind toch, gehoord de discussie over dit onderwerp in de commissie -die vreselijke strippenkaart is nou eenmaal een zaak in onze samenleving, waar we allemaal mee te maken hebben- als dat beter kan door het voorgestelde systeem, dan ben ik daar voor. Als we nou toch praten over openbaar vervoer en dit daarvan een integrerend onderdeel uitmaakt, dan zeg ik laat het nou maar staan. Daar was u net over aan het praten, denk ik. Dus we laten het, wat ons betreft, staan.

Voorzitter: Dank u wel, mijnheer Toxopeus. De commissie, bij monde van haar voorzitter, de heer Toxopeus, handhaaft dus het advies: niet overnemen van amendement 741: Wenst iemand daar stemming over? Ja.

205 vóór en 309 tegen.

Het amendement is dus niet aangenomen.

Er komt weer een claim op het amendement.

347 Kamercentrale Amsterdam: Daaraan toevoegen: 'verhoging van exploitatiebijdrage aan openbaar vervoerbedrijven moet daar waar dit woon/werkverkeer per openbaar vervoer betreft, niet bij voorbaat worden afgewezen.'

De commissie: Voorzitter, zoals het geformuleerd is, zouden wij het amendement kunnen overnemen.

Voorzitter: De commissie adviseert het amendement over te nemen. Wenst iemand er discussie over?

Hr. Vos: Ja, voorzitter, eigenlijk een beetje over de orde. Er wordt een amendement voorgelezen dat verder niemand in de zaal voor zich heeft. De heer Winsemius heeft het wel voor zich. Moet er een tijdje over denken om er een advies over te kunnen geven en van de zaal wordt een beslissing verwacht. Ik kan over zulke amendementen niet beslissen.

Voorzitter: Ik vind het prima om al die geclaimde amendementen verder niet te behandelen, maar dan worden er weer andere mensen boos. Maar misschien kan mijnheer Winsemius het nog een keer voorlezen.

Hr. Winsemius: Voorzitter, met alle vreugde. Het heeft mijn volle sympathie. Er wordt voorgesteld toe te voegen aan 347: 'Verhoging van exploitatiebijdrage aan openbaar vervoerbedrijven moet daar waar dit woon/werkverkeer per openbaar vervoer betreft, niet bij voorbaat worden afgewezen.'
Dus niet bij voorbaat afgewezen verhoging van de exploitatiebijdrage aan openbaar vervoer als het woon/werkverkeer betreft.

Voorzitter: Hr. Vos heeft begrepen?

Dan denk ik de overige aanwezigen ook. Wenst iemand hier verder nog discussie over?

Mijnheer Westerveld: Voorzitter, hoe denkt de indiener na te gaan of de heer Winsemius of openbaar vervoer rijdt t.b.v. woon/werkverkeer dan wel t.b.v. recreatief of ander verkeer? Dat is toch nooit duidelijk na te gaan. Er rijden op een bepaald moment bussen en treinen en ander openbaar vervoer.

Daar stappen verschillende soorten mensen in, wellicht op bepaalde tijdstippen voor het merendeel voor woon/werkverkeer, maar er is toch heel weinig openbaar vervoer in Nederland waarbij er een bus voor het woon/werkverkeer rijdt. Ik denk dat het heel warrig is.

Mijnheer, de voorzitter, heeft mijn collega uit Amersfoort nog nooit gehoord van de shuttle-bus?

Mijnheer Zwart: Ook in de richting van de heer Lugterveld: een experiment om inderdaad rechtstreekse lijnverbindingen tussen de U.T. en een aantal plaatsen in Oost-Nederland aan te brengen, juist voor dat woon/werkverkeer is net twee weken terug door het Ministerie voor een deel tegengehouden. Dus in dat opzicht is het een zeer actuele uitspraak die wordt gevraagd.

Voorzitter: Duidelijk.

Mijnheer Winsemius: Nee.

Mijnheer Lugterveld wil nog even reageren: Ja, voorzitter, dan heb je het toch eerder over subsidie voor een bepaald projekt. Natuurlijk zijn er projekten bekend, maar dan heb je het nog niet over structurele exploitatiebijdragen waar dit amendement op slaat en waar dit artikel op slaat? Het slaat op structurele exploitatiebijdragen en niet op subsidie voor een projekt voor een bepaalde shuttle-bus of iets dergelijks. Dit slaat op structurele exploitatiebijdragen zoals ik het begrepen heb uit het amendement.

Voorzitter: Ik denk dat de gemeenten wel blij daarmee zijn.

Mijnheer Winsemius: Voorzitter, het amendement zegt, 'het kan niet bij voorbaat worden afgewezen'. Dat laat enige marge voor eventueel, als je het anders afweegt, het nog wel zo te doen.

Het tweede -dat is een van de dingen die bij uitstek eenvoudig is, is uitzoeken, is het woon/werkverkeer of is het recreatief verkeer door de mensen te vragen. En dat gebeurt op grote schaal bij het openbaar vervoer. Dus je kunt heel goed bepalen welke routes juist woon/werkverkeer moeten

zijn en welke niet. Dus tegen die achtergrond, voorzitter, wetend ook dat we hier een geweldig groot probleem hebben, denk ik dat je het niet bij voorbaat moet afwijzen, dus het amendement moet aannemen.

Dank u wel, mijnheer Winsemius. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement aangenomen.

914 bij punt 348. De commissie zegt: Niet overnemen, is te specifiek.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement niet overgenomen.

1474 bij 349. Niet overnemen, zegt de commissie. Investerings in het autowegennet zijn gewenst. Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement niet aangenomen.

744 bij punt 349. Niet overnemen, zegt de commissie, de toevoeging is gewenst.

Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement niet overgenomen.

Weer twee toegevoegde amendementen:

Capelle a/d IJssel: Over 351: Toevoegen: 'intensiever gebruik van vervoer over water ontlast o.a. ook het wegverkeer en levert zo een bijdrage aan de beperking van de files.'

Voorzitter: Advies van de commissie:

Hr. Winsemius: Overnemen, voorzitter.

Voorzitter: Goed. Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee.

Dan wordt het amendement overgenomen.

Nog een tweede toegevoegd amendement:

Kamercentrale Amsterdam: 351 toevoegen: 'in Amsterdam Noorzeekanaal gebied

komt één havenautoriteit'.

Voorzitter: Juist. Advies van de commissie.

De commissie: Hr. Winsemius: Voorzitter, dat is toch wel te specifiek. Niet overnemen.

Voorzitter: Wenst iemand discussie?

Mevr. Van der Stoel: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Waarom Amsterdam dit amendement heeft ingediend is, omdat een havenautoriteit zeer belangrijk is voor de economische ontwikkeling en de groei van de Amsterdamse haven. Zolang er verschillende overheden zijn die met dat gebied te maken hebben en kennelijk niet tot oplossingen kunnen komen, is het wel doelmatiger en in het belang van de economische ontwikkeling om juist wel één havenautoriteit te hebben.

Voorzitter: Wenst iemand daar nog iets aan toe te voegen?

Mijnheer Vos: Voorzitter, ik zou bijna zeggen, ik vind het een lokale of regionale aangelegenheid. Als men nationaal had gedacht dan zou hetzelfde amendement over de Westerschelde zijn ingediend.

Voorzitter: De commissie nog?

Hr. Toxopeus: Niet overnemen.

Voorzitter: Wenst iemand stemming? Nee? Dan is het amendement niet overgenomen.

914 bij punt 348: Niet overnemen, zegt de commissie. Te specifiek.
Wenst iemand discussie?

Voorzitter, ik wens discussie over de beperking van het woon/werkverkeer. Wij hechten bijzonder belang aan dit amendement. We zeggen eigenlijk dat als je dan voorzorgregels wilt toepassen, houd dan ook rekening

Voorzitter: Sorry, mag ik u onderbreken, ik maak een fout en daar bent u het slachtoffer van, want ze inmiddels gevorderd tot punt 349 en al de rest was afgehandeld. Dat is mijn fout dat ik weer opnieuw iets aan de orde stel. Dat moest ik niet doen.

We zijn bij punt 1020 bij 352. Niet overnemen, zegt de commissie. Wenst iemand discussie? Nee. Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het niet overgenomen.

Commissie Volkshuisvesting, punt 352, laatste zin wijzigen in: 'Deze regels moeten alleen gelden voor gesubsidieerde huurwoningen onder IHS-grens.' De laatste zin moet in dien zin worden gewijzigd.

Commissie: Voorzitter, ik denk dat het een beetje te gedetailleerd is. Ze zeggen alleen geldig voor de gesubsidieerde huurwoningen. Op zichzelf is daar geen heel erg groot bezwaar tegen om het erbij te voegen, maar het lijkt mij niet nodig. Adviseer tegen.

Voorzitter: Wenst iemand discussie?

Mevr. van Leeuwen, commissie volkshuisvesting: Ik mij nauwelijks voorstellen, dat

..... zijn in hoge mate gesubsidieerd en worden hier met name niet mee bedoeld. Ik adviseer de vergadering dit punt wel over te nemen.

Voorzitter: Wie nog meer? Niemand.

De commissie: Ik denk dat de commissie blij is met het feit dat het te gedetailleerd is. Er staat heel duidelijk in 352 hoe wij erover denken.

Voorzitter: De commissie blijft bij het punt en ik denk dat ik dus nu vraag, wenst iemand stemming over dit punt? Ja.

Er wordt gestemd.

Voorzitter, een punt van orde. Het betreft hier een geclaimde motie. Zou het mogelijk zijn dat u nog een keer het amendement voorleest, want ik zie even door de bomen het bos niet meer.

Voorzitter: Het amendement wordt nog één keer voorgelezen.

De laatste zin van 352 wijzigen in: 'Deze regels moeten alleen gelden voor gesubsidieerde huurwoningen onder IHS (d.w.z. individuele huursubsidie)-grens'.

Voorzitter: Duidelijk. Ik breng in stemming:

De motie is verworpen.

Afd. Leiden wil 354 vervangen door de volgende tekst: 'Huurliberalisatie en huurharmonisatie moeten gefaseerd worden ingevoerd. De VVD is tegen gedwongen verhuizingen en huurbelasting.'

Voorzitter: De mening van de commissie?

Commissie: Ja, voorzitter, natuurlijk is de VVD tegen gedwongen verhuizingen en huurbelasting en dat is nou juist de essentie van dat punt 354. En je zou dus niet de huurharmonisatie gefaseerd moeten invoeren. Wij zeggen juist dat je het versneld moet invoeren, waardoor je inderdaad kunt voorkomen dat er gedwongen verhuizingen en huurbelastingen noodzakelijk zijn. Dus ik begrijp

de essentie van de indieners niet. Ik denk dat juist zoals wij het geformuleerd hebben, het voldoet aan de wens om te voorkomen dat gedwongen verhuizingen zouden moeten ontstaan. En ik ben dus tegen het amendement.

Voorzitter: Wie wenst discussie?

Voorzitter, mevr. Driessen, afd. Leiden: De afd. Leiden heeft dit amendement ingediend omdat door een versnelde harmonisatie grote kans bestaat in middelgrote gemeenten dat daar dan ook versneld leegstand ontstaat. Verder is de formulering volgens de afd. Leiden wat gekunsteld omdat u spreekt in de tweede zin: In dat geval zijn gedwongen verhuizingen en huurbelasting niet nodig naar aanleiding van de huurliberalisatie. Om dan in de laatste zin toch maar te zeggen dat het gebruik van deze instrumenten wordt afgewezen. Dus misschien is het, wanneer het eerste gedeelte het zal halen, verstandig om het artikel te redigeren.

Voorzitter: Wie nog meer?

Voorzitter, u koppelt het een aan het ander. Ik denk dat heel duidelijk moet zijn dat de VVD tegen huurbelasting is. Of je nou wel of niet versneld kan invoeren, de VVD is tegen huurbelasting.

Mevr. v.d. Broek: Ja, zoals Leiden zegt, de essentie is dat we dus inderdaad die instrumenten op een goed moment kwijt willen, maar daarom moet je dus daar waar nog geen huurharmonisatie mogelijk is de huurharmonisatie zo snel mogelijk -en dat tempo betekent niet dat het zou moeten leiden tot leegstand- overigens staat dat ook helemaal niet in uw amendement als argumentatie, dat is nu weer een nieuw argument, maar ik denk dat we eerst willen zorgen voor de huurharmonisatie. Dat snel doen en dan heb je dus die instrumenten niet verder nodig. Wij blijven dus dit amendement afwijzen.

Voorzitter, dank u wel. Ik ga tot stemming over, d.w.z. wie wenst stemming?
Ja. Er wordt gestemd.

Dit amendement is verworpen.

Dames en heren, bij dit hoofdstuk hebben we nog 13 amendementen en we zijn

nou bijna twee uur bezig. Sommige dingen zijn echt niet nodig.

93 bij punt 355: niet overnemen. De commissie kiest voor aantallen.

Wie wenst er discussie? Wie wenst er stemming?

Dan is het voorstel van de commissie overgenomen.

1752, eveneens bij 355: niet overnemen. De commissie zegt, die programma moet wel worden ingekrompen.

Wie wenst er discussie? Wie wenst er stemming?

Niemand, dan is het voorstel niet overgenomen.

1964 bij 356: Overnemen, zegt de commissie. Het is een verbetering.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het voorstel van de commissie overgenomen.

799 bij 357: Er zijn drie voorstellen:

Voorstel 1 zegt de commissie: overnemen

Voorstel 2 niet overnemen en

Voorstel 3 niet overnemen.

Voorstel 1: Wenst iemand discussie? Stemming?

Dan is het overgenomen.

Voorstel 2: niet overnemen. Wenst iemand discussie?

Afd. Den Haag wenst discussie: Het gaat hier om het afschaffen van de overdrachtsbelasting. Het lijkt me op zich een goede zaak. Ik denk dat ook de commissie het een goede zaak vindt, maar ze zeggen het is niet haalbaar. Nu is mijn vraag aan de commissie, waarom is het niet haalbaar? Omdat andere partijen dat niet goed vinden. Het lijkt me niet dat wij ons daar in het verkiezingsprogramma al aan moeten storen, of is het niet haalbaar omdat het te veel centen zou kosten? Als dat zo is, denk ik dat dat geen reëel argument is. Het gaat hier om f. 1,5 miljard aan lastenverlichting. De lastenverlichting die de VVD (of de commissie) al heeft ingeraamd voor lastenverlichting is f. 8,- miljard. Ik denk dat f. 1,5 miljard daar heel goed in past, dus dat dat best financieel haalbaar is. Dus ik denk dat we dit amendement gewoon moeten overnemen en die overdrachtsbelasting zo snel

mogelijk moeten afschaffen.

Hr. de Graaf: Voorzitter, ik denk dat er geen verschil van mening bestaat over het feit dat er aan die overdrachtsbelasting ook negatieve kanten zitten. Waar het om gaat, is de geloofwaardigheid van het programma en wat we de kiezers reëel kunnen beloven. De afschaffing van de overdrachtsbelasting kost f. 1,5 miljard. U zegt nu, pak dat maar uit die pot van f. 8,- miljard. Maar dit pot van f. 8,- miljard is bedoeld voor een aantal dingen. Die is bedoeld voor lastenverlaging op de koopkracht, om dingen te doen in de sfeer van loon/inkomstenbelasting, om zaken te doen in de sfeer van de BTW, aanpassingen nodig i.v.m. 1992. Die is nodig ter financiering voor nog een aantal andere wensen die het programma opneemt zoals vermogensbelasting, beursbelasting en kapitaalbelasting. Als we zo'n groot deel van die f. 8,- miljard eenzijdig naar de overdrachtsbelasting zou gaan, dan zou dat ten koste gaan van een aantal andere doelstellingen die we als partij hebben en daarmee zou voor mij de geloofwaardigheid van een evenwichtige verdeling van die f. 8,- miljard ernstig in gevaar komen, met name in de richting van het punt van de koopkracht en daarom vind ik dat het niet op deze wijze kan en dat het verstandiger is politiek duidelijk te maken wat wij willen: vermindering overdrachtsbelasting. Dat zal al een heel gevecht geven om dat te bereiken. Dan doen we een reële belofte aan de kiezers en zijn we niet bezig om dingen te beloven, waarvan ik zeker weet dat we die de komende vier jaar hier niet zullen kunnen realiseren.

Voorzitter: Dank u wel. Wenst nog iemand het woord?

Ik denk, voorzitter, dat je als partij ook heel duidelijk keuzes moet leggen en dat je als partij heel goed kunt zeggen, die overdrachtsbelasting moet afgeschaft worden. We pleiten ervoor dat mensen minder met de auto rijden. Dat zou kunnen betekenen dat de mensen dichterbij hun werk moeten wonen. Dat mensen dus moet verhuizen. Ook verhuizen staat een belasting: de overdrachtsbelasting: 6%. Dat is aanmerkelijk voor die mensen. Dat is voor het rijk ook aanmerkelijk, f. 1,5 miljard, maar dat is haalbaar als we een politieke keuze durven te maken en ik denk dat wij als partij die politieke keuze best kunnen maken. Natuurlijk zijn er ook andere belastingen die verminderd moeten worden, daar ben ik het mee eens, maar daar blijft nog

steeds f. 6,5 miljard voor over. Dus ik denk dat dat best aanzienlijk is en dat als we die politieke keuze willen maken, dat we dat moeten doen en dat het zal altijd met onderhandeling -dat weet ik uit ervaring- wat minder worden, maar ik denk dat dat onze inzet moet zijn.

Voorzitter: U hebt het punt duidelijk gemaakt.

Voorzitter, het gaat hier om een voorstel, waarbij wordt gevraagd om de overdrachtsbelasting af te schaffen op termijn. Dat staat er uitdrukkelijk bij. Het is erbij geschreven. De ledenvergadering heeft in dien zin ook de motie aangepast: op termijn, geeft aan dat het een politieke doelstelling van onze partij is. En om de overdrachtsbelasting af te schaffen, d.w.z. niet zeggen dat dat in deze periode behoeft te gebeuren. Op termijn, is essentieel voor de motie.

Voorzitter: Dank u wel.

Voorzitter, Bij de discussie over het reiskostenforfait heeft deze partij gezegd dat je sommige lasten niet op een groep van de bevolking moet afwentelen. Welaan, dat is bij de overdrachtsbelasting aan de hand. Dat geldt alleen maar voor die groep van de bevolking die wil verhuizen en een koophuis had. Het geldt dus niet voor huurders en hier wordt ook één groep tamelijk eenzijdig belast.

Mijnheer Wigman: Voorzitter, als de heer de Graaf het heeft over we moeten op een gegeven moment de realiteit niet uit het oog verliezen, dan zal de heer de Graaf een van de laatsten zijn die zou moeten uitleggen, net als je ergens op inzet dat je hoger moet inzetten, dan wat je uiteindelijk als resultaat wilt bereiken. Als dit het resultaat zou worden wat er geformuleerd is op dit moment, zou dat uitstekend zijn. Maar zet hoger in en spreek in eerste instantie uit wat jij zou willen, dan komt misschien uiteindelijk wel het resultaat wat er nu staat.

Mijnheer Toxopeus: Ja, daar moet ik nu toch even protest tegen aantekenen. Wij hebben een verkiezingsprogram niet gemaakt als een soort bod in de onderhandelingen. Wij hebben het gemaakt met de bedoeling de kiezers te

verduidelijken wat wij vinden dat de VVD zou moeten willen en niet met de bedoeling van we gaan maar hoog zitten, want dat gaat er wat af en hebben we toch wat. Uitdrukkelijk niet zo goed.

Uiteraard, mijnheer de voorzitter, daar hebt u volstrekt gelijk aan. Maar de argumenten voor en tegen, zijn er sprekers voor, maar als de heer de Graaf dan zegt dat de realiteit ... dan zeg ik op dat punt mag je dit meewegen, maar uiteraard hebt u in eerste instantie bij de redenering die u zojuist had, volkomen gelijk. Maar dat is al voldoende onderbouwd door sprekers voor mij.

Hr. Toxopeus: Wij hebben dus als commissie gekozen en die f. 8,- miljard, de heer De Graaf heeft dat gezegd, is voor een heel groot deel, daar zit b.v. al f. 1,- miljard in voor lastenverlichting, werkgeverspremieverlaging, die kun je hier niet voor aanwenden, natuurlijk. Die zit in die f. 8,- miljard. Dus ik ondersteun wat de heer de Graaf gezegd heeft. Wij ondermijnen de rest van het hele verhaal als we daar dit bedrag uittrekken.

Voorzitter: Dank u wel. Ik zou graag in stemming willen brengen. De posities zijn helemaal duidelijk. Wie wenst er stemming? Een aantal mensen wenst stemming. Er wordt gestemd.

196 vóór en 323 tegen. Het amendement is verworpen.

Voorstel 3: De commissie stelt voor om dat niet over te nemen. Wenst iemand discussie?

Voorzitter, de VVD wil een eigen woningbezit bevorderen. De VVD wil dat wonen een eerste levensbehoefte is, nee wonen is een eerst levensbehoefte, dat kunnen we allemaal constateren. En die beide dingen samen, brengen ons ertoe om te zeggen het lage BTW-tarief is het juiste tarief voor de eigen woning. Dat is reden waarom wij dit amendement hebben ingediend.

Mijnheer de Grave (?): Het is een hele dure maatregel, bovendien alleen maar gericht op die eigen woningbezitter die een nieuwe woning kopen. Het tweede bezwaar dat ik ertegen heb, is vanuit het kader van de Europese Gemeenschap. Er is een stand-still beginsel, zoals dat heet, over de BTW. Dat betekent

dat wij geen wijzigingen mogen aanbrengen in de bestaande situatie in afwachting van de harmonisatie van de Europese regelgeving en ook daarom is het technisch niet mogelijk.

Voorzitter: Nog iemand?

Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement niet overgenomen.

1753 bij 357: De commissie stelt voor: niet over te nemen, want verbieden gaat te ver. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? Nee. Dan is het amendement niet overgenomen.

1601 bij 357: De systematiek bij de bepaling van natuurwaardeforfait moet ongewijzigd blijven. Hier de fiscale paragraaf. Dit betekent, neem ik aan, dat de commissie voorstelt het amendement niet over te nemen.

Wenst iemand discussie?

Van Tuyl, afd. Haarlem: Ik wil het amendement van Sneek steunen. Ik vind de toelichting die de commissie geeft geen reden om het amendement niet over te nemen. Er wordt gezegd: 'De systematiek bij de bepaling van natuurwaardeforfait moet gehandhaafd worden'.

Voorzitter: Mag ik u even onderbreken? De commissie stelt voor om dit amendement te behandelen bij de fiscale paragraaf.

Dan komen er nu twee claims:

Op 357 ook weer, na het laatste aandachtspunt een nieuw aandachtspunt: 'Het bevorderen van de premie A-koop en niet het afbreken daarvan, zoals in de Nota Herema is aangegeven.'

Voorzitter: Wat is de mening van de commissie daarover?

Commissie: Nou om dit amendement af te raden. Op zichzelf behoeven we het niet af te breken, maar om het nou te bevorderen lijkt ons ook niet nodig. We zouden daar dus gewoon geen aandacht aan willen geven op dit moment.

Voorzitter: Wenst iemand discussie?

Dank u wel, voorzitter, afd. Leiden. De afdeling heeft gemeend dit amendement op te voeren omdat -en ik wil niet de discussie heropenen over de nota Herema- ik weet dat men er straks in de Kamer over verder wil gaan in het kader van de bezuinigingen, maar als je in een middelgrote gemeente in Nederland woont, dan loopt je toch angstwekkend aan tegen een complicering van je bouwbeleid. De inkomensgrens in de nota Herema aangaande de PWA is drastisch verlaagd. In 1988 nog f. 53.000,= in 1989 nog maar f. 43.000,=. Ook de eigen bijdrage wordt steeds hoger. De strategie van gemeenten om goedkope huizen vrij te krijgen ook in het kader van de eventuele huursubsidie, die een grenstax gaat krijgen van f. 250,=, heeft ons genoopt om dit amendement in te dienen, omdat de doorstroming enigszins gefrustreerd zal raken door deze toetsen. Vooruitlopend op de behandeling van de nota Herema heeft de staatssecretaris bij een rondschrijven al diverse maatregelen ingevoerd.

Voorzitter: Wilt u uw betoog afronden, mevrouw. Dank u zeer.

Mevr... Maar er staat toch heel duidelijk in 357: De vorm van het eigen woningbezit - en dan geeft u daarvoor dus een aantal argumenten, betekent dat je dus niet weer moet vervallen in dezelfde fouten die we al jaren hebben, door toch weer alle premie A-kopen te gaan bevorderen. Dat ze op dit moment blijven, daarvan zeggen we niets, maar je moet het niet nog gaan bevorderen. Je moet zorgen, dat er gewoon in de vrije sector goedkoop gebouwd kan worden. Ik wijs dus het amendement af.

Voorzitter: Mijnheer de Grave, ja ik dat echt nodig? Ja?

Hr. de Grave: Eén zin, voorzitter. Het is niet de bedoeling van de commissie om te bezuinigen boven de nota Herema op de premie A-woningen. Dus dat kan een geruststelling zijn voor de afd. Leiden.

Voorzitter, een ondergeschikt vraagje. Ik begrijp toch niet dat het de bedoeling van Leiden is om de naam van een CDA-er, Herema, in onze verkiezingsprogramma te krijgen.

Mevr. ..Leiden: Ik ben het helemaal met u eens. Het was bedoeld als adstructie van het amendement.

Voorzitter: Wenst iemand stemming? Nee.

Dan is het amendement niet overgenomen.

Tweede claim: Op 357, Kamercentrale Amsterdam, bij het eerste aandachtspunt toevoegen: vóór handhaving het woordje 'volledige'.

Voorzitter: Opvatting commissie? Overgenomen. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Het is al overgenomen met het aanvaarden van het amendement Hengelo, 000790.

Voorzitter: Bij welk punt?

Het eerste punt, voorstel 51 handhaving ... vóór handhaven.

Voorzitter: Akkoord. Bij puntje 1, prima. Dan hoeven we daar verder ook niet over te stemmen.

1727 bij punt 358: Commissie zegt: niet overnemen. Het is de commissie te specifiek. Wenst iemand discussie?

Ja, Hilversum: Ik weet niet hoe het in de andere grote steden gaat, maar wij in de regio hebben veel last van studenten die geen huurkamer kunnen krijgen omdat dus de huurbescherming die een huurder een keer heeft als hij een kamer verhuurd heeft, funest werkt. Wij willen toch meer kamerverhuurders bereid vinden om een kamer te verhuren, zodoende ons voorstel om dit op te nemen in ons verkiezingsprogramma. Dat dit voor de commissie te gedetailleerd is, moet u eens gaan kijken hoe de strippenkaart gedetailleerd is, dan vind ik dat dit wel kan worden overgenomen door de commissie.

Commissie: Voorzitter, ik denk dat de commissie niets toe te voegen heeft. Dit is werkelijk een heel vergaande gedetailleerde uitwerking die we niet willen overnemen.

Voorzitter: Wenst iemand stemming?

Voorzitter, ik zou van de heer de Grave wel eens willen weten, die zijn rekeningen vandaag ten tonele heeft gevoerd, wat de besparing zou zijn in het woningbouwprogramma indien deze maatregel doorgevoerd zou worden.

Hr. de Grave: Voorzitter, ik zou dat niet precies weten. Ongetwijfeld is het zo dat deze maatregelen een gunstig effect zouden kunnen hebben op de bevordering van de verhuur van kamers en dat is op zich een goede zaak, maar de commissie zegt toch niet dat zij het inhoudelijk niet met het amendement eens is. Alleen zij vindt het een te gedetailleerde uitwerking voor de paragraaf in het verkiezingsprogramma. Inhoudelijk heb ik er geen bezwaren tegen en ik bestrijd ook niet dat het gunstig is voor de bevordering van de kamerverhuur, alleen het is een te gedetailleerd en te uitvoerig amendement.

Voorzitter: Ja, ik wil nu graag de discussie sluiten.

Voorzitter, het lijkt nu alsof het niet belangrijk is. Dat is natuurlijk verrekte belangrijk. Kamerverhuur, voorzitter, is een essentieel punt voor zeer veel mensen in onze maatschappij. Laten we daar dan wat aan doen.

Voorzitter: Ik wil graag tot stemming overgaan.

Mijnheer de voorzitter, de commissie volkshuisvesting heeft toegezegd het amendement te ondersteunen.

Voorzitter: Prima, de commissie volkshuisvesting ondersteunt het amendement. De commissie blijft bij haar mening: niet overnemen.

Wenst iemand stemming. Ja.

Het amendement is aangenomen.

Voorzitter, Ik heb nog een claim.

Voorzitter: Dient u die nu in? Dat kan niet.

562 bij 358. De commissie zegt: niet overnemen. De bedoeling is het

huizenbezit te bevorderen.

Wenst iemand daar discussie over?

Mijnheer Klein: Ja voorzitter, het amendement houdt in om de bepaling voor huurders van particuliere woningen geen voorkeursrecht te geven, wat nu voorgesteld wordt. Dat vinden wij nl. een slechte zaak in Nijmegen omdat je in feite binnen de stelling twee dingen probeert te verwarren. Enerzijds een stuk regulering en anderzijds wil je toch ook weer de eigenaren beschermen. Het is veel beter om het enkel te laten bij de zin van omzetting van huur naar koopwoningen of andersom moeten geen belemmeringen in weggenomen worden. Dat is, denk ik, duidelijk en dan moet er niet gesproken worden over een voorkeursrecht van huurders bij particuliere woningen.

Mevr. v.d. Broek: De commissie is een krachtig voorstander om die laatste zin wel te handhaven. Er is ook een amendement om dat wat te versterken, wat dadelijk waarschijnlijk ook nog aan de orde wordt gesteld. Maar het nu juist, als je een hele tijd in een huis woont, heel logisch dat je dat dan ook bij voorkeur mag kopen. Een volstrekt liberale gedachte.

Mijnheer de Zwart: We hebben net daarover gesproken. Het probleem is dat in de praktijk wij in Enschede een aantal complexen hebben gehad, waar deze regeling ook voor gold. En als dan blijkt dat zo'n regeling heel gemakkelijk te omzeilen is, is er natuurlijk geen enkele echte garantie meer. Toen hebben we gezegd, doe er in Godsnaam nou niet nog meer regels bij, waar je in feite niet mee uit de voeten kunt. Het is prima als huurders hun eigen huis kunnen kopen, maar dat moet je niet met dit soort regels proberen te bereiken.

Ja, en in aansluiting daarop denk ik, dat het verstandig is om vanavond niet te spreken over deregulering. Juist in het kader van de deregulering is het wel goed een voorbehoud te geven, maar dan moet je niet wettelijk vastleggen. Dat is juist in tegenspraak met hetgeen we eerder hebben aangegeven.

Mevr. v.d. Broek: Ik denk dat de argumenten van Enschede dat het ontdoken wordt, geen argument voor de commissie kan zijn dan toch zo'n voorkeursrecht heel duidelijk gestalte te geven. Ik vind het werkelijk heel essentieel dat

als je dus een huis een tijd bewoond hebt, je dan het eerste recht hebt om dat te kopen.

Voorzitter: Ik zou dit amendement nu in stemming willen brengen. Wenst iemand daar stemming over? Ja.

Mevrouw, u hebt nog een claim liggen, voorzitter, t.a.v de woordkeus voorkeursrecht of voorkooprecht. En ik denk dat verduidelijking van dat woord ook de verduidelijk naar de behandeling aanwezig is. Er zit nl. een wezenlijk verschil tussen voorkeursrecht en voorkeurskoop. Het is taalkundig fout, of voorkooprecht, omdat het voorkooprecht het wezenlijke recht geeft aan die huurder om ook de woning te kunnen kopen en er niet uitgezet te kunnen worden als er toch verkocht wordt. Bij voorkeursrecht is er alleen sprake van de eerste keuze van mogen hebben en verder kan er niets gebeuren. Dat past niet in de andere besluiten die wij inmiddels genomen hebben.

Mijnheer Groenveld, wilt u dat andere ding even voorlezen?

358 Commissie volkshuisvesting: Voorkeursrecht wordt gewijzigd in voorkooprecht.

Voorzitter: We brengen eerst maar even dat ding van Nijmegen in stemming, denk ik. Wie wenst er stemming over 562? Er wordt gestemd.

Het amendement is verworpen. En het is niet de eerste keer dat men stemming vraagt over dingen door zo'n grote meerderheid verworpen worden.

Mijnheer de voorzitter, dat weet ik natuurlijk pas na de stemming. En als ik geen stemming vraag, dan ik het te laat.

Voorzitter: Dat is juist, maar dat is een kwestie van aanvoelen van wat er in de partij leeft.

Daar ben ik dan niet zo goed in, waarschijnlijk.

Voorzitter: Nee, dat begrijp ik, maar dat is een kwestie van oefenen.

2561 bij punt 358. De commissie zegt: niet overnemen. Meer nieuwbouw van

huurwoningen is zeer wel mogelijk. Wie wenst daar discussie over?

Niemand. Wie wens daar stemming over? Niemand. Dan is het amendement niet aangenomen.

2074 op 359: De commissie zegt: niet overnemen. De vrije beschikkingmogelijkheid mag niet worden aangetast.

Wie wenst daar discussie over?

Mijnheer Putterse: Mijnheer de voorzitter, het is verbazingwekkend dat men daar tegen is, want de realiteit is gewoon anders. Vele stukken grond worden belast met een erfdiensbaarheid uitgegeven op erfpacht of vallen onder een bestemmingsplan, dus op allerlei manieren wordt in onze maatschappij de vrije beschikking al aangetast. Het is dus volstrekt zinloos om een dergelijk artikel op de nemen.

Commissie: Des te meer reden om het wel op te nemen en duidelijk te laten worden wat de VVD daarvan vindt.

De VVD is dus tegen bestemmingsplannen?

Dat staat er niet.

Voorzitter: Nu geen discussie.

Voorzitter, dat houdt het wel in. Als u dit letterlijk wilt doorvoeren zoals het er staat, dan betekent dat u tegen bestemmingsplannen bent.

Nee dat is niet zo. Er staat bij verkoop op uitgifte van grond, omdat die activiteit een privaatrechtelijke is.

Dus als de gemeente een stuk grond verkoopt en het stuk grond valt onder het bestemmingsplan....

Nee, dat is bepaald een misverstand (Hr.Toxopeus). Als er een bestemmingsplan is, dat is een algemeen knelpunt. Besluit voor het hele gebied van het bestemmingsplan, ook voor de niet in eigendom van de gemeente toebehorende

gronden, de gemeente eigen grond heeft aangekocht, die gaat uitgeven en er dan bij vertelt dat je daar alleen mag gaan bouwen als je economische binding met de gemeente hebt, daar zijn wij dus tegen.

Voorzitter: Duidelijk.

Voorzitter, mag ik ter toelichting een motie die u misschien tekstueel Capelle heeft genoemd, als toevoeging in gedachte geven: 'tenzij de belangen van andere burgers dit noodzakelijk maken'.

Mijnheer de Zwart: Die opmerking van de laatste spreker, daar zouden wij heel gelukkig mee zijn. Ik denk nl. dat de algemene en harde uitspraak in de commissie hier doet, in de praktijk, eigenlijk onwerkbaar is. Het komt zo vaak voor dat wij inderdaad gedwongen zijn langs privaatrechtelijke weg toch een aantal zaken goed te regelen en dat uiteindelijk b.v. omwonenden o.a. daar heel gelukkig mee zijn, juist omdat wij willen vermijden dat bestemmingsplannen gaan vervuilen in allerlei detailregelingen. En dan vind ik, eerlijk gezegd, dat je niet alle beleidsinstrumenten moet schrappen. En dan begrijp ik best wat de commissie wil. Die wil af van een aantal gemeenten dat er vreselijk misbruik van maakt. Daar ben ik het hartgrondig mee eens. Maar deze tekst, zoals hij nou wordt voorgesteld, is irreëel.

Voorzitter, Hurema van Putten. Ik ben het met de voorgaande sprekers eens. Er staat hier uitdrukkelijk dat nu de commissie zegt, ja maar het bestemmingsplan moet natuurlijk blijven. Dat staat er helemaal niet. Ik neem onmiddellijk aan deze ze het wel menen, maar ik denk dat de redactie van dit artikel niet juist is en ik wil het amendement in dat geval steunen.

Voorzitter, dank u wel.

Mijnheer Ronteltap, u bent de laatste.

Mijnheer Ronteltap: Wat er nu staat, dat is dat bij verkoop of uitgifte van grond op dat moment er geen voorwaarden mogen worden gesteld. En dat wil zeggen dat alle andere voorwaarden voor het iets doen met de grond, zoals de aanwezigheid van het bestemmingsplan, gewoon blijven bestaan. Dus het gaat

heel specifiek om aan de verkoophandeling zelf, aan de uitgiftehandeling zelf geen voorwaarden verbinden. En dat moeten we in principe handhaven, want daar wordt van de andere kant veel te veel misbruik van gemaakt om daar nog iets mee te regelen.

Mevr. v.d. Broek: Ik kan niets meer toevoegen aan de woorden van de heer Ronteltap. Ik ben het daar van harte mee eens en de commissie ook.

Voorzitter: Dan breng ik het amendement in stemming. Wie wenst er stemming over? Weet u het zeker? Ja? Er wordt gestemd.

Het amendement is verworpen.

2214 bij punt 360. De commissie zegt

Voorzitter, staat u mij toe dat ik nog even terugga naar 358 omdat wij voor 't voorkeursrecht op kooprecht in de haast hebben laten liggen?

Voorzitter: o ja. Goed. Heeft de commissie daar commentaar op?

Mevr. v.d. Broek: Nee. Het woord 'voorkooprecht' is niet een gebruikelijk woord. Voorkeursrecht tot koop is een gebruikelijk woord in deze wereld.

Mevr. v.d. Broek mag ik u erop attenderen, dat in de volkshuisvestingswereld dit wel een gebruikelijk woord is. De vakbondcommissie volkshuisvesting sprak in deze.

Mevr. v.d. Broek: Ja als de vakbond spreekt, dan ben ik uitgepraat, zou ik bijna zeggen, maar verder kom je het nergens tegen.

Mijnheer Toxopeus: Ik heb het woord 'voorkoop' alleen nog maar geadviseerd gezien in circulaires aan mijn vrouw als er modehuizen 'voorkoopdagen' hadden en nimmer ergens anders. Maar van voorkooprecht van huizen heb ik nog nooit gehoord. Het kan best bestaan.

Omdat wij het nog heel weinig in het algemene woordgebruik hanteren.

Hr. Toxopeus: Ja mevrouw, maar wij moeten in een verkiezingsprogramma dat bestemd is in principe voor alle kiezers in Nederland, echt dingen zeggen die al die mensen ook kunnen begrijpen.

Maar die we voor de kiezers straks ook kunnen nakomen en dat kunnen we niet in dit geval en dat zou het kunnen betekenen als u voorkeursrecht hanteert, dat zij wel de voorkeur mogen hebben, maar vervolgens uit hun woning gezet zouden kunnen worden.

Hr. Toxopeus: Nee dat kan niet. Wat hier staat, is ongeveer te vergelijken met een pacht.

Voorzitter: Ik stel voor de discussie hierover te sluiten. Ik neem dat de algemene vergadering niet met het nieuwe begrip akkoord gaat, althans met de nieuwe terminologie.

2214 bij punt 360: De commissie zegt: overnemen. Heroverweging beter dan schrappen. Wenst iemand discussie?

Gaarne voorzitter. Mijnheer Hubert. Ik was nou juist zo blij dat na eindeloze heroverweging een besluit werd genomen in deze partij om de welstandcommissies te schrappen. Ik zou het buitengewoon betreuren als we de heroverweging nog weer jaren voortzetten. Dus ik ben het niet eens met het advies van de commissie.

De commissie: We hebben gemeend hieraan tegemoet te moeten komen omdat we dachten, dan kunnen we het een keer goed uitzoeken en dan misschien tot dezelfde conclusie komen als wat we in het programma hebben geschreven.

Mevrouw, er zijn meer rapporten over dit geheel ter heroverweging dan amendementen voor het congres. Dat is dan echt uitgezocht.

Voorzitter: Wenst iemand stemming? Ja. Er wordt gestemd.
Het amendement is verworpen.

1757 bij punt 361: de commissie zegt: niet overnemen. Liberalisatie van de

prijsvorming is gewenst. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement niet overgenomen.

1756 bij punt 362: Overnemen, zegt de commissie. Heroverwegen i.p.v. afschaffen.

Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming?

Dan is het amendement overgenomen.

Er zijn drie claims, er is nog een motie en er ligt nog een stuk over drie structuurschema's. Er zijn nog 5 punten, dames en heren en we zijn als 2,5 uur bezig. Ik ga u direkt weer ernstig toespreken, alvorens mijnheer Opstelt aan de beurt komt om hier te zitten.

Drie claims:

De eerste:

Voorzitter, zoudt u nog even willen verduidelijken wat er op punt 360 nu is gebeurd?

Voorzitter, het amendement is in stemming gebracht en dat is verworpen.

Ja, maar dat betekent dat de oorspronkelijke tekst is behouden? Want de commissie heeft een ander advies gegeven. Daarom vraag ik u wat er besloten is. We hebben die discussie vanmiddag bij de aanvang van de vergadering gehad. Er wordt gestemd over de amendementen.

De eerste: Commissie Volkshuisvesting na punt 362: nieuw artikel invoegen:

'Er moet met kracht worden doorgegaan met de deregulering vooral ook op het gebied van de subsidieregelingen.

De commissie kan dit ondersteunen.

Voorzitter: de commissie ondersteunt dat. Wenst iemand discussie? Wenst iemand stemming? Dan is het amendement overgenomen.

Het tweede punt: Een amendement dat besproken is, reeds bij hoofdstuk II, maar opnieuw zou worden besproken, althans het eerste deel daarvan,

Kamercentrale Amsterdam: De hoofdlijnen van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening: 'het bereikbaarheidsplan Randstad en het tweede structuurschema Verkeer en Vervoer blijven uitgangspunt van het te voeren beleid.'

De commissie: Hr. Toxopeus: Die Vierde Nota is nog niet door de Kamer behandeld, is 't wel?

Nee.

Hr. T.: het structuurschema ook niet. Moet je dan zeggen, dat blijven uitgangspunten voor het beleid? Dat vind ik dan niet. Het zijn nog geen uitgangspunten voor het beleid. Ik ben een beetje zorgelijk. Ik geloof dat we het niet moeten doen. Wat vindt u, mevrouw?

Voorzitter, ik meen me toch te herinneren, dat de commissie vanmiddag had gezegd, dat het eerste gedeelte van de tekst van dit amendement akkoord was, dus ik verbaas me nu een beetje over de reactie die nu gegeven wordt.

Voorzitter, mijnheer Velthuis, wij hebben Vierde Nota een eerste rondje in onze fractie gehad. Op een aantal punten zijn wij uiteraard heel tevreden met wat er in staat. Er staat ook een aantal punten in, waarvan we nu al zeker weten waarop we wel wat commentaar zullen hebben. Als je dan zegt, dat we 't als uitgangspunt nemen, dan moeten we daar niet de illusie aan ontlennen dat we volledig achter alle punten staan, want we zouden toch wel graag enkele veranderingen willen aanbrengen.

Mevr. v.d. Stoel: Het gaat om de hoofdlijnen waar vanuit de fractie positief op is gereageerd en ik neem toch aan dat het congres haar eigen verkiezingsprogramma mag vaststellen en dat het ook positief is ontvangen binnen de partij. Vandaar dat we zeggen, die hoofdlijnen gelden ook in de volgende rit.

Mevr. v.d. Broek: Ik denk toch dat de eerste discussie in een eerste stadium iets verward was. We hebben gezegd, we zullen het naar dit hoofdstuk tillen. Ten tweede is dat ik toch het betoog van de heer Velthuis wel wil onderschrijven. Ik denk dat het niet goed is om in een verkiezingsprogramma

met zoveel woorden te spreken over de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en de structuurschema verkeer en vervoer. Je zou mogelijk een algemene zin kunnen zetten zonder die beide nota's te noemen, want het kan er in de praktijk nog heel anders gaan uitzien. Dan denk ik toch, u zegt, dan moet je alleen de hoofdlijnen nemen, maar wie bepaalt nu al wat exact bepaald die hoofdlijnen waren en dat er geen knelpunten komen of andere knelpunten. Dan komen we daarmee in de knoop met ons eigen verkiezingsprogramma. Ik zou de tekst dus toch niet willen overnemen.

Hr. Toxopeus: Voorzitter, het is tegenover mevrouw v.d. Stoel een beetje een pijnlijke affaire. Ze heeft gelijk. Vanmiddag heeft een onzer gezegd, nou die eerste zin dat kan, maar de rest kan niet. Aan de andere kant als je er nu zo naar kijkt en er nog een over denkt, dan zeg je: eigenlijk is het niet verstandig. Ik zou u willen vragen om dit punt aan te houden tot het betrokken lid van de commissie weer hier is, want hij is er niet op het ogenblik en dat we er dan nog eens even over praten à tètè posé ... ; eerst eens buiten de vergadering. Ik hecht aan goede procedures, moet ik u zeggen, maar aan de andere kant nu ik het zelf moet zeggen, zeg ik, ik vind het niet zo verstandig. Ik stel u voor, wilt u met mij meedenken, mevrouw?

Voorzitter: Ik stel u voor in te stemmen met het voorstel van de heer Toxopeus.

Dan is er nog een laatste amendement.

Nee het is een motie van de afd. Leiden: Tekst luidt: 'De algemene vergadering overwegende dat de afgelopen jaren met name in de Randstad

23-6-80

Ook niet mee geholpen zijn en voor het overige blijft het natuurlijk toch ook een kwestie hoe men dat onderling met zijn werkgever of zelfs wanneer het een kleinbedrijf is regelt.

Goed dank u. discussie nog niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Aan de orde 344 Bunnik Odijk en Werkhove advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 2196 St. Michielsgestel niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 1604 Sneek adviescommissie niet overnemen stemming niet niet overgenomen 756 afdeling Tiel adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 2198 St. Michielsgestel niet overnemen

adviescommissie discussie niet stemming niet niet overgenomen. 832 Bloemendaal niet overnemen adviescommissie discussie niet conclusie stemming niet niet overgenomen. 537 afdeling Brussel en omstreken. Overnemen goede toevoeging discussie niet stemming niet overgenomen. 2077 Groningen niet overnemen discussie niet stemming niet ja wenst u stemming of discussie geen stemming wel stemming. Dus wel stemming. IK stak mijn hand niet op bij discussie wel bij stemming. Daarom vroeg ik dat nog dan gaan we stemmen. Aan de orde 2077 motie afdeling Groningen instemming wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen. verworpen. 2078 afdeling Groningen wordt dus ingetrokken. Wordt ingetrokken. 441 Oosterlingwerf adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. 1845 Noordwijkerhout adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen 2358 commissie welzijn. Adviescommissie overnemen discussie niet stemming niet dan is die overgenomen. 1168 afdeling Vught adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. We gaan door naar 2596 afdeling Fries commissie adviseert niet over te nemen discussie niet conclusie stemming niet dan is het niet overgenomen. 2361 commissie welzijn niet overnemen adviseert de commissie discussie ja. Gaat u gang de heer Nijhuis heeft het woord.

Voorzitter ik zou eerst willen vragen om de volgorde om te draaien omdat het amendement op 442 is het directe gevolg van het amendement op punt 443 als u daarmee kunt instemmen wou ik eerst iets zeggen over 443.

Dat is accoord 2362 dat bedoeld u. Daar is ook het advies niet overnemen. IK heb daar geen bezwaar tegen. Het gaat daarbij om de vraag of in het premie stelsel de draagkracht een rol moet gaan spelen daarbij zegt de commissie om dat wel zo te doen en dus het amendement niet over te nemen met als argument dat dat zou leiden tot een compenserende factor in het belastingstelsel dat vind ik een slecht argument ronduit voorzitter want het omgekeerde geldt evenzeer als je namelijk de draagkracht in een premiestelsel van een schadeverzekering dan maak je in feite van de premie een verkapt belasting instrument. Dus zeer gecompliceerd. Het tweede punt is dat je dan de premie in feite object maakt van inkomenspolitiek is buitengewoon ongewenst. Ten derde we hebben hierover in Ede met liberaalbestek een zeer nadrukkelijke uitspraak gedaan als partij en die komt overeen met het amendement wat hier ligt derhalve adviseert de commissie de partijcommissie voor

gezondheid om dit wel aan te nemen.

Mag ik vragen wie van u daar nog meer over over 443 dus 2362
Heer Huiberts.

Ik eerst nog even over die andere zaak ik denk overigens dat wij de motie 2361 het wel logisch is om tegenover de verzekeringsplicht of tegenover de acceptatieplicht de verzekeringsplicht te zetten dat hoort logisch bij elkaar dus dat moet je ook op een punt zetten en dat betekend dus dat het toch gewoon goed is om dat over te nemen en dan ten aanzien van de motie 2362. Het is inderdaad dat als je de inkomens politiek brengt in de ziektekosten sfeer en dan nog kosten wilt gaan besparen dan beperk je geweldig de doelmatigheid omdat de inkomenspolitiek altijd boven de doelmatigheid van het stelsel gaat dus vandaar dat je de inkomenspolitiek beter op ander plaatsen kunt regelen. Goed dank u wel wie over deze punten nog meer niet meneer Groenveld.

Het punt van de premiestelling althans waar het gaat om de basis verzekering wordt rekening gehouden met financiële draagkracht de premies zijn inkomensafhankelijk tot een zekere inkomensgrens en dat bepleit de commissie vanwege het feit dat een van de uitgangspunten in het stelsel moet zijn de toegankelijkheid van de zorg de financiële toegankelijkheid van de zorg dat betekend dat deze premiestelling weliswaar geen instrument is van inkomenspolitiek maar wel zodanig vorm krijgt zoals wij ons dat voorstellen om de financiële toegankelijkheid door te voeren dat impliceert niet dat wij een voorstander zijn van en volksverzekering dat zit hem in het element dat er sprake is van een inkomensgrens bij die premieheffing voor die basis verzekering en voorts wil ik u er op wijzen dat in de zogenaamde verplichte aanvullende verzekering ook beschreven onder 444 de premies nominaal zijn dus in principe de actualiële risico's weer spiegelen en er concurrentie kan ontstaan tussen verzekeringsmaatschappijen vanwege het feit dat er premie verschillen tussen verzekeringsmaatschappijen onderling kunnen bestaan. Wat betreft de complicering door de inkomens defecte fiscaal te compliceren ik heb van de heer de Grave heel goed begrepen dat nadat de plannen van Oord zijn doorgevoerd dit toch weer zou betekenen dat we op die weg naar vereenvoudiging toch weer een aantal stappen terugdoen. Dus nogmaals ontraden. Een dan nog even een punt wat ik heb vergeten. Die verzekeringsplicht die hangt logisch samen met die acceptatieplicht ik denk dus dat er geen bezwaar is om in 443 daar ook al middelijk te noemen de verzekeringsplicht dus in samenhang met die acceptatieplicht. Goed.

Dat betekend dus dat u het amendement 2361 aanvaard en het dus in een hoofdstuk 442 zet. Ten aanzien van de inkomenspolitiek denk ik dat, mag ik even want u gaat wat sneller dan de commissie in 443 nee want in 442 regelt u dus U hebt gelijk. Ten aanzien van uw argumentatie dat het fiscaal verwarrend is lijkt mij niet een juist het gaat erom of je van de ziektekostenverzekering mee een instrument maakt voor inkomenspolitiek en dat moet je niet doen en in 444 regelt u in voldoende mate dat de zaak toegankelijk is voor een ieder. Dus ik denk dat 444 voldoende is en dat het hele duidelijke stellingname moet zijn dat inkomenspolitiek daar niet thuis hoort. Even de discussie goed laten verlopen. De heer Nijhuis heeft

het woord.

Voorzitter toch nog een opmerking naar aanleiding van wat de heer Groeneveld heeft opgemerkt. Eerst maar even in het algemeen. We hebben als partij ons altijd uitgesproken tegen inkomenspolitiek bedrijven via de premies in het socialezekerheidsstelsel en dus ook voor de ziektekosten en dat is een slechte zaak en ook altijd tegen gestreden. Dat is punt een. Punt twee meer algemeen of meer specifiek reageren op zijn opmerking hij sprak over de financiële toegankelijkheid waar het gaat om de basis verzekering. Nu gaat het artikel 443 om de totale verzekering zowel de basis verzekering dus voor de zware risico's als ook de verplichte aanvullende verzekering alsmede het totaal aan premies zowel de procentuele premie als de nominale premie als u dan daar op los laat de draagkracht problematiek dan voorspel ik u dat telkenmale de procentuele premie zal worden verhoogd ten koste van de nominale premie op basis van het inkomenspolitiek die kant moeten we gewoon niet uitgaan. Goed iemand anders nog hierover niet de heer Groeneveld.

Ja je kunt dit als een vorm van inkomenspolitiek noemen ik denk dat je beter daarover niet kunt spreken in dit verband als ik spreek over inkomenspolitiek dan ga ik via instrumenten inkomens corrigeren inkomens verhoudingen anders maken. Hier gaat het erom dat gegeven de inkomensverdeling er zodanige prijzen bestaan voor sommige goederen waarvan we zeggen dat die voor iedereen toegankelijk moeten zijn daar worden prijzen voor berekend zodanig dat dat financieel toegankelijk blijft dat is een belangrijk uitgangspunt dat hebt u door het te accepteren de stelling 440 in feite onderschreven en u kunt die financiële toegankelijkheid inderdaad dan realiseren via de fiscaliteit ik heb andere argumenten genoemd vanuit de fiscale sfeer waardoor ik die compensatie in de belastingen niet gewenst acht. Overigens bedrijft u dan en dat strijd tegen uw eigen argumenten voert u inkomenspolitiek via die fiscaliteit. Dus u bereikt in principe het zelfde. Mag ik. Ik wil graag deze discussie nu afronden nu een helder advies van de commissie. Ja dus het neerleggen ten aanzien van beide punten bij stelling van 443 en het accepteren van de verzekeringsplicht in die stelling en het amendement op 444 dus dat is amendement 2362 verwerpen. Mag ik nog even want dat is niet helder. ten aanzien van 361 dat accepteert u. Ja bij 361 dat wordt geaccepteerd. Dan gaan we nu concluderen er was een wens om de volgorde in stemming om te draaien daar hou ik mij aan dus 443 dus 2362 adviescommissie niet overnemen wenst u stemming daarover ja. dan gaan we daarover stemmen en daarna wordt er geconcludeerd ten aanzien van 442. ten aanzien van 2362 wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen we wachten met trillende vingers. 250 voor en 172 tegen dus de motie is aangenomen. Wilt u nog even de aantallen herhalen 250 waren voor het voorstel zoals het ter stemming is gebracht en 172 waren er tegen. Accoord. 2362 laat ik het zo zeggen is aangenomen dan is nu aan de orde 2361 waar het voorstel is om dat over te nemen u kunt instemmen daarmee geen stemming dan is dat overgenomen. Aan de orde is 2363 dat is al zijdelings in discussie geweest voor stel niet overnemen nog verdere toevoegingen niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Aan de orde 307 Eindhoven adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 2365 commissie welzijn advies niet overnemen discussie de heer Nijhuis.

Voorzitter het lijkt hier te gaan om een woord gebruik maar het is een nogal principiële ook essentieel woordgebruik of je praat over verevening dan wel een norm uitkering dat maakt een slok op een borrel verschil uit. Verevening is een systeem wat leidt tot achteraf corrigeren en dat hoort dus helemaal thuis in het type volksverzekering dat willen we net niet terwijl wat we beogen is dat en uitkering aan verzekeraars op basis van normen waardoor de verzekeraars gebudgetteerd worden kortom het gaat om een nogal principiële punt en ik adviseer de vergadering indringend toch heel indringend om dit voorstel te aanvaarden. Helder iemand anders nog.

Gaat u gang. Ja graag. De Lind van Wijngaarden uit Wassenaar mede in verband met de claim die is ingediend maar dan moeten we eerst de claim weten. Graag mevr. van der Mol.

Ik heb de claim hier liggen. De laatste zin 447 zou vervangen moeten worden zegt de afdeling Wassenaar door verevening tussen verzekeraars dient daarom overwogen te worden.

Dat is gesteld omdat verevening is een hele dure methode om diverse verzekeraars diverse subsidies te geven om voor verhoogde risico's te kunnen verzekeren er zijn ook goedkopere methode en daarom denk ik dat het niet verstandig is van de VVD om zich op de duurste methode al is die in eerste instantie dekker zo aangegeven vast te leggen terwijl dekker nog niet bestudeerd had welke andere methode was. Dat is dekker 2 of 3 die nooit verschenen is. Mag ik het advies inderdaad even van de commissie horen over de claim. Het advies was het niet accepteren van het amendement ik heb nu begrepen dat het nu een kwestie van woord keuze is en zoals de heer Nijhuis de intentie van de commissie Welzijn Volksgezondheid verwoord begrijp ik dat de commissie verkiezingsprogramcommissie en de commissie Welzijn en Volksgezondheid in feite hetzelfde bedoelen en als het zo is dat het woord verevening geassocieerd wordt met het woord volksverzekeringen dan denk ik dat de commissie er wijs aan doet de vergadering te adviseren het amendement van de commissie Welzijn en Volksgezondheid over te nemen. Goed. Dat is dus helder de heer Raaphorst gaat nu zitten.

Dat impliceert dat denk ik dan de geclaimde motie niet kan worden geaccepteerd want die slaat nu niet meer op de tekst zoals die waarschijnlijk door de vergadering wordt geaccepteerd.

U kunt daarmee instemming u hebt hem die motie geclaimd. Ja.

Ik heb toch enige bezwaar. Dat vereveningsfonds is gewoon duur en ik vind het jammer als u zich daarop vastlegt. Ja maar we doen het dus nu op een andere manier namelijk via de centrale kas waarbij de uitkeringen uit de centrale kas aan de verzekeringsmaatschappijen gebeuren op basis van objectieve normen die te maken hebben met het patiënte bestand en niet zozeer met de daadwerkelijk gemaakte kosten door die verzekeringsmaatschappijen. Dat was oorspronkelijk ook niet de bedoeling dit komt nog overeen met het oorspronkelijke plan van Dekker maar dit kost juist om de waardering van alle verzekeringsnemers goed te verrichten die objectieve maatstaven uit te voeren dat kost honderden menskrachten.

Goed. Ik denk dat het standpunt van de commissie is helder dus overnemen van de het amendement van de commissie en het afwijzen van de geclaimde van het geclaimde amendement. Wenst u daar stemming over niet dan is dat wat zegt u wie wil daar stemming over u ja nou dat kan dan is 2365 aanvaard en dan stemmen we nu over het geclaimde amendement. Ik wil graag nee.

Het geclaimde amendement houdt in dat we nu niet vastleggen dat we perse op het duurste vorm uitkomen. Ik vraag aan de heer Groenveld of hij het nog een keer wil uitleggen want ik denk dat dat belangrijk is. Kijk het is zo dat we net hebben geaccepteerd op mijn aanraden en op aanraden van de commissie Volksgezondheid het amendement 2365. Daar wordt de premieopbrengst op een bepaalde manier verdeeld over de verzekeringsmaatschappijen via de centrale kas. Dat gebeurt dus uitdrukkelijk niet meer via de sistemathiek van verevening,. In dat geval is het vrij zinloos om nog te spreken of te stemmen over een motie amendement wat betrekking heeft open vereveningssysteem. U kan niet de ene keer de verevening afwijzen lijkt mij en de andere keer weer aanvaarden. Ja accoord u kunt er mee instemmen dat de geclaimde wordt afgewezen Ja. dan is dat besloten dan gaan we naar 10 afdeling Almelo. Adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. 1379 adviescommissie niet overnemen afdeling Rijswijk discussie Mevr.

Mevrouw de Vries Rijswijk. Wanneer de contracteerplicht afgeschaft wordt dan wil dat dus zeggen dat de vrije artsenkeuze belemmerd wordt iets wat ik denk dat wij helemaal niet voorstaan gezien hetgeen wij gesteld hebben in 465. Mag ik vragen iemand verder nog. Meneer Groenveld. Op zich is dit juist wat mevrouw zegt als de contracteerplicht wordt 444 afgeschaft dan bestaat er de mogelijkheid dat de verzekeringsmaatschappij een bepaalde hulpverlening niet accepteert die door een verzekering wordt aangedragen. Dan bestaat er overigens wel de mogelijkheid dat die verzekerde die patient die consument naar een andere verzekeringsmaatschappij stapt die wellicht die hulpverlener wel accepteert dus het is niet zo dat als er geen contracteerplicht meer bestaat dat een bepaalde hulpverlener dan in bepaalde omstandigheden geen enkele verzekeringsmaatschappij meer kan vinden en wij hechten er toch aan die contracteerplicht af te schaffen omdat wil er zinvol concurrentie ontstaan tussen verzekeringsmaatschappijen dan moeten zij het instrument in handen hebben bepaalde hulpverleners die laten we zeggen motor duur zijn te weigeren en inderdaad betekend dat een zekere aantasting van de keuze vrijheid voor de patient maar dat wordt door de commissie geaccepteerd. Maar daar kunnen wij het natuurlijk nooit mee eens zijn. Ik denk dat wij de vrije artsenkeuze boven de dat we dat boven moeten stellen als liberale en ik denk dat het een heel onpraktisch oplossing van u is dat u zegt dan kan de patient naar en andere verzekering stappen. Ik denk dat dat heel onpraktisch werkt.

Nog een keer de heer Groenveld en dan gaan we concluderen. Niets meer toe te voegen U wenst stemming hierover ja dan gaan we stemmen over 1379 amendement van de afdeling Rijswijk. Wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen. De motie is verworpen. Dan komen we bij 1928 afdeling Wasse naar voorstel adviescommissie niet overnemen. Discussie.

Mevrouw gaat u gang.

Mevr. Roskam uit Wassenaar. Bij ons was het alle belangrijkste punt dat of die verpleging thuis goedkoper is in veel gevallen zal dat inderdaad goedkoper zijn of het is duurder af en toe kan het in een geval duurder zijn. Wij willen namelijk niet dat de financiële gevolgen daarvan de keuze zijn. Natuurlijk moet je daar rekening mee houden maar de uiteindelijke keuze de aller belangrijkste keuze is wat die patient of die zieke mens zelf wil in wat voor en omgeving die zelf wil zijn daar willen wij in prioriteit de voorkeur aan geven en in tweede derde vierde en vijfde instantie pas de financiële consequenties daarvan. Dat uiteindelijk de mens zelf recht van keuze heeft. Goed dank u iemand anders het woord daarover niet. De heer Groenveld. Ja de redenering als zodanig is de commissie sympathiek wij zouden een tekst wijziging dan ook willen voorstellen door niet meer te spreken over lagere kosten maar over dezelfde of lagere kosten. Ik denk dat het amendement van Wassenaar te ver gaat want ik denk dat in vele gevallen verpleging thuis om allerlei redenen te verkiezen zou zijn maar dat zou in vele gevallen betekenen dat de kosten gigantisch zouden gaan stijgen. Goed dank u wel. Gaat u gang.

Dat is niet waar. De kosten stijgen meestal niet meestal zijn ze goedkoper op het moment dat ze in incidentele gevallen wel stijgen dan moet je dat een keertje maar hebben maar in zijn algemeenheid stijgen ze niet. Gaat u gang meneer Lavre.

Het voorstel van Wassenaar van harte willen ondersteunen ik denk dat het een goede zaak is als wij de thuiszorg verder bevorderen kwalitatief een goede zaak in de gezondheidszorg en ik denk daar waar het verantwoord kan het bevorderd moet worden en die zinsnede zou ik dan over willen nemen. applaus.

Mevr. Terpstra. Gaat u gang.

Meneer de voorzitter ik denk dat de intentie van ons allemaal het zelfde is daar waar het verantwoord kan moet het. Ik heb misschien een tussenoplossing daar wij vanuit de tweedekamer fractie contant hebben gepleit voor een client gebonden budget dat betekend in feite een prijskaartje aan een indicatie en als dan dat prijskaartje voldoende is voor de thuiszorg moeten er geen formele of bureaucratische belemmeringen zijn dan is die vrije keuze gewaarborgd maar daar waar bijvoorbeeld het prijskaartje echt apert onvoldoende is dan is dat niet meer verantwoord en dan is er in feite verder niks aan te verhapstukken. Ja en dat is in feite de intentie van ons allemaal dus wellicht dat u een tekstuele wijziging in die zin zou kunnen doen dat het een client gebonden budget is waarbij mensen een eigen vrije keuze zouden moeten hebben. Ik wijs u er overigens op dat een van de andere een van de laatste artikelen ook over dat client gebonden budget gaat het gaat dan weliswaar alleen over gehandicapten maar dat zou je moeten uitbreiden over allerlei voorzieningen ook voor mensen die niet direct als gehandicapten staan. Dank u wel. Slot conclusie van de commissie.

Ik denk dat de wijze waarop mevr. Terpstra onze intentie heeft verwoord een goede is en dat we een redactionele aanpassing zullen plegen zodanig dat onze gevoelens overeenstemmen met de tekst. Kan de afdeling Wassenaar daar mee instemmen. Ja u trekt het amendement dan in. Gaan we dan toch stemmen. Oke over het

voorstel dat door de commissie wordt overgenomen en dat is weer het voorstel van mevr. Terpstra dat daar zijn we het met elkaar over eens en dan hoeven we het amendement vande afdeling Wassenaar verder niet meer te behandelen. Dat heeft de instemming van de vergadering. Dat is zo dan gaan over 480 afdeling Alblasserdam bij Nieuwlekkerland. Adviescommissie niet overnemen. Wenst u discussie. Ja gaat uw gang.

Dreesen Nieuwlekkerland. Ja dit een detail wat tot nu toe niet opgenomen is in enige overeenkomst noch in enoig pakket en daarom lijkt het ons noodzakelijk om er toch eens over te spreken om het toch eens over te nemen want het is toch een hard gelach in een ziekenhuisopname je huis moet verkopen om het te betalen. Duidelijk iemand verder niet. De heer Groenveld conclusie commissie.

Wij zijn geen principiële tegenstanders van dat amendement maar wij dachten dat het welklicht wel wat gedetailleerd werd wordt dan ook een begin gemaakt met het invullen van dat basis verzekeringspakket en wij dachten dat dat niet zo past in het verkiezingsprogramma. Maar wat is d conclusie. Ik wil een duidelijk antwoord hebben. Niet overnemen. Helder. Ja Wie nog meer. De heer Huiberts het woord.

Er is ook niet zo'n behoefte aan omdat het op dit moment in alle redelijkheid geregeld is dus dat de overgang van een ziekenhuis naar een verpleeghuis als thuiszorg niet nodig is niet kan en ook daar zijn hele duidelijke afspraken dus dat wordt ook gedetailleerd in de nieuwe regeling opgenomen. Duidelijk wie verder nog het woord. niemand. Commissie niet. Wenst u stemming niet,dan is het amendement niet overgenomen.

Aan de orde 2567 afdeling Maarn. Adviescommissie niet overnemen. Mag ik u even in de reden vallen er is nog een claim van de afdeling Wassenaar over 458 die zou ik eerst willen behandelen. Ik heb nu een claim inderdaad. Na Maarn een claim.

Ik zal de claim voorlezen er wordt gevraagd om toe te voegen aan 458 zoveel mogelijk moet vermeden worden dat oudere mensen van omgeving moeten veranderen en ik denk dat ik u dan verwijs als ikmeteen m,ag reageren erop, graag, namens de commissie dat er dus net een amendement is aangenomen van de commissie Welzijn en Volksgezondheid van de VVD waarin staat juist de verschuiving van inter- naar extramirale zorg en ik denk dat daarin precies verwoord is wat u hier wilt zeggen en ik denk dat je dus niet op twee plaatsen moet zeggen maarwe zijn het helemaal eens met het verhaal maar het staat er al bij 437.

Mag ik hier even op reageren. Natuurlijk. U heeft bij 458 gaat u in op een nieuw soort zorghuizen op andere vormen van wonen voor bejaarden met opvang via verpleging bejaardenoord en verpleging er is zo'n experiment in Den Haag momenteel de evaluatie daarvan moet nog komen dus het is nog maar de vraag of die zorghuizen doorgang zullen vinden. Intussen moet je wel kijken naar de manier op andere wijze bejaarden kunnen wonen zonder dat ze steeds verplaatst worden op het moment dat ze in een bejaardenoord zitten en overgeplaatst worden naar een verpleeghuis het kan ook gebeuren dat echtparen gescheiden worden enz.enz. We moeten dus steeds meer gaan kijken naar alternatieve vormen van opvang van bejaarden. Ik heb de heer Toksopeus een boekje met experimenten overhandigd ik

hoop dat die het door wil lezen en ik wou dan toch vragen om die claim te willen handhaven juist bij dit artikel. Ook als het al geregeld is want wat ik mevrouw van den Broek begrijp het is dus al opgenomen volgens de commissie. Er staat in de toevoeging het aangenomen amendement het overgenomen amendement bij 435 staat exact wat u wilt we zijn er van harte over eens maar je moet het niet op twee plaatsen zetten. Kunt u daarmee instemmen Ja. U kunt daarmee instemmen niet. nou ja dat is ook helder maar het gaat er mij juist om dat voor wat betreft de nieuwe vormen van opvang dat daar ook juist van uitgegaan wordt dat oudere niet veel verhoekt worden en op een goede manier kunnen wonen en niet te veel gescheiden worden enz. en dat kan niet genoeg herhaald worden. Maar de commissie zegt dat de commissie het met u eens is en dat het al opgenomen is in het programma. Voorzitter. U leest het nu.

Er is een verschil tussen deze verschuiving en de andere verschuiving. Dit is niet van intramuraal maar van extramuraal maar het blijft intramuraal in twee verschillende soorten huizen. Oke mevr. Terpstra spreekt het verlossende woord hoop ik.

Ja voorzitter want ik denk dat we hier een beetje langs elkaar heen praten. 458 en 459 is er nu juist voor bedoeld dat we de zorg naar de mensen brengen in plaats van dat we de mensen verkassen en naar de zorg brengen. Dat betekent dus dat we uw pleidooi als we 458 en 459 aannemen en niet de amendementen zoals die daar liggen dat we dan volstrekt voldoen aan uw pleidooi namelijk dat we veel meer de mensen laten zitten waar ze zitten en de zorg daar naar toebrengen en dames en heren dit is een beklemmend betoog misschien dat we dan gelijker tijd weer een paar amendementen verder zijn een beklemmend betoog om juist deze twee artikelen ongewijzigd aan te nemen.

Voorzitter ik zou hier graag een opmerking over willen maken gaat u gang namelijk 472 is identiek aan 478 ja maar ik ben bij 458 sorry ik bedoel 458 dus als 458 komt te vervallen dan is er in principe niets gewijzigd in het verkiezingsprogramma. 472 is precies hetzelfde. Goed ik wil nu graag een we sluiten de discussie af en nu een helder advies van de commissie ten aanzien van deze twee amendementen. Mevr. v.d.Broek heeft het woord.

Ik begrijp dat we nu ook praten over het amendement van Maarn. Ja zeker daar praten we al een tijdje over. Ik wil dat amendement van harte ontraden en daarmee inderdaad ook tegemoetkomen aan de claim amendement van Wassenaar omdat ik denk dat als je dan die zorghuizen hebt dat dat juist betekent dat ze bij elkaar kunnen blijven en dat ze dan niet verkast kunnen worden. Dus het advies is ik wijs het af. Dus het advies is Maarn niet overnemen Wassenaar wel overnemen. Wassenaar hoeft niet overgenomen want dat staat er dan impliciet in dat is de bedoeling daarvan. Ja maar dat zegt Wassenaar dat het er niet in staat daar zijn ze het niet mee eens. Nou het was een versterking van wat erin staat ik zal dit accepteren. U accepteert prima dan komt Maarn is de vergadering het daarmee eens. Ja.

Mag ik een vraag stellen voorzitter. Als 458 blijft staan blijft 472 dan ook staan en wat is de ratio daarvan omgekeerd als 458 verdwijnt wat gebeurt er met 472. Ik

denk dat de commissie daar even naar moet kijken de bedoeling was om het oudere beleid nog een keer te zeggen omdat het jaar ook juist om de somatische patienten ging die lichamelijk ziek zijn maar misschien kunnen we dat in de commissie nog even kijken of dat goed is omdat dubbel telt. Kunt u daarmee instemmen. Mevr. Terpstra kort nog graag. Ja voorzitter de vraag was wat is de ratio de ratio is dat men name alle oudere bonden alleen kijken naar hetgeen er onder het kopje ouderenbeleid staat en dat er uitlichten en dat vervolgens publiceren en ook vergelijkender wijs gaan doen nou als we dus alleen maar 458 laten staan dan missen zij dat in het kopje ouderenbeleid en dat nemen ze dan niet over en dan is er een dijk van een programmapunt gewoon verloren. Laten we in 458 een weg omdat die al 472 staat dan heb je natuurlijk een probleem dat mensen zeggen het gaat toch niet alleen om het ouderenbeleid het gaat toch over totale conceptie van de volksgezondheid dat is de ratio en ik denk dat dat gewoon electoraal en heel practisch heel zinvol is. Dat zie ik in voorzitter maar dan stemmen we dus over twee artikelen gelijk want als het ene artikel verdwijnt moet het andere ook verdwijnen ja dat is duidelijk dat komt wel vaker voor. 42567 wenst u al voor een stemming niet dan is het amendement niet aangenomen. Dan gaan we naar 1689 afdeling Enschede.

Voorzitter ik kan heel kort zijn dat was voor ons meer van redactionele aard dus dat kan ingetrokken blijven. Dat is ingetrokken.

Voorzitter voordat u dat doet mag ik van d orde vragen zou het niet tijd zijn

gesproken dienen te kunnen worden en gaat over tot de orde van de dag. De mening van de commissie. Voorzitter ik denk dat we het er van harte mee eens zijn maar de vraag is of dit nu in een landelijk verkiezingsprogramma hoort. Nee mevrouw het is een motie geen amendement. Nou wat doen we er dan mee. Die wordt aangenomen ik vind het prima hij komt niet in het verkiezingsprogramma maar met name in de randstad ik denk dat er dan wel mensen zullen zeggen dat door het hele land dit probleem geldt. Nee er is heel duidelijk een motie ingediend en geen amendement dat wil zeggen dat het niet in het verkiezingsprogramma komt. Wie wenst daar discussie over verder.

Ja voorzitter mevr. Driessen uit Leiden. Ik wil het wel toelichten onder andere waarom ik het woordje randstad heb toegevoegd zeker met het oog op de nieuwe structuurschema voor de provincie bij voorbeeld voor de provincie Zuid Holland waarin 1 miljoen woningen extra bijgebouwd zullen worden dat eigenlijk veel te mooi is voor het milieu en wat de mensen daar kunnen hebben dient er gewoon meer per woning uitgetrokken te worden en als ik dan net u hoor zeggen dat we in plaats van premie A toch goedkopere vrije sector moeten houden ik denk dat je dat moet stimuleren en in provincies zoals Drente en andere minder overbevolkte provincies is dat wat makkelijker in de randstad denk ik dat sommige besturen die niet van huis uit een voorstander zijn van de vrije sector daarop aangespoord dienen te worden. Dank u wel. Mevr. v.d.Broek.

Ja ik denk dat ik het met de strekking van de motie eens ben. Goed de commissie beveelt dus aanneming van de motie aan wie wenst er stemming over. Dan is de motie aangenomen. Dames en heren we zijn thans klaar gekomen met hoofdstuk

3. Nu ga ik u iets vreselijks vertellen. Het waren zoiets van 65 amendementen waar u 2 1/2 uur over gedaan hebt. Hoofdstuk 4 zijn er 90. U doet daar dus 3 uur over. Morgenochtend om 1/2 negen beginnen we met het onderwijs, weer een half uur eerder. Sorry negen uur. Ja feitelijk zou het 1/2 negen moeten zijn maar ik u wil u dan niet al te vroeg uit bed halen. negen uur. De heer Opstelten is van plan hoofdstuk vier helemaal af te maken.

Voorzitter zou ik u mogen vragen er zijn heel wat afgevaardigden hier die stemming vragen en met alle respect voor het feit dat dat achter de tafels zeer vermoeiend is zou ik u toch uit pieteit voor die afgevaardigden willen vragen om u te onthouden van commentaar als iemand om stemming vraagt. applaus.

Mijn commentaar is er alleen op bedoeld om onnodige stemmingen die het tijdstip van slapen alleen maar later maakt waardoor u morgen nog weer vermoeiender bent om daar de hele dag te zitten want bedenkt u wel we gaan morgenochtend beginnen met het volgende hoofdstuk hoofdstuk 5 dat is onderwijs en alles wat daarmee samenhangt dat had vanavond al klaar moeten zijn.

Met alle respect voorzitter als een afdeling een onderwerp belangrijk vind om het in stemming te brengen heeft die afdeling daar het volste recht toe zonder commentaar.applaus.

Overbodige stemmingen vind ik niet bijdrage tot de gang van zaken in de vergadering maar het is uiteraard de zaak om recht van stemmingen te vragen voor wat mij betreft vraagt u bij elk amendement stemming. De heer Opstelten vraagt aan mij is het zeker dat het onderwijs niet meer gaat, ja moet u luisteren het zijn 90 amendementen en over die 65 van hoofdstuk 4 van hoofdstuk 3 hebt u 2 1/2 uur gedaan tenzij u bereid bent in een uur tijd 1 uur tijd hoofdstuk 4 er door te walsen ja dan kunnen we onderwijs nog even achteraan pakken anders niet.

Dames en heren hoofdstuk 4 is aan de orde. Motie 2428 afdeling Ruurlo, commissie adviseert niet overnemen. Discussie nee niemand stemming. Dan is de motie niet overgenomen. Aan de orde 1681 advies commissie niet overnemen. afdeling Enschede. Discussie niet stemming niet dan is de motie niet overgenomen. 1239 afdeling Geldermalsen Adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 1789. een motie van de commissie socialezaken. Adviescommissie niet overnemen wenst iemand discussie. Ja. Mevr. gaat u gang.

Annet Nijt van de kamercentrale Den Haag. Het gaat over of waardevast niet moet zijn welvaartsvast. Er wordt hier verschil gemaakt tussen uitkeringsgerechtigde die voorgoed uit de bood gevallen zijn om het zo maar eens te zeggen die zou een waardevast uitkering moeten krijgen en de andere uitkeringsgerechtigde een van koopkracht behoud. Nou is het zo dat waardevast wil zeggen dat het gecorrigeerd wordt voor de inflatie maar stel dat de individuele huursubsidie naar beneden keldert dan zou dat betekenen dat in feite die mensen minder zouden krijgen las de mensen die de koopkrachtbehoudgarantie hebben. Nu dat kan volgens mij nooit de bedoeling zijn dus het lijkt mij zeker iets dat wij moeten corrigeren. Het tweede is waarom zou je die mensen die voorgoed uit de bood gevallen zijn niet in feite mee laten profiteren van de economische groei want dat is immers welvaartsvast. Nu

moeten we echter niet denken dat welvaartsvast gekoppeld is aan de loonontwikkelingen nee welvaartsvast betekend gewoon gekoppeld aan de economische groei als we het met zijn allen kunnen permitteren dat we economische groei hebben kunnen we het ook permitteren dat deze groep daarvan profiteert. Ik vind dus dat we welvaartsvast uitkering voor deze groep moeten garanderen als VVD. Dank u wel mevr. Nijt. Iemand anders nog voor de discussie niet de heer de Grave.

Voorzitter er bestaat een misverstand wij gaan uit van waardevast maar delen in de welvaart doordat ook die uitkeringen profiteren van de lastenverlaging met andere woorden het is dus niet juist dat als er bepaalde dingen gebeuren bij voorbeeld bij de IHS wat wij overigens helemaal niet voorstellen dat men onder de koopkracht zou zakken. Wij willen juist delen in de welvaart op de goede methode namelijk niet door voortdurend verhogen van bruto uitkeren maar door lastenverlaging dat is een. Ten tweede bestrijd ik dat welvaartsvast koppelen is aan de economische groei. Welvaartsvast in het jargon is koppelen aan de loonindex van de markt zo is het in de jaren 70 en beginjaren 80 ook geweest. Dat is een hele slechte een hele slechte daar hebben we ook een zware prijs voor betaald vandaar het voorstel van de commissie naar mijn mening veel beter is waardevast daarboven delen in de welvaart door de lasten verlaging die de VVD wil. Dank u wel. De heer Toksopeus gaat u gang.

Ik weet iets van welvaart en waardevast want ik heb er destijds met de ambtenarsalarissen ruimschoots mee te maken gehad en welvaartsvast is zoals de heer Grave zegt het meegaan zegt u maar grofweg met de loonstijgingen in de particuliere sector als daar onverantwoorde loonstijgingen plaatsvinden en dat gebeurde wel ik herinner u aan de loongolf van 19 geloof 64 dan gaan dus die dingen ook omhoog en daar zitten wij mee. Dat heeft grote moeilijkheden opgeleverd.

Maar ik pleit ook niet voor het koppelen van de lonen en de uitkeringen daar pleit ik ook helemaal niet voor en ik ondersteun uw betoog daar moeten we ook helemaal niet naar toe. Waar ik voor pleit is dat als wij in Nederland met zijn allen in staat zijn een economische groei van 2% te krijgen dat ik dan ook vind dat ook deze groep die toch al helemaal uit de bood is gevallen daarvan moet kunnen profiteren voor die volle 2%. en dat wordt niet gegarandeerd in het verkiezingsprogramma ja mevrouw die 2% kunt je zo maar niet vertalen in inkomen dat is de ellende wat ons doel is dat is ook dat deze mensen profiteren van verlaging van lasten, nee ik denk dat dat heel gemakkelijk te vertalen is als je een economische groei van 2% hebt en je zegt dan in feite dat je de uitkeringen met 2% moeten groeien dan heb je en hele duidelijke vertaalslag dat is geen probleem en ik vind niet dat de VVD kan zeggen als wij met zijn allen 2% groeien dan is daar maar een groep die daar dan maar niet van hoeft te profiteren. Ik denk dat we dat gemakkelijk kunnen doen. Oke, de standpunten zijn op zich zelf duidelijk ik wou tot de conclusies komen ten aanzien van deze motie wenst u stemming ja, nou dan is de motie 1789 in stemming wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen is verworpen. Dan komen we bij 1394 afdeling Gilzerijen adviescommissie niet overnemen. Discussie niemand ja, gaat u gang.

Ja meneer de voorzitter de afdeling Gilzerijen vind dat de overige twee instrumen-

ten die hier genoemd worden dat die voldoende zijn om aan het doelstelling te voldoen en dat het instrument voor die kinderbijslag daarbij helemaal niet meer nodig is en dat het vanuit onze liberale beginselen ook een instrument is waar zeer omzichtig mee omgesprongen zou moeten worden. Wij vinden toch dat dit meer een een punt is dat in het CDA programma thuis hoort dan in het onze. Goed dank u wel iemand anders nog discussie.

Heel kort vanuit Rotterdam wordt dit tenvolle ondersteund.

Dank u wel. Iemand anders nog, niet. Dan de commissie nog dhr. de Grave. Voorzitter ook de commissie vind dat er voorzichtig me moet worden omgesprongen daarom staat er ook enige verhoging van de kinderbijslag waarom staat het hier omdat als we praten over koopkracht behoud van de laagste inkomens bekend is dat dat ook vaak te maken heeft met al of niet aanwezig zijn van kinderen Denkt u bijvoorbeeld ook aan de problematiek van alleenstaande ouders met kinderen. Als je probeert met en fijnmazig instrumentarium te komen tot maatregelen voor koopkrachtbehoud juist voor de meest kwetsbare groepen kun je het instrument van de kinderbijslag niet missen met andere woorden ik ben het met u eens om voorzichtig te zijn wij stellen ook niet voor zoals het CDA en half miljard extra uit te trekken voor de verhoging van de kinderbijslag maar als instrument om en gericht beleid te voeren voor koopkrachtbehoud voor juist de meest kwetsbare groepen is het een instrument wat je voorzichtig moet gebruiken maar wel moet gebruiken vandaar dat ik er voor zou willen pleiten om het hier te handhaven en ook niet te vermengen met en algemene discussie over al die verhoging van de kinderbijslag dat stellen we niet voor we stellen alleen voor om het instrument te gebruiken als een onderdeel van een beleid gericht op koopkrachtbehoud voor de kwetsbaarste groepen.

Ik wil hier toch op reageren. U wilt die mogelijkheid toch openhouden en dat gaat ons nu net te ver. Wij wilden die mogelijkheid niet open houden en ik denk dat u het moet zien in het kader van de rest van ons programma waarin gesteld wordt dat we heel omzichtig moeten zijn met het verhogen van allerlei kosten buiten behalve dan zaken die het milieu betreffen ik denk als we daar heel bewust mee omspringen dat dan dit ook niet nodig zal zijn. Uw standpunt is bekend iemand anders nog. Niet. Commissie ook niet meer standpunt bekend dan breng ik in stemming wenst u stemming mevr. echt zeker weten dan komt er stemming ten aanzien van de motie Gilzenrijen 1394 adviescommissie niet overnemen. voor wit tegen wit voor oranje tegen oranje voor blauw tegen blauw verworpen. Aan de orde 71 afdeling Barendrecht. Adviescommissie niet overnemen. Wenst iemand discussie.

Voorzitter ik heb een punt met betrekking tot de orde ik zou u willen vragen of u zich kunt onthouden van de vraag of mensen die om een stemming vragen dat wel zeker weten ik vind het zeer denegerend. Ach Ach Ach Dat is mijn eigen verantwoordelijkheid en u mag mij daar naar vragen of u dat terecht doe maar ik doe dat als mij dat passend lijkt. Afdeling Barendrecht discussie. niet discussie niet. stemming daarover niet dan is de motie niet overgenomen. Aan de orde 294 afdeling Eindhoven ook ten aanzien van 408 en 409 adviescommissie niet overne-

men wie wenst discussie wie wenst stemming niemand dan is het advies van de commissie overgenomen en wordt de motie niet overgenomen. Aan de orde 561 afdeling Nijmegen adviescommissie niet overnemen wie wenst discussie niemand wie wenst stemming niemand dan is die niet overgenomen. Dan gaan we naar 2187 St.Michielsgestel adviescommissie niet overnemen. wie wenst discussie wie wenst stemming niemand dan is hij niet overgenomen. 2504 afdeling Den Haag motie. Adviescommissie overnemen in paragraaf ouderenbeleid. Wie wenst discussie niemand wie wenst stemming niet dan is het advies van de commissie overgenomen. Aan de orde 572 niet overnemen 15% is te laag. Wie wenst discussie. Gaat u gang.

Mijn naam is Vrijmoed 35% is namelijk veel te hoog dat komt door de berekeningswijze van het arbeidsongeschiktheid als iemand 3000,-per maand verdient en hij wordt arbeidsongeschikt dan kan hij nooit lager ingeschaald worden dan het minimum loon en dat is 2000,- het verschil is 1000,- en dat is 33 1/3 % dat betekend dus dat hij beneden uw norm valt dat betekend ook dat van 30% van de werkende bevolking niet meer arbeidsongeschikt kan raken in uw ogen terwijl ongeacht hun handicap. Mag ik u vragen om er zijn 5 moties die betrekking hebben op 411 dat zijn allemaal verschillende punten het is dus beter die allemaal afzonderlijk te behandelen. accoord. Iemand anders nog over 572. niemand de heer de Grave.

Meneer de voorzitter het gaat hier om de vraag op welke wijze we hier in staat zijn in dit land om met die enorme stijging van het aantal arbeidsongeschikte naar beneden te brengen. Een van de mogelijkheden hiertoe is voordat je iemand arbeidsongeschikt verklaard de norm daarvoor te verhogen. Daar slaat die 35% op het gaat om de verdien capaciteit als de vraag dan is ja hoe wordt er dan vervolgens vergoed ja dan is de vraag of je voor een deel in de bijstand komt of voor een deel in de WAO of helemaal in de WAO nu weet u dat het in de WAO veel aantrekkelijker is omdat je tot je 65e een bepaald deel van je laatste genoten loon met een bepaald maximum krijgt en dat is in Nederland erg ruim te ruim naar onze mening te snel kun je in Nederland in de WAO overigens heeft het ook een hoop nadelen want als je eenmaal in de WAO zit kom je er ook niet meer uit vandaar dat wij het een noodzakelijke maatregel vinden om iets te doen aan die enorme stijging van het aantal arbeidsongeschikte in ons land.

Dat betekend wel dat er een enorme verschuiving plaatsvind van WAOers naar de WW dat begrijpt u natuurlijk wel en de bijstand maar dat is wel goedkoper en het is veel beter om eruit te komen als je eenmaal in de WAO zit kom je er nooit meer uit Als je gestichmatiseerd met als arbeidsongeschikte is het heel moeilijk om weer op de arbeidsmarkt te komen. U hebt het woord.

Voorzitter mijn naam is Smiet Socialecommissie VVD. Gaat u gang. Ik zou willen voorstellen om de motie aan te nemen om de dood eenvoudige reden dat het helemaal niet bepalend is de aard van die handicap of je in die WAO terecht komt het is en pure loonzaak. Het betekend heel concreet dat mensen die minder verdienen dan f. 3000,- ongeacht wat zij mankeren tenzij ze helemaal niets meer kunnen dus niet meer in de WAO kunnen komen. Ik vind dat een nog al hele groffe

maatregelen en als je dat vergelijkt met het buitenland dan vergelijk je koeien met schapen want daar bepalen ze de mate van arbeidsongeschiktheid mee maar wel op een totale andere manier. Dus daar mag u zo niet mee omgaan. Goed dank u wel. De heer de Grave nog even het woord en daarna kunnen we concluderen.

Voorzitter als ik het met het buitenland vergelijk dan weet ik dat we in Nederland net zo veel arbeidsongeschikte hebben als in de hele Bondsrepubliek Duitsland. Ik kom. daar mag ik even op ingaan meneer de voorzitter. Dat is heel makkelijk in Duitsland krijgen ze dus geen uitkering meer en tellen ze dus niet meer mee. Willen we dan die kant uit. Dat is de consequentie van het hele verhaal. De heer de Grave nog een laatste woord en dan ik neem ook aan dat ook u zich niet wil neerleggen bij het feit dat als we zo doorgaan over een paar jaar 1 miljoen arbeidsongeschikte in dit land hebben. Nee nu niet verder want daar zijn we een hele avond mee bezig. Dat kan na afloop om 1 uur. Wenstu stemming ja, dan gaan we stemmenover 572. wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen baluw voor blauw tegen. Verworpen. Aan de orde 1263 afdeling Tilburg. Adviescommissie niet overnemen. Discussie niemand stemming niemand dan is hij niet overgenomen. Aan de orde 2565 afdeling Maarn Adviescommissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet dan is hij niet overgenomen. Aan de orde 2188 St. Michielsgestel. Adviescommissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Aan de orde 184 afdeling Os e.o Adviescommissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet dan die niet overgenomen. Er komt een claim. De heer Groenveld.

Geen claim. de heer De Grave een claim van de afdeling Haarlem om in punt 411 om in punt 6 bij 411 om de woorden bedrijven te vervangen door bedrijfstakken en dat lijkt mij inderdaad een goede verbetering. Die wordt dus overgenomen door de commissie. Wenst u daar discussie bij niet stemming niet dan is die claim overgenomen. Aan de orde 1492 afdeling Amsterdam Adviescommissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet Ja ik dacht al, Ik hoopte al. Gaat uw gang mevr.v.d.Stoel.

Dank u wel voorzitter maar ik begrijp dat u het hoopte maar het is ook al een oude wens vanuit Amsterdam en naar ik hoop niet alleen vanuit Amsterdam. Er wordt verwezen naar 422 en daar wordt gesproken over verzelfstandiging en het verschil tussen individualisering en verzelfstandiging is nu juist dat mensen onafhankelijk van elkaar dus als individu worden bejegend en verzelfstandigheid blijf je altijd kijken naar partners en wat partners wel of niet verdienen en dat lijkt ons als ons uitgangspunt mensen behandelen als individu niet voldoende. Dank u wel. Wil iemand anders nog het woord voeren. Mevr. Korthuis.

Voorzitter Rotterdam had op het zelfde punt een amendement geclaimd wat misschien verstandig is om gelijktijdig te behandelen ik hoor zo de uitleg van mevr.v.d.Stoel van Amsterdam. Ik denk dat mevr.v.d.Stoel en ik niet van mening verschillen maar dat onze tekst iets duidelijke is gezien de verwarring die vaak ontstaat over individualisering en verzelfstandiging dus ik vraag u even om de tekst van Rotterdam voor te lezen. Ja meneer de Grave de geclaimde motie Rotterdam Rotterdam stelt voor wetten regelingen en systemen in de sociale zekerheid en op fiscaalterrein dienen primair te zijn afgesteld op het individu en niet op economische

eenheden.

Voorzitter deze uitspraken is ook in overeenstemming met hetgeen de partij heeft uitgesproken bij het liberaalbestek in Veldhoven. Mag ik het advies van de commissie horen. Ja voorzitter bij mijn allerbeste weten is er geen verschil in de term individualisering en verzelfstandiging ik wil daar verder geen messen over trekken de commissie heeft het al opgenomen in 422 met dezelfde intentie als door Rotterdam en door mevr.v.d.Stoel uit Amsterdam bepleit. Het is dus een keuze het wordt dus verzelfstandiging of individualisering er is voor mij en ik heb nogal wat met deze termpjes gehakt bij tweeverdieners en andere wetten geen verschil en volgens mij wordt er ook in de kamer geen onderscheid verzelfstandiging en individualisering gemaakt verzelfstandiging geeft juist aan en het woord zelfstandig dat je dus geen rekening houdt met de vraag of er een partner is of een inkomen heeft ja of nee maar nogmaals als het congres een voorkeur heeft voor de term individualisering boven verzelfstandiging het zou mij een hoe zij de voorzitter het ook al weer een worst wezen.

Voorzitter ik vind niet ook om wille van de tijd dat er nu op deze plek een diepgaande discussie gevoerd moet worden ik wil dit graag met de heer Grave doen. Mijns inziens is er een heel duidelijk verschil tussen individualisering en verzelfstandiging en ik zou de vergadering willen adviseren of toch voor de term individualisering te kiezen.

Mevr. v. Leeuwen graag. Ja voorzitter mag ik even een voorschotje op 422 nemen. Daar staat in de tweede zin deze individualisering moet samengaan met dus ik denk dat iedereen tevreden is gesteld. Dan pleit het er des te meer voor om redactioneel ook duidelijkheid te geven en overal te spreken over individualisering. applaus. Dat vind ik nou zo'n onzin he nee dat vind ik nou om te gillen er moet worden gestreefd naar verzelfstandiging van uitkeringsgerechtigden staat er nee zeggen de dames individualisering heten volgens deze individualisering ja he nou flauw het is gewoon taalkundig aardig om twee woorden te gebruiken dat is alles.

Voorzitter nu er toch op deze termen wordt ingegaan wil ik toch even een voorbeeldje geven de AOW is enige tijd geleden verzelfstandigd vroeger kreeg de man in de huwelijkssamenleving nu is dat verzelfstandigd en krijgt de man 50% en de vrouw 50% en op mijn individualisering gat het ervan uit dat je niet kijkt of er partners zijn of dat er geen partners zijn en wordt primair het individu voorop gesteld en wordt er niet gekeken naar samenlevingsvorm en maakt het niet uit of je met zijn tweeën, drieën of vieren leeft. Ik denk ook dat het een puur liberaal punt is als je het individu vooropstelt en niet uitgaat van samenlevingsvormen. Ik wil nu een duidelijk standpunt van de commissie horen. Ja wat u ervan vindt. Daar je mag niet kijken of iemand samenwoont met een ander mag je allemaal niet.

Voorzitter het liberalisme stelt het individu voorop, ja dat weet ik wel, deze discussie hebben we ook gevoerd in Veldhoven toen heeft de vergadering voor over groot gedeelte gekozen voor het individu en ik vind het eigenlijk een beetje jammer dat we deze discussie hier weer over moeten doen ik had gedacht en gehoopt dat de commissie toch wel zo verstandig was geweest om de uitspraak van de partij in

Veldhoven te begrijpen en het individu voorop te stellen.

Mag ik even iets vragen als u dit voorstel geeft want nu begin ik een klein beetje nattigheid te voelen wat doen we dan met alleenstaande AOWers. Krijgen die 50% van de AOW of 70%

Voorzitter dit is een gemene vraag, nee dit is een eerlijke vraag, ik zie heel goed dat waar het om het minimum behoefte niveau gaat dat er best problemen zijn om te kijken van primair van het individu uit te gaan ik denk ook gedetailleerd dat we zouden moeten aansluiten bij het 1990 beleid dat komt verderop in het programma aan de orde en ik denk dat het voor de partij belangrijk is dat er een principe uitspraak gedaan wordt dat het individu uitgangspunt dient te zijn en niet de samenlevingsvorm.

Maar voorzitter we hebben zo meteen een amendement van de afdeling Bergen op Zoom die juist pleit voor versteviging van de positie van alleenstaande en dan moeten we natuurlijk geen tweestrijdige beslissingen gaan nemen.

Nee meneer de voorzitter daar ben ik het ook hartelijk mee eens zoals de heer Grave zou kunnen veronderstellen want juist uitgaande van het individu daar heeft ook de alleen wonende baat bij en het lijkt mij dat wanneer de VVD en de tweede kamer terecht heeft gekozen voor de uitvoering van het 1990 beleid waar ieder individu wordt geacht een eigen inkomen te voorzien zou dat wel daar gelden en hier zou dat niet gelden.

Dat lijkt mij juist een onjuiste gang van zaken binnen de VVD.

Voorzitter overigens nee mevrouw heeft het woord gaat u gang mevrouw want u wou dat al een tijdje. Mevrouw ten Cate

Utrecht. Het verbaast mij ten ene malen dat de discussie over doen die we in het centraal bestek hadden afgesloten wij zijn een partij die zeg maar liberaal vooruitstrevend is en dan zie je gewoon dat de samenleving individualiseert en als wij in zijn totaliteit kijken naar ons stelsel van socialezekerheid dan berust dat nogal op het huisje boompje beestje gezinnetje en als de heer de Grave dan zegt wat doe ik met die AOWer als die alleen woont 70% ik denk dat u dan ook moet kijken naar de socialezekerheidswetten en dat betekent dat je een omgekeerde bewijslast hebt je krijgt in principe de helft van de huidige uitkering en dat betekend wanneer je aantoon nadrukkelijk dat je alleen woont dat je en toeslag kunt krijgen en dan zijn we ook af van al die controlerende instanties die zich bemoeien met lat-relaties. Oke een helder standpunt. U het woord. Tot slot het woord aan de commissie.

Voorzitter er ligt een duidelijk standpunt van deze vergadering gedaan in Veldhoven ik heb de commissie bij monde van de heer de Grave horen zeggen het zal mij een worst wezen of er individualisering staat of verzelfstanding. Waar discussieren wij dan eigenlijk over.

De commissie mag ik mevr. Het is wat moeilijk om uit naam van twee verschillende leden van de commissie te spreken. ik denk dat men gelijk heeft wanneer men zegt dat er verschil is in verzelfstanding en individualisering. het verschil zit net in het al

dan niet leven met een partner en hoe je dat dan doet ik denk dat de vergadering een uitspraak moet doen over de keuze van de termen individualisering of verzelfstandiging en wat is het advies van de commissie. Wat zou dat dan betekenen mijn advies zou zijn kies voor individualisering Applaus.

Wat betekent dat nu precies daar hebben we nou al zo vaak over gehad dat zou ik nou ook wel eens willen weten. Ja ik hoor daar huisje boompje beesje het is een uur meneer de voorzitter, wilt u even zwijgen tegen iemand die al 45 jaar getrouwd is huisje boompje beesje minachtend ik vind het niet aardig.

45 jaar zijn wij met u gelukkig en als iemand anders gelukkig met een wel bewuste keuze om alleenstaand of alleen wonend te zijn dan zijn wij daar net zo gelukkig mee. Applaus. Goed betekend dit ook uw instemming met de conclusies van de com-

missie ten aanzien van de beide moties u wenst geen stemming meer daar meer over dan is dat conform de conclusies na de discussie besloten. Aan de orde afdeling Vught 1166 adviescommissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet dan is die motie ook niet overgenomen. Aan de orde 1685 afdeling Enschede commissie advies niet overnemen. Meneer de Voorzitter.

Meneer Zwart. Ik heb in mijn hand het verkiezingsprogramma van de europeesche liberaal democraten een programma waarvan ik aan neem dat wij er hier ook achter staan. We hebben in dat programma ook iets staan over migranten die en belangrijke bijdrage hebben geleverd aan onze economische ontwikkeling wij vragen daar de volledige toepassing van aantal beginselen en wij vragen ook op het gebied van de socialezekerheid de status van de uit lidstaten afkomstige migranten worden gelijk geschakeld met die van andere burgers en ook migranten van buiten de gemeenschap moeten ook alle rechten en vrijheden worden gegeven. In dat licht kan ik mij heel goed voorstellen dat u begint te zeggen met we laten deze regeling alleen gelden voor kinderbijslag die buiten de EEG terecht komt. Maar laat ik nou eens met u meedenken over welke landen praten we dan laat ik eens een gok doen het gaat over Marokko en het gaat over Turkijen en dan vraag ik mij in alle redelijkheid af hoe ik straks moet uitleggen aan mensen in Enschede die mij dat vragen dat hun collega aan de werkbank die een portugees is en wiens kinderen in Portugal wonen meer kinderbijslag krijgen dan zijn collega die toevallig uit Marokko afkomstig is en wiens kinderen in Marokko wonen omdat Marokko buiten de EEG ligt. Het zelfde verhaal gaat op voor Grieken en Turken. Ik denk meneer de voorzitter dat hoewel je technisch kunt zeggen dat dit natuurlijk gewoon een kwestie is van een objectieve regeling het door betrokkene wordt ervaren als regelrechte discriminatie en ik moet eerlijk zeggen dat ik het ook heel moeilijk vind om te zeggen dat dit niet zo is.

Dank u wel wie nog meer. niemand meer. De heer de Grave.

Voorzitter het plint van het woonlandbeginsel is sinds jaren een vast punt van de kant van de fractie en een aantal keren door deze partijen gesteund. War het om gaat is dat de kinderbijslag bedoeld is ter dekking van en deel van de kosten van het levensonderhoud van kinderen het is een feit dat als je praat over het levensniveau in de landen waar we het hier over hebben die een stuk lager ligt dan we op de nederlandse kinderbijslag is afgestemd het is ook keer op keer door de

heer Lindschoten namens de fractie verdedigd en bepleit het is ook de regering voorgesteld. Waarom dan niet binnen de EEG a vanwege EEG regels b. omdat we praten over de materiele rechtsgrond namelijk het verschil in levensonderhoud in nederland en landen Turkijen Marokko met name die landen daar ligt ook het grote verschil in de Europesche gemeenschap zijn die verschillen een stuk kleiner zowel formeel als materieel is daar een rechtsgrond voor voor het overige is het een bekend punt van de VVD dat al jaren door de VVD wordt bepleit. De heer Zwart nog een keer.

Ja meneer de voorzitter toen het een bekend punt van de VVD was wilde we het eigenlijk ook nog voor de landen binnen de europeesche gemeenschap en helaas kan dat nu niet meer en op dit moment praten we dus over het onderscheid in levenspeil tussen Portugal en Marokko tussen Griekenland en Turkijen en echt meneer de voorzitter dat verschil is kleiner dan dat tussen Portugal en Nederland en tussen Griekenland en nederland en dan zeg ik toch dat de materiele grondslag van dit beleid onvoldoende is ik begrijp ook dat er gezaghebbende advies organen aan de regering zijn die zeggen dit moet je niet meer doen dat de wetenschappelijk raad voor het regeringsbeleid dat heeft ontraden nou dan vind ik eigenlijk dat wij ons langzamerhand wel op een eenzaam eilandje begeven met telkens maar weer dit te benadrukken terwijl het ook steeds moeilijker is om dit uit te leggen dat dit een eerlijke maatregel is. Goed. Dank u wel de heer de Grave nog kort. Goed heel kort. We bevinden ons helemaal niet op een eiland het is juist zo dat nederland nogal afwijkt van een stel landen om ons heen meteen bijzondere stelsel te hebben dat wij onze kinderbijslag wat we op dit niveau hebben gebaseerd volledig exporteren naar het buitenland de meeste andere europese landen kennen dit stelsel helemaal niet en hebben het stelsel van de VVD nu beleid. Een laatste opmerking als het congres sorry de algemene vergadering dit amendement overneemt moet ik helaas weer onsympathiek zoals ik moet zijn op wijzen dat een gat van 150 miljoen in de financiële dekking van het programma oplevert. Maar er zijn argumenten in overvloed ik moet er allen van uit mijn verantwoordelijkheid wel even op wijzen. Dat begrijp ik. Meneer de voorzitter het kan ook geld besparen want deze maatregel op zich brengt met zich dat heel veel marokkaanse en turksen ouders door deze maatregel echt over gaan om verdere met gezinshereniging te werken en komen allerlei zo geheten zijinstromers naar ons land die ons buitengewoon veel geld kosten om die weer een behoorlijke kans in onze samenleving te geven. Ik wou deze discussie nu graag afronden.

Voorzitter de heer de Grave brengt een nieuw element in deze discussie en daar wil ik in het kort op reageren een gat in zijn financieel schema ik heb in dat zelfde financiële schema ook gelezen dat hij nog beschikt over en reserve van ik dacht 250 miljoen. Het bedrag dus waar we nu over praten is aanzienlijk kleiner dus ik kan mij voorstellen dat het misschien niet fijn is maar wel oplosbaar is.

Meneer de Grave in het kort. Meneer de voorzitter die reserve is bedoeld voor tegenvallers en u zegt maar om kwart voor elk op de eerste dag van deze algemene vergadering om die reserve weg te schieten. Goed we gaan concluderen. U wenst stemming hierover ja dan gaan we stemmen over 1685 wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen verworpen. 2076 afdeling Groningen. wordt ingetrokken. wordt ingetrokken dan gaan we naar 271 afdeling Vlaardin-

gen adviescommissie overnemen. Discussie niet stemming ook niet dan is die overgenomen. Aan de orde 2191 st. Michielsgestel adviescommissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Aan de orde 2192 St. Michielsgestel adviescommissie niet overnemen discussie stemming niet dan is die niet overgenomen. 1493 afdeling Amsterdam. Adviescommissie strekking als toevoeging overnemen. discussie niet stemming niet dan is dat beslag. 2398 Bergen op Zoom adviescommissie overnemen waardevolle toevoeging discussie niet stemming niet dan is dat ook besloten en overgenomen. 2293 St. Michielsgestel advies niet overnemen. claim claim niet overnemen. Discussie. Gaat uw gang.

hierop willen voorstellen meneer de voorzitter dat niet overnemen van wege het feit dat St. Michielsgestel eigenlijk de hele zaak wil laten vallen. Ik zou als variant daarop willen zeggen dat de eerste zin juist is maar de tweede toch wel enorm riekt naar positieve discriminatie en derhalve zou ik die tweede zin willen laten vallen. alsmede de derde zin. Dank u wel wie nog meer niemand meer. Oh mevr. van Leeuwen.

Commissie neemt het voorstel niet over het is bovendien een partij maar ook daar buiten staat het feit het is ook een lijn die door de partij is aangenomen en die dus hier wordt voortgezet. Goed niemand discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Ruimte voor enkele mededelingen de heer Grave.

Nog even terug naar 421 ja voorstel van de afdeling Enschede om toe te voegen voortdurend wordt getoetst of het geheel van maatregelen in verschillende beleids-terreinen voor sommigen niet onbedoeld leidt tot een opeenstappeling van nadelige gevolgen op dit gebied de sociale rechtvaardigheid compenserende maatregelen als nieuw punt meneer de voorzitter. Ik vind de bedoeling ervan zeer sympathiek We hebben al afgesproken in

! → voor de rest niet meer te horen door slepen van bandje.

congres 23-6-89 vervolg

de leden van de commissie Toksopeus want als u verwacht dat wij morgenochtend toch om 9 uur toch weer fris hier aan meewerken bij de vervolg bij de amendementen afhandelen dan is het nu gewoon einde. Ik zou willen voorstellen we hebben nog niet zo gek veel te behandelen ten aanzien van hoofdstuk vier ik zou dit af willen maken zo de voorzitter bij de begin van de vergadering gezegd ik wou daar een poging toe ondernemen. Ik denk dat het zeer onbevredigend is om al die amendementen nu te verwijzen naar de commissie Toksopeus en dat gewoon af te handelen we hebben alleen deze dagen voor ter beschikking om die procedure af te werken we zitten al wat op schema achter het schema laten we dit nou even doorzetten. Ik denk dat al het komt gunstiger uit dan het schema wat het hoofdbestuur en de commissie zich voorstelde na het diner half acht, we liggen daarop voor het is pas half twaalf. Vind u het goed dat we nog even doorgaan en dat we dan wat dat betreft niet te lang over procedures praten maar proberen snel de noodzakelijke amendementen te behandelen. Ik kom bij 559 afdeling Nijmegen het voorstel is niet overnemen discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. Er is een claim mevr. v.d.Broek.

De claim bij 459 voor het woord verpleging toevoegen gescheiden. Ik de commissie is het daar niet mee eens om dat te doen. Ja mag ik vragen discussie daarover niet wat is het advies van de commissie om het niet te doen. Kunt u met dat advies instemmen. geen stemming daarover dan is dat afgewezen. Dan komen we bij 2645 afdeling Zoetermeer advies is niet overnemen discussie ga u gang.

Ja voorzitter het zal u niet verbazen dat de afdeling Zoetermeer zich daar niet in kan vinden in dat advies en wel om twee redenen. We begrijpen best dat dit een onderwerp is dat de partijbelangen overstijgt aan de andere kant is het zo dat het wel een maatschappelijke discussie is en we dachten dat de politiekepartijen toch de spreekbuizen van maatschappelijke discussies waren. Ja. Komt daar nog een keer bij wat hier staat in het amendement min of meer bij toeval maar dat zal wel meer liggen aan het feit dat er beide kanten goed over na gedacht is min of meer letterlijk overeenkomt met het standpunt dat de tweedekamer fractie heeft ingenomen dienaangaande in de afgelopen kabinetsperiode bij een discussie in de tweede kamer. Goed dank u. Wie van u van de commissie.

Mevr. v.d.Broek. Ik denk dat inhoudelijk er toch een heleboel punten in zitten waarover we indringend moeten discussieren en de commissie zegt dat het echt vooruitloopt op het werk van de staatscommissie en misschien zou je Zoetermeer kunnen aanraden als er en staatscommissie dat ze dit pamflet dan aanbieden aan de staatscommissie maar wij vinden het voor dit programma veel te ver gaan we moeten eerst kijken wat die staatscommissie als die ingesteld wordt en wat die voor opdracht krijgt. Ja mag ik u het woord geven. gaat u gang.

Meneer de voorzitter Nol Teentjes uit Enkhuizen voorstel 461 heb ik gezien ik vind dat te mager er zijn zoveel punten die ook van belang zijn daarom zouden wij als Enkhuizen graag dat voorstel wat nu voorligt willen steunen van de afdeling die dit

net ingediend heeft. Mevr. Terpstra. Voorzitter ik zou graag het voorstel van Zoetermeer toch willen ondersteunen de factor is het wel waar dat en staatscommissie dit soort zaken tot in detail moet gaan uitzoeken en becommentarieren maar datgene wat in Zoetermeer nou voor wordt gesteld zijn geen definitieve uitspraken het is in feite een richting waarbij enerzijds de bezorgdheid ook van de VVD ten aanzien van die snelle ontwikkeling wordt gegeven en aan de andere kant nog erg veel mogelijkheden van onderzoek openlaat. Ik heb deze zaak in de kamer behandeld namens de VVD fractie die is voorafgegaan aan een buitengewoon indringende discussie in de fractie die echt maanden heeft geduurd omdat we niet lichtvaardig hierover een oordeel wilden hebben. Ik meen dat op dit ogenblik die maatschappelijke discussie dusdanig indringend is dat er van een VVD en van een politieke partij in ieder geval een grote lijn een richting moet worden aangegeven wij kunnen niet zeggen wij moeten er nog helemaal op studeren het is voor ons nog helemaal blank. Goed. Mijn voorstel zou zijn dit toch aan te nemen ik denk niet dat daar bloed uitvloeit ik zou wel een klein sub amendement willen geven dan zijn we gelijk af van het amendement 1847 als u mij wilt toestaan. Nee ik zou het hier even bij willen laten anders wordt het te verwarrend. We hebben het nu over de afdeling Zoetermeer dat wil ik nu af handelen anders gaan we alles door elkaar doen. Voorzitter ik wou graag, de heer Huberg, de commissie ondersteunen dit is een heel ontzettend lang amendement wat tenminste binnen de partij enige studie zou vergen en een klein punt daaruit wij vanuit zuiver wetenschappelijk onderzoek me de haren te bergen reizen als er staat onderzoek.... wordt verboden. Dan is het voor mij al afgelopen zo'n amendement. Ja Dank u wel de commissie tot slot. Voorzitter ik wil het echt krachtig ontraden als wij dit amendement nu zouden aannemen dan wil ik de vergadering vragen om hier echt nog anderhalf uur over elk punt met elkaar te praten. Ik wil u een voorbeeld geven dat bijvoorbeeld ik kan het niet eens lezen 465 d dan staat er dus producten moeten maatschappelijk nut hebben wat is maatschappelijk nut de risico moeten bekend en maatschappelijk aanvaard zijn wat is dat dit gaat heel erg ver het lijkt mij beter om er dan een keer als partij een congres aan te wijden maar niet op dit moment dit amendement in ons verkiezingsprogramma tillen dat zou levensgevaarlijk zijn. Helder en duidelijk we gaan concluderen wenst iemand stemming over 1846 niemand dan is het sorry 2645 wenst iemand stemming ja u wenst stemming dan gaan we stemmen voor of tegen dit amendement wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen verworpen. Aan de orde afdeling Noordwijkerhout 1846 adviescommissie strekking overnemen, mag ik nog even in verband met een claim die daar ligt, die komt zo dadelijk mag ik even doorgaan met Noordwijkerhout advies commissie is strekking overnemen kunt u instemmen discussie niet dan is dat overgenomen. Een claim. Mevr. v.d. Broek een claim op punt 460 regel 11 na missie die in lassen in samenwerking met de gezondheidsraad. Misschien kan wassenaar het even uitleggen.

Het is namelijk zo dat de staatscommissie zaken gaat beoordelen die voor een deel wetenschappelijk tenminste meer op wetenschappelijker basis reeds beoordeeld zijn door de gezondheidsraad en ik denk toch dat je dergelijke wetenschappelijke onderbouwingen in je beoordeling moet betrekken dus dat je niet los van elkaar die fungerende adviezen moet teweeg brengen. Goed dank u wel. Mevr. v.d. Broek nog. Ik denk dat dat volstrekt onnodig is want als je een staatscommissie instelt is het

vanzelfsprekend zo dat ze dat ook met de gezondheidsraad die ook door heel nauw aan de staat adviseert overleg zal zijn dus dat lijkt me overbodig en ik ontraad het. Ontraden wenst u stemming niet dan is de motie niet overgenomen. Aan de orde 1847 afdeling Noordwijkerhout. Advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. Aan de orde 1380 Rijswijk advies commissie strekking overnemen. Discussie niet stemming niet overgenomen. 1221 afdeling Nune advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 446 afdeling Oosterlingwerf advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. We komen 464 afdeling St.Oedenrode 1442 adviescommissie overnemen goede toevoeging discussie niet stemming niet overgenomen. Er komt een claim. Mevr.v.d.Broek als u het niet erg vindt meneer de voorzitter nou ik hou van verandering. Dat dacht ik al.

De heer Hermans overvalt mij daar mee. Voorzitter er is een claim van de afdeling Den Haag die wil toevoegen aan het punt over de euthanasie aangezien het voorliggende regeringsvoorstel van wet zich blijkt te lenen tot uiteenlopende interpretaties dient de tekst in overeenstemming gebracht te worden met de interpretaties die de VVD fractie gaf bij de afgebroken behandeling in de tweede kamer applaus wat is u mag ik het advies van de commissie. Het advies van de commissie is voorzitter dat dat in ieder geval een minimale voorwaarden zou moeten zijn voor de VVD fractie voor de VVD om te kunnen gaan denken of het wetsvoorstel zoals dat van het kabinet op tafel ligt past binnen datgene wat in nummer 464 door de partij als uitgangspunten ten aanzien van die regeling zijn geformuleerd met ander woorden ik meen dat de afdeling Den Haag hier terecht een belangrijk punt aanhaalt namelijk de interpretatie van het voorliggende wetsvoorstel van het kabinet als het voorliggende wetsvoorstel van het kabinet zodanig ook wordt geïnterpreteerd als door de VVD bij de behandeling in eerste termijn is aangegeven dan kan de VVD fractie bekijken of dit wetsvoorstel voldoet aan de normen die gesteld zijn in 464 zoals in het concept verkiezingsprogramma op tafel ligt, dit zou het advies zijn dus dan zou het zijn overnemen. Ja wacht nu even dat heb ik helemaal niet gezien. Hoe luidde het. Er komt voor de commissie nog even een citaat. Even rust voor de commissie. Wat wil je daar nu mee doen. Overnemen. Er komt een nader advies van de commissie als reactie op de motie Den Haag.

De voorzitter van de programmacommissie attendeert mij erop om nog even duidelijk te maken dat het standpunt van de tweedekamer fractie ten aanzien van het voorliggende wetsvoorstel van het kabinet was in ieder geval dat de interpretatie daarvan zou moeten zijn dat dit wetsvoorstel zoals het daar ligt van het kabinet de bestaande jurisprudentie ontstaan door uitspraken van de hoge raad niet zou mogen terugdraaien en ten tweede dat het huidige vervolgingsbeleid moet worden gehandhaafd. Dat is in ieder geval de minimale voorwaarde op grond waarvan de tweedekamer fractie haar beoordeling van het wetsvoorstel zou hebben kunnen laten plaatsvinden aan de hand van datgene wat ook in punt 464 staat. Ik zou voorzitter ook op dat punt nog een kleine toevoeging willen doen ik denk dat als wij zouden toevoegen de tekst zoals die door Den Haag is voorgesteld het artikel wat vreemd zou gaan luiden ik vraag aan de afdeling Den Haag dan ook of het mogelijk is dat we een redactionele aanpassing in de zin zoals het hier voorgesteld

wordt bij artikel 464 gaan opnemen. De afdeling Den Haag stemt daarmee in. Inderdaad. Dank u. Kan de vergadering daarmee instemmen. Ja dat is het geval.

Voorzitter ik vind toch dat dan de tekst zoals die nu onder 464 staat afgezwakt wordt want het kabinetsvoorstel is uiteindelijk het resultaat van een compromis met het CDA en ik denk dat het hetgeen onder 464 vermeld staat toch meer onze eigen ideeën weergeeft. De heer v.d.Stoel nog.

Ja voorzitter de heer Hermans heeft namens de commissie gezegd dat het voorstel van Den Haag zo niet in te passen is dat maakt mij extra nieuwsgierig naar hoe dat dan ongeveer ingepast zou moeten worden omdat ik, nou dat heeft hij aangegeven, ik de vrees deel met mijn voorganger. Hij heeft dat aangegeven waar iets bijkomt hij heeft ook aangegeven wat. Hij wil dat nog een keer doen ik ben het daarmee eens omdat het een moeilijk en gevoelig punt is.

Voorzitter ik kan mij voorstellen dat nogmaals geformuleerd naar de eerste opmerking die gemaakt werd het is niet zo dat de VVD fractie of dat de VVD 464 of de commissie 464 als zodanig daarop terug zou willen komen helemaal niet maar dat voor de beoordeling van het wetsvoorstel die twee voorwaarde die ik net noemde minimaal zullen zijn. Wat ik wil voorstellen redactioneel maar houdt u mij even niet op de precieze tekst dat is ook de redenen waarom ik vroeg om redactionele vrijheid te verkrijgen ik kan mij voorstellen dat aan 464 wordt toegevoegd dat het huidige vervolgingsbeleid in ieder geval moet worden gehandhaafd en dat ten aanzien van de jurisprudentie wetsvoorstellen die worden aangenomen in ieder geval niet de jurisprudentie mogen afkappen en in feite erop terug zouden moeten komen. Het moet in ieder geval een logisch gevolg zijn op de jurisprudentie zoals die tot nu toe ontwikkeld is. Ik interpreteer maar even vrij maar die twee voorwaarden worden toegevoegd aan 464. Kan de vergadering daarmee instemmen.

Ik heb een vraag voorzitter krijgen we nu nog een nader advies van de commissie of hebben we dat uit d mond van de heer Hermans. Dat hebt u nu ontvangen en de vraag aan de vergadering is of u daarmee kunt instemmen. Dat is het geval dan is daar over besloten. Dan gaan we naar 971 afdeling Waalre Advies commissie niet overnemen wenst iemand discussie.

Meneer Zwart. Voorzitter over de orde. Voordat u naar een volgend hoofdstukje overgaat wij hadden nog een claim gedaan bij dit hoofdstukje en dat. Ja u krijgt inderdaad ook nog een hier staat claim claim dus twee. Zullen we die daar dat is bij hetzelfde ook bij 464 oh bij 461 dan wil graag die claims dan nu behandelen. 971 niet overnemen kunt u daarmee instemmen dat is het geval dan is dat afgehandeld niet overgenomen en dan krijgen we twee claims nog over 461.

461 heb ik een claim dat is van de afdeling Enschede toevoegen aan 461 wettelijke maatregelen moeten voorkomen dat discriminatie op grond van medische gegevens algemene praktijk wordt. Hiertoe moet de mogelijkheid om rechtmatig te verlangen dat naar waarheid een verklaring omtrent medische gegevens wordt afgelegd strikt worden beperkt. Als ik daar meteen de mening van de commissie achteraan mag zeggen denk ik dat dit dus hetzelfde is als bij de andere van

Zoetermeer dat dit straks het werk is van de staatscommissie om dat in te vullen en spreekt dus geen inhoudelijk oordeel erover uit.

Het probleem is wij hebben er ook in de afdeling over gediscussieerd en ten aanzien van die hele serie punten die we aan de staatscommissie willen voorleggen zijn wij het daarmee eens we hebben op een gegeven moment ingediend om dat anders te doen maar dat ene punt daarvan zie je om dit moment al dat er wildgroei optreedt en we hebben het gevoel dat de staatscommissie en de besluitvorming daarna toch wel eens drie, vier vijf of zes jaar kan gaan duren en dat dit toch te belangrijk is om dan maar te laten lopen en daarom hebben we gezegd dit is een zaak waar we toch al in dit verkiezingsprogramma een standpunt over moeten opnemen en wat we niet kunnen afschuiven naar de staatscommissie. Ik denk dat ik daar twee opmerkingen over kan maken ten eerste kan je het ook vatten onder de privacy punt wat er wel in staat 461 ja maar als de heer Zwart ook even naar 465 wil kijken nee hij spreekt over 461 daar wil hij dit aan toevoegen ja maar er staat in 465 ook iets. De bescherming van de persoonlijke gegevens.

Als wat wij in 461 zeggen kan worden toegevoegd aan 465 heb ik daar vrede mee. Waarom moet het toegevoegd, wat is er nieuw aan. Wij stellen vast dat je op dit moment steeds meer ziet dat mensen in allerlei situaties bijvoorbeeld bij sollicitaties min of meer worden gedwongen om bepaalde medische gegevens over te leggen en dat daaraan is sommige situaties vergaande consequenties kunnen worden verbonden. Het is op zich zelf geen vreemde gedachten om te zeggen laat de staatscommissie daarover advies uitbrengen alleen loop je in die tussentijd het risico dat een vrij wijd verbreide praktijk van discriminatie ontstaat je ziet het op dit moment al op een aantal plaatsen gebeuren je zult ook als politieke partij aan een stellingname op dit moment niet ontkomen. Goed mag ik de conclusie horen van mevr.v.d.Broek. ten aanzien van 461. Ik denk dat ik het met de voorzitter ook van harte eens ben dat staat exact in 465 geregeld en bovendien zijn staatscommissie het meestal ook dat zij deel rapporten uitbrengen dus als dit het meeste haast heeft zullen ze hier het eerste over moeten adviseren. Kan de heer de afdeling Enschede hiermee instemmen dan is de vergadering ook dan is dat zo besloten en gaan we naar 1692 afdeling Enschede advies commissie niet overnemen. Discussie. Ja ik zie de heer Zwart komen.

Ja meneer de voorzitter het is misschien toch nuttig als de commissie iets verder aangeeft waarom zij discriminatie niet zo strikt wil afwijzen. Want we praten bij discriminatie per definitie over ongerechtvaardigd onderscheid en ik kan mij niet voorstellen dat dat op zich zelf ongenueanceerd zou zijn.

Mevr.v.d.Broek. ten aanzien van 1692 oh sorry mevr. v.Leeuwe.

1692 Wij hebben gezegd het is niet zo absoluut zoals u dat daar stelt in het amendement omdat je je situaties kunt voorstellen waarbij het best gerechtvaardigd is om en dan denk ik met name aan hogere leeftijden om te zeggen hier ligt en grens waar boven je niet mag gaan dus wij zouden het niet zo absoluut vermeld willen zien en bovendien het hele program ademt een sfeer van flexibel dus laat mensen dat in godsnaam zelf uitmaken maar laten we niet op een gegeven moment zeggen daarboven is het discriminatie als het niet meer mag.

Mevr. Terpstra gaat u gang. Meneer de voorzitter dit advies van de commissie verbaast mij zeer. Als we in plaats van ouderen zouden zeggen vrouwen zou iedereen zeggen maar vanzelfsprekend dit amendement van Enschede moet worden aangenomen. Voorzitter ik vind dat het beoordelen van mensen op grond van louter hun kalenderleeftijd niet alleen discriminatie is maar dat je daarmee mensen onrecht doet en bovendien slaat het nergens op want ik ken stokoude veertigers en piepjonge zeventigers applaus. natuurlijk is er in de praktijk best een probleem daar waar ouderen zijn die bijvoorbeeld in een bestuur zitten terwijl zij niet goed functioneren en daar niet weg te krijgen zijn en dat is ook de reden waarom sommigen juist een leeftijdsgrens instellen maar meneer de voorzitter dat is dan juist een verkeerde oplossing voor een probleem dat op een andere wijze wel opgelost kan worden puur door bijvoorbeeld een strak rooster van optreden met mogelijkheid van herbenoeming en dus herbeoordeling te gaan het gaat niet aan om mensen op grond van een kalenderleeftijd uit te sluiten voor bepaalde functies of bepaald functioneren dat moet je doen op grond van hun vaardigheden en bekwaamheden en de mogelijkheid van een essentiële inbreng. Ik zou graag willen en ik zou het heel erg vinden als de vergadering dit amendement zou afstemmen. Goed dank u wel dat is helder niemand meer Mevr.v.Leeuwe ik denk niet dat de commissie ook maar in enigerlei opzicht het idee discriminator gedrag in het achterhoofd heeft gehad en bovendien staat er in 466 helemaal niet dat het niet kan wij geven juist aan dat we vinden dat ouderen zolang moeten blijven deelnemen. Ik blijf er dus bij dat ik het zou willen ontraden. Ik kom tot een afronding wenst u stemming hierover ja u wenst stemming daar wordt stemming over gevraagd. Nee er is er moet een toevoeging komen en dat wordt door de commissie af gewezen. dat is 1692. Wilt u nog even kijken voorzitter misschien vindt u dat het advies van de commissie moet worden

Het lijkt me juist zo gepast dat ik daar nou ens iets over zou zeggen.he.

Nou wat staat er dan in de wet 65 jaar pensioen 70 jaar aftreden 72 mag je na je 72e niet meer commissaris bij een vennootschap zijn dat noem ik een paar dingen bij je 70ste moet je uit de Raad van Staten ja. voorzitter dat zijn nu juist drie voorbeelden die aantonen hoe oenig het is om geen ander voorbeeld te noemen Dat vind ik geen sterk argument maar ik vind het mooi ik houd van dat woord oenig mijn kleinkinderen gebruiken dat ook Erika. Voorzitter de heer Toksopeus is al deze maanden dat hij deze club voorzat een levend bewijs dat het natuurlijk eigenlijk onzin is dat hij op zijn 70ste vanwege zijn kalenderleeftijd uit de Raad van Staten moet applaus. Ik ben ontroerd ik ben ontroerd ik wis een traan weg, maar daar is natuurlijk geen speld tussen te krijgen nee maar ik vind dat je mensen moet beoordelen op hun bekwaamheden en niet op grond van hun pure kalenderleeftijd. Mag ik dat gewoon in stemming.

Ja ja ik vind het eigenlijk geweldig boeiend als ik hier nog wat van zeggen mag. Ja zeker we hebben veel tijd. Ik ben mevr. Terpstra zeer erkentelijk en ik heb in mijn leven ook al wel mensen gezien waarvan ik zeg verdraaid die moesten helemaal niet met pensioen hoeven te gaan we hebben ook over flexibele pensionering wat opgenomen maar zeg ik dan toch er is een grens aan alles en ik heb mij er toch wel goed in kunnen vinden dat je op een ogenblik voor bepaalde functies zegt nou ja erica wat de moeilijkheid is dat er een heleboel zijn die zijn blijven zitten en dan

word het donders lastig om te vertellen jij moet opsojen mijn jong want je bent te oud. Nee mevr.Terpstra uw standpunt is helder we hebben geen tijd meer we gaan concluderen we gaan afrondde we gaan die discussie niet verder voortzetten het is duidelijk hij komt in stemming u wilt stemming ja dan gaan we daarover stemmen over het amendement van Enschede wit voor wit tegen oranje voor oranje voor blauw voor blauw tegen ruimschoots aangenomen. applaus. Er is telefoon voor men.Baart of een taxi zelfs. Wij gaan over naar 1799 commissie socialezaken advies commissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet wordt het niet overgenomen. 928 afdeling Renkum advies commissie niet overnemen discussie mevr.v.d.Stoel gaat u gang.

Meneer de voorzitter ik zou graag van de commissie een toelichting willen hebben waar op deze tekst nu eigenlijk slaat want wie zou er dan wat moeten doen. De commissie krijgt het woord. Ik denk dat het niet zo belangrijk is wie wat zou willen doen als wel om het kader aan te geven waarin je met jeugd begint om te zorgen dat en aantal dingen die later ontstaan dan waarschijnlijk voorkomen worden het gaat om het normen en waardepatroon wat je mensen meegeeft en niet zozeer om wie wat moet doen. Mag ik bij dit punt meteen betrekken een claim ik denk dat dat verstandig is. er is bij 475 ook een claim zeggen mijn aantekeningen ja maar die claim gaat naar 479 oke dan hebt u het woord kan het kort.

Ja heel kort. Waltstra afdeling Alphen a/d Rijn ik volg mevr.v.d.Stoel ik vind voor een deel vind ik het een open deur intrappen voor en deel is het ook een welzijns-reterik. Schrappen. Mevr.v.Leeuwe nog meer. Nee ik blijf bij mijn mening.

Ja voorzitter dat zou ik graag willen hebben want het waarde en normenpatroon wat hier zo genoemd wordt vind ik toch een zeer normatieve discussie en het lijkt mij zoals gezegd een open deur als het dan nog nodig zou zijn. Ik vind het niet aan te bevelen. Jan mag ik dan evenwel voor de commissie opnemen het is helaas geen opendeur en wat er daarnet over het kader gezegd is volgens mij volstrekt juist.Dank u wel dan is aan de orde 928 het voorstel van de afdeling Renkum. wit voor dat voorstel wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen. voor de motie waren 134 stemmen en tegen 126 dan is die aangenomen. Aan de orde punt 79 afdeling Barendrecht advies commissie niet overnemen. discussie niet stemming niet niet overgenomen. 1801 meneer de voorzitter ik heb nog een claim liggen namens de afdeling Wassenaar op 477. 477 klopt dat

Ja je hebt gelijk. mevr. v.Leeuwe. Claim van Wassenaar waar staat kinderopvang tot vrouw veranderen in kinderopvang is een belangrijke voorwaarde voor de emancipatie van zowel de vrouw als de man. Ik denk dat de commissie met dit artikel bedoeld heeft om aan te geven dat als je het over jongerenbeleid hebben het zelfstandig maken van jongeren het probleem niet zo zeer ligt bij de jonge mannen als wel bij de jonge vrouwen vooral als ze dat later willen combineren met kinderen dat daarvoor een stuk kinderopvang erg noodzakelijk is. Dit grijpt overigens ook terug op de artikelen die al bij 425 en volgende staan. Ja. Ik zou het niet willen overnemen. Kan wassenaar instemmen ja, kan de vergadering instemmen dan is dat besloten. Aan de orde 1801 commissie socialezaken advies commissie overnemen discussie niet stemming niet overgenomen. 1496 afdeling Amsterdam.

conclusie niet overnemen. Discussie mevr.
v.d.Stoel.

Meneer de voorzitter het jeugdwerk garantieplan bied in de vorm zoals het nu wordt voorgesteld door minister de Koning te weinig soelaas voor de problemen waarvoor gestaan wordt al was het maar omdat de jeugdige schoolverlaters makkelijker aan een baan komen het gaat er vooral om de categorie jongeren die daar boven zitten dan denk ik vooral aan de categorie 21 t/m 25 dat zijn de probleem jongeren die al een tijdje buiten de bood gevallen zijn en waarvoor het moeilijk wordt om weer aan een baan te komen en juist daarom zou het goed zijn om de leeftijdsgrens iets op te hoge zodat het jeugdwerk garantieplan ook succes kan hebben. Ja u mevrouw.

Meneer de voorzitter ik wil het eigenlijk niet bij dit onderwerp hebben maar er lag nog een claim bij 400 ja dat komt eraan. Zullen we dit eerst even afhandelen. Ja graag. Mevr.

v.Leeuwe gaat uw gang. Waarom wij gezegd hebben de clause is stringent dat was niet alleen vanwege de forse uitbreiding van de leeftijd van 21 t/m 25 als wel de eerste twee streepjes waar de koppeling plaatsvindt met banen en behoeften op de regio's arbeidsmarkt en banen en uitzicht op een dienstverband je kunt namelijk verschillen van mening verschillen over het feit of je mensen weer een perspectief geeft zonder dat al met name dat tweede streepje er achter zit of dat je dat alleen maar als koppeling moet zien.vandaar dat wij dat te stringent vonden. Maar het jeugdwerk garantieplan wel een goed instrument vinden zoals ook aangegeven staat in 480. Kan mevr.v.d.Stoel instemmen.

De commissie er zich in zou kunnen vinden om bijvoorbeeld het tweede streepje dan te laten vallen en de rest te handhaven dan zou Amsterdam er zich in kunnen vinden want dan worden ook de problemen opgelost. Als je geen perspectief biedt is er toch ook geen enkele uitnodiging om aan een jeugdwerk garantieplan mee te doen waarom zou je dan in een tijdelijke positie gaan zitten terwijl je geen enige zinnige werkervaring opdoet. Ja maar twee punten nog ik heb net gezegd dat wat ons betreft uitbreiding tot 25 jaar te fors was als we kijken naar het succes van het jeugdwerk garantieplan op dit moment heeft nu het maar tot 21 loopt en wat het eerste streepje betreft is het zo dat in het jeugdwerk garantieplannen van nu die intentie nu al lang inzit dat is geen nieuw punt. Dat is en suggestie van mevr. v.d.Stoel. Ja ze wilde het tweede streepje laten vervallen maar het eerste en het derde gehandhaafd hebben en dat heb ik nu becommentarieerd in de zin van dat ik niet voorstel om het over te nemen.

Maar voorzitter is het niet wat eigenaardig dat de commissie nou ten aanzien van jongeren die aan drugs zijn verslaafd althans mensen die aan drugs zijn verslaafd en die willen afkicken wel een baan in het vooruitzicht willen stellen en mensen met een uitkering die zich verplicht om aan het jeugdwerk garantieplan mee te doen dat vervolgens niet wil doen. Ik moet eerlijk zeggen ik begrijp er niets van je moet kennelijk eerst aan de drugs om en baan te kunnen krijgen nee, als u dat niet bedoeld dan vraag ik me af waar u dan wel heen wil.
Mevr.v.d.Stoel kan dat.

Voorzitter ik zou op dat laatste punt wat de heer Zwart aanraakte verder niet op in willen gaan maar betekend het niet dat als je punten die Amsterdam voorstelt voorbij gaat aan de problemen die er zijn om de jongeren aan werk te helpen en kijk als we willen kiezen voor een bezigheidstherapie omdat ze dan van de straat zijn dan moeten we dat gewoon zeggen maar als het gaat om mensen perspectief te bieden op werk zodat ze ook zelfstandig kunnen zijn ook economisch zelfstandig kunnen zijn is dit een veel betere oplossing om werkelijk resultaten te boeken want op dit moment is de tijdelijke regeling nou echt succesvol te kunnen noemen. De commissie is niet bezig met een bezigheidstherapie de commissie heeft aangegeven het jeugdwerk garantieplan en de bedoelingen daarmee zoals die daarop dit moment liggen en heeft aangegeven dat dit een goed instrument is en daar zitten elementen zoals het eerste streepje met name al in. Het is geen nieuw element wat ontbreekt aan het jeugdwerk garantieplan op dit moment. Wenst u stemming hierover Ja, dan gaan we dat doen alleen het tweede streepje weg en dan gaat het alleen over het eerste en derde streepje. Ja daar gaat dus de stemming over het gaat dus over geamendeerde amendement van Amsterdam voor wit tegen wit oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen. 218 voor en 75 tegen dan is hiermede het amendement aangenomen. Ik wou hiermede want gelet op de tijd ik krijg hier meer klachten over nu en het is 12 uur geweest het punt tot het gehandicapten beleid afronden en dat betekend dat er nog en claim is en dan gaan we morgen verder. Er is nog en claim meneer de voorzitter van de commissie Jeugd-beleid die voorgesteld wordt in te voegen na 479 en die luidt voor de 12 tot 18 jarige zullen eigen rechten geleidelijk dienen toe te nemen. Ik denk dat de commissie daar geen bezwaar tegen heeft. Wenst u discussie daarover niet kunt u instemmen u kan instemmen dan hebben we dat besloten. Wij schorsen de vergadering tot morgen 9 uur we beginnen morgen om 9 uur met het onderwijs en zullen het restant van dit hoofdstuk morgen aan het end van de dag behandelen. tot morgen. Discussies kort en zakelijk te houden. Hoofdstuk 5 investeren in de mens. We beginnen niet zo goed want we beginnen met een claim. De staatsecretaris zegt terecht nou dat zullen we dan wel eens kijken. Claim op nr 501 men wenst toe te voegen een nieuw punt de afdeling 's-Gravenhage. De grondslagen van het onderwijsbestel zoals vastgelegd in artikel 23 van de grondwet bieden ook voor de komende dicenia en bruikbaar fundament voor verdere ontwikkelingen. Wilt u het nog een keer herhalen. Bij punt 501 toevoegen een nieuw punt van de afdeling 's-Gravenhage de grondslagen van het onderwrijsbestel zoals vast gelegd in artikel 23 van de grondwet bieden ook voor de komende discenia een bruikbaar fundament voor verdere ontwikkelingen. Dank u wel. Kan de commissie daar een commentaar op geven.

De commissie acht dit amendement overbodig. Wenst de zaal discussie Ja gaat u gang meneer Smit.

Indrukken en vasthouden. Dat amendement meneer de voorzitter zou ook inderdaad overbodig zijn als er geen wetsontwerp lag ter wijziging van artikel 23 van de grondwet en dat ligt er namelijk we weten allemaal dat de onderwijsregelgeving in nederland nogal centralistisch is dat hoeft niet van de grondwet er ligt nu een wijziging van de grondwet voor die zegt dat hetwel centralistisch moet dat we geen delegatie van onderwijsregelgeving mogen toepassen anders dan naar de

kroon. Dat is tegenwoordig wel gebruik maar het is niet noodzakelijk volgens de afdeling 's-Gravenhage om toekomstige ontwikkelingen eventueel een delegatie naar provincie of gemeente uit te sluiten dat is de toelichting.

De heer Fransen. even indrukken. De her Smit kan bezwaren hebben tegen dat wijzigingsvoorstel van de grondwet wat er ligt daar zal hij niet de enige in zijn maar het amendement wat in reactie daarop nu wordt voorgesteld legt de zaak onwrikbaar vast voor lange tijd terwijl niets opnemen de partij alle ruimte geeft om in de onderhandelingen er verder mee te doen wat ons goed dunk. Ja dank u wel is er nog iemand die discussie wenst nee meneer Groenveld nog en opmerking. Nee ik denk dat de heer Fransen het uitstekend heeft geargumenteed waarom de commissie het amendement ontraad. Dank u wel. Wenst iemand stemming hierover nee, Ja u wenst stemming dan gaan we gelijk alweer stemmen. wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen ik denk te constateren dat het amendement verworpen is. Dan krijgen we 2679 bij punt 506 nee nog een claim. Bij punt 504 afdeling Delft wenst men toe te voegen het is maatschappelijk gewenst dat ook werkzoekende deel kunnen nemen aan permanente educatie. Wilt u het nog een keer zeggen. Het is maatschappelijk gewenst dat ook werkzoekende deel kunnen nemen aan permanente educatie. Het commentaar van de commissie. De commissie acht dit begrepen te zijn in punt 611 3. dan even iedereen in de gelegenheid te stellen om te kijken ook zelf 611 sub 3. Goed iedereen heeft het kunnen bekijken wie wenst er te reageren. Mevr. de Graaf.

Voorzitter het is juist dat ook in 611 sub 3 ook iets dergelijks staat maar het feit dat 504 in dit hoofdstuk over permanente educatie staat leek het ons niet slecht om het hier ook nog een keer aan te geven we hebben het tenslotte over investeren in de mens en daar valt deze groep toch ook onder. Wie nog meer een punt van discussie. Mevr. v. Leeuwe.

Voorzitter ons leek de belangrijkste plaats om het in hoofdstuk 6 te zetten waardoor het in ieder geval toch in het programma staat. wenst iemand stemming nee dan is het amendement verworpen. Nee nog een claim meneer de voorzitter.

Partijcommissie onderwijs ook op 504 wenst 504 te wijzigen als volgt gezien de snelheid van met name technologische ontwikkelingen raakt kennis snel verouderd. We trekken het in de commissie onderwijs trekt het in. Oke. Dank u wel dan gaan we nu echt beginnen aan 2679 bij punt 4 506 commissie zegt niet overnemen strijdig met gevoerde beleid. Wenst iemand discussie. Gaat u gang wilt u even uw naam noemen op de knop drukken en de knop ingedrukt houden.

Elsbeth Damboezer uit Wassenaar. De motie die wij hebben ingediend gaat uit vooral van de wetgeving over de basis vorming en daarop richten wij ons specifiek met de bedoeling van onze motie. Tegen de basisvorming hebben wij als afdeling vanaf het begin grote bezwaren gehad en we achten het moment om een nieuw verkiezingsprogramma vast te stellen een moment voor de partij om nieuwe wegen in te slaan cq van dwaalwegen af te komen en die basisvorming is onzes inziens zo'n dwaalweg en daar zou ik wel wat punten voor willen aanvoeren en aan de andere kant zou ik even aan u willen vragen want ik weet niet helemaal zeker of er

sprake is van een misverstand aan onze kant dat staat nu tot stand gekomen wetgeving en ik had begrepen dat de voorliggende wet over de basisvorming daarbij hoorde maar nu hoor ik dat dat misschien toch een misverstand is gebaseerd in dat geval wil ik mijn verhaal uitstellen tot bij punt 519 waar de basisvorming specifiek aan de orde komt maar dan wilde ik graag nu van u de verzekering horen dat de wet op de basisvorming inderdaad in deze partij nu ter discussie kan worden gesteld en onze standpunten daarover. De commissie. Voorzitter ons voorstel zou zijn geweest om dat te behandelen bij de punten 518 en 519. Maar dat betekend dus inderdaad dat de punt 506 niet betreft de wetgeving over de basisvorming dat is dus heel duidelijk dat dat zo is. Die is er nog niet. en op dat punt is het nog denkbaar dat we nu nog onze koers gaan verleggen. Ja mevrouw. Die wetgeving is nog niet tot stand gekomen mevrouw die is nog maar in behandeling dan is duidelijk dan is heel duidelijk dat dit op een misverstand berust dan trek ik deze in en komen wij terug op 519. Dank u wel. Dan kunnen wij overgaan naar nee nee nog een claim nog weer een claim, mag ik nog even verifiëren of de commissie onderwijs de claim 506 heeft ingetrokken. Ja. Goed. Dan 2663 bij punt 507 de commissie zegt de intentie overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan krijgt de commissie gelijk. 2022 bij punt 508a dat is dus een nieuwe strekking overnemen. wenst iemand discussie. Ja mevr. de Graaf

Alleen even een vraag ter verduidelijking voor mij voorzitter strekking overnemen betekend dat inderdaad dat er een apart hoofdstukje voor de positie van de leraren ingevoegd wordt. Dat lijkt mij in de rede liggen. Er komt een kopje. Ik denk dat dat een kwestie van redactie is daar moeten we nou niet met zijn allen over gaan praten. De strekking wordt overgenomen wenst iemand stemming nee dan is die strekking overgenomen. 393 niet overnemen zegt de commissie is discutabel wenst iemand discussie. Ja gaat uw gang.

Mag ik even een toelichting hebben waarom dit discutabel is. Commissie ja het is de commissie niet geheel en al duidelijk maar wellicht kan het worden toegelicht hier waarom de afvloeiingsregelingen leiden tot een verminderde flexibiliteit.

Voorzitter, meneer Fransen, dat laatste is en waarheid als een koe dat de huidige rechtspositieregelingen inflexibiliteit veroorzaken., de Partijcommissie is het met de strekking van Cappelle a/d IJssel eens maar vindt het alleen te gedetaillistisch geformuleerd. Wij vinden dus zeker met u dat er een aparte paragraaf over de positie van de leraren moet komen dat daarin een bestaande rechtspositie ook aan de orde moet komen en dat de strekking van het amendement van Cappelle a/d IJssel daarbij betrokken zal moeten worden. Verder nog iemand. Meneer Groenveld. Ja ik denk dat het het beste is te doen zoals de heer Fransen suggereert de redactie aan te passen conform de strekking van het amendement van Capelle a/d IJssel. Heeft iemand daar bezwaar tegen om aldus te besluiten nee, dan is dat aldus besloten. 2230 De commissie zegt ontraden want het is specifiek. Wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het advies van de commissie aangenomen. Wacht even. Ja zo komen we vandaag weer niet klaar mensen zo kan het echt niet we moeten echt opletten op de snelheid waarmee iets afgehandeld wordt anders zijn we vanavond om 12 uur nog niet klaar. Gaat u gang meneer Fransen.

U had het anders aangeduid dan het in de nummering stond dat was het misverstand. Mijn excuus. Voorzitter als de positie van de leraar een aparte aandacht in het verkiezingsprogramma krijgt en terecht dan hoort daar onlosmakelijke bij dat er nu eens echt werk wordt gemaakt van de verbetering van de lerarenopleiding in Nederland en de commissie hecht zeer duidelijk aan de passage over de educatieve vakuliteiten waarin de lerarenopleiding in Nederland geïntegreerd worden samengebracht met een heroverweging van de verzorgingsstructuur gerelateerd aan de privatisering en wij zouden de algemene vergadering dus zeer nadrukkelijk het amendement van de partijcommissie willen aanbevelen waar overigens de tweedekamer fractie zich al heeft geschaard. Meneer Groeneveld. Ja het is niet zo dat de commissie het principaal het oneens is met dit amendement wij achten het evenwel te specifiek.

Voorzitter een amendement wat nu echt nu eens gaat over de kwaliteit van het onderwijs kan toch niet te specifiek zijn en ik mag de vergadering echt dringend aanraden het amendement van de partijcommissie over te nemen als de echte kwaliteit van het onderwijs voorop zet dan is dit een van de sleutels.

Wie nog meer. Mijn naam is May van de KC te Amsterdam. Wij gaan accoord. Wie nog meer meneer Groeneveld. nee dank U ja als iemand wil dat het advies van de commissie niet wordt overgenomen moet er iemand om stemming vragen want nu in dit geval moest ik even een stemming uitlokken gezien de stemming in de zaal. wit voor het amendement wit tegen het amendement oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen het is dus aanvaard. Unaniem. 947 bij punt 500 claim. weer een claim. Claim op 508 wijzigen in autonomie vergroting en deregulering in het gehele onderwijs wordt verder bevorderd de taakstelling en inrichting van het ministerie van O en W moeten tegen die achtergrond worden gezien. De commissie heeft geen bezwaar tegen dit amendement. De commissie adviseert dus overnemen wie wenst discussie wie wenst stemming dan is het amendement overgenomen. Nog een claim. Even kijken de afdeling Laren na punt 508 toevoegen onderzoek dient te worden ingesteld naar de effectiviteit van meer keuze toetsen in het onderwijs in relatie tot de aan die toetsen ten grondslag liggende doelstellingen. Commissie acht dit te specifiek. Wie wenst discussie.

Van Haften afdeling Huizen. We hebben die motie ingediend samen met de afdeling Laren en Blaricum omdat er recent nogal wat publicatie is geweest over het feit dat meer keuze toetsen blijken niet zozeer te toetsen op de kennis van het onderwerp zelf als wel op de gehaaitheid van degene die die toets moet maken om om te gaan met de systemen die gehandteerd worden. Dat kan dus nooit de bedoeling zijn dat gaat dus rechtstreeks ten koste van de kwaliteit van het onderwijs en vandaar dat wij die motie wel geclaimd hebben. applaus. Wie wenst nog meer discussie. meneer Groeneveld. Verder geen commentaar ik denk dat ik het met de spreker eens ben ik vind alleen niet dat het in een verkiezingsprogramma thuis hoort.

Wie wenst stemming niemand dan is het amendement niet overgenomen. Nog een claim. Afdeling Delft na 508 bij iedere wijziging van beleid dan wel nieuw beleid dient ervoor gezorgd te worden dat allereerst docent die de betreffende wijziging cq nieuwe beleidslijn moet uitvoeren cq. moet toepassen hierop wordt voorbereid.

Commissie denkt dat even kijken in 506 al is voorzien in de gevoelens die door de afdeling Delft in dit amendement zijn neergelegd. Wie wenst discussie. Mevr. de Graaf.

Voorzitter 506 zegt veel maar niet zoveel over de rol van de leraar in deze helaas is het zo dat het onderwijs overspoeld wordt door allerlei nieuwe en prachtige plannen maar dat veel al de wetsontwerpen al bij de directies liggen om ingevoerd te worden en dat dan pas de docenten daarop voorbereid worden en ik denk dat het goed is dat wij daar apart aandacht aan besteden en dat wij die moeilijke positie voor de leraren proberen om te buigen naar wat betere. Wie nog meer. Meneer Groenveld. Dank u. Wie wenst er stemming niemand dan is het amendement niet overgenomen. Nog een claim. Ook afdeling Delft toevoegen na 508 de onderwijs instellingen moeten 7% van hun begroting kunnen besteden aan nascholingsactiviteiten voor al hun personeel. Commentaar van de commissie op dit amendement is dat het beter is niet een zo concreet precies percentage te noemen. Ontraden. Mevr. de Graaf.

Voorzitter ik wil niet strijden over het percentage de situatie op dit moment is zo dat de gelden voor nascholing vanuit de overheid gegeven worden aan de nascholing aan de nascholingsinstellingen die de nascholing verzorgen maar dat het beter zou zijn dat de gelden gaan naar de scholen waar de docenten zitten die de nascholing nodig hebben dus naar de vraagzijde en dat derhalve op die manier die instellingen een substantieel deel van hun budget kunnen besteden aan de nascholing van de docenten want ook dat is een heel duidelijk punt van de kwaliteit van het onderwijs en kwaliteit van het docent. Een docent is gisteren opgeleid om vandaag les te geven in de technologie van morgen, kunt u afronden, dat gaat niet altijd even goed.

Voorzitter ik wil namens de afdeling Leiden erop wijzen dat het al beleid is dat de scholen zelf beslissen over budget voor de nascholing maar juist uitgaande van het principe van bestedingsvrijheid moet je nooit percentages vastleggen dus ik zou het amendement krachtig willen ontraden. Dank u wel.

Meneer Groenveld nog nee dank u. Wenst iemand stemming.

Ik heb gezegd dat ik niet hang aan het percentage maar wel aan het principe dat kan dus al zoals de Mackaay zegt wenst iemand stemming niemand dan is het amendement niet overgenomen. Er komt er nog een. Dames en heren belangstelling hebbend voor het onderwijs zoudt u nou niet echt eens goed nadenken over of u al de amendementen wilt claimen. want als u zo door gaat en ik waarschuw u nog een keer en voor de rest krijgt u van mij vandaag geen last meer maar nu nog een keer als u zo doorgaat wordt het vanavond 12 uur het verkiezingsprogramma moet af het wordt 12 uur aan u de keus. Gaat uw gang meneer Groeneveld.

Commissie Jeugdbeleid na 508 invoegen nieuw punt. Luidende als volgt problemen van jongeren kunnen vaak het eerst gesignaleerd worden binnen het onderwijs. Gezocht moet worden naar wegen om deze problemen vroegtijdig concreet en doelgericht te kunnen aanpakken met effectmeting achteraf. Dit kan door verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en de inzet van maatschappelijke dienstver-

lening en zo nodig hulpverlening dicht bij de scholen. Meneer Groeneveld mag ik een vraag stellen staat er bij dit amendement ook waar de benodigde middelen vandaan moeten komen nee, heb ik niet kunnen waarnemen. Dank u zeer. Wie wenst discussie. Secil van Berkenstein commissie jeugdbeleid.

Hier betreft net een van de punten waar raakvlakken zijn van het onderwijs en de jeugdhulpverlening. Er wordt elke keer gesignaleerd dat we zeggen er moet zo licht mogelijk hulp zo dicht mogelijk bij huis komen en toch signaleren we dat de problematiek binnen de jeugdhulpverlening alleen groter en zwaarwegender wordt. Dit amendement is bedoeld om juist om vroegtijdig te signaleren en daar direct hulp te kunnen verlenen en middelen hoeft u hier niet direct bij aan te geven er zal alleen een verschuiving van middelen plaats moeten kunnen vinden we hebben maatschappelijk werk we hebben onderwijs er is een signaleringsfunctie er zou vroegtijdige duidelijke verwijzing moeten komen dus geen extra middelen maar verschuiving van middelen en verschuiving van intentie. Wie wenst nog meer het woord meneer Groeneveld nog. mevr. v.Leeuwe.

Voorzitter wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat hier toch financiën mee gemoeid zullen zijn bovendien vinden wij dat in de paragraaf jongerenbeleid voldoende aandacht is besteed aan opgroei van de jeugd en hoe dat moet. Dank u wel wenst iemand stemming nee, dan is het amendement verworpen. Zijn er nog meer, nee, voorlopig even niet. Voorlopig even niet. Dan krijgen we 947 bij punt 511 de commissie zegt niet overnemen de huidige tekst is beter. Wenst iemand discussie. Gaat u gang.

Dreesen Nieuw Lekkerland. Ja u schrijft erachter dat de motie huidige tekst beter is maar als de huidige tekst beter zou zijn dan zou de motie van Nieuw Lekkerland die daar nakomt niet ingediend zijn. Het gaat duidelijk om bestuur die u autonomie wil geven dus het lijkt mij duidelijk om dat er in te zetten en niet over basis van bewijs in het algemeen te spreken. Wie nog meer de commissie. Voorzitter ik denk dat wij in zijn algemeenheid dus inclusief besturen bedoeld hebben dat de autonomie van de scholen op een aantal terreinen vergroot moet worden vandaar dat wij tegen dit amendement zijn.

Heer Fransen. Voorzitter het kan bij de deregulering in de autonomievergroting niet alleen om de autonomievergroting van schoolbesturen gaan maar de zelfstandige kracht om ook vernieuwingen te kunnen doorvoeren van de school als geheel wordt in het program beter benadrukt dan in het amendement van Waal. Dank u wel wie nog meer niemand wenst iemand stemming nee, dan is het amendement niet overgenomen. Dan krijgen we hebben hier nog een claim van het commissie onderwijs, na stelling 510 een nieuw artikel in de volgende kabinetsperiode worden gerichte maatregelen genomen ter verbetering van de maatschappelijke positie van onderwijs gevende.

Voorzitter wij hebben daar straks de strekking van het amendement van Capelle a/d IJssel over genomen wanneer we in combinatie hiermee nu dit amendement van de partijcommissie bekijken dan zou misschien redactioneel de zaak bekeken kunnen worden. Dat denk ik ook. Ik zou meneer Ronte...Mag ik dan weten wat de

maatschappelijke positie gaat inhouden.

Het heeft te maken naar het oordeel van de commissie met de verbetering van de, welke commissie bedoeld u nou, de onderwijscommissie, met de verbetering van de opleiding bij een nascholing flexibiliteit in de rechtspositie salaris van jonge beginnende leerkrachten en het maatschappelijk aanzien in de breedste zin van het woord. De commissie nog. Voorzitter als de commissie zegt accoord strekking overnemen dan denk ik dat we op dit moment niet meer hoeven te praten over wat maatschappelijke positie is want dan zullen we wel zien hoe we dat straks verwoorden. Ja. ik stel voor de vergadering dat daarmee accoord te gaan. Iedereen mee accoord ja dan kunnen we dus overgaan naar 511 punt 511 amendement 481 commissie zegt ontraden strijdig met de intentie van het opstellers wenst iemand stemming daarover dan is het niet aangenomen. Dan 1229 bij punt 512 daar zijn drie punten commissie zegt bij a en b ontraden en c overnemen. Nummertje a wenst iemand daar discussie over. meneer Bakker.

Voorzitter ik heb daar een vraag over de verzelfstandiging kan in botsing komen met de primaire taak van de overheid dat zij directe verantwoordelijkheid draagt voor het openbaar onderwijs hoe heeft de commissie dit bedoeld in deze zin. Voorzitter bevoegd gezag blijft bevoegd gezag het zijn alleen situaties waarin binnen de scholen een stuk verzelfstandiging optreedt.

Mag ik hier aan toevoegen dat de stelling zoals door de commissie de verkiezingsprogramma commissie is verwoord de letterlijke tekst is die is aangenomen op onze bijeenkomst in Veldhoven naar aanleiding van het liberaalbestek en daar is tijden over gediscussieerd. Meneer Mackaay.

Die motie van afdeling Leiden is toen met algemene stemmen aangenomen en verzelfstandiging houdt in dat openbare scholen onafhankelijk van de bevoegde zaken beslissingen kunnen nemen zodat ouders en leerkrachten meer invloed op het beleid van de openbare scholen kunnen uitoefenen. Meneer Bakker.

Voorzitter als ik goed begrijp de commissie heeft de intentie in ieder geval dat met betrekking tot het onderwijs zelf het bevoegd gezag altijd de eindverantwoordelijke is en dat binnen die betreffende regels een zekere verzelfstandiging op de scholen zelf van toepassing is zo moeten we het interpreteren. Ja dank u en dat het bevoegd gezag voorzitter het gemeentebestuur blijft. Uiteraard want daarom blijven ze ook openbaar. Goed we sluiten de discussie wenst iemand stemming niemand dan gaat de claim van dit gedeelte van het amendement niet door, dit gedeelte van het amendement dat is a nu gaan we over naar b wenst iemand daar discussie over wenst iemand stemming en dan is dit gedeelte ook niet aangenomen c, daar zegt de commissie van overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming en dat is dit gedeelte overgenomen. Claim. Afdeling Enschede bij 512 toevoegen en de huidige verantwoordelijkheid van de overheid voor een voldoende aanbod blijven bestaan. Commissie acht dit evident dus overbodig.

Voorzitter als dat zo was dan hadden we hier net niet een verzoek om opheldering van de heer Bakker gehad dan hadden we daar in onze afdelingsvergadering daar

niet en uiterst moeizame discussie over gehad omdat een aantal mensen toch wel de indruk krijgen bij de lezing van de tekst die hier staat dat wij de voorstellen van de CDA overnemen om het openbaar onderwijs ik zou bijna zeggen maar aan zijn lot over te laten en misschien is het toch goed dat u de redactie van het programma duidelijk maakt dat dat niet de bedoeling is. Wie nog meer. Commissie die intentie hebben wij niet en zeker niet vergelijking die u treft zo vroeg op de morgen. Meneer de Zwart nog een keer.

Daar gaat het niet om het gaat erom dat het ook voor andere duidelijk is die er op deze vroege ochtend niet bij zijn want ik bedoel als wij dat al niet goed begrijpen dan moeten er andere zijn die er ook niet uitkomen. Dank u wel. Meneer Fransen u bent de laatste.

Voorzitter wat de heer Zwart zegt staat in de grondwet. Ja, wenst iemand stemming hierover nee dan is het amendement niet aangenomen. nee nog een claim. Afdeling Capelle a/d IJssel aanvullen van punt 512 hiertoe moet de budgetfinanciering worden geoptimaliseerd zodat ook door de openbare scholen zelf besluiten genomen kunnen worden over personele en rechtspositionele aangelegenheden waartoe een goed personeels beoordelingssysteem wel voorwaarde is. Een en ander dient tenslotte te leiden tot en andere bestuursstructuur voor het openbaar onderwijs onder terugdringing van de bevoegdheden van het gemeentebestuur binnen door dit aan te geven kaders en onder handhaving van de toegankelijkheid van deze onderwijs soort. Het commentaar van de commissie. Sorry voorzitter ik denk dat noch de zaal noch ik het precies kan volgen maar ik vind dit nu uitgebreid veel te specifiek om in het verkiezingsprogramma te zetten de bedoeling wat we willen staat duidelijk in 511 en 512 verwoord.

Meneer Prins. Dat moge zo zijn het is inderdaad een vrij uitgebreid verhaal ik ga nog zo ver dat ik bereid ben mede gelet op de discussie die we gisteren over de politie hebben gehad, het eerste deel helemaal te laten vallen maar de afdeling Capelle hecht wel degelijk aan het tweede deel namelijk die wijziging van die bestuursstructuur van het openbaar onderwijs en de daaruit voortvloeiende gevolgen. Kunt u dan misschien het tweede deel nog even oplezen meneer Hoogveld.

Ja, het tweede deel staat een en ander dient tenslotte te leiden tot een andere bestuursstructuur van het openbaar onderwijs onder terugdringing van de bevoegdheden van het gemeentebestuur binnen door dit aan te geven kaders, het klopt niet maar goed, en onder handhaving van de toegankelijkheid van deze onderwijs soort. Mevr. v.Leeuwe, ik dacht dat we de strekking van datgene wat Capelle voorstelt zojuist hadden besloten.

Meneer Mackaay. Voorzitter ik denk dat het al en hele principiële uitspraak is dat we zeggen dat het openbaar onderwijs moet worden verzelfstandigd. Hoe je dat vervolgens gaat uitwerken is een vorm van nadere discussie ik zeg u dit met name omdat oud staatssecretaris de Jong uit het concept programma reeds de conclusie had getrokken dat wij het openbaar onderwijs willen verbijzondere. Om met name dat gevaar te voorkomen moet je het bij die principiële uitspraak denk ik laten en pas later naar de uitwerking overgaan en ik zou daarom ook het amendement van

Capelle a/d IJssel pardon het amendement van de afdeling van Capelle a/d IJssel ontraden. De heer Prins nog en keer.

Capelle trekt hem in. Dank u zeer. zijn er nog meer claims. nee dan krijgen we 1812 bij punt 513 de commissie zegt ontraden de huidige tekst is genuanceerder wenst iemand discussie nee wenst iemand stemming nee dan gaat het niet door. Een claim. Afdeling Delft toevoegen na 513 motorisch disfunctioneren kan een aanwijzing zijn dat en individu nog niet of niet in staat is tot volledige en geestelijke en intellectuele ontplooiing juist daarom is voor het jonge kind dus in de laagste klasse van de basis school lichamelijke oefening van wezenlijk belang dit dient wel door een gekwalificeerde docent begeleid te worden. Het advies van de commissie is dat deze motie onsympathiek is maar niet in het verkiezingsprogramma thuis hoort en wij ons afvragen of als met gekwalificeerde docent wordt bedoeld vakdocent dit in alle omstandigheden te financieren valt dat vragen we ons af de commissie zegt dus niet overnemen wenst iemand discussie nee wenst iemand stemming nee dan is het amendement niet overgenomen. 987 bij punt 514 de commissie zegt niet overnemen overbodig wenst iemand discussie nee wenst iemand stemming nee, niet overgenomen. 2028 517 a, niet overnemen zegt de commissie slechts is te absoluut, wenst iemand discussie,nee ja voorzitter ik zou daar graag discussie over wensen. ja zegt u maar wat u te zeggen hebt.

De arbo heeft vorig jaar een rapport uitgebracht waaruit duidelijk blijkt dat onderwijs in een andere taal dan de nederlandse taal op het basis onderwijs schadelijk is. Het minderhedenbeleid in nederland is jammerlijk mislukt wordt in het rapport gezegd wetenschappelijk raad voor het regeringsbeleid heeft een rapport van dergelijke strekking uitgebracht waarin ook duidelijk blijkt dat onderwijs in een andere taal beter gevoerd kan worden in de buitenschool activiteiten maar dat de nederlandse taal essentieel is en dat onderwijs in een andere taal gewoon niet opeen basis-school thuis hoort. Nog meerdere opmerkingen. De commissie nee een ogenblik de staatssecretaris.

Voorzitter jammerlijk mislukt gaat me wat ver er is een gigantisch probleem met buitenlandse leerlingen laten we dat vaststellen en alle adviezen gaan de kant uit dat het voor veel buitenlandse kinderen die onvoldoende kennis van nederlands hebben buitengewoon belangrijk kan zijn les in hun eigen taal te krijgen om daarmee beter in staat te zijn om nederlands te leren. Dus ik zou de vergadering echt dringend willen afraden om de kant uit te gaan die net gesuggereerd wordt want dan denk ik dat we de buitenlandse kinderen te kort gaan doen en wij moeten alle energie besteden om buitenlandse kinderen meer kansen en meer mogelijkheden in het nederlands onderwijs te geven daar moet het beleid op gericht zijn.

Voorzitter de motie zegt iets anders dan wat de staatssecretaris zegt met alle respect. De motie zegt niets over het niet geven van onderwijs in hun eigen taal aan buitenlandse kinderen alleen omdat buiten de school te doen. Ik zou de vergadering willen voorstellen om in de motie het woord slechts te willen vervangen voor voornamelijk ik denk dat we ons daar allemaal vrij snel in kunnen vinden.

Nou voorzitter dat weet ik nog niet want als wij vinden dat we het leren van de

eigen taal relevant is voor het leren van Nederlands en het volgen van onderwijs weet ik nog niet of je bij definitie naar buiten school moet verwijzen en ik mag u eraan herinneren dat met name de minderheden organisaties zelf daar buitengewoon ongelukkig mee zouden zijn en als u het arborapport leest dan zult u zien dat het mogelijk is om buitenlandse kinderen voortaan les te geven in hun eigen taal in belangrijke mate binnen schooltijd en dan natuurlijk niet tijdens de uren dat andere kinderen nederlands en rekenen krijgen maar dat is in convesso. Er staan er daar 3. mevr. de Graaf. Voorzitter juist het feit dat de buitenlandse kinderen zo'n probleem hebben in het nederlandse onderwijs moeten we die kinderen dat nederlandse onderwijs niet onthouden en niet alleen niet de taal en rekenlessen maar ook alle andere lessen tenslotte wonen ze hier in nederland en in dat verband is een vak als aardrijkskunde en geschiedenis net zo belangrijke voor het functioneren in onze maatschappij en cultuur als het kennen van de nederlandse taal. Wilt u even uw naam zeggen.

v.d.Burg kc Amsterdam. Korthedshalve kan ik aansluiten bij de vorige spreker het is al helemaal niet bewezen of OETC uberhaupt gunstig werkt ook daarover zijn verschillende rapporten verschenen die elkaar tegen spreken. De staatssecretaris stelt bovendien dat de minderheden organisaties pleiten voor het onderwijs binnen de lesuren de regioliere lestijden, ik heb gezegd ze zijn er verdeeld over, nou oke dat wil ik dan nog even benadrukken want ook minderheden organisaties geven de zelf de problemen aan van OETC tijdens de lesuren en de kc Amsterdam pleit dan ook voor OETC maar dan buiten de regioliere lestijden. Meneer de Zwart.

Voorzitter ik ben zelf een aantal jaren toen nog niet belast met veel ervaring op dat gebied ook tot de conclusie gekomen die de indieners van het amendement hier stellen namelijk dat onderwijs in eigen taal en cultuur tijdens de lesuren dat werkt verkeerd. Inmiddels moet ik wel zeggen hebben we heel concreet kunnen zien op een aantal scholen in Enschede waar het is uitgevoerd en ik ben langzamerhand geevalueerd naar het standpunt dat het heel erg afhangt van de manier waarop de mensen opeen school daar zelf mee omgaan. De aandacht die zij aan kinderen besteden de manier waarop zij het verdere onderwijs organiseren en het is geen simpel zwart wit verhaal van het moet tijdens de lestijd of het mag niet tijdens de lestijd het hangt heel erg af van hoe een school daar zelf mee omgaat. Meneer de voorzitter het lijkt mij eigenlijk verstandig dat wij als partij hier niet gaan proberen te vertellen wat er op een bepaalde school in een bepaalde wijk met haar eigen leerlingen moet gebeuren. Misschien is het op dit gebied wel goed om die scholen en die autonomie hun eigen gang te laten gaan. Meneer Fransen.

Voorzitter wat in het concept programma staat laat veel open binnen school en buiten school en omdat de deskundige het er niet over eens zijn wat precies de waarde van het OETC onderwijs is en we daar nog nader onderzoek voor moeten afwachten is het hoogst onderstandig om nu harde uitspraken te doen en wat Delft wil wordt door de tekst van het concept program niet uitgesloten ik denk dus dat we er verstandig aandoen het program te laten luiden zoals het is voorgesteld. De commissie nog een keer. Dat is natuurlijk een uitstekende suggestie desnoods is de commissie bereid dit amendement door te voeren maar dan het woord slechts zoals in de vergadering reeds is gezegd te vervangen door voornamelijk, dan krijg

ik dus weer een nieuwe discussie.

Wij kunnen ons daar uitstekend in vinden meneer de voorzitter en ik geloof niet dat iemand wil discussieren en als u nu snel afhamerd zijn we er door. Nee, nee helemaal niet bij dit moeilijke punt betekend het dat de commissie een nieuw voorstel doet daar komt het helemaal op neer en dat betekend dat ik dus nu een nieuwe discussie moet gaan starten over het zelfde stuk maar, de commissie trekt haar voorstel in. Ja is dat ingetrokken het woordje slechts eruit.

Ik denk voorzitter dat de afdeling Leiden de oorspronkelijke tekst een betere tekst vind dus, en voorzitter ik handhaaf ook mijn voorstel, ik handhaaf mijn voorstel voor het woord voornamelijk ja ja u handhaaft al uw voorstellen en dat maakt het uitermate vervelend goed, er wordt dus nu gestemd over het amendement zoals het daar ligt klaar wie wenst daar stemming over dan wordt er over gestemd. wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen amendement is verworpen u handhaaft uw verandering van slechts in voornamelijk dan gaan we dus opnieuw stemmen ja dat is een voorstel dat nu gedaan is ja u moet het zelf weten dan wordt het dus vannacht 3 uur.

Voorzitter dan wordt er dus staande de vergadering een nieuw amendement geformuleerd. Ja die meneer heeft voorgesteld. Als u dat toestaat dat wij staande de vergadering met nieuwe voorstellen komen dan hoor ik dat graag. De commissie heeft dat overgenomen ook de commissie kan geen nieuwe voorstellen indienen dit voorstel is verworpen dus amendementen zijn ook niet meer aan de orde. Als u dat vind meneer de Zwart ik ben het in principade met u eens gisteren hebben we dat niet gedaan hebben we dat staande de vergadering allerlei wijzigingen aangebracht dat hebben we zonet ook gedaan als u dat meent dan leg ik dat aan de vergadering nu voor en wordt er verder niets meer gesjoemeld in teksten dan gaat dat aan een stuk door alleen over de voorliggende teksten ik vind het prima, lijkt me en prima lijn van de heer Zwart applaus.

Voorzitter er is een groot verschil tussen indienen of wijziging in een voorstel wat nog aangenomen gaat worden en wijzigen in een voorstel wat al verworpen is. Nee nee nee nee dat is een kwestie van normale besluitvorming. De commissie had het voorstel weer teruggenomen. De commissie trekt het voorstel in dan gaan we daar verder niet meer mee door het amendement is dus gewoon verworpen. 411 punt 519 ontraden strijdig met het gevoerde beleid. Nog een claim oh was er nog een claim. Commissie onderwijs 518 en 519 opnieuw redigeren in een nieuwe stelling de vernieuwing van het voortgezet onderwijs wordt gericht op het geleidelijk aan invoeren van noodzakelijke inhoudelijke veranderingen binnen het bestaande systeem. De veelzijdigheid van ons stelsel van voortgezet onderwijs moet behouden blijven. Commissie beveelt aan dit amendement over te nemen. Wenst iemand daar stemming over dan is het amendement overgenomen. Dames en heren bij de heer Ditmar staan 3 mensen die verpleegkundigen die u graag even zouden willen toespreken. Ik heb toegestaan dat ze dat doen gedurende 5 minuten. Ik schors daarvoor even de vergadering. Een van u heeft het woord 5 minuten en niet langer.

Allereerst wil ik u danken voor de ruimte die u toch geeft. Ik begrijp dat u op dit moment met een ander heet hangijzer bezig bent in het onderwijs maar wij willen toch ondanks het compromis wat er nu ligt als VVIO duidelijk maken dat we nog steeds verontrust zijn met name de zaken die we in het concept verkiezingsprogramma van u lezen. Ik heb wat dingen op papier gezet ik wilde die heel graag voorlezen. Die verontruste gevoelens die richtte zich met name op het vage hoofdstuk zekerheid en zorg in uw concept verkiezingsprogramma 90/94. Met name de paragraaf 434 waarin u schrijft en dan citeer ik naast de goede medische verzorging hebben patiënten en hulpbehoevende recht op persoonlijke zorg en aandacht zij mogen in dat geval als nummer worden gedegradeerd. Verpleegkundigen en andere hulpverleners moeten voor dit aspect van welzijn voldoende tijd en ruimte krijgen. De andere paragrafen 436 en 437 daarin schrijft u meer geld en middelen moet beschikbaar komen voor de oudere zorg en de verpleeghuizen cq zwakzinnige zorg en psychiatrie. Gezien de huidige stand van zaken verbazen wij ons over het feit dat u geen invulling geeft aan de budgettaire consequenties van het een en ander in de toekomst. Het zal u waarschijnlijk bekend zijn neem ik aan dat er momenteel ruim 12% loonsachterstand is in de gezondheidszorg daarbij komt dat de werkdruk steeds meer toeneemt door kortere opname duur in de verpleeghuizen dat mensen steeds zieker worden voor ze naar het verpleeghuis komen omdat ze langer thuis of in de bejaardenoorden blijven en aan de andere kant neemt de instroom van nieuwe leerlingen neemt af en in ernstige mate zelfs en wij denken dat dit komt door de slechte financiële en vakinhoudelijke perspectieven die er op dit moment liggen. Om ons heen worden op dit moment CAO afgesloten van 2, 3, 4, 7%, en wij betreuren het dat uw partij tot voor kort nog het voorstel 0,32% voor de gezondheidszorg steunde. Ons is dan ook volstrekt onduidelijk hoe u het voornemen uit het voornoemde paragraaf 434 denkt te realiseren daar de feiten en de gevolgen van de huidige politieke opvattingen een tegenover gesteld effect laten zien en dit ook zullen bevorderen naar wij hopen ziet u reden de paragraaf inhoudelijk te wijzigen alvorens het concept verkiezingsprogramma vast te stellen want een nieuw evenwicht is meer dan gerechtvaardigd en de kansvolle toekomst geldt ook voor de gezondheidszorg. Bedenk dat onze zorg afhankelijk is van uw wijsheid. Dank u wel voor de aandacht. applaus. Dank u wel voor uw duidelijke uitspraken we hebben ze aangehoord.

Voorzitter Arninkhuizen er zijn twee abonnementen in feite die hier over gaan een abonnement van de afdeling Wassenaar wat zojuist is doorgeschoven naar de behandeling van dit punt en ons eigen abonnement ik denk dat de gemeenschappelijke factor daarin is dat er enige zorg bestond over de wijze waarop de leerweg van de leerling kan worden voortgezet zoals hij die gekozen heeft en in hoeverre die zou worden beïnvloed door eventuele maatregelen die uit de wet basisvorming zouden kunnen voortkomen. We hebben nu een geclaimd abonnement gehoord van de commissie onderwijs ik denk dat zowel Wassenaar als wij graag zouden willen weten in hoeverre daaraan de nodige zekerheden kunnen worden ontleend dat die leerweg inderdaad niet op die door ons ge-vreesde negatieve weg wordt beïnvloed.

Ja, meneer de voorzitter namens Wassenaar (wilt u hem even indrukken) oh, ik druk hem in gaat het zo goed. Namens Wassenaar wil ik graag deze vraag ondersteunen want we hebben net voor het abonnement gestemd dat die 518-519 in de voorgestelde zin worden gewijzigd. Maar onze zorg strekt zich zoals ik daar net al zei voornamelijk uit naar het al voorbereide wetsontwerp over de basisvorming en ik vind de terminologie van het nu aangenomen 518 wel veelbelovend maar nog niet specifiek genoeg. Dus ik vind dat uitgesproken moet worden dat we dan ook in de toekomst niet aan een voortzetting van die wet voor de basisvorming zullen meewerken.

Wie nog meer. Ja, gaat u gang.

Meneer de voorzitter Noldenius, Enkhuizen. Ik wilde graag de woorden van de afdeling Wassenaar van harte ondersteunen want ik moet er niet aan denken dat ik bijv. aan het gymnasium straks bijv. koescheren moeten gaan geven wat thuishoort op een lagere agrarische school of dat ik gigolo moet gaan uitleggen op een lagere agrarische school of omgekeerd.

Wie nog meer. De commissie.

De commissie is tevreden met het abonnement van de commissie onderwijs die overgenomen is waardoor we een nieuwe stelling 518 hebben en daar staat alles in.

Voorzitter misschien wou ik toch de commissie onderwijs dan nog even mogen vragen omdat stukje zekerheid waar ik net om vroeg daar aan toe te voegen voor mij dat haalt in ieder geval een last van mijn rug af.

Voorzitter een wet op de basisvorming ligt er niet en zal er niet komen de basisvorming is een inhoudelijke herdefiniëring van het bestaande onderwijs aanbod waarbij voor de partij na een lange discussie ronde in de afgelopen jaren is vast komen te staan dat inhoudelijke herdefiniëring absoluut geen afbreuk mag doen aan datgene wat in ons bestaande stelsel van voortgezet onderwijs tot stand

is gekomen. Dat wordt ook tot uitdrukking gebracht in het abonnement dat de partijcommissie heeft voorgesteld en door de vergadering is overgenomen en daar gaat naar ik aanneem een nieuwe Tweede Kamer fractie mee aan de slag.

De laatste.

Ja, meneer de voorzitter nu wil ik toch op enige details ingaan die voorstellen zeggen dat wil zeggen de partij heeft altijd gezegd de structuren van het huidige onderwijs blijven bestaan maar als je de details van de voorstellen die oorspronkelijk komen van de adviescommissie voor het regeringsbeleid goed bestudeerd dan blijkt dat invulling van de vakken toch wel zo verschillend is van het huidige onderwijs dat van die structuur handhaving met name voor lbo en gymnasium om de uiterste te noemen in de praktijk weinig of niets terecht kan komen omdat die verschuiving in de uren zo anders wordt. En dat leidt toch tot situaties die ondanks de mooie voornemens voor ons zeer onwenselijk zijn.

Wilt u afronden.

Meneer Fransen.

Regienja zal ook nog wat willen zeggen wat de bedoeling is, is vol-strekt helder dat wij de behandeling van een wetsontwerp en de fractie heeft nog niet eens abonnementen voor kunnen stellen erop zullen richten dat de positie van het beroepsonderwijs, individueel en lager beroepsonderwijs en van het gymnasium om de twee uiterste maar te noemen overeind blijven om ook tegemoet te komen aan de intenties die in de abonnementen zoals hiervoor gesteld door Laren-Blaricum en Wassenaar liggen opgesloten en er tot het laatste moment voor waken dat binnen de huidige structuur het e.e.a. tot uitdrukking wordt gebracht we zien ook niet dat het wetsontwerp wat dat betreft zoals het er lag in overgrote mate belemmeringen opwierp.

Dank u wel, wie nog meer. Niemand. Handhaaft afd. Blaricum dat abonnement.

Afdeling Huizen-Laren-Blaricum had hem ook ingediend. Nee ik trek hem in ten gunste van de motie van de commissie onderwijs.

Dank u zeer. Er komt een claim. Overigens hebben wij hier bijna 10 minuten over gedaan.

Op stelling 520 commissie onderwijs 520 wijzigen in het rendement van het havo en vwo moet worden verhoogt het gaat hier bij enerzijds om het terugdringen van het aantal tussentijdse uitvallers anderzijds om een betere aansluiting met het hoger onderwijs. Daarnaast moet de inhoud van met name het mavo en havo onderwijs zodanig worden gewijzigd dat het met handhaving van doorstromings mogelijkheden mavo-havo en havo-vwo betere aansluiting geeft op het vernieuwd beroepsonderwijs. De commissie beveelt aan dit abonnement over te nemen.

Wenst iemand discussie. Wenst iemand stelling. Nee, dan is het abonnement

overgenomen. Nog een claim. Nog een claim. Nog een claim.

Even kijken. Nee, nee neemt u me niet kwalijk voorzitter.

482 bij punt 520 commissie zegt ontraden strijdig met intentie opstellen wenst iemand discussie, gaat u gang.

Drees, Nieuwlekkerland wij trekken motie he amendement in ten gunste van commissie voorstel.

Dank u zeer. Claim. Claim. Claim.

Afdeling Delft op 520. Het nederlands als taalgebied zal met de toenemende internationalisering relatief steeds kleiner worden een goede kennis van tenminste 2 moderne talen moderne vreemde talen is nodig om het niveau om het te kunnen communiceren zowel in woord als in schrift en voor het beroepsonderwijs voldoende begrip van vakjargon en technische terminologieën. Commissie beveelt aan deze tekst qua strekking over te nemen.

Wenst iemand daar discussie over. Nee. Stemming. Nee. En dan is het voorstel van de commissie overgenomen. Ik neem aan dat de afdeling Zevenhuizen, Moerkapelle dan vervolgens zijn abonnement kan intrekken. Ja. (maar die is er niet) Afdeling Zevenhuizen is er niet kan dus niet gebeuren wenst iemand discussie. Nee. Wenst iemand stemming. Nee. Dan is dat abonnement niet aangenomen. Claim.

Wijziging is pardon is ingetrokken.

Mag ik even verifiëren bij de partij commissie onderwijs ingetrokken wijziging 521, ja.

2237 bij punt 524 niet overnemen, noodzaak wordt niet ingezien. Wenst iemand discussie, wenst iemand stemming dan is het abonnement niet aangenomen.

Ik heb nog een claim.

Gaat u gang.

523 commissie onderwijs 523 wijzigen in het lager beroepsonderwijs lbo moet behouden blijven en als beroepsvoorbereidend onderwijs worden versterkt. Voor grote groepen leerlingen is dit de meest geschikte vorm van onderwijs met goede perspectieven op de arbeidsmarkt. Vanuit de versterking van het beroepsvoorbereidend karakter van het lbo kan de aansluiting met het vernieuwd middelbaar beroepsonderwijs en het leerlingwezen gestalte krijgen. Commissie beschouwt deze motie eh abonnement als redactioneel en ik zal de beide ontwerp van de nieuwe tekst nakijken.

Ik heb liever dat u de tekst integraal overneemt omdat het de samenhang met 523

van 523 met de wijziging die in het volgende punt wordt voorgesteld 524 integrale kader aangeeft waar binnen het beroepsonderwijs werkelijk versterkt kan worden in de komende jaren en in een samenhangend kader kan worden gegoten het beleid van het kabinet wat extra gestimuleerd is door fractie, dus ik zou dat dringend willen aanbevelen.

Akkoord. De commissie is daar mee akkoord. Iemand stemming over. Nee, dan is de vergadering ook akkoord. Komt er weer een claim. (Waar bent u in de lijst). Ik ben nu bij 2027 abonnement 2027. (Nee, dan heb ik er nog eentje).Ja.

524 commissie onderwijs Het beroepsonderwijs en de volwassene educatie dient geregeld te worden in één wettelijk kader hierdoor wordt de basis gelegd voor een samenhangend stelsel van open beroepsonderwijs waarin de ontwikkeling van het volle tijd-deeltijd beroepsonderwijs, leerlingwezen, opleidingen, dag- en avondonderwijs wordt geregeld. De keuze voor het volgen van een beroepsopleiding door jongeren wordt gestimuleerd. (Dat is deze). Oh, dat is deze neemt u me niet kwalijk.

We doen dit abonnement in de bundel in samenhang met het vorige. (Ja.)

Ja, ja, 2027 hoort bij 524, want in de lijst hier staat 525. Daardoor ben ik in de war geraakt. En denk ik zijn meerdere mensen in de war geraakt. Ja. Wenst iemand hier discussie over. Nee. Wenst iemand hier stemming over. (Is nog niet gezegd). De commissie zegt in zijn systeem wat ik voor mij heb niet overnemen.

Ik neem aan dat de commissie dat nu heeft ingetrokken en nu wel overneemt in samenhang met het abonnement dat net over het lager beroepsonderwijs is aangenomen.

Ja, gegeven de dynamiek van het geheel nemen we het nu over.

Dus 2237 is overgenomen Ja.

Goed, dan kunnen we overgaan naar 2027 bij punt 525. Commissie zegt niet overnemensysteem vraagt nadere studie. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Dan is dit abonnement niet aangenomen. 1294 bij punt 525 niet overnemen strijdig met de intentie van de opstellers. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Dan is het niet overgenomen. (Claim).

Dhr. Groeneveld, commissie onderwijs 525 wijzigen in ingetrokken.

854 bij punt 529 niet overnemen strijdig met de intentie opstellers. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Dan is het abonnement niet aangenomen. 2242 bij 531 niet overnemen geen behoefte aan. Wenst iemand discussie. Dhr. Fransen.

Voorzitter, wat de partijcommissie onmogelijk maakt of de commissie verkiezingsprogram is dat er een integratie op termijn van hbo en wo wordt

Voorzitter: Het woord is nu aan de algemeen secretaris.

Dames en heren, Er is natuurlijk wat eufemistisch om te zeggen dat het hier warm is, maar dat is het. Hierboven is het nog warmer. Er is een klimaatverschil. Achter mij zit het stembureau. Dat stembureau -dat is begrijpelijk- wenst nu die taak te beëindigen voor dit gedeelte van de vergadering. Het ware vrijwilligerswerk is nu aan de orde. Ik vraag vijf vrijwilligers om in de Sahara hierboven vanavond plaats te nemen en om het werk over te nemen van deze vijf die het tot nu toe gedaan hebben. Dat is het eerste.

Het tweede, mochten er onder u zijn die speciaal voor dit hoofdstuk zijn gekomen van vanmiddag en dus van plan zijn dadelijk af te reizen, men zou het zich kunnen indenken, dan verzoek ik hun vriendelijk edoch dringend het pakket dat in hun bezit is, af te geven bij de balie, want er is grote behoefte aan het bundeltje amendementen. Hartelijk dank en ik heb begrepen dat de heer Ginjaar nu ook nog .. Hr. Ginjaar: nee, nee.

De vergadering is dus tot 19.30 u. geschorst.

mogelijk gemaakt de partijcommissie wil zich daar niet voor maar ook niet tegen uitspreken en wil daarom die passage uit het programma geschrapt zien overlappings voorkomen staat er in het program van de commissie ze zijn er je zult onnodige overlappings moeten voorkomen. Dus we hebben 2 verzoeken. Of het punt van de integratie uit het program kan worden gehaald en of op het punt van de overlappings de redactionele zaak kan worden bekeken. (Dat doen wij niet).

Commissie. Commissie hecht er aan de zorg te blijven uitspreken over integratie van hbo en wo en waar ze spreekt over overlappings bedoe-len we vanzelfsprekend overlappings die niet gewenst zijn.

Meneer Burkens. O. ja, voorzitter ik denk dat er nu een beetje een communicatiestoornis aan het optreden is. Er is een geclaimd abonement van de onderwijscommissie en deze commissie heeft daartegen geen bezwaar het probleem is n.l. daarmee uit de wereld om dat daar niks over gezegd wordt.

Waar heeft hij het nu over.

Dus u neemt het abonement over. De commissieonderwijs.

We zijn bezig dacht ik met de kwestie van de integratie we zijn bezig voorzitter dacht ik met 529 we zijn met 529. Waar bent u mee bezig dan 531 Nee, 529 zijn wij bezig. Maar voorzitter, we praten over 529 dacht ik. Nee, nee zeker we praten over het geclaimd abonement van de commissie onderwijs en dat gaat over 529. Voorzitter.

Wacht even 3x. Ik heb hier in mijn lijst 854 bij punt 529 dat is afgehandeld vervolgens komt 2242 bij punt 531.

Voorzitter echt niet wij zijn bezig bij punt 529 daar ligt een claim van de commissie onderwijs.

Juist, ja, ja, goed dan is daar het misverstand en daar moet dus de commissie nog even een uitspraak over doen.

Voorzitter, mag ik misschien vertellen wat deze commissie ervan vindt en dan zijn we er dacht ik allemaal uit. De kwestie van de integratie lijkt mij beter dat er helemaal geen uitspraak over wordt gedaan deze commissie is niet zo bar voor integratie maar kan zich erin vinden dat in sommige gevallen bepaalde vormen van samenwerking dus plaatsvinden. In het voorstel van de onderwijscommissie wordt daarover geen uit-spraak gedaan deze commissie stelt voor om het abonement van de onderwijscommissie te aanvaarden. Nee. (Aan te nemen) Luister nou eens. Overnemen, ja.

Dat hebben we uitdrukkelijk niet afgesproken. 529 niet. (Jawel). Nee.

Ik denk dat ik even een luttel aantal minuten schors en even de commissie in de

gelegenheid stel onderling te beraadslagen. Ik heb begrepen dat het weer kan, dames en heren. Mevrouw van Leeuwen.

Voorzitter, commissie stelt voor dat de strekking van het punt 529 overeind blijft en dat wij kijken hoe wij redactioneel met de tekst van de commissie onderwijs zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan de strekking van 529 uit de voeten kunnen.

Meneer Mackaay.

Voorzitter mag ik dan 't zo interpreteren dat het uiteraard zo is dat als we praten het toekomstig bestel van hoger onderwijs dat 't dat de karakters van de beide vormen van hoger onderwijs hbo en wo inderdaad onderscheiden blijven dus hbo beroepsgericht en wo m.n. wetenschappelijk gericht maar dat we ons niet uitspreken en dat gaat dan om de integratie dat wij b.v. fusies tussen instellingen bij voorbaat al verbieden. Fusies tussen instellingen van hbo - wo. Dat moeten wij aan de instellingen over laten. Maar al is er sprake van een fusie tussen twee instellingen van wo en hbo dan nog blijven die twee karakters onderscheiden die twee zaken moet je van elkaar ontkoppelen namelijk.

Dat werkt natuurlijk nooit. Maar goed. Mevrouw van Leeuwen.
Dat kan ik u dan nog wel eens uitleggen dan.

Maar integratie is wat anders dan fusie.

Dat is juist het misverstand dat bij integratie ook fusie wordt begrepen.

Ja, maar dat is dan een misverstand. De meeste fusies van ondernemingen geven de moeilijkheden als de integratie moet tot stand gebracht worden en daar hebben wij het nou over. En integratie in die zin zoals ik die nou bedoel in ondernemingsland die achtte de commissie niet geschikt voor wo en beroepsonderwijs niet geschikt maar daar kunnen we wel een andere terminologie voor vinden dat was de bedoeling van wat ik voorstelde.

Nee, dat moet dat worden verduidelijkt inderdaad het woord integratie.

Ja, ja, oke dat zullen we dan wel doen. Voorstel.

Ik stel dat de vergadering daar mee akkoord gaat dan kunnen we snel doorgaan naar 22. Claim. Weer een claim.

Commissie onderwijs 530 vervangen door universiteiten moeten instellingen blijven waar onderwijs wordt gegeven in nauwe samenhang met de beoefening van de wetenschap. De open toegang welke heeft geleid tot een grote deelname aan het hoger onderwijs en gepaard gaat met verschillen in capaciteit, ambities en interesse van studenten mag er echter niet toe leiden dat aan universiteiten de koppeling tussen onderwijs en onderzoek wordt losgelaten en dat het onderwijs teveel het karakter krijgt van toepassingsgericht resp. lineair op de beroepspraktijk gericht onderwijs of dat niveau differentiatie optreedt.

Wenst. Wat is het oordeel van de commissie.

Wij beschouwen dit als redactioneel als commissie onderwijs.

Redactioneel, ja.

Wat is het oordeel van de commissie verkiezingsprogramma.

Leuk.

Leuk.Ja. Redactioneel.

Voorzitter wij beschouwen dit als redactioneel.

Prima.

Voorzitter als dat nou betekent dat dat ook niet verwerkt wordt dan kan ik onze claim ook laten vervallen. Want die zou door het abonnement van de commissie onderwijs ook zijn opgelost.

Wat is onze claim. Oh die moet direct komen.

Die moet nog komen. Ik denk laat ik nou tijd besparen. Als er inderdaad een aanpassing komt in de tekst zoals voorgesteld door de commissie onderwijs dan kunnen wij daarmee uit de voeten.

Prima. Goed. U laat die claim dus vallen. Dan 2242 bij 531 niet overnemen geen behoefte aan. Wie wenst discussie. Wie wenst stemming. Abonnement niet overgenomen. 2243 bij punt 532 niet overnemen geen behoefte aan. Meneer Franssen.

532 dat ging over de bestuurlijke organisatie. Dat is ingetrokken.

Aan de orde is 2243 bij punt 532. (Dat is bij mijn weten ingetrokken).

Ingetrokken, ja. (Ja, correct.) Prima dan kan dat weg. 1709. (Claim) Eerst een claim.

535 commissie onderwijs de grote deelname aan hoger onderwijs en het relatieve aantal afgestudeerde als criterium voor de financiering kunnen leiden tot daling van de kwaliteit van het onderwijs en van het eind niveau. De VVD pleit daarom voor verscherping van de selectie en voor een intensievere voortgangs controle tijdens de studie.

Commissie.

Commissie beveelt dit aan. Kan worden overgenomen.

Wenst iemand discussie.

Voorzitter mag ik een orde voorstel doen. (Natuurlijk) Er wordt door de commissie onderwijs nog al wat geclaimd om het zachtjes uit te drukken. Ware het niet verstandig als we gewoon overleg tussen de commissie onderwijs en de commissie verkiezingsprogram komt omdat bijna allemaal om tekstuele en redactionele zaken gaat. Dan kunnen wij met de inhoudelijke voorstellen van deze vergadering door.

Maar er zijn er zijn zoveel zaken van toch wel tekstuele aard aan de orde geweest en ik heb in het begin.

Ja wel voorzitter maar gezien het enorme aantal claims wat de commissie intussen heeft ingediend lijkt me dat veel verstandiger.

Ik heb daar al 2 maal een opmerking over gemaakt en ik heb u daarna gezegd dat ik er geen opmerking over maak dan wordt het maar 12 uur vanavond dat zal mij een worst zijn. 1709 bij punt 536. (Claim) Nog een claim.

Afdeling Zeist tussen 535 en 536 nieuw artikel invoegen luidende wie de studie halverwege afbreekt dient een dossier voor de behaalde studieonderdelen te ontvangen met het oog hierop zijn tussentermen van bepaalde fases van de studie gewenst.

Meneer Burgers.

Voorzitter dit acht de commissie al te specifiek.

Zegt u het nog eens.

We achten dit al te specifiek.

Te specifiek, ja. (Voorzitter) Wie wenst daar discussie over. Meneer Delfou.

Voorzitter daar was een toelichting op dhr. Koudwas zou die ook even kunnen worden voorgelezen.

Toelichting als u mij toestaat voorzitter. (Ja) Zo wordt voorkomen dat iemand die de studie zou willen en of moeten afbreken helemaal niets in handen krijgt en wellicht mede hierom de studie tegen zijn zin en tegen het algemeen belang goedschiks of kwaadschiks voortzet.

Ik begrijp niet goed voorzitter waarom dat te specifiek zou zijn het is een vrij belangrijk probleem dat een belangrijk aspect belicht van wat ik nu maar met grof weg noem de rendementen kwestie. Wanneer men op een vrij makkelijke manier die bovendien aansluit op een toestand die vroeger geweest is en helaas verlaten is nl. het kandidaatsexamen wat uitgebouwd had kunnen worden wanneer men daaraan

denkt dan kan men het rendement de rendements kwestie bij de afstuderenden bij het doctoraal-examen verlichten. Het lijkt me nogal belangrijk ik heb begrepen dat er geen bezwaren zijn en zou om die reden toch wel willen in overweging geven om het dan toch maar op te nemen belangrijk genoeg lijkt het me echt wel.

Handhaven. Handhaven nee, nee dit kan niet. Ja, ja. Stemming houden. Ja. De commissie ontgaat dit dus. Wenst iemand stemming over. Nee. Dan is het niet aangenomen. 1709 bij punt 536 commissie zegt niet overnemen. Wenst iemand discussie.

Ja, voorzitter het is in zoverre heel simpel het heet samen met andere abonnementen die wij hadden om het voortgezet hoger wat was het het vho in ieder geval omdat te schrappen ik begrijp dat in inmiddels elders gebeurt is ik neem aan dat dit artikel daaraan aangepast wordt tegen een betere aansluiting hebben we op zichzelf geen bezwaar we hadden het op een andere manier onder willen brengen als dat mijn conclusie juist is dan kan ik het intrekken.

Meneer Burgers.

Dat is inderdaad een redactionele kwestie. (Nee).

Na aanvaarding van een abonnement is het voorbereidend hoger onderwijs wel degelijk in het programma opgenomen. (Ja)

Niet overnemen. niet overnemen. (Van vwo).

De commissie voorzitter.

De oude nota van staatssecretaris Ginjaar is in het programma opgenomen.

Meneer voorzitter in ieder geval is de verwarring dermate groot dat het geen zin heeft dit abonnement los van de samenhang die hangt met een ander abonnement in stemming te brengen.

Juist u trekt het in. Dan kunnen wij gaan naar 1253 bij punt 537 de commissie zegt overnemen. Wenst iemand discussie. Nee. Wenst iemand stemming. Nee. Dan is het overgenomen. (Claim). Gaat u gang.

Commissie onderwijs onderwijs 537 laatste 2 volzinnen van dat artikel vervangen door het tot stand komen van standard of excellency moet worden gestimuleerd door het aantrekken waar nodig van toptalent en door selectieve financiering van onderzoek.

Wat is het standpunt van de commissie.

Voorzitter het standpunt van de commissie is dat dit redactioneel nader kan worden bekeken en in elkaar gepast.

Meneer Fransen wilt u even.

Wel helder is daarmee gedachte van de top universiteit uit het programma is.

Voorzitter deze conclusie van dhr. Fransen is volstrekt juist de gedachte van de top universiteit het centre of excellence is eruit het zijn centres meervoud of excellence waarbij nader bekeken wordt de selectieve financiering.

Wenst iemand stemming. Nee. Dan is dit abonnement althans in de zo even besproken geest overgenomen. Dan krijgen we 142 bij punt 540 het is een stuk wat in de abonnementenbundel abusievelijk is opgenomen na punt 549a. De commissie zegt daarvan 142 dus bij punt 540 niet overnemen.

Voorzitter ik kan het kortsluiten Bergsma van de commissie weten-technologie beleid de commissie trekt dit abonnement in. (Claim)

Dank u zeer. Claim.

Commissie onderwijs wenst nu nieuw artikel toe te voegen het huidige studiefinancieringssysteem dient te worden geprivatiseerd zonder daarbij de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs aan te tasten. Bij het gewijzigde studiefinancieringssysteem dient de oude onafhankelijkheid uitgangspunt te zijn. Verder wordt aan studenten mogelijkheden gegeven meer bij te verdienen en zich aan te sluiten bij een ziektekostenverzekering. Dit is geclaimd maar ik merk inmiddels dat het ook in de bundel reeds staat. Dus we kunnen denk ik nu gewoon behandelen.

Welk ding is dat dan.

Voorzitter dit staat in de bundel genoteerd op 2246 (ja) onder 549a met het advies van de commissie niet overnemen succes is twijfelachtig.

Meneer Fransen.

Als dat oordeel van de commissie verkiezingsprogram zou worden overgenomen gaat de partij de verkiezingen in zonder een passage in het verkiezingsprogram over de studiefinanciering nou dat lijkt mij niet te kunnen. En we hebben de afgelopen jaren in de Tweede Kamer fractie ons streven continu gericht op het toewerken naar een zoveel mogelijk geprivatiseerd systeem van studiefinanciering zonder de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs te beperken en met behoud van de oude onafhankelijkheid. Minister Deetman heeft recent Prof. v.d. Zwan en dr. Leblanc gevraagd een studie daarover te verrichten die beide heren zullen een rapport aan de kabinetsinformatuur moeten uitbrengen er ligt een budgettaire taakstelling van honderden miljoenen die in de sfeer van de privatisering van de studiefinanciering moet worden opgebracht. En als de vvd zelfs de gedachte van privatisering niet nader zou willen bestuderen ja dan maakt u het ons ook budgetair maar ook inhoudelijk volstrekt onmogelijk om het beleid de goeie richting uit te krijgen. Dus ik zou echt de algemene vergadering dringend willen vragen ons in die

richting te blijven steunen.

Commissie. (Voorzitter) Ja, meneer tak.

Voorzitter wat dhr Fransen zegt nu dat staat niet in het voorstel om het te gaan onderzoeken hij stelt gewoon voor dat het in die richting moet komen. Nou en daarvan zegt de commissie terecht van nou heel dubieus dat dat gehaald wordt en dhr Fransen geeft ook geen enkel nieuwe argument waardoor het wel gehaald zou kunnen worden dus is het maar verstandig om daar in het verkiezingsprogramma ons niet over uit te spreken zeker nu die studie loopt en nu als u onverhoopt toch gelijk oh gehoopt gelijk heeft dat u dan ook heus wel u zin krijgt.

Dhr. Fransen nog 1 keer dan dhr. Isias.

Privatisering wel of niet is geen kwestie van techniek maar een kwestie van politieke wil. En de politieke wil heeft tot nu toe met name bij het CDA ontbroken om het die richting uit te laten gaan. Technisch kan het en ik geloof dat de partij er goed aan doet die richting aan te geven dan kunnen we met de commissie naar de redactie kijken dat is helemaal geen probleem maar dat we die richting uit zullen moeten ook om de budgettaire last van de onderwijsbegroting te verlichten is denk ik nooit omstreden geweest in de VVD en ik hoop dat we die richting ook uit blijven gaan.

Nou meneer Mackaay u bent echt de laatste.

Ja voorzitter ik vind de stellingname van de commissie Toxopeus wat bizar door te zeggen dat succes bij voorbaat al twijfelachtig is ja dan kan ik bij elke uitspraak wel bedenken daar gaat het natuurlijk helemaal niet om het gaat erom dat wij een bepaalde doelstelling stellen dat is privatisering en daarbij zeggen wij meteen uitdrukkelijk bij dat mag niet leiden dat de toegankelijkheid dat het ten koste gaat van de toegankelijkheid dat is een hele duidelijke stellingname en ik denk dat 't elk iedereen verbaast zal zijn als de VVD geen uitspraak doet over het studiefinancieringssysteem is elke dag kunt u de krant erop na slaan dat dat in discussie is dan moeten wij hier toch een uitspraak over doen.

Commissie nog een keer.

Voorzitter de commissie heeft uiteraard geen enkel bezwaar er tegen dat er op gestudeerd wordt in deze richting maar de commissie acht het succes niet zodanig in het perspectief liggen dat we dergelijke krasse uitspraken kunnen doen als in deze motie he als in dit abonnement verwoord.

Ik wou wel zeggen dat het niet helemaal juist is om te redeneren het is bizar het argument te hanteren dat het niet kan dat is natuurlijk niet waar he we zitten hier wel een beetje als realisten we moeten kijken of de voorstellen die we doen ook werkelijk uitvoerbaar zijn als het zou komen dat de studie die nu ondernomen wordt bij de pri-atisering en dat is niet de eerste keer want dhr. Deetman heeft bij mijn herinnering als eens geprobeerd de privatiseren maar dat is mislukt eh dan zou daar geen bewaar tegen zijn maar dan niet dit hele verhaal met mogelijkheden

over bijverdienen, ziektekostenverzekering en al die dingen dat zou ik nou helemaal niet willen dat zou ik dan open willen laten dus dan kan er alleen komen dat er aanbevolen wordt om met kracht te studeren op de privatisering van of iets van dien aard.

Mag het dan zo zijn dat we samen naar de redactie kijken waarbij 3 dingen aan de orde zijn a. streven naar privatisering.

Meneer de voorzitter ik wou wel zeggen de commissie is verantwoordelijk niet de commissie onderwijs. (nee,nee) samen naar de redactie dan zitten we straks lange vergaderingen te houden als wij toezeggen dat we een bepaald iets wel willen delegeren mogen wij toch hopen dat de vergadering enig vertrouwen in onze intrigiteit heeft dat wij dat ook met beste weten zullen doen.

Ik denk meneer Fransen dat we hier nu verder (.....) Nee meneer Fransen ik hier moet u nu we verder over zwijgen dhr. Toxopeus heeft volstrekt duidelijk gemaakt wat de intentie van de commissie is de algemene vergadering gezien het applaus is het daar mee eens en ik kan mij heel voorstellen dat u vanuit uw positie als Tweede Kamerlid een bepaalde opvatting hebt maar uiteindelijk is het de algemene vergadering die beslist en dat zijn de afgevaardigden ja en er wordt overleg gepleegd met betrekking tot de intentie waarover studiefinanciering tussen de commissie verkiezingsprogramma en de commissie onderwijs maar we stellen heel duidelijk vast dat de commissie verkiezingsprogramma het laatste woord heeft.

Dan zijn wij bij punt 546 abonnement 145 overnemen zegt de commissie. Wenst iemand discussie. Ja, meneer Bergsma.

Voorzitter voor zover door het weglaten van de eerste zin het abonnement de tekst te onduidelijk zou zijn suggereren wij dat iets van het laatste deel van onze toelichting wordt verwerkt in deze in dit artikel in dit punt.

145 bij punt 546. (oh juist ik sta bij 546 te kijken hier is hij overnemen) overnemen uitwerken van de bedoeling.

Is het duidelijk wat ik bedoel.

Ik denk het niet zegt u het nog maar even.

We stellen dus voor voorzitter om de eerste zin van dit punt weg te laten en de tweede te laten ik zou voor zover die tweede zin op zichzelf te onduidelijk zou zijn is het misschien goed om het slot van onze toelichting erin te verwerken.

Juist.

Voorzitter dat lijkt mij een redactionele kwestie.

Commissie gaat daarmee akkoord. Wenst iemand daar stemming over. Nee, dan bent u het daar mee eens. 1466 bij punt 548 niet overnemen. Wenst iemand

discussie, wenst iemand stemming. Ja, gaat u gang. Nee, u moet naar de microfoon toe anders verstaat niemand u. En u wilt gehoord worden anders neemt u niet het woord.

Voorzitter gezien de wijziging van punt 537 zou punt 548 geschrapt moeten worden.

De commissie.

Voorzitter er staat een doubleren in over de centres meervoud of excellence is straks een beslissing genomen ik denk niet dat dat er dubbel in hoeft.

Ik versta er geen woord van.

Dus ik begrijp het goed u bent het er mee eens om te schrappen.

Nee.

U zegt in 548 dat er gestreefd wordt naar centre of excellence (ja) en we hebben in 537 besloten dat we over centres of excellence zouden spreken.

Dan wordt er bij 548 ook gesproken over centres tenminste dat is mijn informatie.

Uiteraard wordt dat geparallelliseerd. (Ja)

Het gaat over onderwijs in 537 en onderzoek speciaal in 548. Ook dat is de reden dat het er 2 keer staat. (Voorzitter)

Voorzitter het gaat om precies hetzelfde punt waar het daarnet om ging er wordt 1 universiteit aangewezen als top universiteit of krijgen we de mogelijkheid om diverse instituten die toevallig goed blijken te zijn extra te stimuleren in dat goed zijn. Dat staat nl. in 548 dat dat niet zou gebeuren, dat 548 maakt dat onmogelijk.

Ja, ja maar dat moeten we natuurlijk redactioneel aan 537 nieuw aanpassen.

Ja, dat ligt voor de hand.

U kunt beter gewoon weglaten want anders wordt het een heel lang verhaal wat u daar moet schrijven.

Dat weten we nog niet zeker de mogelijkheden.

Anders had de afdeling Groningen als abonnement ingediend maar omdat de voorzitter gisteren zo onvriendelijk was om plotseling niks meer te laten claimen hebben we het niet nog kunnen claimen anders zou ik het graag als nog doen.

Nee, dat doen we niet meer.

Nee, dat kan nou niet meer.

De afdeling Haren had het ook geclaimd en het gaat er dus nu om dat er niet meer in het verkiezingsprogramma gesproken wordt over één top universiteit dat blijft het officiële punt. (Dat is al weg) (Dat is al gebeurd).

Als u 548 laat staan is het niet weg, meneer de voorzitter. U luistert dus niet he ik zei net dat we 548 natuurlijk moeten aanpassen aan 537 nieuw (ja) dat zei ik.(ja). (Correct).

Meneer Toxopeus als iemand het niet met u eens is wil dat niet direct zeggen dat hij niet naar u luistert.

Nou die indruk krijg ik wel he als iemand precies hetzelfde nog een keer zegt.

We gaan door. Ik begrijp toch nog niet hoe u artikel 548 wilt aanpassen zonder dat het precies een doublure wordt van wat er al in 537 staat. Ik vindt dus dat u 548 volkomen kunt schrappen.

Ja, dat weet ik wel dat u dat vindt maar we hebben hier nu 2 geclaimd zaken liggen die we hier staande de vergadering beoordelen mogen we dan als je blijft nog goed even kijken of het nuttig en nodig kan zijn op 2 plekken iets te zeggen of dat we dat niet vinden. De uitkomst van dat beraad kan heel wel wezen dat er maar op 1 plek iets over gezegd wordt.

Goed we leggen ons neer. Wenst iemand er stemming over. Nee. Dan is het abonnement niet over genomen. Ja, wenst u er stemming over. All right. Wit voor. Wit tegen. Oranje voor. Ja. Oranje tegen. Ja. Blauw voor. Ja. Blauw tegen. Abonnement verworpen. Dan 148 bij punt 549 commissie zegt niet overnemen. Wenst iemand discussie. Dhr. Bergsma.

Voorzitter wij denken dat de toevoeging die wij hebben voorgesteld een verrijking van het punt is ik kan me voorstellen dat de commissie de tekst wat misschien wat lang vindt misschien kan worden overwogen de essentie van een chief sciency departementen waar een taak voor staatszorg ligt toch kan worden meegenomen misschien is het kleed directeur-generaal wat zwaar. Zou de commissie willen vragen dat toch te overwegen.

Commissie.

Voorzitter, zoals het abonnement er staat is het buitengewoon specifiek er wordt verwezen naar zaken die voorgesteld zijn in een rapport van de RBB en ik denk dat zodanig specifieke dingen dat die beter niet in een verkiezingsprogramma kunnen worden opgenomen. Voorstel dus om niet over te nemen.

Niet overnemen. Wenst iemand verder discussie, nee. Wenst iemand stemming, nee. Dan is het niet overgenomen. Dan kunnen we overgaan naar punt 162 bij punt 550. Daar zegt de commissie discussie. Ik heb mij afgevraagd wat de commissie

daarmee bedoelt. Dat hebben we al lang gehad. Wat bedoelt de commissie met discussie.

De commissie meent dat dit nou typisch een zaak is waar zo divers over gedacht kan worden dat wij vinden eigenlijk dat we als commissie daar geen oordeel over zouden moeten geven omdat in dit verband sprake is van een ja een interpretatie van wat u eigenlijk zou willen en niet zozeer een echt standpunt bepalen op grond van politieke overwegingen en aangezien de commissie met name is ingesteld om een aantal politieke keuze aan u voor te leggen en dan van het congres te horen hoe u erover denkt dachten wij dat dit punt een zaak was waarvan wij zeggen zonder dat de commissie daar een oordeel over geeft graag een oordeel van het congres zelf.

Nou ik denk dat daar een vergadering als deze niet voor bedoeld is ik denk dat de vergadering van de commissie een heel duidelijk ja of nee verwacht. Meneer Dijkstra.

Voorzitter ik denk dat de strekking van het amendement zeer sympathiek is maar het is de vraag of het toch niet te detaillistisch is om in het programma te worden opgenomen te meer daar het tot nu toe toch een hele kleine groep is die daar mee bezig is dus al te serieus moeten wij het ook niet nemen.

Ja, ik zou nog een keer aan de commissie willen vragen wat zij voorstelt overnemen of niet overnemen.

Niet overnemen.

Dank u zeer meneer Toxopeus. Wenst iemand daar stemming over. U wenst daar stemming over. Dan gaan we stemmen. Wit voor. Wit voor. Wit voor. Wit tegen. Oranje voor. Oranje tegen. Blauw voor. Blauw tegen. Abonnement is verworpen. 906 bij punt 553 commissie zegt overnemen. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Dan is het abonnement overgenomen. 523 bij 554 commissie zegt niet overnemen strijdig met de intentie opstellers. Wenst iemand discussie. Ja, gaat u gang.

Ja, voorzitter ik vind dit een dermate essentieel politiek standpunt dat ik vind dat we er toch even over moeten kunnen discussiëren in elk geval eh er is een flinke maatschappelijke discussie gaande over de vraag wanneer je en op welke criteria je cultuur zou moeten subsidiëren de motie geeft daarvoor althans één criterium aan ik ben met u eens als u zegt dat dat maar één criterium is omdat er meer zou kunnen zouden kunnen zijn maar ik vind wel dat we er even behoorlijk over kunnen praten.

 Kant B.

..... onze samenleving daar ligt een taak voor de overheid waar het betreft cultuur vernieuwingen om te kijken of daar zich nieuwe basis-sen voor zouden kunnen laten ontstaan in de samenleving het kan niet zo zijn dat je ten aanzien van cultuur

een beginsel hanteert dat dat als maar aangeboden moet worden zonder dat daarvoor een zekere basis zou zijn derhalve menen wij van het abonnement zoals het is voorgesteld een goede aanvulling is op het ontwerp verkiezingsprogramma zoals door de commissie is voorgesteld.

Begrijp ik daaruit dat u het abonnement overneemt.

Daar staat niet overnemen.

Sorry ik vergis mij. Ik had 5 niet overnemen juist. Het gaat erom dat wij zeggen dat het zo moet zijn dat de overheid een taak heeft op het gebied van cultuur daar waar het betreft voorzieningen die nieuw zijn experimenteel zijn.

Ja. maar nou begrijp ik u toch niet helemaal u zegt net dat de commissie het een waardevolle aanvulling vindt en vervolgens wilt u het niet overnemen.

Ik zeg u net ik heb mijn vergissing zat met het vorige abonnement.

In dat geval zou ik u toch in overweging willen geven de motie is niet bedoeld om allerlei nieuwe cultuuruitingen nieuwe stromingen te ondergraven de motie is wel bedoeld om is even na te denken over de vraag of je iedere stroming zomaar zonder meer moet subsidiëren.

Nog één keer de commissie.

Ja, ik wil er nog wel een reactie opgeven het zou uitermate gevaarlijk zijn wanneer vanuit de politiek zou worden bepaald welke nieuwe stromingen wel en welke nieuwe stromingen eventueel niet zouden moeten worden ondersteund dat is nu juist het punt van de overheid bij de raad van de kunst e.d. hebben neergezet om te voorkomen dat we politieke inmenging daarmee zouden krijgen dus om vooraf te zeggen wat er vanuit politiek zou moeten worden bepaald wat wel en wat niet daar heb ik grote bezwaren tegen maar het algemene beginsel dat cultuuruitingen ook moeten leven in de nederlandse samenleving dat is een algemene goede zaak naar onze mening een experiment probeert te ondersteunen maar de overheid zou voor die keuze voor die experimenten af moeten blijven.

Er staat ook niet in de motie dat de overheid die keuze zou moeten doen het gaat erom dat iemand die keuze doet.

Dat is nou juist het punt als u het concept verkiezingsprogramma daarin keuze of zo'n abonnement over opneemt dan betekent dat dat u daar een uitspraak over doet en wij willen juist proberen om die keuze bij de raad voor de kunst op arm afstand van de overheid te hebben dat is een heel belangrijk punt en dat strijd naar mijn mening met de intentie van het abonnement zoals het is voorgesteld.

Nee hoor het abonnement geeft alleen maar aan de raad voor de kunst een handvat om op te kunnen selecteren.

Goed ik denk dat we deze discussie verder moeten staken ik wil vragen vraagt iemand stemming over deze motie, niemand. Dan is die niet aangenomen. Dan krijgen we 2416 eveneens bij 554 commissie zegt niet overnemen want er is al een letterlijke regeling. Wenst iemand discussie, nee. Wenst iemand stemming, nee. Dan is die niet overgenomen. 1821 eveneens bij 554 commissie zegt overnemen. Wenst iemand discussie, nee. Wenst iemand stemming, nee. Dan is die overgenomen. 1849 bij punt 555 commissie zegt niet overnemen. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Dan is die niet overgenomen. 904 punt 555a commissie zegt overnemen zonder 2de zin. Wenst iemand discussie. Wenst iemand stemming. Aldus besloten. 2651 bij punt 557 commissie zegt niet overnemen. Wenst iemand discussie, wenst iemand stemming, nee. Dan is hij niet overgenomen. 1467 bij punt 559 commissie zegt niet overnemen. Wenst iemand discussie, wenst iemand stemming. Dan is die niet overgenomen. 903 bij punt 559a commissie zegt niet overnemen op dezelfde wijze is te absoluut. Wenst iemand discussie.

Jawel meneer de voorzitter, dank u wel wij zouden toch graag dit ding redactioneel willen overdragen aan de commissie verkiezingsprogramma want als zij zegt op dezelfde wijze is te absoluut we zijn ook op een ander wijze soortgelijk kunnen want waar gaat het dus om het gaat gewoon om een groot misbruik in de automatisering met gewoon computerpakketten gewoon gekopieerd worden zonder betaling en zonder dat daar iets aan gedaan kan worden en wij willen toch wel enige duidelijkheid in ons verkiezingsprogramma dat wij daar ook wel tegen willen waken. Wij willen hier toch wel iets over opgenomen hebben. Ik wil graag de mening van de commissie weten.

Wie nog meer, niemand. De commissie.

Voorzitter wanneer de commissie daar de redactionele ruimte voor krijgt want het begrip zoals het nu staat op dezelfde wijze is ons zodanig absoluut dat met name daardoor de intentie van het abonnement natuurlijk als we dat niet zo overnemen intentie daarmee natuurlijk in feite voor het grootste gedeelte wegvalt.

Als je op dezelfde wijze bewijzen vervangt door analoog he.

Dat is dus het zelfde.

Dat is het zelfde.

Ik geef er een ... voor om er toch een ander woord voor te zoeken om in dezelfde strekking te blijven.

Maar dan vind ik het van groot belang dat u weet dat de commissie het dan niet met u eens is.

Dat is zeer duidelijk, he. Analoog is het zelfde als op dezelfde wijze dat. Wie wenst er nog meer het woord over. Niemand dan he ja.

Voorzitter ik denk dat er op zich geen sprake van meningsverschil is ik denk dat de strekking van de motie ook de commissie sympathiek was ik denk dat de verwording ervan aangepast zou kunnen worden zo dat we niet in al te absolute toestanden verzeilen en dat we daarmee een waardevolle aanvulling op het auteursrecht bereiken.

Ja voorzitter misschien ben ik wel ontzettend dwaal maar bij mij bestaat de indruk dat computerprogrammatuur al onder de auteurswet valt.

Dat is maar den dele waar maar ik heb even overlegt omdat de voorzitter begrijp ik dat wij redactioneel zullen wij dat niet op de wijze zoals u zegt niet op precies dezelfde wijze analoog maar wij zullen dat redactioneel zodanig invoeren dat computerprogrammatuur gaat vallen onder een algemeenheid onder datgene wat onder 559 staat. Zonder het zo absoluut te stellen als u het nu gesteld heeft.

Akkoord.

Vergadering mee akkoord. Ja, aldus besloten. 1397 bij punt 560 ontra-den zegt de commissie er is een wet. Wil iemand iets zeggen.

Ja, voorzitter ik zou op willen merken dat ik de motivatie van deze afwijzing wat zwak vindt want als we abonnementen aannemen over onderdelen waar al wetgevingen over bestaat dan kan ons programma heel dun zijn en inhoudelijk zou ik willen opmerken dat ik het principiële onjuist vind om over zaken waarover absoluut geen auteursrechten verschuldigd zijn dat daar op deze wijze toch auteursrechten over betaald dienen te worden.

Wie nog meer.

De commissie.

Voorzitter dat lijkt een heel redelijk abonnement maar dat is het naar de mening van de commissie niet afgezien van het feit dat ongeveer een week of 5 geleden 6 weken geleden de Kamer een wet is aangenomen om de derving van inkomsten vanwege illegaal kopiëren als zowel beeld als geluid dan praten wij over een vermenigvuldiging in auteursrechtelijk zin dat moet plaats vinden op geluidsdragers of beelddragers is er gekeken naar een mogelijkheid naar een instrument om zodanige vergoeding voor gedeerde auteursrechtelijke inkomsten te krijgen dat we een systeem hebben ontwikkeld waarin we zeggen het is niet vreselijk fraai maar het is een systeem waarin we geprobeerd hebben via een heffing op blanco banden om ieder geval van een deel van de inkomstenderving die plaats vindt iedere lp ieder cd wordt gemiddeld 12 tot 15 keer gekopieerd in dit land betekend dat dat degene die daar auteursrechtelijke inkomsten uit zouden moeten krijgen 12 tot 15 keer in feite hun inkomen verloren zien gaan dat proberen we via en ik erken dat we hebben dat de minister van justitie en alle partijen in de Kamer hebben dat erkent de VVD ook mede dat het dan toch juist is om in ieder geval een zekere vergoeding van auteursrechtelijk aard via deze wat algemene grove heffing aan de auteursrechthebbende tegemoet te laten komen.

Ja maar voorzitter mijn bezwaar blijft dat op grond van deze regeling ook auteursrechten verschuldigd zijn over video opname van een brui-loft of over het kopiëren van documenten die jezelf geproduceerd hebt dat blijft en ik vind dat een onoverkomelijk zaak.

Voorzitter met de overigens wel sympathieke redenering van dhr. Hermans want ik kan hem wel volgen zou je een soortgelijke heffing op pennen en potloden moeten hebben want daarmee kun je boeken overschrijven dat geldt ook voor papier en nog een heleboel andere dingen waar je informatie op kunt stoppen. Wat dacht u bijv. van diskettes die in computers gaan ik denk dat we het er over eens zijn dat het kopiëren een forse inbreuk doet op de auteursrechten ik denk alleen dat je het anders moet regelen en niet met een zo eenzijdige maatregel zo als hij hier is voorgesteld.

Dhr. Hermans nog één keer en dan gaan we stemmen.

Voorzitter we hebben een paar jaar lang gezocht naar een regeling en we hebben voor als nog gekeken naar het buitenland en in het buitenland gebeurt exact hetzelfde als hier in Nederland wat dat betreft is het een internationale regeling die op het ogenblik plaats gaat vinden ja u schut van nee het spijt me het is echt zo en het tweede is we praten over een audiobandje van ongeveer 15 tot 25 cent heffing daar praten we over dus centen niet procenten maar centen en op een video-band praten we over 50 cent tot een gulden dat betekent dat daarmee nooit de auteursrechten kunt vervangen die u op dat hele bandje in feite laat derven we proberen dus een kleine compensatie te vinden en dat is hetgene wat gedaan is.

Wie wenst er stemmig. U wenst stemming, goed. Wit voor. Wit tegen. Oranje voor. Oranje tegen. Blauw voor. Blauw tegen. Abonnement niet aangenomen. 1780 bij punt 562 ontraden zegt de commissie strijdig met de intentie opstellers. Wie wenst iemand discussie. Wie wenst stemming. Niemand. Niet aangenomen. 2261 562a overnemen zegt commissie. Wie wenst discussie. Wie wenst stemming. Niemand. Oh, meneer Dijkstal.

Ja, ik wou wat zeggen voorzitter terecht had de commissie het niet in het programma opgenomen en nu nemen toch deze zaak over van Utrecht het is een zeer vrijblijvende uitspraak want dit is gedecentraliseerd naar de gemeente de amateuristische kunstbeoefening is via de welzijnswet een gemeentelijke aangelegenheid en daarom lijkt het mij niet verstandig dat wij in een rijksprogramma daar uitspraak over doen.

Wie nog meer. De commissie.

Wij hebben hier in het landelijk verkiezingsprogramma een algemeenheid daarmee daarom hebben wij het aanvankelijk niet opgenomen een algemeenheid is het beleid wat door de VVD wordt ondersteund en derhalve kunnen wij ook in het landelijk programma opnemen ik heb ook begrepen dat het in de richtlijnen ten aanzien van de gemeenteraads programma dat het daar in feite ook in staat.

Wie nog meer. Niemand. Wie wenst er stemming. Niemand. Dan is het abonnement niet overgenomen. 2319 562a commissie zegt niet overnemen te specifiek. Gaat u gang. U moet hem ingedrukt houden dat is de moeilijkheid.

Ik zou graag willen weten wat daar te specifiek aan is.

Commissie.

Ja voorzitter als in het verkiezingsprogramma he precies gaan aangeven welke punten daar allemaal onder zouden moeten gaan vallen exact aangeven hoe we de verschillende middelen binnen de hele sector willen gaan verdelen menen wij dat dat een veel te specifieke uitwerking is van datgene wat bedoelt is dat was in het ontwerp verkiezingsprogramma staat derhalve menen wij dat het een te verre specificering in het programma is en dat is eigenlijk de hoofdredenen in het beginsel zit daar geen bezwaar tegen maar het is veel te specifiek en het zou ons programma wat dat betreft zodanig tot in details laten doorwerken dat wij menen dat dat niet de goede lijn zou moeten zijn.

Ik denk dat ik het niet met eens kan zijn ik denk dat behoudt van natuur historisch zaken goederen en het restaureren daarvan dus gewoon een heel belangrijk punt is in het totaal van kunst en cultuurbeleid als je daar niet iets over zegt behalve dan dat je het waardeert in z'n algemene zin en niet zegt hoe je dat in stand wil houden dan denk ik dat je iets essentieels mist.

Meneer Dijkstal.

Voorzitter er is de neiging de afgelopen jaren om voortdurend overheidsgeld uit te geven aan telkens nieuwe vormen van kunst of dat nou toneel, of muziek of wat dat dan ook is wij verwaarlozen op een bijna schandalige manier datgene wat in het verleden tot stand gebracht is of dat nu monumenten zijn of iets op het letterenterrein of filmma-teriaal conservering, archivering en restauratie zijn kostbare zaken die moeten gebeuren maar ze krijgen altijd een lage prioriteit en het zou wel eens goed zijn als wij die prioriteit uitspreken dat zou moeten leiden tot een verschuiving binnen de begroting WVC naar meer geld juist in deze richting.

Wie nog meer. Niemand. De commissie nog één keer.

Verder geen toevoeging voorzitter.

Wat zegt u.

Verder geen.

U wenst een stemming.

Voorzitter mag ik nog misschien even een aangeeft doen. In het vorige verkiezingsprogramma het ook heeft gestaan. Ze vonden toen dus kenne-lijk belangrijk genoeg en niet te specifiek ik zou toch graag en omdat nog steeds van wezenlijk

belang is het graag gehandhaafd zien.

Wie wenst er stemming. Ja, dan gaan we stemmen. Wit voor. Wit tegen. Oranje voor. Oranje tegen. Oranje. Blauw voor. Blauw tegen. Abonnement aangenomen. 2321 niet overnemen zegt de commissie strijdig met vereenvoudiging belasting. Wie wenst daar discussie over. Niemand. Wie wenst daar stemming over. Dan is abonnement niet aangenomen. 1468 bij punt 563 niet overnemen zegt commissie . Wie wenst daar discussie over. Wie daar stemming over. Dan is het abonnement niet aangenomen. 2432 bij 564 niet overnemen zegt de commissie. Wie wenst daar discussie over. Wie wenst daar stemming over. Niemand. Dan is het abonnement niet overgenomen. 884 bij punt 564 niet overnemen zegt de commissie strijdig met de intentie van de opstellers. Wie wenst daar discussie over, ja gaat u gang.

Ja, meneer voorzitter de afd. Haren vindt dat dag- en nieuwsbladen zichzelf dienen te kunnen bedruipen als er te weinig abonnees zijn dan moet de uitgaven worden gestaakt het is geen liberale maar een socia-listische politiek dat de staat financiële bijdragen levert om bedrijven die in stand te houden waarvan de moeilijkheden structureel en niet van tijdelijke aard zijn.

Voorzitter ik mag toch hopen dat in stand houden pers asjeblijft een liberaal standpunt blijft.

De commissie heeft het woord.

Voorzitter ik hoef aan de laatste spreker niet veel aan toe te voegen en is juist een sterk liberaal beginsel om er voor te zorgen in een democratisch de keuze voor de consument om die nieuws bronnen te zoeken dat die keuze aanwezig blijft en de commissie pleit nadrukke-lijk niet voor een steunverlening voortdurend om dwars tegen maat-schappelijke ontwikkeling in krant of dag- of weekbladen in stand te houden maar de commissie pleit er juist voor om die week- of dagbladen die in problemen komen tijdelijke mogelijkheid te geven te zoeken naar een markt en aan te tonen dat er wel degelijk voor die opvattingen voor die uiting een markt is derhalve menen wij dat voor de purifor-miteit zo belangrijk in de democratie deze in ons verkiezingsprogramma zou moeten worden opgenomen.

Ja, maar ik twijfel erg aan de tijdelijkheid van deze steun ik vraag me af of er ooit al een steun is opgeheven en om met de consequentie dat het betreffende dagblad dan ook moest stoppen deze steun is gewoon blijft doorgaan en dan vind ik het niet meer een vrije keuze voor eenvormen keuze van.

Wie nog meer, gaat u gang.

Namens de afd. Zwolle misschien is een oplossing wij willen bij hoofd-stuk als abonnement 2220 indienen om subsidies met open eind regeling tegen te gaan als dat wordt overgenomen is er denk ik hier een oplos-sing voor, dank u wel.

Commissie.

Voorzitter ik denk dat het punt van het laatste abonnement dat bij dat hoofdstuk aan de orde zou moet komen ik denk ook niet dat dat nou direct ten aanzien dit specifieke punt een oplossing zou kunnen bieden ten aanzien van een opmerking van de eerste spreker zou ik willen zeggen dat juist de bedoeling van de VVD en ook de VVD altijd degene is geweest die heeft gezegd dat de regeling tijdelijk zou moeten zijn als ik me niet vergis en ik zal direct waarschijnlijk worden gecapitelt als ik een het aanvaardbaar maak ik zal u 1 voorbeeld geven dagblad De Tijd heeft een tijd steun gekregen is inmiddels verdwenen is een weekblad geworden en heeft inmiddels een markt.

Ik ga over tot de stemming dames en heren. Wie. Wenst iemand stemming over dit punt. Moet ik eerst vragen. Wenst iemand stemming, nee. Dan is het abonnement niet eens aanvaard. 1975 bij punt 566 niet overnemen zegt de commissie maar wel eventueel op nieuw bezien in licht van veranderde omstandigheden ik denk commissie dat de algemene vergadering wel even wil weten wat er verstaan wordt onder het begrip licht van veranderde omstandigheden.

Voorzitter op het ogenblik veranderd de medialandschap bijna van uur tot uur zou ik willen zeggen toen het concept verkiezingsprogramma opgesteld werd liep de discussie van omtrent het duaal bestel nog volop op dit moment is die discussie door de sterke ontwikkelingen van RTL 4 en TV 10 in feite voor een groot deel achterhaald op dit moment spelen ook discussies in Europees verband ten aanzien van het al dan niet onderschrijven van de richtlijn u heeft misschien de afgelopen week kunnen constateren dat van CDA en misschien ook wel van PvdA zijde geprobeerd wordt om RTV en TV 10 van de kabel af te gaan leren u zult begrijpen dat dat niet de politiek is die we althans als commissie aan u zouden willen voorstellen de Kamer fractie doet dat op dit moment ook niet die vindt dat het gewoon zou moeten en in dat verband zou ik u willen vragen in redactionele zin de commissie de ruimte te geven dat het woord duaal in 566 eruit gaat en dan een formulering te maken ik zeg het nu maar even op de vuist omdat we daar als commissie nog redactioneel over zouden moeten praten het omroepbestel moet worden omgevormd dat we proberen de NOS een onafhankelijke status te geven niet zelf opiniërend maar net zo als de BBC en dat we vervolgens kijken in hoeverre de identiteits omroepen ruimte moeten krijgen wat voor omroepbijdrage of omroepbijdrage en hoeveel omroepbijdrage daarvoor zouden moeten heffen wat we met reclame zullen moeten doen en ten tweede zou ik u willen zeggen zeker gelet op de ontwikkeling van de afgelopen week lijkt het mij zinvol ik dacht dat dat inmiddels al niet meer nodig was maar het blijkt nog steeds nodig te zijn omdat het CDA dat nog steeds zo graag wil tegenhouden dat men de doorgifte van radio en televisie programma's via de kabel geen belemmeringen in de weg mogen worden gelegd. Ik zou in die zin redactioneel aan u willen vragen de commissie ruimte te geven.

Voorzitter Rotterdam heeft het abonnement ingediend en gaat geheel akkoord met de visie die dhr. Hermans net naar voren heeft gebracht.

Kan de vergadering ermee akkoord gaan, ja. Dan is aldus besloten. 525 bij 566 niet overnemen zegt commissie strijdig met intentie opstellers. Wenst iemand discussie.

Ja, voorzitter.

Ja, gaat u gang.

Het standpunt van de commissie heeft ons een beetje verbaast en met name daarom omdat wij het gevoel hebben dat datgene wat in de motie ligt sterk aansluit bij een groot aantal uitspraken die door de Tweede Kamer fractie op dit punt zijn gedaan daar komt nog een aspect bij wij gaan straks in een aantal andere artikelen behandelen bijv. het fenomeen kunstsporing welaan als een evenement gesponsord wordt dat wordt het verkrijgen van die sponsor makkelijker wanneer het evenement ook uitgezonden wordt dat soort zaken wordt niet behoorlijk geblokkeerd door de huidige wetgeving wat de motie geogd is met name dat soort belemmeringen eruit te krijgen.

De commissie.

Voorzitter ook in het licht van die nieuwe ontwikkeling het is op dit moment eigenlijk niet meer mogelijk om 5,6,7 te handhaven zoals het op dit moment in het ontwerp verkiezingsprogram staat 2de is sponsoring dat is natuurlijk iets waar de VVD al jaren lang voorstander van is en derhalve zou dat als beginsel ook een juist beginsel zijn maar waar het ons met name omgaat dat is om een zodanige zuiverheid in dat bestel proberen te krijgen dat de niet commerciële omroepen dan ook daadwerkelijk niet commercieel zijn en niet commercieel moeten blijven commerciële omroepen die zouden gelegenheid moeten bieden om uit inkomsten van reclame of sponsoring of merchandizing of andere inkomstenbronnen om daaruit hun programma's te gaan financieren. Dus in feite is ook het abonnement 525 in het licht van de nieuwe ontwikkelingen en we hadden misschien beter de koppeling met het vorige abonnement het er even erbij kunnen zeggen en de snelle ontwikkeling is dat op dit moment zou het in strijd zijn met de gedachte die bij de commissie op dit moment leven over de verandering aangaande de laatste ontwikkeling op mediagebied.

Ja, ik bedoel ook niet het rechtstreeks sponsoren van niet commerciële omroepen ik bedoel meer het doorgeven van gesponsorde evenementen daar zitten reclame uitingen in en die worden nu meestal geweerd. Dat komt het evenement niet ten goede en daar gaat het mij om.

Commissie.

Voorzitter dat is volstrekt juist alleen het probleem is zo lang we een niet commercieel omroepbestel hebben is het volstrekt onduidelijk hoe die sponsorgelden die dan uiteindelijk naar zo'n evenement toe- gaan hoeverre die dan weer beïnvloed worden en hoeverre daar gelden over kunnen vloeien in de richting niet commerciële omroeporganisaties die daar wel gebruik van maken van die beelden en ik ben het met u eens begrijpt u mij goed daar zit het probleem niet het probleem zit alleen erbij dat bij een niet commerciële bestel zo als we op dit moment nog in theorie nog steeds hebben gesponsorde evenementen met allerlei reclame uitingen in feite en dat moet ik erkennen bij al de tegenstanders van

sponsoring in feite een ondergraving van hele sterrenregime kunnen zijn als u bij voortdurend bij motorraces bepaald merk in beeld heeft dan hoeft dat merk nauwelijks of geen reclame meer te maken op de STER want dat betekent dan al dat men via die uiting volop de gelegenheid heeft gekregen ik ben daar voorstander van maar dan moet je een heel ander soort bestel op gaan zetten en dan moet je bij die organisaties waar ruimte daarvoor is moet je die gesponsorde programma's of gesponsorde evenementen volop de gelegenheid geven gewoon aan de beurt te komen.

Dan kunnen wij ons denk ik vinden op het feit dat wanneer de commissie bereid is om een kleine redactionele aanpassing toe te voegen zodat we deze overeenstemming in het verkiezingsprogramma hebben zijn we eruit.

Wat betreft de commissie akkoord, voorzitter.

Ja, gaat de zaal ermee akkoord, ja. Aldus besloten. Een ogenblikje.

Toch gezellig om weer naast je te zitten. (nieuwe buurman) ja. daar gaan we dan mijn bril tegenwoordig nodig staat beter met bril. Is die al aangekondigd. Aan de orde is 016 afd. Almelo advies commissie is niet overnemen. Wenst iemand discussie ,niet. Stemming, niet. Dan is besloten om niet over te nemen. 2407 Bergen op Zoom advies commissie niet overnemen. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is besloten om niet over te nemen. Er komt een claim. Wie, dhr. Hermans leest u voor.

Afd. Amsterdam toevoegen na punt 569a de volgende tekst het uitgeven van programmabladen met gegevens over uitzendschema's van nederlandse omroepen is niet langer voorbehouden aan de omroepen alleen en toevoegen een nieuw punt het verbod om op zondag reclame op radio en televisie uit te zenden dient i.v.b. met internationale concurrentie verhoudingen te worden opgeheven dat zijn dus 2 nieuwe punten dus is.

Wat is het advies van de commissie.

Advies van de commissie is dat aanzien van het uitgeven van programmabladen met gegevens over uitzendschema's op dit moment er een auteurswettelijke bescherming nog is maar dat wordt op dit moment in Luxemburg wordt dat aangekaart ik denk dat datgene wat hier op tafel ligt in feite de ontwikkeling in de toekomst waarschijnlijk wel zal zijn derhalve is erbij de commissie geen bezwaar tegen dit punt en ten aanzien van het verbod om op zondag reclame te kunnen maken daar is in beginsel bij deze commissie ook geen bezwaar tegen dus we zouden kunnen zeggen beide punten kunnen worden overgenomen.

Over, advies commissie overnemen geclaimd motie van Amsterdam. Wenst iemand discussie, niet. Stemming, niet. Dan is dat overgenomen. Aan de orde 1713 afd. Enschede advies commissie niet overnemen. Wenst iemand discussie, ja. Ja, gaat u gang meneer de Zwart.

Gisteren verzuchtte dhr. Toxopeus dat als het aan de afdelingen lag het programma zo lang zou worden wij willen hier ook een kleine bijdrage leveren om het programma wat korter te maken dit leek ons een zinsnede die qua strekking een volstreekte open deur is en als je letterlijk leest wat er staat is het zelfs een wat gevaarlijke redenering met dezelfde argumenten kun je ook 't postzegelverzamen, theedrinken, godsdienstbeoefening allemaal tot onderwerp van stimule-ring bij de overheid maken en we denken dat dit best gemist kan worden in dit programma.

Iemand anders voor de discussie, niemand. De commissie.

Voorzitter er zit volgens mij toch verschil tussen sportbeoefening en theedrinken eh als ik dat even mag samenvatten bedoel ik daarmee aan te geven dat sport van essentieel belang is voor 't geestelijk en lichamelijk welzijn van de nederlander en derhalve zich op dat terrein een wat meer taak voor de overheid ten aanzien dan ten aanzien van mag ik het zeggen meneer Zwart 't theedrinken.

Als u dat nou zo een aan zou passen dan heeft die tekst meer zin.

De bedoeling van.

...in de discussie, niet. Wenst eh wenst u stemming, niet. Dan is niemand anders ook stemming dan is besloten om de motie niet over te nemen. Ten aanzien van 571 1626 afd. Woerden advies commissie overnemen zonder eh onder toevoeging zo mogelijk. Discussie dhr. Dijkstal.

Voorzitter ik begrijp het niet goed ik heb uit het programma begrepen dat de commissie vindt dat er juist wat meer aan gedaan moet worden op de scholen nou komt Woerden met een voorstel om te zeggen nou dan moeten we het huidige aantal moet minimaal blijven dus dat is inder-daad een minimaal bod en dan zegt de commissie daar moet je aan toevoegen zo mogelijk moet het nou meer worden of moet het niet meer worden zou mijn vraag zijn.

Heldere vraagstelling, de commissie heer Hermans.

Voorzitter dat zal ook afhangen van alle financiële claims die ten aanzien van het hele onderwijsgebeuren alle voorwaarden die in het onderwijs zijn gesteld ik denk dat binnen het raamwerk van de budgettaire ruimte die het concept verkiezingsprogramma biedt op het gebied van onderwijs wordt aangegeven dat ook wordt aangegeven dat ten aanzien van sportbeoefening op scholen in lesuren dat daar zo veel mogelijk moet worden gehandhaafd op het huidige niveau.

Ja, gaat u gang.

Voorzitter ik denk dat het een slecht voorstel is van de commissie om daar aan toe te voegen zo mogelijk er is voor geen enkel vak op de scholen wordt er niet met vakleerkrachten gewerkt alleen met het gymnastiek onderwijs meent men dat dat wel kan maar dat is een misvatting dat dat kan.

Dank u wel iemand he dhr. Ronteltrap.

Ik neem aan dat het zo mogelijk betrekking heeft op het gedeelte onderleiding van vakleerkrachten want dat hebben we gisteren ook aan de orde gehad dat was een ander abonnement wat betrekking had op het inschakelen van vakleerkrachten en daar is toen ook gezegd ja dat valt te bezien of dat wel steeds financieel mogelijk is. (ja) Dus dat zo mogelijk heeft alleen betrekking op de vakleerkracht.

Dhr. Dijkstal tot slot.

Voorzitter de commissie gehoord te hebben blijf ik toch voorkeur hebben geven aan de formulering die de commissie zelf in eerste instantie bedacht heeft dat zou ik willen aanbevelen.

De commissie tot slot een helder en duidelijk advies aan de vergade-ring.

Voorzitter wij nemen het over en het woord zo mogelijk wordt erbij ingevoegd en dat slaat zowel op het aantal uren en op de vakleerkrachten.

Goed helder concluderen. Wenst u stemming dat is niet het geval dan is volgens het advies van de commissie besloten. 2373 ten aanzien van 572 commissie welzijn overnemen onder toevoeging van met name ten behoeve van topsport. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is het advies van de commissie gevolgd. 1740 afd. Oude Amstel 573 advies commissie niet overnemen te specifiek. Discussie, niet. Stemming, niet. Besloten. 1361 ten aanzien van 574 afd. Uithoorn advies commissie niet overnemen verdient al aandacht. Discussie, niet. Stemming, niet. Advies commissie is overgenomen. 1193 afd. Huizen ten aanzien van 575 advies commissie strekking eertse zin overnemen. Discussie, niet, Stemming, niet. Dan is dat besloten. 2654 afd. Zoetermeer ten aanzien van 575a advies commissie niet overnemen. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is dat besloten. 2375 ten aanzien ook van 575a commissie welzijn overnemen advies commissie. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is dat besloten. 2529 afd. Den Haag ten aanzien van 576 advies commissies overnemen. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is die overgenomen. 1976 afd. Rotterdam ten aanzien van 578 advies commissie is niet overnemen. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan wordt die niet overgenomen. Dat was dus hoofdstuk 5. Dan gaan we naar hoofdstuk 6. Ja. De heer de Grave hoofdstuk 6 gaat beginnen. Ja, ja. Goed, het is een bescheiden hoofdstuk. Daar gaan we ten aanzien nr. 2220 ten aanzien van no. 600 afd. Zwolle advies commissie is intentie overnemen. Discussie, niet. Stemming, niet. Dan is dat besloten. No. 86 afd. Barendrecht ten aanzien van 601 advies commissie is niet overnemen. Discussie, gaat u gang naam en afdeling graag.

Brands Brands van de afd. Oss Barendrecht, Oss en Rotterdam hebben bijna dezelfde abonnement ingediend het gaat hier over een zeer belangrijk onderwerp nl. het financieren van de rijksoverheid we hebben gemeend om dat gezamenlijk te formuleren in een motie die bij u voor ligt maar voor dat dat ter sprake komt zou ik graag de commissie een vraag willen stellen.

Stelt u uw vraag. (Het voorstel) ik hoop dat dat op het dit onderwerp betrekking heeft.

Het voorstel van Oss, Barendrecht en Rotterdam is gezien het feit dat alle 3 de politieke partijen het financierings tekort willen terug-dringen het financierings tekort trachten iets meer terug te dringen iets meer he minder tekort betekent minder leden minder staatsbegro-ting minder he rente en de vraag is als wij proberen minder rente te betalen hoe kan de commissie dat dan onbetaalbaar noemen want een verlaging zo als wij voorstellen van een 1/2 % per jaar naar 1 1/2 % per jaar zal in de komende 10 jaar een verlaging aan rente lasten van 50 miljard met zich meebrengen.

Goed dank u wel mag ik iemand anders nog he horen, niet. Dan dhr. de Grave.

Ik zit even met een procedure probleem we hebben het nu over Baren-drecht die voorstelt om de lasten verlaging (ik wil dat ook nu) hoger te maken u heeft het over het financierings tekort en over die motie mag ik voorstellen dit eerst dit abonnement afhandelen en dan komen we dan op het punt financierings tekort.

Barendrecht trekt zijn abonnement in ten behoeve van deze motie.

Juist dat gaat over een ander onderwerp.

Goed dat is duidelijk dan gaan we naar de abonnementen ten aanzien van 602 dat zijn er 3 vindt de commissie het goed die gemeenschappelijk te behandelen dat zijn er 3 nl. 207 afd. Oss advies commissie is niet overnemen onbetaalbaar. Het is 1977 afd. Rotterdam advies commissie niet overnemen. Niet realistisch. En dan 2290 afd. Haarlem niet overnemen te ambitieus. Het woord is aan de vergadering. Wie wil daarover het woord voeren over deze 3 moties. Gaat u gang. Naam afd. graag.

Van Tuyl afd. Haren ik wil een vraag stellen bij het oordeel van de commissie dat het abonnement van de afd. Haarlem te ambitieus zou zijn ik wil erop wijzen dat in de periode 1986-1990 bij een veronderstelde groei economische groei van 2% per jaar het mogelijk is gebleken een regeerakkoord te sluiten waarbij 't financierings tekort met 1 % per jaar verlaagd zou worden voor de volgende periode wordt een hogere economische groei verwacht 2 1/2 % per jaar en daarbij is een formulering in het programma een doelstelling van een tekort reductie van slecht een 1/2 % per jaar dat is veel minder ambitieus bij een hogere economische groei dan in de afgelopen regeringsperiode daarbij wil ik opmerken dat de overheidsfinanciën nog steeds niet in orde zijn het is het belang om het tekort te verlagen blijft onverminderd ik vind 't een beetje ver gezegd om te stellen dat het abonnement van Haarlem te ambitieus zou zijn ik wil zeggen dat het voorstel van de commissie te weinig ambitieus is.

Wie vervolgens het woord dhr. Zwart.

Voorzitter ik had dit abonnement van de afd. het geldt voor alle drie veel spannender gevonden als ze dan ook voorstellen hadden gedaan voor achterin het

stuk hoe we dan die extra gelden vrijmaken om die lagere tekort reductie te bereiken nou is het wel makkelijk om te roepen dat het moet gebeuren maar het betekent ook dat je wat inlevert en we hebben ook de afgelopen dagen al een hoop dingen aangenomen die juist geld gaan kosten dus dan zou er toch enig verband in het geheel moeten worden gebracht.

Helder, wie verder nog. Gaat u gang.

Ja, dank u wel meneer de voorzitter Multmaker van de afd. Haarlem ik vind het een beetje vreemd om als argument te gebruiken dat er andere dingen ook al geld kosten ja dat is zo dat hebben we gisteren besloten er zijn goeie redenen voor geweest omdat te doen ik denk dat er ook goede redenen zijn om aan te voeren om hier te zeggen laten we streven naar een grotere reductie (sorry) ik denk niet dat het een goed argument is om te zeggen dat er zoveel dingen geld kosten dat dit dan maar niet kan dan moeten we zoeken naar extra financiering dat is mogelijk.

Dat had u dan zelf kunnen aangeven.

Oke gaat u gang.

Meneer de voorzitter (mag ik u naam) afd. Haren v.d. Voorn (meneer v.d. Voorn) ik geloof dat het argument dat er geen geld voor zou zijn dat dat niet opgaat er moet inderdaad dus worden aangegeven waar het geld dan wel vandaan komt de afd. Haren heeft onder punt 1717 voorge-steld om de ontwikkelingssamenwerking van 1 1/2 tot 1 % terug te brengen dat geeft ons een bedrag van 1 3/4 miljard u kunt daarmee het financierings tekort en ook vele andere dingen kunt u daarmee oplossen.

Dank u wel meneer v.d. Voorn. Mag ik ja u dan als laatste en dan de commissie.

Het antwoordt op de vraag waar het geld precies vandaan zou komen een van de belangrijkste punten is een verregaande efficiëntie.. bij de overheid.

Dat is ook helder meneer de Grave heeft het woord.

Voorzitter dit is nou zo'n punt waar je als financieel woordvoerder van de commissie moeilijk zit waarom omdat de doelstelling van datgene wat wordt bepleit door de verschillende voorstellen mij zeer aan-spreekt ook ik vind dat het financierings tekort in Nederland ondanks de successen die op dat terrein zijn bereikt nog steeds te hoog is ook ik vind dat het probleem van de staatsschuld in Nederland en de daarbij behorende rentelasten nog steeds een probleem vormt en dat we ook de komende 4 jaar met kracht eraan moeten werken omdat probleem verder te verminderen. Alleen waar je op een gegeven moment voor staat is waar je verschillende doelstellingen die de partij wil op een evenwichtige wijze met elkaar in overeenstemming kunt brengen en op het moment dat de partij vindt deze vergadering vindt dat er een groter accent moet worden gelegd op de vermindering van het financierings tekort ja dan moet ogenblikkelijk ik ben dat met heer Zwart

volledig eens de rekensom kloppend worden gemaakt en nou zijn de voorstellen die zijn gedaan variërend in grote het voorstel van Oss betekent dat wij een totaal bedrag van 15 miljard gulden in 4 jaar zullen moeten ophoesten nou dat is is volstrekt onmogelijk het voorstel van Haarlem is bescheidener die stelt voor om het tekort reductie met een miljard te verhogen maar dan zit ik wel voor de vraag hoe ik dat miljard moet vinden nu zijn er 2 voorstellen gedaan en dat is dan een boeiende discussie 1 voorstel is om bij ontwikkelingssamenwerking 1 miljard te bezuinigen voorzitter dat is in strijd met het beleid dat de VVD jaar in jaar uit heeft gevoerd en het is in strijd met een besluit van de ledenvergadering bij liberaal bestek die erop neerkomt dat ontwikkelingssamenwerking 1 1/2 % van het nationale inkomen moet blijven met andere woorden dat is geen beleid van de partij kan ik dus ook niet inzetten een ander voorstel wat gedaan is is om de efficiëntie bij de overheid te vergroten ik wijs erop dat de commissie al voorstelt om op die wijze 600 miljoen gulden te bezuinigen de komende 4 jaar doch op wat er al de afgelopen jaren is gedaan een hoger bedrag acht ik onverantwoord en ook niet verdedigbaar en dat betekent dus dat wij met elkaar moeten proberen zaken goed af te wegen doelstelling rond het tekort rond de lasten en rond wat wij de komende 4 jaar ook in de richting van de overheid nog willen ambtenaarssalarissen, de gezondheidszorg, het onderwijs en de commissie heeft daar een afgewogen voorstel voor gedaan laatste opmerking voorzitter wij hebben wel geprobeerd als commissie maximaal tegemoet te komen aan de intentie van de abonnees en die intentie is de VVD moet duidelijk maken dat het probleem van het tekort en de staatsschuld ernstig is vandaar dat de commissie ook heeft voorgesteld een passage toe te voegen en die passage houdt in dat op het moment dat de economische groei zou kunnen meevallen en dat is reëel optie het hoogste prioriteit ook moet gaan in de richting van het akkoord met andere woorden is er meer te verdelen dan wij denken eerste prioriteit verdere tekort reductie tweede voorstel is geweest als het onverhoopt mocht tegenvallen met de economische groei mag dat niet ten laste gaan van het tekort met andere woorden ook daar de hoogste prioriteit op die wijze denk ik voorzitter dat wij op evenwichtige wijze tegemoet zijn gekomen aan de bedoeling van het abonnement zonder dat wij daarmee door verder te gaan op een onverantwoorde wijze in de richting van de kiezers opereren namelijk om dingen te beloven die wij niet op een verantwoorde wijze kunnen nakomen.

Dank u wel meneer de Grave nog een paar opmerkingen uit de zaal. Gaat u gang.

Mag ik meneer de Grave op 2 punten antwoorden ik ben volledig met hem eens dat er een krachtige aanpak nodig is maar mag een krachtige aanpak niet ondersteunt worden door een krachtige doelstelling in tweede plaats heer de Grave spreekt over 15 miljard aan uitgave die gecompenseerd worden maar onze vraag is 15 miljard minder uit te geven want er staat er in de periode 89 - 99 50 miljard tegenover die niet aan rente hoeft worden betaald.

Dank u wel u hebt het woord meneer v.d. Voorn.

Ja, het voorstel om een deel van de hulp van ontwikkelingssamenwerking te besteden o.a. voor het verminderen van het financierings tekort is afgedaan met de

mededeling dat dat niet het beleid is geweest van de VVD nou ik vind dat een beleid niet voor eeuwig hoeft vastgesteld een beleid kan van tijd tot tijd worden aangepast en dat moet ook worden aangepast er zijn op het ogenblik zijn er andere prioriteiten bijv. de heer van Neede van het VNO heeft n.a.v. de discussie over het natio-naal milieuplan gezegd ja dat men als men dat en hoge prioriteit wil geven dan

bandje 10. 24/6/81

gezegd dat ze te precies waren, dat wou ik net gaan zeggen, dat wou ik ook net gaan zeggen als het nou iets precies is is het deze en ik denk niet dat we daar behoeften aan hebben in het verkiezingsprogramma. applaus.

Voorzitter dat wou ik in feite ook zeggen dat als de Landbouwcommissie het aan de verkiezingscommissie wil overlaten om elementen over te nemen zodanig dat het een globaal karakter houdt dan komen we er wel uit.

Voorzitter dat wil ik graag doen dat vertrouwen heb ik ik refereer ook nog aan de uitspraken van de heer Voorhoeve van afgelopen week die er ook duidelijk op benadrukte dat dit mogelijkheden zijn voor de toekomst. Het is wel een steun in de rug van de Landbouw. Goed 1095 met die toevoeging wenst iemand er verder stemming over. meneer Baarlager. Ja wij zijn er dus op tegen het is te specifiek, wenst u stemming, en dan willen wij stemmen, juist. Maar er is gezegd door de heer Lutein en ik heb begrepen dat de voorzitter van de commissie hier ook mee accoord gaat meenemen en dan zal de commissie die strekking van die motie die aanvulling wel verwoorden zonder al te specifiek te worden.

Ik heb al heel veel over mijn kant laten gaan dit gaat mij nou net even een stap te ver het wordt zo'n onderonsje tussen de heer Lutein zeg maar en meneer Geerlings dat moet nu maar eens afgelopen zijn we gaan stemmen. We gaan stemmen. applaus.

Voorzitter hoe kunnen wij over een zo'n specifieke tekst stemmen als we hem niet eens voor ons hebben liggen. Ik zal aan de heer Geerlings vragen of hij hem nog een keer voorleest, daar is die veel te specifiek voor voorzitter er is geen mens in de zaal behalve de landbouwkundige die dat kunnen begrijpen, dat kan wel zijn maar de procedure was de procedure was dat dat ding geclaimd is dus dan wordt die verder in stemming gebracht. Meneer Geerlings wilt u hem nog een keer duidelijk en helder en klaar voorlezen.

Volle mond meneer de voorzitter ik zal het proberen. U mag hem eerst wel even leeg eten hoor die mond. De landbouw zou naast producent van voedsel als leverancier van industriële grondstoffen voor de non-foot sector onder andere bioetanol, bioplastics, hennep, hout, dat moet u nou net niet zeggen, goed dat zou kunnen verdwijnen, de non-foot sector stop, een bepalende rol kunnen gaan spelen in het doorbreken van huidige milieubelastende en kringloopversturende processen. Ook andere factoren dienen hierbij in aanmerking te worden genomen zoals vermindering van het broeikaseffect en reductie van andere milieubelasting. Goed ik breng nu deze motie in stemming met dien verstande dat als die wordt aangenomen dat we afgesproken hebben dat de commissie de strekking van die motie op een eenvoudige wijze in dat betreffende punt zal verwerken. Wie is voor deze motie wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen amendement is aangenomen en we hebben aangenomen dat die door de commissie verwerkt wordt. 2130 bij punt 643 overnemen zegt de commissie de huidige tekst is te mager. Wenst iemand discussie, o ja u had zo'n haast he dat moest

even snel ja, ja speciaal na de stemming moest dit even snel, afdeling Katwijk vraagt zich af of het kenmerkend is voor het belang dat gehecht wordt aan de visserij dat in het hele hoofdstuk van de Landbouw en Visserij in van alle 12 de paragrafen 1 paragraaf slechts is gewijd aan de visserij en dan alleen nog slechts aan coteringsproblematiek. Er zijn toch duidelijk wel meer problemen in de visserij die ook aandacht behoeven hoe belangrijk Landbouw ook is en ook wij zijn er van overtuigd dat Landbouw en Tuinbouw zeer veel aandacht behoeft toch is de Visserij te belangrijk om als ondergeschoven kindje te fungeren we zijn daarom ook heel verheugd dat de commissie voorstelt om de tekst van het amendement van de commissie Landbouw en Visserij integraal over te nemen. Dank u zeer wenst verder iemand discussie nee, wenst verder iemand stemming nee dan is het amendement overgenomen. Dan gaan we over naar 663 bij punt 644 commissie zegt niet overnemen waarom moet oppervlakte grond op peil blijven. Wenst iemand hier discussie over wenst iemand stemming nee, dan is het niet overgenomen.

1156 de heer Geerligts, voorzitter er ligt een claim bij 644, bij 644 nog een claim welke wie heeft de claim waar is de claim de heer Lutein ik heb hem niet. Het vrijkomende landbouwgronden dat was ja accoord, ik heb hem hier niet voorzitter maar ik herinner mij het woord vrijkomende ertussen dat klopt ja, ja daar gaan we weer, meneer Geerligts wilt u het dan maar eens voorlezen, ja of u hem nu voorleest of dat de commissie hem voorleest vrijkomende landbouwgronden in rijksbezit moeten worden verkocht. De opbrengst hiervan worden ingezet ten behoeve van het milieubeleid. Duidelijk wat is de mening van de commissie nog geen problemen mee. Geen probleem de commissie stelt voor overnemen. Wenst iemand discussie, niemand wenst iemand stemming niemand dan is deze motie overgenomen. Dan de afdeling Leidschendam 1156 bij punt 647 niet overnemen verwijzing is gewenst. Mag ik even weten wat de commissie bedoeld met het begrip verwijzing is gewenst naar Brundland. Ja dat kan dan dus wie wenst hier discussie over niemand wenst iemand stemming nee dan gaat het niet door. 2156 bij 647 strekking als toevoeging overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is dit aanvaard. 1899 meneer Winsemius waar gaat het over.

Voorzitter ik denk dat het amendement prima is maar dat het beter zou staan, welk amendement, dat laatste amendement wat u net genoemd heeft, 2156 dat wordt voorgesteld om bij stelling 647 te doen het is beter bij 645 als dat mag voorzitter daar gaat het over het energiebeleid en waar deze toevoeging over gaat is algemener dan de commissie Brundland dus als het bij 645 mag is dat een verbetering denk ik. Goed nou ik denk dat niemand daar bezwaar tegen heeft. 1899 bij punt 650 489 ook bij 650 2458 bij 650 en 399 bij 650 bij 1899 stelt de commissie niet overnemen bij 489 stelt de commissie niet overnemen bij 2458 eveneens niet overnemen en tenslotte bij 399 wel overnemen. Wel ik stel u voor om deze vier moties in eerste instantie deze amendementen in eerste instantie even gelijk te behandelen. Wie wil er wat over zeggen.

Voorzitter mijn naam is Groot financieel economische commissie. Wij zouden als commissie graag de motie van Maastricht waarin genoemd wordt het schrappen van het vooralsnog moet het aantal kerncentrales in Nederland niet worden uitgebreid om dat te ondersteunen. Ik denk dat het een binden is van een aantal handen in een situatie waarin de uitkomsten nog zo onzeker zijn dat wij de ruimte

voor ons zelf graag zouden vasthouden. Wie wenst daar nog meer iets te zeggen. Meneer Vos.

Afdeling Middelburg meneer de voorzitter. Het middelburgse amendement is eigenlijk een beetje ingegeven vanuit de gedachten dat de tekst die in het programma staat vergeleken met teksten uit vorige programma's eigenlijk stapje voor stapje voor stapje retirierend is. Wij hebben daar eigenlijk meer toelichting voor nodig wij vinden op dit moment niet dat wij in Nederland redenen hebben om met onze kernenergie stapje voor stapje terug te wijken wij vinden dat wij op dat punt op zijn minst door moeten gaan op de weg die de VVD ook met het vorige verkiezingsprogramma heeft ingeslagen ik vind het amendement vanuit wat was het Maastricht op zich al een hele verbetering als de partij dat aanneemt dan hoeft het Middelburgse amendement niet meer in stemming komen wat mij betreft. Juist dan wie nog meer, ja gaat u gang, even dat ding indrukken want anders doet hij het niet. Ja,

De Vrij van de milieucommissie. De milieucommissie steunt het schrappen van de zin in 650 voor een deel vanwege dezelfde reden als de financiële economische commissie voor een ander deel vanwege juist die aanbevelingen van de commissie Brundland de vervuiling het cotoeffect de six etc., u hebt weer betrekking op het amendement van Maastricht, het houd we hebben ze allemaal bekeken Maastricht komt het beste in de buurt maar bij de andere die het schrappen van die zin voorstaan hebben we ook geen problemen. juist wie nog meer.

Meneer de voorzitter een paar jaar geleden was het nog zo dat Nederland een van de duurste landen was op energie gebied in heel Europa. Nu is de situatie veranderd vooral door andere rekenmethodes als gevolg van de afvalverwerking in het buitenland zijn de energieprijzen in buitenland ten opzichte van die van Nederland veel hoger ik ondersteun daarom ook de standpunt bepaling van de commissie over deze amendementen. Dank u wel wie nog meer.

Dank u wel meneer de voorzitter als het toegestaan is. Ik zou er wel op willen wijzen dat we nog steeds een milieuproblematiek hebben met radioactiefafval waar we nog steeds geen goede oplossing voor gevonden hebben daarom zou ik willen voorstellen om de adviezen van de commissie dit keer en keer over te nemen ik heb hier vaker gestaan gisteren en vandaag maar nu zou ik toch willen instemmen met het advies van de commissie om over te nemen wat Capelle a/d IJssel heeft voorgesteld en die andere 3 niet over te nemen. Mevr. Ruimt.

Voorzitter om over het laatste punt even iets te zeggen er is een verantwoordde tijdelijke oplossing van 100 jaar voor de opslag van radioactiefafval dat is het eerste punt het tweede punt is dat in de motie 489 ook nog wordt gesteld dat binnen twee jaar nu eens een beslissing moet worden genomen door de regering de reden is erg belangrijk want de samenwerkende electriciteitsproducenten hebben een dergelijke beslissing nodig omdat of de lokaties niet meer kunnen worden vrijgehouden en als dat niet meer kan dan zitten we toch vast aan kolen of andere fossielen brandstoffen. Meneer Vrijdan. Voorzitter is de VVD milieuminded we hebben vanmorgen of straks krijgen we de affaire van het reiskostenforfait dat is een zaak waarbij de vervuiler niet meer betaald inderdaad wordt gesubstitueerd.

Verder is de VVD inderdaad milieuminded op de vorige bijeenkomst in Middelburg heb ik gesteld als de VVD dat inderdaad is dan moet hij zijn vergaderingen houden direct bij het spoor in Middelburg was dat niet het geval het is hier niet het geval in de Meer was het niet het geval en het was ook niet het geval bij de Partijraad in Bussum. Vandaag zien we en ik ben het helemaal eens met de verkiezingscommissie dat deze 3 moties niet moeten aangenomen worden dan zien we 2 lobbyisten zien we hier komen dat is de lobby van Dodewaard dat is vlak bij Arnhem dus de afdeling heeft een voorstel gedaan we zien de lobby van Borssele we zien dus de afdeling van Middelburg die komt naar voren en die willen gewoon doorzetten die 3 atoomcentrales wil de VVD zich niet helemaal uit de markt prijzen en ik ben het helemaal eens met minister Nijpels hij is er helemaal niet gelukkig helaas gelach, hij heeft kort geleden en ik ben ingenieur ik ben oud directeur van het Energiebedrijf ik kan er over oordelen vele mensen kunnen dat niet ik heb een mevr. Remt vroeger ook eens een keer een debatje gehad voor de JOVD in Delft en die zei ook joh maak het me niet te moeilijk want je kunt me helemaal vloeren maar tussen blijft ze gewoon de zelfde standpunten innemen van toen toen ze zei dat ze er niks van afwist. Wat hebben we nu we hebben nu die meneer Nijpels heeft dus kort geleden een week of 2 geleden heeft hij een interview gegeven en dat is gepubliceerd in de Ingenieurskrant hij zegt erin dat de atoomcentrales maken niks uit of er dat broeikas effect meer of minder wordt hij zei verder ook die atoomcentrales heeft weer een nieuwe die maken niks uit in verband met het totale energieverbruik. Nou toen ik dat las dat het verkiezingscommissie voorgesteld had geen atoomcentrales erin op te nemen toen dacht bravo de VVD wordt ziende en ik weet ook dat u meneer de voorzitter dat u in het verleden tegen atoomcentrales was ik hoop dat de vergadering u en mij en meneer Nijpels zullen volgen. Ja gaat u gang.

Ja voorzitter ten einde enige argwaan weg te nemen meneer Vrijland sprak over 8 jaar geleden toen ik plotseling ziek geworden collega Braams moest vervangen maar inmiddels heb ik aanzienlijk bijgeleerd. applaus. Ja gaat u gang.

Voorzitter ik heb er niks bijgeleerd van dit betoog ik merk hier alleen maar aan dat binnen de electrisiteitslobby de standpunten nogal verschillend zijn als ik tenminste hoor wat meneer van Erpen Rooiaards van PGM in Gelderland daarover zegt dan is dat en volledig ander standpunt dan dit. En dat wilde ik alleen maar in de vergadering brengen om het niet een eigen leven te laten leiden. Gaat u gang.

Voorzitter zonder lobby en gewoon korte opmerkingen. Ik zou willen voorstellen om bij 489 de toevoeging niet over te nemen omdat dat een handenbinder is en ik zou u overigens willen voorstellen om motie 399 niet over te nemen want die is net zo evident als de opmerking dat de kerken op zondag open zijn.
Dank u wel. Ik neem aan dat de heer Winsemius hierop ingaat.

Meneer de voorzitter ik denk dat u hier een potentiële spreker even over het hoofd zag. Milieucommissie die voelt zich geen lobby van welke kant dan ook hoogstens een milieulobby en wij willen er dus op wijzen dat we willen er dus ook op wijzen dat wij die ja zeg maar die aantijging niet herkennen. We hebben uiteraard als milieucommissie de zaken uitgebreid besproken voor en tegen risico radioactieve afval geen cot-productie geen slx-productie noem het maar op we hebben over en

aantal dingen gesproken en na een goede zakelijke discussie hebben wij gezegd we steunen een amendement wat er toe leidt dat die zin geschrapt wordt andere zinnen van zo binnen 2 jaar besluiten en dergelijke dat is niet het standpunt van de commissie als zodanig wij steunen expliciet het schrappen van de zin. De zin geen uitbreiding kerncentrales omdat dat namelijk met name de ontwikkeling naar veiliger technieken interesse erin en dergelijke zou blokkeren het blokkeert ook voor een deel de toepassing van het Brundland rapport wat zegt dat met name de electriciteit zo'n fraaie toepassing van energie is. Wie nog meer. Meneer Winsemius. Dank voorzitter. Misschien het beste een paar van die amendementen door te nemen een beetje op volgorde zoals ja misschien voor de discussie het makkelijkste is. Allereerst die van Middelburg 1899 waarin gezegd wordt de toepassing van kernenergie een veilige vorm dient vanwege de belangrijke bijdrage van veilig kernenergie aan het milieu te worden bevorderd. Kernafval moet milieubeikbaar kunnen worden opgeslagen. Ik zou dit niet graag voor mijn rekening nemen op dit moment voorzitter en waarom punt 1 zegt ie het is een belangrijke bijdrage van veilig kernenergie aan het milieu en dat is op zijn minst discutabel moeten we heel reeel in zijn op zijn minst discutabel voor de een is dat wel zo en voor de ander is dat niet zo en we voelen ons met elkaar als maatschappij nog niet comfortabel kernenergie heeft naast grote voordelen ook grote bezwaren, afval werd genoemd Tjernobiel komt toch in het geheugen dan kun je zeggen goed dat moet eerst veilige kernenergie hebben maar op het moment dat je dan praat over het wordt bevorderd op dit moment zit er een spanning dus voorzitter die 1899 niet overnemen. Mijn mening. De mening van de commissie. 2e wou ik eventjes springen naar 2458 van Arnhem waarin gezegd wordt het aantal kerncentrales in nederland mede in het kader van de europeesche eenwording uit te breiden ook hier weer een verwijzing naar kernenergie en het positieve voor broeikas effect en dergelijke voorzitter we moeten ons daar niet veel wijs maken ik geloof dat de heer Vrijland het zei minister Nijpels heeft het gelukkig helaas ook gezegd kernenergie is niet een echte volledige oplossing voor die broeikas het kan je een stukje tijd kopen in de broeikas maar meer niet de voorraden van uranium zijn te beperkt zoals we ze nu kennen zelfs al zou je het daarvoor inzetten en er zijn ook veel te veel andere bronnen voor die problemen van die broeikas. Duidelijk dat ik denk niet dat we in het verkiezingsprogramma die schijn moeten wekken en zeker niet in het verkiezingsprogramma tegen die achtergrond moeten overnemen dat het aantal kerncentrales in nederland wordt uitgebreid dus ook deze dit amendement niet overnemen. Dan komen we tot het amendement 6 nee wacht even 489 van Maastricht. Wat u zegt die zin schrappen vooralsnog moet het aantal kerncentrales in nederland niet worden uitgebreid en daarvoor in de plaats zetten een zin in de eerste 2 jaar van de volgende kabinetsperiode dient een besluit te worden genomen over het wel of niet uitbreiden van het aantal kerncentrales dat zou een best een reeel argument voor te maken

mevr. Rempt haalde het aan de SEP zegt dat moeten we weten nou moet ik erbij zeggen dat zeiden ze 4 jaar geleden ook al dat herinner ik me met grote stelligheid dus dat valt misschien ook nog mee maar het blijft wel belangrijk dat er een keer een duidelijkheid komt. De vraag is is het verstandig om je zelf op te zadelen met die termijn van 2 jaar want dat waren we eigenlijk in het afgelopen kabinetsperiode ook al van plan om dat in een periode als dat kabinetsperiode een keer gedaan te hebben moet je je opzadelen naar mijn idee beter niet beter zou al zijn die toevoe-

ging weg te laten dan kom je al terecht bij wat ik meen de commissie milieu zei het beste is echter naar mijn idee nog steeds te laten staan wat er in het conceptprogramma staat waar die zin staat vooralsnog moet het aantal kerncentrales in Nederland niet worden uitgebreid waarom omdat het je een maatschappelijke bewijsplicht oplegt een maatschappelijke bewijsplicht oplegt nee we moeten comfortabel zijn voordat wij hier stappen gaan nemen we moeten ons op ons gemak voelen als maatschappij met de radioactiviteit er zitten groten voordelen aan maar de vraag die je steeds krijgt als je over radioactiviteit begint is wat gebeurd er met mijn kinderen en dat is altijd de vraag van de ultieme onzekerheid zijn we met iets verstandigst bezig nou als je die vraag niet voldoende maatschappelijk beantwoord hebt niet alleen technisch maar maatschappelijk dan denk ik dat je als politieke partij een heel goed moet weten waar je me bezig bent dus nog steeds het advies van de commissie is amendement 489 niet overnemen ook niet alleen dat schrappen overnemen laat de bestaande tekst staan en neem die bewijslast op je kan je het bewijzen dat je je comfortabel voelt fijn dan begin je opnieuw te praten maar voor dat moment moet je het niet doen. applaus. Dan het laatste amendement 399 van Capelle de toevoeging de bestaande kerncentrales blijven in gebruik geen probleem voor ons om dat over te nemen als dat de duidelijkheid vergroot is dat een positief iets. Dank u voorzitter. Dank u wel. Nog een ronde.

Dank u wel meneer de voorzitter. Het is natuurlijk makkelijk meneer Winsemius om op de emoties te werken dat werkt altijd goed daar hebben zelfs wij in de milieucommissie last van maar ik zal uw punten wel even behandelen. Die 4 jaar die u noemde daar krijgen we nu wel een paar kolencentrales voor die gebouwd gaan worden zoals u weet dus dat is er wel gebeurd en van die kolencentrales over de maatschappelijke bewijsplicht gesproken want dat ben ik met u eens daarvan weten we zeker dat ze enorme hoeveelheid zwaveldioxyde de lucht in gaan blazen een enorme hoeveelheid slx de lucht in gaan blazen een hoeveelheid vliegass de lucht in gaan blazen een hoeveelheid vervuiling gaan geven vast afval gaan geven verzadigd met zware metalen zodanig dat je het bijna nergens kunt gebruiken de kema heeft daar proeven mee gedaan die bewijsplicht daar heb ik u nog niet over gehoord. Verder is het zo dat kernenergie is geen panarce dat weten we allemaal maar het werkt wel mee voor juist die milieuaspecten moeten we ons wel realiseren ook voor onze kinderen Het is verder zo dat Tjernobiel als men in Rusland en dat is het laatste wat ik erover wil zeggen rond rijden met een stoomauto die met benzine gevoed wordt en er ontploft er daar eentje rijden wij dan niet meer auto hier kom nou we hebben toch een complete andere techniek. Ja gaat u gang applaus.

Voorzitter ik zou nog even willen verwijzen naar de discussie in Veldhoven die daar heel expliciet over is geweest destijds die heeft namelijk gezegd dat we deze hele verantwoordelijkheid aan de tweedekamerfractie over moeten laten en gelet op de richting die de discussie nu gaat nemen wat en a politieke en b zeer technische discussie dreigt te worden komt het mij erg verstandig voor om dat al ingenomen standpunt gewoon te handhaven en het aan de fractie over te laten. applaus. Ja gaat u gang.

Ja voorzitter heel kort ook gezien de tijd die we al besteed hebben aan vele onderwerpen ik zou er toch op willen wijzen dat de geachte afgevaardigde heer dat

wij een heel goed milieu paragraaf hebben opgesteld gisteren en vandaag en met dit initiatief wat misschien genomen gaat worden dat initiatief het voorstel van de commissie niet overgenomen gaat worden schieten wij een heel groot gat in onze milieuparagraaf. We hebben drie hele grote milieuministers gehad we hebben er twee van aanwezig hier achter die tafel zijn we hel erg gelukkig mee als de commissie van mening is dat het dus een slechte zaak is vinden wij dat we er ook naar moeten luisteren daar zit de deskundigheid en wij hebben toch maar te luisteren vinden wij. applaus. De heer Vrijland. Die meneer van de milieucommissie die verteld wat over de kolencentrales ik heb met aandacht gelezen het europeesche programma van de VVD het milieuparagraaf fantastisch wat staat er namelijk in wat is de toppe prioriteit van de van het milieu dat is energie besparen nou daar wordt hier helemaal niet over gesproken als u minder kolen wilt gebruiken moet u energie besparen den 33% kunnen we direct en als u wet dat we op het ogenblik met slechts 6% met kernenergie doen dan is dit een flutje dan moet je niet beginnen aan aan die hobby van de heer Erpen Rooiaarts en de hobby van de betreffende mensen die zo'n centrale hebben nou dan hebben we verder het facet van die kolen die kolencentrales die so₂ die zouden so₂ de lucht in blazen nou die so₂ en dat zou elke scheikundige kunnen zeggen de voorzitter ook die so₂ kun je er gemakkelijk uithalen en dan kun je nog wat mee doen ook je kunt er gips van maken enz. die nox iets moeilijker en die vliegase kun je er ook makkelijk uitdoen ik vind gewoon dat de niet technici die moeten naar de technici luisteren en dan zullen ze zien dat die kolencentrales in geringe mate toegepast geen bezwaar zijn maar prioriteit nummer 1 moet energiebesparing zijn. Nog even kijken wie hebben we nog meer Vos hadden we nog Ja.

Voorzitter twee argumenten van de heer Winsemius vond ik eigenlijk jammer dat die die gebruikte. Ten eerste zei hij over het Middelburgse amendement dat die verwijzing naar het milieu dat die die op zijn minst discutabel vond juist dat onderdeel van ons amendement komt letterlijk uit de tekst die de commissie zelf heeft voorgesteld dus ik begrijp dat u nu de tekst van de commissie zelf op zijn minst discutabel vind. Tweede argument dat hij gebruikte ging over het broeikas effect uranium zou maar beperkt voorradig zijn en het zou dus maar een tijdelijke en beperkte oplossing voor het broeikas effect leveren. Als wij uit het programma alles wat maar tijdelijk en wat beperkt is om die reden moeten schrappen dan kan het waarschijnlijk met 1/3 bekort worden waarom moet het er nou hier uit en mag het op allerlei andere punten blijven staan. Ik vind iedere bijdrage op zich zelf waardevol en ik blijf er dus bij dat ik wanneer de laatste zin van 650 wordt geschrapt dat wil dus zeggen als het amendement Maastricht wordt aangenomen dan zal ik het Middelburgse amendement intrekken. Meneer de Zwart.

Ja meneer de voorzitter ik ben geen technicus en ik heb wel geprobeerd naar de technici te luisteren en ik heb de indruk dat ook daar meerdere meningen bestaan. Ik heb wel begrepen dat er naast de optie van kernenergie ook allerlei andere prachtige technische vindingen op ons afkomen ik noem alleen maar kolenvergassing en warmtekrachtkoppeling we hebben in Enschede de meest efficiënte warmtekrachtkoppeling installatie ter wereld staan daar komen ze wereldwijd naar kijken ik heb het gevoel dat het zo vreemd is dat wij ons nu proberen politiek vast te leggen over maar 1 van al die talrijke opties en over die ene optie moeten we

dan binnen 2 jaar en beslissing nemen. Ik vind dat eigenlijk onlogisch ik denk dat op zich zelf de lijn van de commissie je moet alle mogelijkheden bekijken en je moet de beste keuze maken dat dat een hele zinnige is en ik begrijp niet ik begrijp om te beginnen niet waarom sommige mensen de kernenergie tot zo'n vreselijke dreiging hebben verklaard maar ik begrijp aan de andere kant niet waarom mensen dat zo bijzonder zalig willen verklaren waarom moeten we nu over die ene vorm binnen 2 jaar een beslissing nemen. Dat begrijp ik niet. De heer Terveldhuis.

Voorzitter ik denk dat we het kernenergie probleem toch moeten afzetten tegen het milieuprobleem van de verzuring en het broeikas-effect. Ik erken wat de heer Winsemius naar voren heeft gebracht dat er nadelen aan zitten zowel wat de opslag van het afval betreft als de gevaren die in principe toch bestaan bij de productie aan de andere kant moeten we toch eerlijk erkennen en bekennen met zijn allen dat er door kernenergie geen bijdrage wordt verleend aan de so₂belasting dus het broeikas-effect ook 0% bijdrage aan het verzuringsaspect omdat er geen slx en geen so₂ wordt uitgestoten en dat dat gewoon grote voordelen zijn voor kernenergie ten opzichte van olie kolen en gas er zitten dus kortom voordelen en nadelen aan. Als wij nou de laatste zin van 650 schrappen en ook verder helemaal niets toevoegen dan hebben we dacht ik alles open gelaten en kunnen we tenminste een eerlijke een open en een nuchtere discussie gaan voeren over alle voordelen en alle nadelen van alle vormen van opwekking van energie zowel van kernenergie als andere energetische bronnen en daar kunnen wij in ieder geval in de fractie ook flink mee vooruit. applaus.

Voorzitter nog een laatste opmerking, nee, nee, nee, ja meneer Bakker. Voorzitter de laatste spreker de heer Terveldhuis die zegt op een gegeven moment houd de zaak echt open en daarmee geeft hij impliciet te kennen van laat ons kamerleden uiteindelijk beslissen en daar heb ik iets meer moeite mee wat betreft volg ik dan liever de lijn van de heer Winsemius dat een aantal randvoorwaarden of richtlijnen vooraf vanuit de vergadering toch even mee gegeven worden die voor hen meebepalend zijn uiteindelijk in hun besluitvorming. applaus.

Meneer Braams. meneer de voorzitter wat zo dikwijls gebeurt bij kernenergie het wordt in de zaal een technische discussie en ik geloof niet dat we daar de politiek een dienst mee bewijzen en ook de duidelijkheid. Ik heb het betoog van de heer Winsemius nauwkeurig gevolgd er zitten wat technische opmerkingen in waarvan ik sommige als fout onjuist zou willen verklaren maar het is niet verstandig om daar nu uitgebreid op in te gaan. Het punt wat ik naar voren zou willen brengen is dat na het ongeval van Tjernobiel door de regering op verzoek van de kamer is gevraagd om een bijzondere zorgvuldige analyse om te zien wat dat voor een besluitvorming met zich mee zou brengen en die analyse is niet voltooid die zou misschien volgend jaar voltooid geweest zijn die is dus nu niet voltooid er wachten nog enkele belangrijke rapporten een aantal rapporten laat zien dat kernenergie voldoende veilig kan zijn maar daar loop ik niet op vooruit die rapporten die komen nog binnen daar moet de regering een standpunt op maken en daarbij heeft de regering af te wegen en wij ook dat er inmiddels belangrijke adviezen zijn via de commissie Brundland om het broeikas-effect tegen te gaan u hebt dat zelf in uw programma ook opgenomen er zijn nog andere belangrijke dingen die genoemd worden en de vraag is nu voor mij doen we er nu verstandig aan om in een

verkiezingsprogramma de regering bij deze uitermate zorgvuldige en verstandige ontwikkelingen te blokkeren of zeggen we die procedure heeft onze vertrouwen we schrappen dat tweede zinnetje uit 650. Ik wijs u erop mevr. Rempt heeft al aangegeven dat ook de electriciteitsproducenten iets moeten weten er moeten beslissingen komen nederland groeit nog steeds in electriciteitsgebruik het ligt erg ver achter bij andere landen en het zal nog steeds een groei zijn. Er zal iets moeten gebeuren er is gezegd als je een ding uitsluit dan zal er een ander ding moeten gebeuren dat zou kolencentrales zijn dat zou volstrekt in strijd met dit verkiezingsprogramma wat we nu al bijna hebben vastgesteld weet u wat er dan rest een grote import vanuit Frankrijk en is dat nu waar we in nederland op zitten te wachten kernenergie die wij uit Frankrijk invoeren en het laatst electriciteitsplan is voor het van drie behoorlijke kolencentrales vastgelegd dat er ingevoerd zal worden uit Frankrijk als er geen beslissingen komen zal die invoer verder moeten worden doorgezet is dat de besluitvorming die we nu eigenlijk vast willen leggen daarom mijn advies leg nu niet te veel vast vertrouw in de ontwikkelingen over die studies die komen allemaal in de openheid daar kan in het openbaar over gediscussieerd worden er kan een maatschappelijk draagvlak ontstaan wat de heer Winsemius wenst en dan zijn we echt verstandig bezig. applaus.

Voorzitter Hoving Assen. Ik heb toch een bezwaar tegen de claim die op deze discussie gelegd wordt omdat telkens een aantal mensen iedere keer spreken over het blokkeren van een aantal zaken als de laatste zin niet geschrapt zal worden. Wat staat er in die laatste zin. Er staat vooralsnog dat wil zeggen dat zolang aan een aantal niet is voldaan het dan misschien wenselijk is om niet over te gaan tot extra kerncentrales dat staat er dat wil zeggen dat als er problemen die er nu met kernenergie zijn wel oplossen als we dus inderdaad ook aan de bevolking duidelijk kunnen maken dat het is een veilige vorm van energie we kunnen hier vertrouwd mee omgaan we hebben ook voor de toekomst de lange toekomst oplossing voor het afvalprobleem maar bijvoorbeeld ook iets wat helemaal niet genoemd is de afbraak van de kerncentrales die we nu hebben wat ook nog steeds geen enkele schijn van oplossing voor aanwezig is dan zeg ik ja ach als die oplossingen er zijn dan betekend dat vooralsnog we kunnen gaan bouwen maar het betekend anderzijds ook dat zodra zolang er een aantal oplossingen niet zijn dat we gestald moeten zijn en dat we moeten luisteren naar de gevoelens die er leven onder de bevolking en dat je moet zeggen nee vooralsnog nog niet maar die openheid is er absoluut ook door het handhaven van de laatste zin. applaus.

Gaat u gang. Dank u wel voorzitter. Ik zou aan de heer Braams een korte vraag willen stellen namelijk wat er op tegen is als er in België en Frankrijk zoveel kerncentrales zijn dat zij daar over hebben dat wij van hen importeren tot wij zeker weten wat wij willen. Ik zie daar volstrekt niks kwaads in ik zal niet spreken over europeesche samenwerking maar zijn dreiging we moeten niet uit Frankrijk importeren vind ik eigenlijk beneden niveau. Meneer Kingma. Heel kort meneer de voorzitter de spreker die daar zoeven achter de microfoon stond zei laten we dat zinnetje van 650 nou laten staan dan is er tenminste een rem op het bouwen ervan kerncentrales andere hebben hier gewezen op de grote gevaren van kolencentrales en dergelijke ik zou me kunnen voorstellen dat we dan kunnen zeggen in dit laatste

zinnetje vooralsnog moet het aantal centrales in Nederland niet worden uitgebreid. Beslissingen moeten worden afgewacht. Het woord is aan de heer Winsemius. Voorzitter dank, graag gedaan, ik wist dat u dat mij laat maar, een paar kanttekeningen bij alles wat gezegd is en ik denk wat je hier terug vindt precies is wat je in de maatschappij ook vindt op dit gebied het is een onderwerp wat ons allemaal bezighoudt en wat natuurlijk met de ervaringen van de laatste tijd is aangescherpt. De heer Vos wees terecht erop wat er in de tekst staat van het concept-programma waar staat vanwege de belangrijke bijdrage van veilig kernenergie aan het milieu je de optie dient open te houden en dat is het verschil denk ik he met de tekst die Middelburg voorlegde. De conclusie is anders wij zeggen de optie ophouden als je die veilige kernenergie kan realiseren maar die bewijslast moet je op je nemen voordat je hem gaat realiseren. Het punt wat met name nogal krachtig naar voren is gebracht vanuit de commissie milieu daar werd gezegd ja daar ga je mooi in op de emotionele toer maar je hebt de bewijslast bewijsplicht tegen die kolencentrales die heb ik nog niet gehoord. En het interessante daarvan was dat de vertegenwoordiger van de milieucommissie precies het argument aangaf waarom hij dat niet gehoord wij weten vrij nauwkeurig wat kolencentrales doen als we meer of minder kolencentrales neer zetten dan weten we vrij nauwkeurig wat we er mee doen vrij precies, welke risico's we daarmee nemen wat de resultaten op langere termijn zullen zijn welke andere acties we moeten nemen om te neutraliseren. We hebben wel degelijk een andere techniek van die kernenergie in Nederland dan bijvoorbeeld in Rusland. absoluut maar wat het belangrijke punt is van de kernenergie behalve het afvalprobleem wat een ethies probleem is hoever mag ik iets doorschuiven naar over 10.000 jaar of over 1000 jaar dat doen we gedeeltelijk al zo wie zo met een aantal dingen onze dijkbewaking noemen we dat bijvoorbeeld maar wil je dit op gelijkbare basis doen de belangrijke vraag die we hebben is kunnen wij het als maatschappij aan als er iets mis gaat er kan altijd iets mis gaan dat weten we ook met onze kerncentrales een heel kleine kans gelukkig maar het kan en als je dan terug denkt aan wat je mee maakte en dat is denk ik de belangrijke les van Tjernobiel geweest is dat wij in een crisiscentrum wat wij ingericht hebben en dat heeft op mij een diepe indruk gemaakt dat moet ik eerlijk zeggen daar hadden wij in eerste instantie 30 en later 15 deskundigen nodig om enigzinds in de gaten te krijgen wat er aan de hand was. Heeft u ooit 15 doktoren aan uw bed gehad. Dat is in zekere mate krijg je het afgrijselijke wie heeft het overzicht en zolang je het overzicht ontbreekt over iets met zulke grote consequenties en zolang je het overzicht ontbreekt heb je een bewijslast die moet je willen aannemen, dus los van die technologie kan ik dat probleem aan die kolencentrales kan ik aan zeg een groot probleem milieu broeikas helemaal niet wegschuiven absoluut niet een groot probleem en we hebben in dat milieuprogramma echt een serieuze stap vooruit gemaakt eerder dan alle andere partijen in Nederland een van de eerste in de wereld dat we die broeikas aan de orde hebben gesteld, prima dat is heel goed maar we moeten hier en dat is een ander probleem en hier moet je zeggen kan je het als maatschappij het probleem aan als politieke partij wil je die verantwoordelijkheid nemen dat is de vraag en daarom zeggen wij en dat staat in het concept programma vooralsnog moet het aantal kerncentrales in Nederland niet worden uitgebreid tot je zelf op de kansel durft te gaan staan en zegt wij VVD wij durven het aan wij hebben nu alles afgecheckt wij gaan daarvoor staan tot dat moment niet doen. Dus nogmaals applaus.

Meneer Toksopeus. Ja voorzitter ik ben het helemaal eens met wat ik net de heer Winsemius hoor zeggen. Ten eerste zegt de commissie er moet over dit onderwerp in dit program wel een uitspraak staan dus de laatste zin is zo'n uitspraak in de geest die de heer Winsemius u heeft uitgelegd en trouwens de heer Hoving eerder ook al. Ook met hem ben ik het eens. Dat is de betekenis van die zin. Laten we wel zijn we hebben ook in de commissie natuurlijk voor en tegen min of meer technisch min of meer ik ben volstrekt geen technicus trachten te befamen en dan kom je op de slotsom die de heer Winsemius schetst zijn wij er zeker van dat wij het aankunnen ja of nee en we zijn dat niet we zijn dat niet en dus durven wij mogen wij vinden wij nu niets zeggen ga maar op die toer van de kerncentrales en nou zei de heer Hoving nog een heel waar woord het eerste was het ware woord moet dat nu zonder meer maar aan de kamerleden worden overgelaten, nee zei hij en ook ik zeg nee we hebben een verkiezingsprogram daarmee gaan we naar het nederlandse volk toe die zeggen wij hoe we het zien kernenergie kan een belangrijke bijdrage zijn in de bescherming van het milieu maar is dan de eis dat het wel veilig moet wezen en dus zeggen wij aangezien we daarvan op dit ogenblik helemaal niet zeker zijn ik praat nou maar niet over het afval daar heb ik als commissaris in Groningen ook wel wat mee te stellen gehad aangezien we daar helemaal niet zeker van zijn vooralsnog en om mij betekend dat in weze straks als die rapporten eenduidig zouden zijn ik heb van mijn leven nog heel wat deskundige ruzie zien maken dus het kan best zo uitkomen dat ze weer niet eenduidig zijn dat dan het moment is aangebroken waarop vooralsnog is afgelopen dat weet ik niet maar vooralsnog worden er geen nieuwe centrales gebouwd is onze optie. Dan weten de kiezers waar zij met ons aan toe zijn daarop hebben zij recht en dat moeten de kamerleden kandidaat-kamerleden straks onderschrijven applaus en dan wil ik toch nog een opmerking maken wederom in het voetspoor van de heer Hoving ik aarzel een ogenblik doe ik dat nu wel doe ik daar nu goed aan of niet want het lijkt een beetje een electoraal en ik heb ook al over de gevoelens hier horen spreken probleem maar ook de heer Voorhoeve is het met mij hierover eens dat weet ik en hij moet straks de kaart trekken. In dit land is een enorme meerderheid van mensen waaronder leden in deze commissie die zeer bezorgd zijn over de bouw van nieuwe kerncentrales diep bezorgd en nou kunnen deskundigen zeggen waterverf die mensen zijn niet goed op de hoogte dan moeten ze dat vak maar eerst gaan leren nou als ik de technici hoor dan geloof ik dat daar verschil van mening binnen de technische kring over bestaat dus met dat argument komt je er niet.80 misschien meer procent van ons volk en van onze eigen kiezers zeggen a.u.b. nu niet nu niet moeten we dat dan eenvoudig weg negeren wij hebben als commissie gezegd zelf zijn we zo dus we regeren dat natuurlijk niet vooralsnog niet en als je het schrapt doe je geen uitspraak waardeloos en kunnen wij naar onze optie daarmee de verkiezingen niet in. applaus. Dank u wel meneer Toksopeus.

Ik wou de graag de heer Winsemius vragen of zijn pleidooi inhoud dat de huidige kerncentrales dan gesloten moeten worden. Nee dat betekent het niet mevrouw als ik maar gelijk even mag antwoorden want de commissie heeft geen bezwaar tegen amendement 399 wat andere van de aanwezige op een andere wijze betiteld is ik kan het me niet meer herinneren elk geval als vanzelfsprekendheid werd ervaren. Ik wou u voorstellen om tot stemming over te gaan een gewone stemming zoals die

maar ik zou wel gaarne een paar dingen willen bestrijden die zowel de heer Toksopeus als de heer Winsemius nee nee nee en daar houden we nu mee op want ik heb een paar dingen opgemerkt die gewoon uiterst discutabel zijn ik denk dat het in een normaler discussie gebruikelijk is dat je daarvan over mening van schilt, die meneer mag een keer bij mij thuis, heren ik denk dat er nu gewoon tot stemming moet worden overgegaan dan gaat er weer over technische zaken worden gesproken u doet dat maar na afloop applaus meneer de voorzitter het gaat wel over een stukje toekomst nee nee nee we houden er nu echt over op.

Meneer Vos nog een enkele opmerking. Even over de orde van de vergadering voorzitter ik zou u willen vragen om als eerste de eerste gedeelten van 489 van Maastricht in stemming te brengen Maastricht dus gesplitst in stemming te brengen, dat was ik ook van plan als de stemming achter de rug dan denk ik dat de rest makkelijker kan, ik heb vaak in het hoofdbestuur gemerkt dat u en ik over de procedures in elk geval dezelfde inzichten hadden gelach, ik breng in stemming dames en heren in de eerste plaats 489 en zoals de heer Vos ook al zei we beginnen dan met het zinnetje met het voorstel om dat zinnetje van vooralsnog moet het aantal kerncentrales in Nederland niet worden uitgebreid om daar over te stemmen. Wat zegt u het amendement stelt voor om te schrappen de commissie zegt dus heel duidelijk handhaven dat zinnetje. Goed is het duidelijk het amendement stelt voor schrappen de commissie zegt handhaven en de heer Toksopeus heeft zo net nog eens heel uitvoerig betoogd waarom de commissie vindt waarom dat zinnetje gehandhaafd moet blijven. Ook over het amendement ik wil het nog wel voor een derde keer uitleggen we stemmen over 489 wat voorstelt dat de laatste zin geschrapt wordt daar stemmen we over en de commissie zeg ik er dan gelijk weer achteraan en bij monde van met name de heer Toksopeus heeft uitvoerig betoogd waarom zij vinden dat het niet geschrapt is. Wit voor het amendement dus wit voor het schrappen wit tegen oranje voor oranje tegen duidelijk omhoog houden uw kaart blauw voor blauw tegen dank u ja laat u maar verworpen kunt u nog even de stemmen zeggen 288 tegen 90 voor dus het is duidelijk verworpen wenst Maastricht nog het tweede gedeelte van zijn amendement in stemming te brengen nee dan zullen we dat niet doen. Middelburg wenst die zijn amendement in stemming te brengen gaat weg ik moet even kijken naar Arnhem wenst dat amendement nog in stemming te brengen ik neem aan van niet nee dan tenslotte Capelle a/d IJssel wenst die het amendement nog in stemming te brengen o ja sorry die moet over worden genomen ja ja prima dan hebben we dat mooi afgehandeld dames en heren dan gaan we over 1785 commissie zegt niet overnemen wie wenst daar discussie over wie wenst stemming nee, dan 2440 commissie zegt overnemen zie ook de motie bij punt 340 wie wenst daar discussie over wie wenst stemming dan is dit amendement overgenomen. Niet overnemen zegt de commissie bij amendement 1502 wie wenst discussie wie wenst stemming niemand mevr. v.d.Stoel meneer Hubert u ging daarnet heel erg vlug over 656 heen artikel 656 waarin een geclaimd amendement Den Haag was. 656 ik heb hierbij 658 staan van Den Haag, ja die heb ik niet op mijn lijstje dus dan moet ik gewaarschuwd worden als er claims zijn anders hol ik door ja voorzitter ik heb hem bij 658 staan maar de heer Huberts heeft in zo verre gelijk dat het ook gaat over het reiskostenforfait nee ik heb 656 monetaire zaken met de Europeesche centrale welk nummer is dat amendement, dat amendement was dus niet opgenomen in het pakket het is een geclaimd amendement nee goed, het amendement van de

afdeling Den Haag aan 656 toevoegen de zin aanvaard wordt dat het optreden van deze europeesche centrale bank als onafhankelijke monetaire autoriteit de soevereine budgettaire autonomie van de lidstaten zal beperken. Voorzitter de commissie zal wel adviseren het amendement niet over te nemen omdat het in strijd is met de eerste zin van 656 niet tegenstaande dat eindelijk de verantwoordelijkheid van de autoriteiten dient ter voldoende mate onafhankelijk zijn het is niet de bedoeling dat de volledige budgettaire verantwoordelijkheid van de autoriteiten van dit land zoals daar zijn het ministerie van Financien en het kabinet als geheel geheel wordt overgenomen door de europeesche centrale bank. Dat is ook niet het voorstel dus wat dat betreft zijn we het makkelijk eens de vraag die zich hier voordoet is zijn we voor of tegen mevr. Thatcher we zijn niet voor mevr. Thatcher met dat hele enge nationalisme dat daar is het is en buitengewoon actueel punt als u een centraal monetaire bank wilt hebben in europa en dat willen we heeft dat consequenties die we moeten aanvaarden en wij stellen voor dat de kiezers voor te leggen. Wie nog meer meneer de Grave. Voorzitter ik bestrijd dat wat de commissie voorstelt in overeenstemming zou zijn met wat mevr. Thatcher vind 655 merkt op dat wij voorstander zijn van een europeesche centrale bank 656 waarborgt een onafhankelijke positie van de europeesche centrale bank onafhankelijk van de nationale monetaire autoriteiten waar wij bezwaar tegen hebben is wat Den Haag voorstelt die ook heel nadrukkelijk de andere kant nog een keertje aanscherpt verder dan 656 dat vinden we onevenwichtig we vinden dat 655 en 656 wat de commissie voorstelt precies goed het evenwicht weergeeft wat we moeten vinden ten aanzien van de europeesche centrale bank. Wie nog een keer. Niemand, wenst iemand stemming ja meneer Huberts wenst stemming wie is voor het amendement wie is tegen oranje voor het amendement oranje tegen blauw voor het amendement en blauw tegen het amendement is verworpen. Ik heb begrepen dat er nog een claim ligt. Ja voorzitter er is nog een claim van de afdeling Haarlem die stelt twee dingen voor in de eerste plaats om punt 653 te schrappen en in de tweede plaats om bij punt 654 de tekst te veranderen door de volgende zin voor het beleid met betrekking tot het externe waarde van de gulden blijft en stabiele verhouding en de Duitse Mark richtlijn het monetairebeleid dient hiermee in overeenstemming te zijn. Ja ten aanzien van het eerste punt erken ik dat wat er staat wat ingewikkeld is het is wel een belangrijk monetair uitgangspunt dus ik laat het besluit daarover graag over aan de vergadering. Bij punt 654 is het een pure tekstuele kwestie je zou kunnen zeggen dat de zin van Haarlem een wat krachtiger is in die zin heb ik er geen bezwaar tegen om die zin over te nemen. Ja gaat u gang.

Voorzitter voor 653 wil ik toch een kleine toelichting geven wat er staat is misschien wel een monetair uitgangspunt maar het zou ons in de problemen brengen als de monetaire ontwikkeling zich voortzet als in de afgelopen vier jaar het geval is geweest. In de afgelopen vier jaar zijn de liquiditeiten massa veel meer gegroeid dan het nationaal inkomen als er als die situatie zich voordoet die ontwikkeling zich voortzet dan zou een dergelijk punt in ons verkiezingsprogramma ons in de problemen brengen vandaar het voorstel van Haarlem om dit te schrappen daarbij gevoegd, voorzitter laten we gaan meneer de Grave even wachten is die meneer klaar, daarbij gevoegd het feit dat monetaire politiek niet ter discussie staat en dat en dergelijk technisch onderwerp naar mijn idee niet in een verkiezingsprogramma thuis hoort. Dank u wel. Meneer de Grave ik wou zeggen dat het mij inderdaad

verstandig lijkt om in overleg met de heer Toksopeus om geen ingewikkelde discussie over het moeilijke punt van monetair beleid te houden en het voorstel over te nemen en dit stuk uit het programma te halen het gaat hier om 653 653 bij 654 heeft de commissie geen bezwaar tegen de andere formulering die Haarlem voorstelt Goed. Goed dames en heren de commissie stelt dus in navolging van het amendement voor om 653 uit het programma te halen wenst er iemand stemming over nee dan is dat voorstel aangenomen en 654 dat amendement stelt de commissie voor over te nemen heeft daar iemand bezwaar tegen nee, dan is dit ook aangenomen en gaan we over naar 1502 bij punt 658 waar staat dat er niet overgenomen moet worden ten gunste van 2398 bij 1419a als u nog weet wat dat is wenst daar iemand discussie over. Mevr.v.d.Stoel. Dank u wel voorzitter gezien de discussie van gisteren en de uitspraak die de heer Voorhoeve vanmiddag gedaan heeft zou Amsterdam de commissie in overweging willen geven om ook hier de tekst conform aan te passen. Dat is amendement 1502 bij punt 658 de achterstelling van alleenwonende wordt opgeheven oh ja en iets van verdere individualisering en d commissie zegt dus niet overnemen.

Voorzitter niet vanwege inhoudelijke argumentatie maar we hebben door het aanvaarden van het amendement van Bergen op Zoom nadrukkelijk uitgesproken en we hebben dat punt van individualisering nog een keertje bij het hoofdstuk aangescherpt zoals mevr.v.d.Stoel het wil het lijkt mij dat als we het nu tweemaal hebben gezegd dat het zelfs voor mevr.v.d.

Stoel wel voldoende zou moeten zijn wat wij als partij voor dit punt vinden ik denk niet dat het wordt verstrekt door het nog een derde keer over te nemen. Ja nee, dat is drie keer is te veel, goed wenst iemand stemming over dat punt nee, dan wordt het niet overgenomen dan gaan we over tot een claim. Ja voorzitter dat is nog een claim over het reiskostenforfait maar goed dat hebben we dus al aangenomen bij het amendement van de commissie financieel economische zaken maar er is nog een toevoeging bij die luidt: voorts dienen door de werkgever verstrekte openbaarvervoer jaar kaarten onbelast te blijven, ja voorzitter voorzover het reiskostenforfait wordt gehandhaafd en er dus een openbaarvervoerkaart komt is dat dus onbelast met andere woorden dat vloeit er al logisch uit voort er is in de kamer wel een motie aangenomen voor een onderzoek naar een veel verdergaand systeem om bij openbaarvervoer vergoedingen het onbelast te laten cq het aftrekbaar te maken zoals het hier staat is het in ieder geval overbodig en ik zou ook willen voorstellen waar dit punt ook algemeen in de kamer is aanvaard het gewoon te laten bij de politiek heldere uitspraak van deze ledenvergadering en het reiskostenforfait moet worden gehandhaafd en daar vloeit dan ook logisch uit voort het onbelast zijn van openbaarvervoervergoedingen door de werkgever. Ja gaat u gang.

Ik denk dat er toch een verschil is dit amendement gaat duidelijk verder het gaat hier om niet over openbaarvervoer vergoedingen sec maar over het verstrekken van openbaarvervoer jaar kaarten door werkgevers dat is ook hetgene waar de motie overgaat in de tweedekamer die de heer de Grave aanhaalt. Ik denk dat het goed is dat we hierover een uitspraak doen die iets verder gaat dan de uitspraak over het reiskostenforfait het gaat namelijk over die situatie dat de werkgever zegt ik vergoed jou de werknemer een OVjaarkaart ik denk dat het heel goed in ons

beleid past met betrekking tot het nationaal milieubeleidsplan om iets verder te gaan op dit terrein en om als de werkgever zelf het initiatief heeft genomen om een OVjaarkaart te verstrekken om dan niet als overheid te gaan zeggen wij belasten daar nog en deel van weg ik denk dat dat niet onze bedoeling kan zijn. Dank u wel. Meneer de Grave. Voorzitter in die zin gaat het dan zoals het nu wordt toegelicht wel heel erg ver om dat er geen enkele onderscheidt wordt gemaakt dus dat betekend dat als en werkgever een werknemer die uberhaupt op de fiets kan komen een openbaarvervoerkaart geeft dan kan die onbelast blijven dan krijg je natuurlijk wel een grote distorsie in de richting van de arbeidsvoorwaarden maar als de algemene vergadering een positief signaal wil geven in de zin van het openbaarvervoer gebruik moet worden gestimuleerd dan zou ik willen suggereren de zin op te nemen iets in de zin van dat in de fiscaliteit het verstrekken of het stimuleren van het openbaarvervoer moet worden bevorderd zoiets maar zoals het er nu staat gaat het wel heel erg ver.

Is het misschien een suggestie om dit amendement te beperken tot de collectieve contracten. Voorzitter ik stel concreet voor want de intentie is duidelijk voor zover met het openbaarvervoer wordt gereist moet dat worden gestimuleerd ook in de fiscale sfeer dat is conform de tekst die ook in de kamer is aangenomen bij motie dat we kunnen afspreken dat de commissie nog eens kijkt naar een formulering die intentie weergeeft dan hebben we ook geen technische discussies over hoever het gaat en collectieve contracten maar dat de intentie van het indienen van Den Haag wordt overgenomen die is heel duidelijk dat is heel sympathiek en dat we dat nog verwerken bij dit stukje over het reiskostenforfait. Daarmee gaan we accoord. Goed zo. Wenst iemand daar stemming over nee, dan is dat overgenomen. Dan 2106 bij 659 niet overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming dan is het niet overgenomen. Dan krijgen we een viertal amendementen bij 660,

meneer de voorzitter als u zo op uw papier kijkt dan ziet u niet dat er een hand wordt opgestoken, wat zegt u, als u zo op uw papier kijkt dan ziet u niet dat er een hand wordt opgestoken, ja maar ik moet op mijn papier kijken om te weten wat er vervolgens aan de orde is, ja maar dat vervolgens ik wou nog even over 2106 namelijk want daarvoor stond ik op, ja dan moet u eerder opstaan, ja maar gaat u gang.

Ja ik was vanmorgen inderdaad wat laat geef ik toe tien voor 8 659 valt uit een in twee onderdelen en het is misschien onverstandig van ons geweest om dat in een amendement samen te nemen namelijk de cumulatie van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting op uitgekeerde winsten en de afstemming van het fiscale winstbegrip. Om met het tweede te beginnen naar de mening van de afdeling Groningen is dat al goed afgestemd en is de situatie dus al zo als men hier aanroept dus hoeft het niet in het programma te staan en wat de cumulatie van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting op uitgekeerde winsten vinden we dat je niet dat soort ingewikkelde dingen moet gaan doen want dan kom je helemaal in strijd met de vereenvoudiging van de inkomstenbelasting die juist door de commissie Oort zijn voorgesteld dus dat is dan weer een terugdraaien van de klok als je dat zou gaan doen. Meneer de Grave.

Voorzitter met alle respect ik ben het met beide punten echt

volstrekt oneens met de afgevaardigde van de afdeling Groningen de cumulatie van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting is een buitengewoon en principiële belangrijk punt het gaat erom dat je eerst vennootschapsbelasting betaald over de winsten als onderneming en vervolgens als je de winst uitkeert aan de aandeelhouders daar nog een keertje weer inkomstenbelasting over wordt geheven dat is een bekend discussie punt waarvan de VVD al jaren ten principale ervoor strijd dat er maatregelen worden genomen om die dubbele heffing om die mitigeren en ik zou ook willen voorstellen om die te handhaven uw tweede opmerking dat het zo is dat het fiscale winstbegrip al helemaal optimaal is ingesteld op de ondernemingsinkomens in het midden- en kleinbedrijf ik geef u toe dat mede dank zij de VVD er de afgelopen jaar belangrijke verbeteringen zijn aangebracht maar er is nog wel degelijk op een aantal punten mogelijkheden tot verbetering op dit punt te realiseren en ik denk ook dat het verstandig is om het te handhaven en ik realiseer mij overigens daarbij dat ook in de paragraaf van het midden- en kleinbedrijf die de algemene ledenvergadering eerder heeft aangenomen een zelfde zin staat. Wie nog meer niemand. Wenst iemand stemming, nee dan is het amendement niet overgenomen. Dan komen de vier amendementen bij 660 de commissie adviseert om die vier amendementen niet over te nemen maar ten gunste van een nieuwe tekst van de verkiezingsprogramma commissie. Wenst iemand discussie daarover

ja voorzitter het gaat dan even om de tekst zoals die nu door de commissie opnieuw wordt voorgesteld en dan met name het laatste deel daarvan, mag ik een correctie toepassen er staat financieringsloon dat is een typefout dat moet zijn een financieringsbron, dat staat in mijn tekst ook , gaat u door, dat was ook niet het punt waarop ik wilde reageren maar ik denk dat deze zinsnede zoals die nu luidt gemakkelijk tot wat misverstanden aanleiding zou kunnen geven omdat en ik denk dat dat eerder de bedoeling van de commissie zal zijn geweest dat het niet de bedoeling is van de opbrengsten uit het huurwaardeforfait om gaten te vullen dat wil zeggen om het te gebruiken als dekking voor te korte in de overheidsfinanciering ik denk dat als dat de bedoeling is dat die bedoeling wat zou kunnen worden aangescherpt.

Voorzitter van Sluis uit Rotterdam. Ik denk dat onze kiezers op dit punt recht hebben op volstrekte duidelijkheid wij hebben in het kader van Oort geaccepteerd dat het huurwaardeforfait zou worden verhoogd het lijkt mij verstandig om heel duidelijk uit te spreken dat het niveau dat nu bereikt wordt die 1.8% dat dat ook voor ons welletjes is en dat we het daarbij houden. Ja gaat u gang.

Meneer de voorzitter een paar weken geleden toen het zo spannend was in Den Haag toen heeft dit item ook gespeeld toen heeft onze fractie terecht een hele ferme houding aangenomen als gevolg waarvan voorstellen in de richting toen terug genomen zijn ik vind dat onze kiezers nu ook inderdaad recht hebben op een stukje duidelijkheid en we dit amendement ook van harte kunnen ondersteunen. Wie nog meer.

Ja voorzitter steun voor het amendement van Groningen met name omdat het veel helderder is dan de commissie voorstelt de commissie Groningen Groningen Groningen ik heb geen, excuses Rotterdam, de commissie stelt voor objectieve

vaststelling dan moet je weer vervolgens gaan discussieren over hoe je dat laat doen en door wie terwijl Rotterdam gewoon simpelweg een percentage stelt en daarmee is de zaak helder duidelijk en verder ook niet meer voor discussie vatbaar. Wie nog meer Meneer de Grave. Voorzitter ik begrijp deze opmerkingen uit de vergadering heel goed maar ik moet erop wijzen dat wij moeten oppassen ons niet geweldig in de start te bijten want wat dit deze vergadering nu bepleit door een aantal sprekers is precies hetzelfde als wat een aantal politieke tegenstanders van ons doen. Wat doen die namelijk die voeren geen objectieve discussie meer over het huurwaardeforfait die maken het onderwerp van een politieke discussie voor of tegen de bevordering van het eigen woningbezit. En waar de commissie nou zo voor pleit is het huurwaardeforfait te baseren op objectieve uitgangspunten zo is het ook in de wet gekomen. Het oorspronkelijk was er een bruto huurwaarde met dingen die je eraf trekt vervangen door een forfait een forfait die rekening houdt met een aantal elementen de ontwikkeling van de huren de ontwikkeling van de onderhoudskosten de ontwikkeling van de zakelijkelasten dat levert een objectieve formule op. Waar wij nou bezwaar tegen hebben gemaakt als VVD fractie is zijn voorstellen van de kant het kabinet om dat huurwaardeforfait te verhogen niet omdat dat objectief nodig was maar als financieringsbron voor allerlei uitgaven die de overheid wilde doen en dat is dus heel slecht want dan maak je van een forfait van het huurwaardeforfait een gewone ordinaire financieringsbron maar als je dat vindt en dat vinden wij als VVD dat dat niet mag gebeuren moet je ook de andere kant niet doen dan moet je ook niet gaan zeggen wat er ook gebeurt dat huurwaardeforfait mag niet hoger zijn dan 1,8% van de huurwaarde want dan is dat vanuit het principe net zo fout als dat je het gaat verhogen zonder een objectieve grond. Wat de commissie dus voorstelt is het huurwaarde forfait moet objectief zijn op basis van de uitgangspunten die in de wet neer zijn gelegd je mag het niet gebruiken als oneigenlijk financieringsinstrument voor uitgave die je wilt doen en mij lijkt dat deze suggestie van de commissie de beste methode is in het belang ook van de eigen woningbezitters om zekerheid te hebben over wat er met het huurwaardeforfait gaat gebeuren als we dat gaan doorbreken of naar de ene kant of naar de andere kant bijten we ons als VVD geweldig in de staart.

Voorzitter met alle respect voor de argumenten van de heer de Grave hij heeft groot gelijk maar het zijn twee verschillende discussies er is een discussie of je ja of nee een huurwaardeforfait wilt hebben en dan denk ik dat het antwoord van deze zaal in eerste instantie nee zal zijn gegeven het feit dat je wel een huurwaardeforfait hebt is het veel simpeler om dat aan een heel eenvoudig criterium te onderwerpen.

nee want het huurwaardeforfait het percentage is het resultaat van een rekensom op basis van een aantal elementen de ontwikkeling van de huren de ontwikkeling van de onderhoudskosten de ontwikkeling van de zakelijkelasten op basis daarvan komt het percentage tot stand, als u het wilt fixeren voor de komende 4 jaar op 1,8 dan kan het zijn dat over 2 jaar een onderzoek wordt gedaan door bijvoorbeeld het Centraal Bureau van de Statistiek zegt die aantoonde dat een objectief criteria aangeeft dat het naar twee moet, daarom staat er in het amendement ook een maximum van 1,8%, ja maar als de objectieve cijfers aantonen dat het naar 2 moet zou moeten dan zou dit amendement het de kamerfractie verbieden om daarmee

accoord te gaan en dan zouden wij dus in strijd met de systematiek de objectieve systematiek van het huurwaardeforfait daar niet mee accoord mee mogen gaan, nee omdat wij vinden dat het niet hoger dan 1,8 mag zijn, dan maakt u van het huurwaardeforfait een politiek punt een politiekpunt, nee juist niet,

meneer de Grave ik zou er prijs op stellen te willen opmerken dat er objectieve criteria zijn voor het huurwaardeforfait het staat gelijk aan de zoutbelasting ten tijde van Marie Anthonette.

Meneer de voorzitter ik zou ook graag een opmerking willen maken ik denk dat datgene wat de heer de Grave voorstelt wel degelijk kan alleen na financieringsbron voor overheidsuitgave zou een komma moeten en daar zou dan achter moeten danwel als compensatie want ik bedenk dat de heer de Grave iets achter de hand houdt en om er zeker van te zijn dat hij dat niet doet zou ik graag danwel als compensatie willen toevoegen. Meneer de Grave. Ja voorzitter ik hou niks achter de hand dus in die zin als ik daarmee de laatste spreker tevreden kan stellen door het woord danwel als compensatie er aan toe te voegen hij bedoelt dan blijkbaar iets in de zin van je verhoogd het huurwaardeforfait extra om op die wijze de loon en inkomstenbelasting te kunnen verlagen ook dat is niet mijn bedoeling mijn bedoeling is alleen maar het huurwaardeforfait objectief te houden het is een formule in de wet neergelegd die rekening houdt met een aantal vast te stellen ontwikkelingen huren onderhoudskosten waar ik de vergadering ernstig voor wil waarschuwen is dat deze partij zegt wat er ook met die onderliggende elementen gebeurt het mag nooit meer zijn dan 1,8% want dan doen wij het zelfde als wat wij als VVD zo krachtig bestrijden bij andere partijen die dat huurwaardeforfait willen verhogen als een soort melkkoe voor uitgaven ook dat is er niet op gebaseerd op objectieve uitgangspunten als wij het dan daarop bestrijden moeten wij ons zelf juist zo vasthouden aan die objectieve uitgangspunten want dat is de beste bescherming van de eigenwoningbezitter.

Meneer de Grave ik ben het volstrekt met u eens vooral waar het het eerste gedeelte betreft waar het mij vooral om gaat wat de compensatie betreft. Ik herinner mij nog en gesprek in Amsterdam het moet niet zo zijn en vandaar die compensatie dat u op het ene moment zegt het moet objectief zijn en dan op het andere moment zegt nou als er dan sprake zou zijn van overdrachtsbelastingverlaging dan mag misschien het huurwaardeforfait wel omhoog dus vandaar mijn toevoeging danwel als compensatie.

Dat zou in strijd zijn met het voorstel van de commissie. De commissie zou moeten voorstellen een afschaffing van het huurwaardeforfait. Gaat u gang.

Voorzitter ik denk toch dat wij ons wel moeten afvragen of wij überhaupt eens zijn met een filosofie dat een huurwaardeforfait aan bijvoorbeeld een niveau van de huren gekoppeld is en dat ook maar een willekeurige keuze natuurlijk wie zegt dat dat zo moet daar moeten we ons dan maar expliciet over uit spreken.

Meneer de voorzitter mijn naam is Den Boer ik ben voorzitter van de belastingcommissie van de VVD en op dit punt mag ik misschien ook nog wel even iets zeggen,

graag, in de eerste plaats moeten we bedenken dat in Nederland het huurwaardeforfait staat tegenover de aftrek van de hypotheekrente er zijn landen waar dat anders ligt waar er geen huurwaardeforfait is maar dan is ook vaak de hypotheekrente niet aftrekbaar. Ik geloof en ik heb ik ben ook geweest lid van de commissie Oort en als zodanig heb ik natuurlijk ook wel het huurwaardeforfait verdedigd ten opzichte van socialisten als Hofstra en Flip de Kamp die graag de hypotheekrente wilde afschaffen en ik dacht dat in de commissie Oort ook bij de socialistische medeleden wel begrip had gekregen voor het feit dat je aan de ene kant een redelijk huurwaardeforfait moet hebben en dan geef ik toe dat het niet zo makkelijk is om dat objectief te bepalen maar het ministerie van financiën heeft dat in het verleden altijd gedaan en daar tegenover de normale hypotheekrente af te trekken dat is dan ook in de commissie Oort niet aangetast geworden de conclusie voor deze discussie lijkt mij te zijn dat ik eigenlijk zou willen adviseren om toch maar het voorstel van de verkiezingscommissie te volgen te kijken de belastingcommissie die volgt dat ook regelmatig natuurlijk in haar vergaderingen en die zal heus wel ervoor pleiten en voor trachten te zorgen dat het huurwaardeforfait niet de pan uitrijst het moet redelijk blijven maar ik geef toe dat de formulering niet gebruiken als financieringsbron dat is misschien wat ongelukkig want op ogenblik wordt natuurlijk de belasting over het huurwaardeforfait wordt gebruikt als financieringsbron dus zou er misschien beter is kunnen staan als additioele financieringsbron als extra financieringsbron en dan zou mijn advies zijn aan deze vergadering om dan toch de tekst van deze verkiezingscommissie te volgen ik denk dat dat voor alle partijen het beste is. Gaat u gang.

Allereerst wil ik mij aansluiten bij de vorige spreker de heer Den Boer vervolgens wil ik toch benadrukken dat we moeten voorkomen dat het huurwaardeforfait een puur onderwerp wordt van politieke discussie. Als wij percentages gaan noemen dan gaan andere partijen ander percentages noemen en die percentages zullen ongetwijfeld hoger liggen en ik denk dat we dat moeten voorkomen en dat we gewoon vast moeten houden aan de systematiek van de wet en dat houdt ook in een objectieve vaststelling van de belastbaarheid van een eigen woning een objectieve vaststelling van de hoogte van het huurwaardeforfait en ik wou dan ook voor pleiten om het amendement van de commissie over te nemen. De laatste spreker.

Het huurwaardeforfait handhaven op deze manier en dan aan de andere kant de hypotheekrente aftrekbaar houden dat is met de ene hand geven en de andere hand nemen dan dampst de geldstroom helemaal niet in bij de Overheid dat kost allemaal geld en aan de andere kant denk ik dat er een heleboel aanwezigen hier in de zaal zijn die er helemaal geen moeite mee hebben om van het huurwaardeforfait een politiek punt te maken. Want ik vind dit een heel ongelukkige zaak. Dat is alles. Meneer de Grave. Voorzitter ik denk dat het belangrijk is om te benadrukken dat de relatie tussen het huurwaardeforfait en de aftrekbaarheid van de hypotheekrente heel nadrukkelijk bestaat en dat is geen vestzak broekzak want de opbrengst van het huurwaardeforfait is minder dan 500 miljoen en de totale afschaf van de aftrekbaarheid van de hypotheekrente zou de eigen woningbezitter een paar miljard kosten met andere woorden het lijkt mij een hele slechte ruil maar de consistentie vraagt wel die twee elementen en ik denk dat de voorzitter van de belastingcom-

missie daar terecht op heeft gewezen wat de commissie dringend bij u zou willen aanbevelen is laten we het objectieve uitgangspunt van het huurwaardeforfait handhaven en dan hebben we daar een tekst voor geformuleerd de voorzitter van de belastingcommissie zei ja je moet het anders formuleren het gaat om additionele opbrengsten we hebben daar zelf het woord oneigenlijk voor gebruikt het mag niet als oneigenlijke financieringsbron dienen bijvoorbeeld zoals in het kabinet heeft gespeeld we verhogen het huurwaardeforfait niet omdat we daar objectieve gronden voor hebben maar we verhogen het en met de opbrengst betalen wij bepaalde dingen van het milieubeleid kijk dat is oneigenlijk je mag het huurwaardeforfait alleen maar verhogen indien kan worden aangetoond dat de objectieve uitgangspunten daartoe aanleiding geven. Ik denk dat dat veruit het beste is ook van onze eigen positie uit gezien om dat huurwaardeforfait zo laag mogelijk te houden en de belangen van de huiseigenaren zoveel mogelijk te beschermen. Dank u wel. Ik wil graag dames en heren tot een besluitvorming komen en ik stel aan de orde de formulering zoals die door de commissie is naarvoren gebracht, wie wenst daar stemming over niemand dan is die formulering geaccepteerd. Dan kunnen we overgaan naar 486 punt 661 niet overnemen gaat te ver wie wenst er discussie, er was nog een claim van Rotterdam na 660 ik heb hier een claim na 661 over het successierecht we zijn nu bij 661 en ik denk dat de voorzitter dan eerst het amendement van Alblasterdam wil afhandelen. Ja dat klopt 486 bij 661 niet overnemen gaat te ver. Wie wilde daar discussie over Ja u wilde dat.

Dreesen Nieuw Lekkerland. Ja wij hebben dat amendement ingediend omdat wij dachten dat dat het streven was van het uiteindelijke gebeuren het afschaffen van die belasting. Meneer de Grave. Ja voorzitter het is en vergelijkbare discussie als die we hebben gehad over de overdrachtsbelasting ik heb er toen ook namens de commissie over op gewezen dat wij een aantal wensen op fiscaalterrein als VVD hebben geformuleerd en dat het verstandig is om het zodanig te doen dat we ook geloofwaardig in de richting van de kiezers iets zeggen wat we kunnen waarmaken. Bij de vermogensbelasting ligt een duidelijke intentie bij de meerwaardse aanpassing de vermogensbelasting afschaffen zou een hele dure zaak zijn wat ik vind wat de commissie vind dat geloofwaardige de volle 4 jaar kan gebeuren is verlaging van de tarief van de vermogensbelasting wat ongeloofwaardig zou zijn is om de richting van de kiezers te zeggen wij zullen er in slagen om binnen 4 jaar die vermogensbelasting op 0 te krijgen ook gelet op een aantal andere wensen zelfde argument als bij de overdrachtsbelasting ik zou u willen vragen om ook op dat punt een voorzichtige maar wel realistische koers in het programma te varen, ja maar bij amendement 1301 zegt u ook gaat te ver en die stelt afschaffing op termijn voor en dat betekend niet binnen 4 jaar. Voorzitter ik vind afschaffing op termijn vind ik een lege huls je moet duidelijk maken aan de kiezers wat je de komende 4 jaar kunt bereiken de kiezer heeft er niks aan of we in het jaar 2000 misschien een keertje iets met de vermogensbelasting willen doen zo werkt de politiek niet de kiezer moet van ons weten wat wil de VVD de komende 4 jaar op fiscaalterrein commissie vind het verantwoord om een aantal punten van te noemen die we willen overdrachtsbelasting naar beneden vermogensbelasting in meerwaardse zin aanpassen dat zijn beloftes die we kunnen waarmaken waar ook financiële ruimte voor is maar niet beloftes doen die wij niet kunnen waarmaken als afschaffen van de overdrachtsbelasting of vermogensbelasting afschaffen dat gaat gewoon te ver en is realistisch

niet haalbaar in de komende 4 jaar waar dit programma over gaat. Goed wie nog meer wie wenst er stemming niemand dan is het amendement niet aangenomen. Dan krijgen we 1301 niet over nemen dat gaat te ver, voorzitter maar dan is nu de claim aan de orde van Rotterdam op 661 het gaat over, ja ja wacht even gaat dat ook over Den Bosch want ik ben eerst met Den Bosch bezig, ja 1301 wie wenst discussie wie wenst stemming niemand dan is dit amendement niet overgenomen en dan is nu het woord aan u.

Voorzitter een amendement van de afdeling Rotterdam die een nieuw punt voorstelt bij 661 namelijk het van successierecht vastgestelde bedrag voor kinderen wordt verhoogd tot

f.150.000,-- en daar heb ik ook een en misschien is het goed om tegelijkertijd een claim bij te behandelen van Hengelo die voorstelt de successierechten voor erfenissen binnen familie verband dienen te worden verlaagd. Voorzitter ik zit daar met een moeilijk punt want beide punten zijn mij sympathiek maar we hebben als commissie op fiscaalterrein nu een aantal belangrijke punten opgenomen ik noem 657 verlaging van LBIB tarieven aanpassing meerwaardszin BTW tarieven in verband met europa 92 de vermogensbelasting en overdrachtsbelasting we krijgen nog het punt van de beursbelasting en de kapitaalbelasting als daar ook nog eens de successierechten bij zou komen zeg ik u ronduit dat is dan niet meer mogelijk dat gaat de ruimte die er is voor fiscale verlaging te boven dan zullen we dus prioriteiten moeten stellen en de commissie is van mening dat de punten die nu in het programma zijn opgenomen plus het punt dat wij nog overnemen als commissie dat het dat moet zijn en dan is de successierechten in onze afweging geen onbelangrijk punt maar in onze afweging een minder noodzakelijk en dringend dan die andere punten omdat die andere punten erg strikt te maken hebben met onze concurrentiekracht in het kader van europa 92 en geven we daar prioriteiten aan en wij zouden willen waarschuwen voor een kerstboom van voorstellen op fiscaalterrein want dat zou ook de geloofwaardigheid van je prioriteit ernstig aantasten met alle begrip voor dit amendement zou ik willen vragen om in afweging deze prioriteitsvolgorde zo te leggen.

Voorzitter, ja Baard Wijk bij Duurstede, prima dat er prioriteiten gesteld worden maar ik denk wel dat het goed is gewoon te hele pakket te nemen inclusief de successierechten anders ben je gewoon ongeloofwaardig.

Voorzitter afdeling Hengelo mevr. Hofkamp ik wil nog even met klem wijzen op onze toelichting bij ons geclaimd amendement in die toelichting wijzen wij op de spaarzin wij willen voorstellen dat de niet gewerkt wordt aan een onredelijke overheidsheffing hier gaat het om gespaard geld in familieverband waar reeds belasting over betaald is. Hier wil ik nog even op wijzen.

Voorzitter misschien is het goed dat ik met een paar woorden nog iets zeg over de achtergrond van het voorstel van Rotterdam de gedachten was dat in en gezin waar ook een eigen woning is en een gezin met een middeninkomen waar in de loop der jaren de hypotheek is afbetaald dat een bedrag in die orde dat daarop geen claim voor de successierechten liggen als deze ouders een dergelijk bedrag aan hun kinderen willen nalaten die daarmee weer een soort gelijk huis willen

kopen. Wie nog meer niemand, de heer de Grave nog een keer. Voorzitter gehoord de vergadering stel ik namens de commissie voor om dan over te nemen het amendement van Rotterdam omdat het inderdaad een specifiek knelpunt oplost dat erken ik overigens ook niet zo'n dure een bescheiden bedrag ik taxeer dat dat inderdaad niet erg duur zal zijn en dan niet het punt van Hengelo want die is veel ruimer en veel duurder en dan komt echt het bezwaar aan de orde dat niet op geloofwaardige wijze ook die andere punten binnen de ruimte kunnen worden gefinancierd dus ik stel u voor om Rotterdam dan over te nemen omdat die een specifiek knelpunt oplost en dan niet het voorstel van Hengelo. Ja, Wenst iemand stemming over dit voorstel, nee u wenst stemming de heer de Grave heeft dus namens de commissie voorgesteld het amendement van Rotterdam over te nemen en niet amendement Hengelo wit oh wacht even nou wordt het moeilijk he nou wordt het moeilijk nou moet u even achter die microfoon staan. Meneer de voorzitter Hengelo trekt in ten gunste van Rotterdam prima, applaus, dan denk ik wenst u dan nu stemming over het voorstel van de commissie over het amendement Rotterdam over te nemen nee, dan is dat overgenomen. applaus. Dan krijgen we Zuidwolde 1137 bij 662 niet overnemen is al zo, wenst iemand discussie wenst iemand stemming dan is het amendement niet overgenomen. 217 eveneens bij 662 niet overnemen recentelijk afgeschaft. Wenst iemand discussie wenst iemand stemming dan is het amendement niet overgenomen . 814 662 overnemen zegt de commissie wenst iemand discussie hierover wenst iemand stemming nee dan is het overgenomen. Dan krijgen we een claim.

Voorzitter een claim van de kamercentrale Amsterdam toevoegen in de wet wordt de mogelijkheid op genomen om voor afzonderlijke belastingbetalers grote belastingstijgingen af te toppen het gaat dan op de wet in onroerendgoed belasting naar ik aanneem meneer Rondetap ja dat is en buitengemeen slim amendement omdat de heer Rondetap weet dat collega Hermans en ik vragen hebben gesteld aan de staatssecretarissen van binnenlandse zaken en financiën die dit punt precies bepleiten dus ik kan er zelf dus onmogelijk bezwaren tegen maken de heer Hermans neem ik aan ook niet als geen ander lid van de commissie dat doet, wacht eens even waar staat dit, voorzitter het is een claimamendement van de kamercentrale Amsterdam op punt 662 en het luidt in de wet op de onroerendgoedbelasting wordt de mogelijkheid op genomen om voor afzonderlijke belastingbetalers grote belastingstijgingen af te toppen en ik deelde het al openhartig mede dat zowel de heer Hermans zowel als ik zelf daar geen bezwaren tegen kunnen hebben omdat wij dat in vragen hebben bepleit maar als u er bezwaar tegen hebt, aangezien de heren wel lid zijn van de commissie maar de commissie moeten we daar even naar kijken nietwaar mevrouw, dat doen we gelach eventjes kijken.

bandje 11

81 AV Amersfoort 23/24/6 1989

Voorzitter ik heb toch iets boven water gehaald (daar is een voorzitter voor) je leert van alles in dit vak he er is wel een toevoeging aan dat amendement blijkbaar nodig om de gelijk berechtiging van alle nederlandse burgers te waarborgen wat zegt meneer de Grave daarop voorzitter (Dhr Hermans zal er wat over zeggen want die is expert in gelijke rechten)

Dat is heel gevaarlijk als dat soort dingen worden gezegd voorzitter het amendement van de afdeling Amsterdam past in datgene wat de VVD fractie in de tweede kamer daar over bij de behandeling van de limieten van onroerend goed belasting heeft gezegd. Tweede punt is dat er waarschijnlijk in de beantwoording door de staatssecretaris van financiën en de staatssecretaris van binnenlandse zaken waarschijnlijk wel het probleem van de gelijk berechtiging van de onroerend goed belasting betaler aan de orde zal komen dus ik zal in ieder geval bij het punt omdat dat een essentiële voorwaarde is ook als partij denk ik dat dat erg belangrijk is bij de belasting plicht dat we daar het begrip dat er bij het principe van de gelijk berechtiging van de burgers voorop moet staan dat we dat principe in ieder geval in acht moeten blijven houden dat zou ik er in ieder geval er bij willen hebben dan denk ik dat we als partij ook de rand voorwaarden hebben aangegeven waar binnen naar mijn mening sympathieke amendement van de afdeling Amsterdam zou kunnen worden ingepast in het verkiezingsprogramma. (Zo is dat en wat zegt u daar van ?) Uiteraard geheel mee accoord.

Prima wenst iemand stemming daar over nee, dan is aldus besloten.

1323 bij 667 niet over nemen wenst iemand discussie? wenst iemand stemming nee

dan is het niet over genomen. 487 bij 667 wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het niet over genomen.

1583 bij 667 niet overnemen wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het niet over genomen.

1582 bij 667 niet over nemen zegt de commissie wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het niet over genomen.

2537 bij 668 over nemen zegt de commissie wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het over genomen.

1584 bij 668 niet overnemen zegt de commissie wenst iemand discussie wenst iemand stemming nee dan is het niet over genomen. En kunnen wij aldus overgaan naar de laatste paragraaf te weten Nederland en de Wereld wanneer dat is afgehandeld dames en heren komen er nog enkele amendementen met betrekking tot de inleiding maar daar voor zal ik u een afzonderlijk voorstel doen Dhr Opstalten.

Mag ik u vragen kan er een vrijwilliger voor het stembureau zich beschikbaar stellen, aantrekkelijke functie maar van tijd tot tijd moet het iemand anders worden een maar Dhr Staal ik zie hem ik keek hem ook aan en hij beloond dat graag.

We gaan naar het hoofdstuk 7 Nederland en de Wereld ik moet voor af verklaren

dat secretaris voor internationale gelegenheden de heer J.D. Blauw niet aanwezig is bij de vergadering omdat die wegens de vergadering van de liberale internationale in Rykjavik aanwezig moet zijn om dat daar ook de FPU kwestie aan de orde komt maar dan u daar over geïnformeerd en hoe dat afloopt daar zullen we u zo snel mogelijk over informeren. Aan de orde is 1900 ten aanzien van 702 afd. Middelburg Advies commissie strekking over nemen, discussie ? (Ja voorzitter) ga u gang

Voorzitter de commissie adviseert om de strekking over te nemen het nare van deze motie is alleen dat die de bestaande en door de motie te bestrijden Praktijk n.l. het voeren van een buitenlands beleid door gemeenten op nauwelijks enige wijzen indamt ik zou me kunnen voorstellen dat we accoord gaan met de motie 1900 maar daar dan wel de woorden in eerste instantie uit schrappen.

Dank u iemand verder niets, de commissie Dhr Groenveld

Het lijkt mij dat we inderdaad als eerste instantie schrappen dat we beter de bedoeling van de commissie weergeven dan wanneer we dat handhaven.

Accoord u kunt instemmen ja Mevr. v.d. Stoel

Misschien even ter informatie voor de commissie de commissie leidraad vereniging staten en raadsleden heeft hierover ook een tekst opgenomen en dat is geaccordeerd door de vergadering en de tekst kan accoord zijn mits de gemeentelijke autonomie ook op dit punt maar overeind blijft daarom denk ik eerste instantie omdat dat te schrappen niet zo'n juiste keuze is.

Het lijkt mij dat die gemeentelijke autonomie juist rechtover eind staat deze vergadering mag wel een uitspraak doen over de wenselijkheid van buitenlands beleid gevoerd door gemeenten. (ja)

Accoord u kunt instemmen dan is dat aldus besloten. Komen we bij 950 t.a.v. 706 advies commissie is ontraden discussie niet stemming niet besloten.

577 t.a.v. 706 advies commissie strekking overnemen discussie niet stemming niet besloten.

888 t.a.v. 706 advies commissie is niet over nemen is nodig discussie niet stemming niet overgenomen.

889 t.a.v. 707 advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet besloten.

1098 t.a.v 708 advies commissie niet overnemen niet realistisch discussie niet stemming niet conform het advies van de commissie is besloten.

110 t.a.v. 708 commissie defensie advies commissie is ontraden (Broeghorst van de afd. Den Helder) ga u gang.

IK wil graag een pleidooi houden voor deze motie in samenhang met 1629 en vooral waar hier staat dat de resultaten van de onderhandelingen nog niet van die aard zijn dat wij van onze krachtsontspanning dat wij kunnen verminderen. het is natuurlijk niet zo dat ik een oorlogzuchtig verhaal ga houden maar ik wil u wel voorhouden dat het thans lijkt of alles wat de heer Gorbatsjow zegt dat dat gepruimd

word en ik verdenk er langzaam van dat de menigte zicht wel eens in slaap te laten wiegen door een aantal dingen en het zijn tot nogtoe alleen maar voorstellen die de heer Gorbatsjow gedaan heeft maar echte zaken zijn er nog niet uit gekomen. En voor de rest wat betreft afd. Den Helder is het natuurlijk zo dat elke cent bezuiniging op defensie kost een werkplek, dit geldt niet alleen voor Den Helder maar dat geldt ook voor Noord Holland. (Dank u wel. Mevr. Buzeman)

Graag meneer de voorzitter dank u wel. Ik wou spreken namen de defensie commissie die deze motie heeft opgesteld, onze motie wil dus 2% defensie verhoging en in het concept programma staat 1 % enerzijds is dit een kwestie van meer jaren raming maar in 1% genoemd word wij zijn van de opvatting dat de VVD congres hier een eigen mening kan geven en een eigen opvatting naar voren kan brengen en dat we die hier kunnen uitspreken, inhoudelijk betreft we relateren aan onze onderhandelings positie in de Oost - West onderhandelingen daar zijn inderdaad zo als de voorganger heeft gezegd nog geen concrete resultaten we willen dus de bestaande gevechtskracht en de bestaande taken handhaven en tot uitvoering brengen en daar heb je nou juist die 2% verhoging voor nodig de NAVO heeft een wat hoger streefcijfer gezegd en onze eigen minister heeft zich daar ook achter gesteld ik vind dat ook nog weer een punt om te onthouden als er werkelijk concrete resultaten zijn dan is het zeker de tijd om naar beneden te gaan dat geldt natuurlijk met name op het gebied van resultaten op het gebied van conventionele bewapening. (dank u wel ga u gang)

van der Doel afd. Ermelo Ik heb wat moeite met het advies van de commissie wat zegt ontraden, wat de commissie namelijk voorstelt is oude schoenen weggooien voor dat je nieuwe hebt wij als VVD waar vrijheid en democratie hoog in het vaandel staan die de afgelopen jaren een consequent vrede en veiligheids beleid gevoerd hebben gaan nu een hele andere koers varen en dat stemt tot nadenken in de jaar vergadering in Ede als voortzetting van de jaarvergadering in Veldhoven ging de algemene ledenvergadering accoord met een 3% groei ik wil ter informatie een aantal punten naar voren brengen die adstrueren dat wij met de advies van de commissie in feite de verkeerde kant opgaan (wilt u het kort houden) Ik wil het graag kort houden maar toch een aantal punten die belangrijk zijn naar mijn mening naar voren brengen. Als we het hebben over de uitspraken van de Navo in juni j.l. zei de minister van defensie van de V.S. benadrukte nogmaals dat de Navo landen qua groei achter lopen en in feite met een inhaal slag bezig zijn . Ondanks dat Amerika gaat bezuinigen heeft hij gezegd dat er niet bezuinigd word jegens de verplichtingen op Europa dat is een punt. Als ik kijk naar de wapenbeheersings onderhandelingen die nu gevoerd worden in Wenen en waar in feite de commissie op vooruit loopt dan zij de resultaten concreet niet voor 1994 te verwachten en dat is nog heel optimistisch, als ik kijk waarop we hier als algemene leden vergadering uitspraken doen is dat over een verkiezingsprogramma wat gaat over de periode 1989 tot 1993 m.a.w. wij lopen te veel vooruit en wij gaan in feite opeen situatie die mogelijk in 1994 aan de orde is nu al terug lopen ter afronding voorzitter (graag) als ik kijk naar de brief die de minister president geschreven heeft naar aanleiding van het nationaal beleidsplan milieu beleidsplan en hij zegt dan onze minister president en die is van een andere partij dan de VVD en hij zegt dan over de 1% reëel groei gaat het om een absoluut minimum en dat medio 1990 opnieuw de internatio-

nale situatie beoordeeld moet worden om vast te kunnen stellen of de meer beperkte groei verantwoord is onze eigen partij zet daar een kanttekening bij en zegt indien de 1% reële groei van de defensie begroting die is voor gesteld in het concept verkiezingsprogramma door de partij word geaccordeerd is het van belang dat een dergelijk percentage van de nodige waarborgen word voorzien ik wil in feite voorstellen en het is ook de motie die dat voorstelt om een andere en positieve benadering te volgen en uitgaan van die 2% tenzij dank u wel (dank u wel)

Voorzitter Kanters afd. Wassenaar. De argumenten die door voorgaande sprekers zijn genoemd die zouden wij gaarne willen onderstrepen met er nog eens op te wijzen dat in vorige kabinet perioden er is afgesproken conform de afspraken in NAVO verband om een 3% reële groei te realiseren. Als je nu gaat kijken hoe de situatie zich in werkelijkheid heeft voorgedaan, dan komen we tot de conclusie dat er in wezen niet meer dan een 0,6 % reële groei is gerealiseerd. Dat staat in schril contrast tot datgene wat er eerder is afgesproken. Dat zou er inderdaad voor pleiten dat je zegt, laten we nou inderdaad nou maar eens gaan zitten op die 2% en niet op die 1% de geschiedenis immers leert dat als je op een te laag percentage gaat zitten, dat het percentage in wezen toch weer het een en ander zal worden afgeknabbeld en we kunnen er niet om heen, dat de politieke situatie internationaal gezien gunstig is voor dat soort afknabbel praktijken. Als u zich dan bovendien realiseert dat alle investeringsprojecten die in defensie verband op dit ogenblik zijn gerealiseerd, althans worden gerealiseerd, dan is dat ook nog weer eens een boeggolfeffect, zou u dat dan nog eens een keer bij moeten optellen, kortom voorzitter ik denk dat het een goeie zaak zou zijn om die 2% te realiseren, dank u wel,

Dank u wel, gaat u gang

Ja Bijlmer, afdeling Elburg. Ik heb weinig toe te voegen, ik heb net een heel verhaal aan moeten horen over kernenergie, zolang het niet bewezen is, ik wou hieraan toevoegen, zolang het niet bewezen is dat de russen werkelijk goeie intenties hebben, voorlopig niet.

Gaat u gang,

Ja Voorzitter ik zou de zaal toch ook niet willen onthouden van een enig ander geluid in deze discussie. We kunnen zelfs als leken constateren dat er wel degelijk sprake is van de nodige ontspanning tussen Oost en West. Moeten wij dan als liberale te boek blijven staan als conservatief, kunnen wij ook niet een signaal geven en dat doen we met die een procent ik steun de commissie van ganse harte. (applaus)

Voorzitter, Jongejans, Zoetermeer. IK sluit mij aan bij voorgaande spreker, met dien verstande dat de afd. zoetermeer bij de inleiding van de comm. Toxopeus een motie heeft liggen, en daarin spreken wij ons uit tegen versterking van het bondgenootschap. Puur op basis van het feit dat wij met de huidige ontspanningsontwikkelingen het kunnen houden bij 1% dank u.

Ja Voorzitter ik geloof toch dat de discussie een beetje op verkeerd spoor zou gaan als we zeggen dat we progressiever zijn door een lager percentage in te zetten, ik denk dat we een zakelijke discussie moeten houden, merites van 1 of 2%, wat mij ontbreekt nu maar dat komt dadelijk waarschijnlijk uit de argumentatie waarom de commissie het ontraad, mijnerzijds zou ik willen ondersteunen de verhoging tot 2%, en wel om een aantal redenen, de voornaamste is dat het programma zoals het in die paragraaf zeven staat, een zeer afgewogen inderdaad nieuw evenwicht weer geeft, maar dat de consequenties daarvan niet terug te vinden in die ene procent, het is veel te optimistisch ingeschat als we kijken naar de kosten van modern conventionele bewapening, weten ... minder kosten kunnen niet meer op een goedkope wijze in de toekomst deze zaken realiseren, verbetering in de verdeling van de prod. in Europa is een langdurig doel maar heeft heel weinig opgeleverd, dan zal het ook in de toekomst zeer lang duren voordat dat gebeurd en zo zijn er talloze punten waarvan ik denk dat het netto resultaat toch is dat 2% waarna een vermindering mogelijk is als de toestand zich verbeterd, realistischer is dan omgekeerd wat de commissie voorstelt.

De heer Toxopeus

Ja Voorzitter, er zijn meer redenen waarom de commissie tot deze standpuntbepaling is gekomen. Ik wil er allereerst op wijzen, het is hier al gerelateerd, dat hier nu wordt gesproken over 2 en 3% maar dat in de afgelopen tijd die helemaal niet gerealiseerd zijn. Minder dan 1% is er gerealiseerd. Ik heb net nog eens even gelezen de studie van de Telder Stichting, daar vind u dat ook wer in vermeld. Heel recente studie, 0,5 % 0,6, dat zegt nu het CDA, dat zijn gewoon de feiten en die weten we. De vraag is maar of je met zonder meer ophogen van dat percentage iets anders doet dan ja een uitspraak, waar niets op volgt, weer 0,6% in die meerjaren ramingen staat dan 2, maar het komt er niet van. Dat is nou heel platvloers, wat de situatie is. Wij hebben gedacht en dat staat ook in ons program verwoord, het is afhankelijk van het verloop van de onderhandelingen. Wij hebben gedacht kijk er is in dat Sovjetblok iets aan de gang, onmiskenbaar. Wij zijn ook mensen, we bekijken Gorbatsjov ook als een mens, we kunnen allemaal in hoop en vrees verkeren of het hem lukt, het kan helemaal mis gaan, maar hij zal wel door moeten gaan is onze gedachte en tot op zekere hoogte kun je spreken van toch, wat is er meneer Berlage, zijn onze knietjes te zien of zo, nee mooi, tot op zekere hoogte kan je spreken toch in elk geval een afneming van dreiging alleen al door dat monolithisch Warschaupakt blok niet meer een duidelijk geheel is. Groot gevaar voor het Sovjet bestuur uiteraard, het is maar hoe ze dat op zullen vangen, maar er zijn in de satelietlanden, als ik ze zo voor het gemak mag noemen, heel wat bewegingen aan de hand die de vraag doen rijzen of ze in een gewapend conflict echte waardevolle bondgenoten van de SU zouden zijn ja of te nee, dus dat is in ieder geval. Maar dat wil ik toch wel met nadruk zeggen, de comm. heeft toch ook wel een iemand noemde dat zo een signaal willen geven, een signaal dat ook wij vinden dat het alle twijfels die ons kunnen bezielen en met alle voorbehouden die we kunnen maken en met alle mogelijkheden tot rekest die we hebben, toch hopen dat het nou de goede kant uit gaat en daarom vinden dat wij op die 1% reël kunnen gaan zitten. En dat kunnen we dan makkelijk doen, na de maal die niet eens weggehaald, vergeet dat niet. Als u dat nu, het staat er niet meer in, in het financiële plaatje, dat weet u wel, het financiële plaatje is moeten vervangen

worden, want die 1% is overgenomen door het kabinet en in de kaderbrief van de Min. van Financ. staat voor de nieuwe 1% reële stijging voor defensie budget, maar u gaat er natuurlijk wel over discussiëren.

Voorzitter..

Ik ben nog niet klaar

Ik denk dat het niet goed zou zijn om nu te zeggen, he die 1% is niet genoeg, dat moeten er 2 worden, wij zullen laten zien, laat ik u eens wat zeggen, ik heb altijd gevonden dat wij een behoorlijke bewapening verdediging moeten hebben, anders dan de meeste... denk ik, naar de leeftijden zo gekeken, was ik in 1940 in Militaire dienst en toen moest ik te velde, met een karabijn uit de vorige eeuw en een veld stuk geschut ook uit de vorige eeuw. Ik heb toen gezien waarmee de Duitsers ons land aanvielen, nou mij voorgenomen en neme dat nog voor, dat mijn eigen zoon die nu reserve officier is, niet in die situatie mag komen te verkeren, maar dat is ook niet zo, daarom mag u van mij geloven dat ik echt die 1% durf te aanvaarden zonder dat u van mij kan zeggen, die breekt onze defensie af, dat is niet het geval, maar ik vind wel waardevol om dat signaal af te geven laten we nou toch niet doen zeg ik, niet wij als Nederland, klein in de wereld, voor de Sovjet Unie nou het allerbelangrijkste land zullen zijn, maar het werkt toch mee, ik denk dat het weer geeft een voorzichtig optimisme, dat wij durven te voelen. Daarom zeg ik het is een fors percentage toch hoor die 1%. komt natuurlijk nog iets bij, als u het op twee brengt dan kost het zo'n 500 miljoen meer, en er is toch al veel afgeknabbeld. Onze reservepost van een miljard is tot 250 miljoen geslonken, maar dat wil ik als u dat principieel opvat eigenlijk hier niet in het geding brengen, dan moeten we maar ergens anders die 250 miljoen vandaan halen, dat moet u er dan voor over hebben, dat moeten we dan aanwijzen, maar ik zeg u doe het niet, want ook deze gebaren spelen uiteindelijk een rol in de wereldpolitieke situatie, hoe klein we ook zijn. Kunnen we eens wat laten zien, laten we dat zien.

Ja Voorzitter, dank u wel, ik denk dat we een paar dingen even realistisch moeten stellen. Op de allereerste plaats kan ik me niet voorstellen dat er vannacht een russische generaal zwetend uit zijn bed opstapt wanneer wij zeggen dat we met 2% het defensie budget gaan verhogen. Dat om even de kadergrootte aan te spreken waarover we het hebben. Aan de andere kant is het wel zo dat we door een gebaar te maken om niet 2% maar 1% te hanteren, wel laten zien dat we de goede kant uit willen, en met hetzelfde hele piepkleine gebaar, in de zin van naar 1%, slaan we wel een hele grote klap terwijl we met 1% verhoging naar 2% nauwelijks enige indruk zullen maken, bovendien heb ik zo en zo de indruk dat waar we praten over een reële groei van 0,6 % als de VVD op 1% gaat zitten, dan altijd nog zeggen dat we voor groei van het effectieve defensiebudget zijn. Maar gevolg zou ik mijnheer Toxopeus van harte willen ondersteunen en bij 1% willen blijven, dank u wel.

Kampers.

Voorzitter in het betoog van de heer Toxopeus is eigenlijk vooral het laatste woord, naast alle indrukwekkende argumenten die daaraan vooraf gingen, denk ik heel sterk argument, n.l. van laat ook de VVD nu eens duidelijk laten blijken dat wij een

gebaar willen maken dat wij willen laten zien dat wij ons bewust zijn van de politieke ontwikkelingen op dit moment en dat kunnen we dan inderdaad laten zien door te stellen, 1% reële groei. Ik denk voorzitter dat je die 2% reële groei zoals die door de defensiecommissie wordt voorgesteld zou kunnen combineren daarmee, n.l. in die zin dat je dan zou kunnen zeggen die 2% reële groei op dit ogenblik gelet op de huidige situatie zoals die nu nog is en die is zeker hoopgevend maar hij is ook niet meer dan dat, dat is de realiteit van dit moment, derhalve spreekt de VVD uit dat we op dit ogenblik die 2% nog handhaven maar op het moment dat de hoopgevende ontwikkelingen zoals die nu zich voordoen zich blijken consistent blijken, dan is de VVD inderdaad bereid om terug te gaan, stapsgewijs terug te gaan en dan tenslotte uit te komen op een reël percentage van b.v. 1%, wat je eventueel nog al naar gelang de situatie op dat moment zou kunnen aanpassen.

Ja allereerst ik ondersteun de vorige spreker, ik vind dat een hele reële opstelling, ik wil nog even kort ingaan op de woorden van dhr Toxopeus, als we hebben over 0,6% groei, dan is dat natuurlijk geen wens van de VVD dat is een uiteindelijke uitslag op basis van onderhandelingen tussen coalitie partners en dan moet je vaak water in de wijn doen, m.a.w. als wij besluiten tot 1% groei, dan lopen we een zeer reële kans, mochten we weer in eenzelfde coalitie terechtkomen, dat we die 1% reële groei helemaal niet halen, als ik even refereer aan de verkiezingen van 86 toen we in ons verkiezingsprogramma 3% groei hadden staan, kwamen we uit in het regeerakkoord op 2%. M.a.w. en als we ook de andere gezichtspunten belichten, ook vanuit onze onderhandelingspositie straks in de coalitie dan is het zeer verstandig om op 2% te gaan zitten en niet op 1%.

Mag ik nog een korte opmerking maken, dat is n.l. als het gaat om die 2% groei, dan moeten niet alleen kijken naar wat in het Oosten gebeurt, als we het hebben over een krijgsmacht waarvoor we gekozen hebben om die op een verantwoorde wijze in stand houden, dan betekent dat gewoon dat er een stukje groei moet zijn, als we niet in die situatie terecht willen komen van de jaren 30 of de midden jaren 60 dat we met verouderd materieel zaten, dan moeten we een stukje groei hebben en het is ook onze plicht t.o.z. van de mensen die in die organisatie werken zo'n 150.000 man, om daar ook aan te denken.

Ja ik was bang dat voorgaande spreker alle gras zou weghalen, dat heeft hij gelukkig niet gedaan, ik wil er nog iets aan toevoegen en dat is natuurlijk dat een krijgsmacht werkt met meerjaren plannen en dat al die meerjaren plannen tot nu toe gebaseerd zijn op een reële 3% groei, dat we die niet gehaald hebben en op 0,6% moeten gaan zitten heeft de krijgsmacht natuurlijk allang gemerkt, want er is veel minder geld ter beschikking gekomen voor andere middelen of voor middelen die ook aangekocht of misschien in de personele sectoren gereed hadden moeten liggen en die zijn er niet als we nu op 1% gaan zitten betekent dat al die meerjarenplannen dus dat geld al weggehaald hebben met andere woorden er komt een achteruitgang in de andere posities die voor de krijgsmacht net zo belangrijk zijn.

Ja Voorzitter ik ben zeer dankbaar voor de antwoorden van de heer Toxopeus, de toon was natuurlijk ook goed, maar met name de inhoud in de zin van het signaal

dat afgegeven moet worden ik denk dat het overige signaal toch een eerste richting een Nederlands signaal is, en ik weet niet of het daar nou voor hier aanwezig zijn om te praten over Nederland en de wereld. Het tweede argument dat u naar voren heeft gebracht dat is de afnemings, ik geef het maar in mijn eigen woorden weer, afnemings van de dreiging, en ik zou juist dat als argument hier naar voren willen brengen, laten wij nu als een van de weinige partijen in Ned. in alle relativiteit niet uit een aantal symptomen uit de afgelopen tijd concluderen dat die dreiging nu afgelopen is, verminderd is, ik kan u, ik zal u in herinnering brengen dat in begin 70 jaren dat weet u beter dan ik, er zeer grote verwachtingen waren van de Helsinki bijeenkomst en de gevolgen van het verdrag van Helsinki er is nog nooit een periode geweest waarin de SovUnie zo sterk heeft bewapende als in de periode daarna. U kunt zeggen ja dat is eenmalig ik denk dat we een afgewogen en voorzichtig programma met z'n allen hebben voorgestaan, dat hebben we gedaan .. kernenergie, ik denk dat we het hier ook moeten doen, we kunnen beter op 2% gaan zitten en daarvan op een gegeven ogenblik een stuk teruggeven om zo te zeggen, dan omgekeerd, want het omgekeerde gebeurt nooit.

U hebt het woord.

De Graaf voorzitter, het gaat over gebaren maken, we zijn sinds 1949 lid van de NAVO ik denk dat we als Nederland gebaren wil maken dat we dat moeten doen in het NAVO kader en dat we aan de andere kant t.o.v. de NAVO partners ook gebaren moeten maken, nl dat Nederland een royaal NAVO lid wil blijven, juist om die NAVO politiek van ontspanning te ondersteunen en in dat kader denk ik dat het heel belangrijk is dat we aan onze NAVO partners laten zien dat Nederland een royaal lid is derhalve 2% vooralsnog

Mevrouw Buseman, had u ook niet het woord gevraagd, mijnheer Daalderop

Ja voorzitter, wat de vorige spreker zei was mij in zoverre uit het hart gegrepen ik kom nu weer terug op de uiteindelijke stelling 708 zoals die eigenlijk door de comm. was neergelegd, daar praten wij niet over percentages maar daarvoor binden wij 2 zaken heel duidelijk aan elkaar. Het richten op een adequate bijdrage van de verdelingsinspanning van de NATO, dat is een en een verantwoorde groei in het kader van enz., maar er in de financiële paragraaf vanuit gegaan van 1%.

Mijnheer de voorzitter, als dat zo is en wij stellen ons nog steeds loyaal op t.a.v. de Nato, dan denk ik dat je er met die 1% ook niet komt en dan is het beste dat je inderdaad 2% mits, want dan kom je op precies hetzelfde, of je zegt verantwoorde groei of je gaat uit van de 2% mits,

Dank u wel u hebt het woord.

Voorzitter ik wil graag een achtergrond geven van de% vanuit de afd. Zoetermeer. Wij voelen dat er een dringende behoefte is aan een herformulering van de doelstellingen van het bondgenootschap. Het huidige doelstellingenpakket stamt uit '67, waarin dialoog en en defensie als leidend beginselen genoemd werden. Er zou nu een nieuwe aangepaste en naar publiek aansprekende formulering van Navo doeleinden moeten komen, dat is zo afgesproken eind mei van dit jaar in

Brussel. Daar moet de discussie over gaan en niet over centen of procenten, want dat inspireert de mens niet meer en de Nato is toch bedoeld om als inspiratiebron te doen, laten wij daarin ons destijds geestverwanten volgen.

Dank u wel.

Kuiper afd. Apeldoorn.

Een van de regels bij onderhandeling is achterhaal wat uw tegenstander in zijn portemonnee heeft. Als bij ons zichtbaar is in begroting en realisatie dat er maar 0,6 % in zit, dan moet je niet 2% bieden, dank u wel.

Mijnheer Delvos,

... een van de vorige sprekers even over de loyaliteit onze loyaliteit tegenover onze bondgenoten gehad, we zouden daar een hele goede beurt maken, als we tot 1% zouden besluiten en die zal realiseren, i.p.v. ons wederom de bijzondere verbalisme zal dadelijk worden voorzien.

Mijnheer Bakker

Voorzitter de heer Daker sprak over een aantal zakelijke argumenten op grond waarvan hij tot de conclusie kwam tot 2% te komen, ik denk dat een politieke partij zich niet alleen bezig heeft gehouden met een aantal zakelijke argumenten, maar vooral ook politieke argumenten. Juist de politieke implicaties van de laatste tijd de ontwikkelingen die in Rusland en daaromheen zich ontwikkelen geven m.,i. alle aanleiding om te komen tot de uitspraak zoals de comm. hier naar voren heeft gebracht. 2e element, er werd net gesproken, ja maar, wij moeten dat toch doen binnen Navo verband, ja natuurlijk maar dat wil nog niet zeggen dat je daarmee met eigen stellingname richting Navo kunt gaan, vandaar harte ondersteuning van de commissie.

Mijnheer van der Stoel.

Voorzitter ik wou de comm. ondersteunen door te wijzen op het feit dat wij de enige grote partij in Nederland zouden zijn die die 2% bepleit, die we al jaren niet gehaald hebben, ik wou er voorts op wijzen dat we niet de-loyaal aan de Navo zijn als we dit doen, omdat geeneen Navo land dit percentage wel haalt, en op de derde plaats wou ik erop wijzen als men spreekt over een signaal van Nederland die dan die 2% groei voor zijn rekening neemt, dat we dan wel moeten spreken van een signaal van de VVD als we dat zouden doen, want er is geeneen partij in ons land die dit volgt.

Voorzitter, een aantal sprekers benadrukt het feit dat wij zo loyaal zouden moeten zijn aan Nato, dat moeten we ook zijn want we zijn lid van dat bondgenootschap. Ik wil al die sprekers alleen in herinnering brengen dat nog niet zo lang geleden mijnheer Bush toch niet bepaald bekend staat als een links politicus, nogal een aanbod heeft gedaan. Dat aanbod is met luid applaus, ook binnen de Navo, ontvangen, dus ik zie geen enkele reden waarom wij niet daar in een heel klein piepklein aanbodje bij zouden kunnen doen.

Mijnheer Bijlmer,

Ja mijnheer de voorzitter, ik wou mij even wenden tot mijn oud jaargenoot, van 1940 maar wij hebben kort geleden in de Navo afgesproken 3%, daar wilden we het niet precies over hebben, en dan wil ik zeggen dat 1% zeker niet loyaal is. Mijnheer Toxopeus heeft gezegd, we hebben maar 0,6% gehaald, daar zijn de kamers mee akkoord gegaan onder voorwaarde dat het ingehaald zou worden. We hebben dus nu weer net afgesproken, 3%, dus ik kan niet zien dat minder dan 3% loyaal is. dat is mijn stelling en ik pleit dus voor het aannemen van het amendement.

Mijnheer Hoving.

Ja voorzitter, ik denk dat we een x-aantal jaren geleden hebben afgesproken dat we defensie budget jaarlijks met 3% zouden verhogen. Dat was in bepaalde politieke toestand, als we nu zegt van we willen niet meer willen dat handhaven, b.v. niet naar 1% gaan, dan ontken je de internationale ontwikkeling die heeft plaatsgevonden, ik denk dat je dat effect moet meenemen in je afweging, en dan gaat het niet of 1% juist is of 0 % of dat je naar min moet, maar het gaat erom dat je dat signaal, wat internationaal duidelijk is afgegeven in de politiek, dat je dat meeneemt in je afwegingen en daarnaast wil ik nog wel even heel duidelijk zeggen, dat we het hier hebben over een stijging, we doen net alsof we iedere keer hebben of we defensie tekort doen, maar al jaren lang is defensie een van de weinige ministeries die een stijging van zijn budget heeft en ik denk dat dat ook nog wel even benadrukt mag worden.

Mevr. van Heemskerck

Dank u wel voorzitter. Voorzitter ik ken het probleem van de 1, 2 en 3% discussie, nou is natuurlijk politieke signalen afgeven, alleen defensie is zekerheid creëren, en dat kan je niet alleen met signalen doen. Mag ik u voorstellen als ik het amendement van de defensiecommissie hier zie, om onder punt 4 het signaal wat we met 1% willen afgeven, positief te vertalen 2% vooralsnog, wapenbeheersingsakkoorden, er is nog geen enkele gesloten, we zien een wereld om ons heen, waar toch de nodige zorg is. Ik zou willen zeggen, 2% totdat de wapenbeheersstukken akkoorden of vooralsnog alleen mogelijk met 2%.

De heer Rontolap

Ja voorzitter, in het punt 708, daar behoort door de programcomm. juist gesproken over adequate bijdrage aan de verdedigingsinspanning van de Navo, dat is gewoon een politieke stellingname, terwijl in de motie die aan de orde gesteld is alles zeg maar als deskundigen absoluut gesteld is, er komt in die motie het hele woord Navo zelf niet voor, maar er wordt gezegd dat daarom bestaande gevechtskracht noodzakelijk is en dat dat weer noodzakelijk maakt die groei van 2%, bewijsvoering voor die 2 stellingen is hier in de vergadering verder nog niet geleverd, terwijl de vergadering toch uitdrukkelijk het eens kan zijn met dat Nederland zijn adequate bijdrage aan de verdedigingsinspanning van de Navo blijft leveren, als die uitspraak gedane is en vervolgens dus gezegd wordt dat 1% een reële toename is t.o.v. het verleden, dan zouden we dat standpunt moeten volgen.

Mijnheer Nawijn.

Ja mijnheer de voorzitter, in tegenstelling tot mevr. Heemskerck heeft gezegd, 2% vooralsnog, het lijkt me veel verstandiger om het standpunt van de comm. te

volgen en andersom te redeneren te zeggen 1% en als de Internationale verhoudingen zich veranderen, dan zal het zo zijn dat de VVD de eerste partij is in Nederland die zal voorstellen om daar weer meer geld voor ter beschikking te stellen. De andere partijen zullen zich dan op dat moment zeker aansluiten.

Voorzitter, er ontstaat in de discussie een belangrijk punt waarvan ik denk dat de vergadering dat moet weten. Sedert de kabinetscrisis zijn wij met zijn allen van mening dat het een fractie standpunt is om die 1% over te nemen. Ik hoor nu ineens uit de fractie stemmen voor 2%, nu wil ik wel erg graag de mening van de fractie voorzitter horen, voordat we gaan stemmen.

Ja dank u mijnheer de voorzitter, ik heb mij tot nu toe niet in de discussies gemengd, omdat ik als adviseur van de commissie, wat meer op de achtergrond blijf, maar ik kan u zeggen, dat ik het eens ben met het oordeel van de comm. dat alles afwegend, het verstandig is om bij de financiële planning uit te gaan van 1%, dat is een behoorlijk basis voor de defensie de komende jaren. Reeds thans is de defensieplanning van het ministerie gebaseerd op 1% reële groei. De minister van defensie heeft zich daar ook mee akkoord verklaard, omdat daarover is afgesproken dat dat dan ook een ferme bodem is, u schud nee, maar het is wel zo, op het min. van defensie gelden thans meerjaren ramingen van 1%. Er staat een hele belangrijke toevoeging in het finan. overzicht van de comm. Toxopeus, afhankelijk van de integrale omstandigheden, ik denk dat we goed doen, daar ook duidelijk over te zijn, indien de ontwikkelingen in het Oostblok een negatieve draai nemen en de veiligheidssituatie van Europa van West Europa verslechterd, of, dat is een andere mogelijkheid waar we rekening mee moeten houden., indien de Amerikaanse bijdrage aan de verdediging van West Europa door binnenlandse politieke ontwikkelingen in VS sterk zou verminderen, dan moeten we natuurlijk dit percentage heroverwegen, want dan zal relatief de bijdrage van de Europeanen moeten stijgen. Dus afhankelijk van internationale ontwikkelingen, maar je hebt een percentage nodig voor je planning, dan lijkt mij is 1% een reëel bedrag, als het meer moet zijn dan zal de VVD het meer maken.

Voorzitter van de Commissie.

Mijnheer Toxopeus/

Ik ben heel erkentelijk dat de fractievoorzitter het standpunt zo heeft toegelicht en verdedigt. Ik wist ook dat de min. van defensie heeft ingestemd met die 1%. Dat weten we allemaal. Laten we wel wezen. En ik wist ook dat op defensie 1% nu de raming is. En ik weet ook dat 1% echt dan reëel, dus boven op de inflatie, dat 1% een hele behoorlijke adequate bijdrage zoals bedoeld in nr. 708 aan de Navo mag worden genoemd. Ik weet ook dat wij het verleden die 1% helemaal niet gehaald hebben en ik weet ook dat we daar nimmer door anderen binnen de Navo over zijn gekapitteld, want we steken uit boven een aantal andere Navo bondgenoten in dat opzicht. Ik wil u nog een ding voorhouden. 3% ik vergat dat nog, is een oude afspraak, wie daar zich aan houdt weet ik niet,

we komen nog te spreken over dat Zoetermeerse amendement, daar is denk ik tussen Zoetermeer en de comm. van een misverstand sprake, daar ga ik nu niet verder op in, maar er zijn ontwikkelingen in de wereld, ik sta heus niet langs de

weg met een vlag Gorbi, Gorbi te roepen, ik weet ook best hoe moeilijk die man het daar zal hebben en ik ken hem niet persoonlijk, dus ik kan niet beoordelen in hoeverre hij alles meent wat hij zegt, maar het is een feit, een politiek feit, dat geweldige ontwikkelingen bezig zijn. En als wij dan zeggen als commissie, laat ons er blijk van geven, dat we dat zien, dat we dat waarnemen, dat we hoop hebben, dat we voorzichtig zijn, want zo is het geformuleerd, afhankelijk van de ontwikkelingen, maar laten we dat nou toch eens laten zien, en niet zeggen ja ja het kan allemaal wel mooi wezen, we geloven het niet, en wij gaan uitdrukkelijk in ons verkiezingsmanifest zetten 2%, hoewel het 0,6 was in het verleden jaar in feite, dan zeg ik nee, dan missen we toch een kans als politieke partij om hier ook een politiek signaal af te geven. Als dat dan niet is naar de SovUnie dan is het toch wel naar onze eigen kiezers, die dat denk ik zullen begrijpen en beter nog zullen begrijpen als we later gedwongen door de omstandigheden omhoog moeten, dat als we nou te hoog gaan zitten en ze later zeggen, kijk daar had je ze met de 2% en er wordt 0,6 % gerealiseerd, en kijk een wat Amerika doet en kijk eens hoe de ontwikkelingen lopen. Dit gaat over 4 jaar dames en heren, 4 jaar zijn kort, maar de ontwikkelingen zijn op het ogenblik zo dat je ze bijna niet bij kan houden. Ik lees alles wat je te pakken kan krijgen daarover, daar ga ik nou verder niet op in, maar het gaat snel. en daarom nog een ekeer, ik zou het een zeer betreurenswaardige zaak vinden en een gemiste kans van onze partij als we dit eenvoudige signaal nou niet zouden durven geven.

We hebben in 2 instanties 2 ronden gediscussieerd, iedereen die dat wou heeft 2 keer kunnen spreken, dus ik wou nu tot stemming overgaan.

Voorzitter een punt van de orde graag, als dat mag, ik wil toch graag een reactie geven en dan gaat het mij om de zuiverheid en de zakelijkheid van de discussie

Nee, dat is geen punt van orde, dit is een punt en dat week ik ook, gelet op de discussie, waarover we opzichzelf zeer lang zouden kunnen discussieren, we hebben afgesproken met elkaar dat er een orde, 2 instanties wordt gediscussieerd, dat heeft nu plaatsgevonden, iedereen wil op zichzelf nog wel een keer iets zeggen, we gaan nu afronden en ik breng de motie van de comm. defensie in stemming

Ik breng in stemming de motie van commissie defensie,

Voorzitter neem me niet kwalijk dat ik u onderbreek maar er is niet gezegd vooraf dat we in 2 termijnen zouden spreken,

Ja dat doen wij, ik weet niet wanneer u bent gekomen, maar dat doen we een poging in ieder geval te doen al twee dagen en we moeten echt om zes uur klaar zijn, dus ik wil die orde iedereen krijgt het volle pond om te discussieren, maar wel in twee instanties en hoort het, nogmaals ik breng dit nu in stemming.

En we gaan nu stemmen over het amendement van de commissie defensie, wit voor, wit tegen, oranje voor, oranje tegen, blauw voor, blauw tegen, het amendement van de commissie is verworpen aan de orde 21 t.a.v. 708, adviescommissie ontraden, discussie

Ja voorzitter ik kan me voorstellen dat de commissie dit ontraad omdat ze het in de huidige radactie te absoluut vind, maar ik heb aan de andere kant de heer Voorhoeve dit toch net heel nadrukkelijk horen noemen als een van de mogelijke aanleidingen tot een eheroverweging van het besluit te komen en zou mij kunnen voorstellen dat de commissie gehoord haar voorname adviseur op dit punt toch op de een of andere manier dit onderdeel in de overwegingen wil verwerken.

Ja de heer Groenveld.

Wij hebben in de tekst bij de financiële paragraaf opgenomen dat een heroverweging kan plaatsvinden afhankelijk van de omstandigheden een van die omstandigheden kan zijn de bijdrage van de Verenigde Staten tot de Nato eh het lijkt dus overbodig om het hier nog eens als een van die omstandigheden te preciseren derhalve ontraden wij dat. Goed dank u wel nog meer discussie.

Voorzitter een antwoord op de heer Groenveld ik heb begrepen dat die toelichting op de financiële paragraaf is vervallen met het verschijnen van de nieuwe financiële paragraaf. De heer Groenveld. Die toelichting is niet vervallen we hebben u alleen uitgedeeld een stuk van de financiële paragraaf voor zover relevant voor de besluitvorming maar dit punt blijft natuurlijk staan.

Voorzitter ik denk dat er op zich zelf over de inhoud van de zaak niet veel verschil van mening is maar de heer Groenveld zal toch met mij ons zijn dat de algemene term internationale ontwikkelingen toch aanzienlijk minder scherp is dan de aanzienlijk tweedeling die de heer Voorhoeve ons presenteerde en ik zou mij toch kunnen voorstellen dat duidelijkheid op dit punt juist waar die gevoelens zo hoog oplopen toch nuttig kan zijn.

De heer Toxopeus. Ja moet u luisteren ten eerste geloof ik als ik het nou goed zie maar zolangzamerhand wordt je ook van alle papier wat wat eh daas een uitstekend woord dat iets nieuws gesteld moet worden over die 1% affaire want dat vervalt nou uit het financiële plaatje want daar had u geloof ik gelijk in. Maar dat doet er nou even niet zo heel erg toe nou is dus de vraag moet je nou erbij zetten we gaan verhogen als de Ver.Staten hun bijdrage verlagen. Ja ik weet niet wat je nou allemaal voor signalen in deze wereld zou moeten afgeven maar dat je die nou zou moeten afgeven vind ik wat overdreven ik zou er gewoon vanuit gaan jongens we gaan voort zoals het is wij zitten dan wat ons betreft op die 1% maar de heer Voorhoeve heeft dit al uitdrukkelijk gezegd en het is natuurlijk impliciet in de ontwikkeling van de internationale omstandigheden en dat is er eentje van en een verduiveld belangrijke en dan moet je wel maar ik zou het niet expliciet willen zeggen. Goed accoord dank u wel. Kan de vergadering daarmee instemmen met dat advies van de commissie dat is het geval dan is daartoe besloten.

Aan de orde 470 in verband met 708 ook Advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan is dat besloten. 1367 ten aanzien van 708 overnemen commissie advies discussie niet stemming niet dan is daartoe besloten. Dan komen we bij 2539 ten aanzien van 712 advies commissie strekking overnemen discussie niet stemming niet dan is daartoe besloten. Daar komt een claim. Graag.

Afdeling Hengelo amendement op 712 aan dit punt toevoegen de nieuwe zin de Nederlandse Industrie dient bij die samenwerking verregaand te worden betrokken. Het leek de commissie vanzelfsprekend dat de Nederlandse industrie daarbij betrokken wordt en achtte dit amendement dus overbodig. Kunt u daarmee instemmen Met deze toevoeging.

Meneer de voorzitter met uw welnemen de afdeling Blauw Hengelo zou het op prijs

stellen als u ook de toelichting weer zou kunnen geven Wat zegt u sorry ik heb het niet verstaan, of u ook de toelichting weer zou kunnen geven. Toelichting de Nederlandse Overheid speelt een grote rol bij het binnenhalen van de orders voor onze defensieindustrie. Dat is juist ja. Constatering met elkaar ja, kunt u instemmen na het antwoord van de heer Groenveld ja, u kunt ook instemmen dat het dan niet wordt overgenomen dat is dan het standpunt van de vergadering dan is daartoe besloten. Aan de orde 1617 herstel 1627 ten aanzien van 713a advies commissie overnemen discussie Ja voorzitter mag ik voor dat er een besluit overgenomen wordt daar wellicht een vraag over stellen want als daar in de tweede zin staat het vinden van voldoende oefenmogelijkheden is slechts mogelijk in internationaal kader en dan de zin vervolgd wordt met Nederland zal zijn deel daarin moeten nemen betekend dat dan dat indieners van dat amendement van oordeel zijn dat buitenlandse eenheden hier zouden moeten kunnen gaan oefenen.

Mijn naam is Roy Dongen afdeling Woerden gaat u gang. Dat betekend het in principe dat zou het kunnen betekenen laat ik het zo zeggen dat betekend gewoon dat nederlandse onderdelen zoals nu in Frankrijk en Duitsland zouden moeten oefenen en dat het wellicht mogelijk is en ik weet niet in welk kader maar gewoon een principiale bepaling dat die landen ook bij ons zouden mogen kunnen oefenen. Ik zou op dit moment eigenlijk niet weten waar dat praktisch zou kunnen gebeuren dus ik denk niet dat dat praktisch van toepassing is. Goed.

Voorzitter dan heb ik daar toch wat problemen mee want als u nu ziet wat voor een problemen het met zich mee brengt om nederlandse oefenende eenheden ter grote van een compagnie of escadron hier in ons eigen land te laten oefenen in het kader van een structuurschema militaire terreinen waar al die oefenterreinen al zijn neergelegd onder andere door als gevolg van wat we gisteren besproken hebben die uitgebreide milieueffectrapportages en wat dies meer zij dan vraag ik mij af wat de zin van deze toevoeging aan het verkiezingsprogramma is als de restwaarde niet anders is dan dat nederlandse eenheden in Mourmolon of in Duitsland oefenen, Oke uw stelling is helder de commissie nog graag snel.

Nou ik denk nauwelijks toevoeging nodig ik denk dat er op dit moment al door buitenlandse mogelijkheden in nederland geoefend wordt eh dat wist u niet he ik ook niet te water. De commissie stelt dus voor om dit amendement over te nemen kunt u daarmee instemmen wenst u stemming geen stemming dan is daartoe besloten.

Aan de orde 2609 ten aanzien van 714 advies commissie niet overnemen discussie daarover stemming niet dan is daartoe besloten. 580 ten aanzien van 714 advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan wordt die niet overgenomen. 1423 ten aanzien van 715 niet overnemen advies commissie. Gaat u gang u hebt het woord.

Voorzitter mijn naam is Al Onverveer afdeling Bladel en Nedersel en er ligt een claim op 715. Ja die komt ook, dus ik moet even wachten, ja u moet even wachten dan komt die claim die claim die komt hierna. Ten aanzien van deze motie geen discussie geen stemming dan is het advies van de commissie overgenomen. De claim de heer Groenveld. Bij 715 afdeling Bladel toevoegen derde zin in dit kader

verdient de dienst het dienstplicht concept heroverweging eh de commissie heeft het zo begrepen dat er vraagtekens worden gezet bij dienstplicht de commissie is van mening dat de dienstplicht in nederland gehandhaafd moet blijven dus wij ontraden deze motie. Dank u wel duidelijk. de heer van Alphen de Veer.

Van Alphen Verveer voorzitter van Eindhoven. Voorzitter ik wil uw extra aandacht vragen voor dit thema omdat het de levenstaak van 10.000 jonge mensen en ook van de vergadering ofschoon ik begrijp dat de luistergrens misschien reeds overschreden is. Om te beginnen het staat er misschien wat vaag maar voor alle duidelijkheid in het kader van ieder dienstplicht concept heroverweging geleerd hebbende van de heer Toxopeus moet je een uitspraak doen he dan zouden we het nog zeggen nog krachtiger in dit kader dient het dienstplicht concept aan een heroverweging te worden onderworpen. Op de volgende argumenten een. Kun je in onze tijd nog eigenlijk jaarlijks nog enkele 10.000 jonge mensen tegen hun wil dienstplicht laten vervullen als het niet echt nodig is. Het is geen oorlog. Ik vestig er uw aandacht op, u hebt de discussie van zoëven blijkbaar, oh mag ik nog even afmaken, goed maar gaat u kort door wilt u kort uw stelling formuleren, ook is het zo dat vandaag de dag maar 30% van het totaal aantal dienstplichtige in dienst moet de rest op de een of andere manier niet die kunnen dus gewoon hun carrière vervolgen wat de efficiëntie betreft ik ga daar maar heel kort even op in ik denk namelijk dat het krijgsmanschap dermate gespecialiseerd is dat je het niet in 14 maanden kunt leren. Heel in het kort meneer de voorzitter zal ik een metafoor gebruiken het wordt wel eens meer gebruikt in de poëzie misschien in dit geval niet helemaal terecht maar stel nou of vergelijk nou eens defensie met een garagebedrijf. 4 garagemonteurs deskundig die kunnen het vak goed uitoefenen maar bij die 4 daar koken om de 14 maanden daar komen zo'n 10 en als ze laten we zeggen 14 maanden aan het vak geroken hebben dan worden ze vervangen. Ik denk meneer de voorzitter dat een dergelijk bedrijf al gauw in de rode cijfers zou komen. Dank u wel. Ja, dank u. Kunt u snel

Lammerts afdeling Zwolle. Ik wou hier ven kort op reageren. Het is niet nodig om de dienstplicht in nederland af te schaffen. Ik denk wel dat er mogelijkheden zijn om het effectiever te maken. Ik wou wat dat betreft refereren aan een rapport van AVNM een belangenvereniging van soldaten die daar enige opmerkingen over heeft gemaakt. Dank u wel. Ja u hebt het woord.

Even bewijzend dat onze dienstplichtigen a wel voor zijn taak geschikt is stond weer vandaag in de krant. Nederlandse Huzaren cavalaristen schieten in Duitsland in de Canediën Armee Trofee de grootste wedstrijd die tankeenheden kunnen hebben in Navo verband zich naar de eerste plaats en ik kan u zeggen dat de Leopard II het meest geavanceerde wapensysteem is waarop wij dienstplichtigen op dit moment op kunnen leiden in 14 maanden tijd. (applaus). Het woord is aan de voorzitter van de commissie.

Nee nee nee meneer Verveer en ik hebben al een keer gesproken met elkaar over dit onderwerp meneer de voorzitter en met verdriet zal hij merken dat ik hem ga beantwoorden want hij weet wat ik ga zeggen. Maar ja, het moet zijn. Wat de heer Verveer in weze voorstelt is de dienstplicht af te schaffen dat betekend dat je dat willen we allemaal een behoorlijke nato bijdrage leveren dat je wat anders moet

bedenken en wat wordt dat dan een beroeps of een bijna beroepsleger ja en nou is er in onze goede land een overigens niet onbegrijpelijke huiver ik zie het niet zo makkelijk gebeuren maar toch deel ik ook die huiver, voor een helemaal beroepsleger weet u wel met een met een veldmaarschalk misschien dan wel als commandant want dan heeft die alles onder zich en daar kijkt het volkje van ons nu al eeuwen lang met zekere nou beduchtheid naar en zegt het kan mooi wezen maar je weet nooit wat die jongens eens in het hoofd krijgen en dat willen we niet. Wij willen niet dat de gehele gewapende macht een rol gaat spelen in ons politieke democratisch bestel en dat is een gezond uitgangspunt. En zolang we niet iets beters weten en misschien dat de spreker van daareven een verlichting kan brengen geloof ik dat we de dienstplicht moeten handhaven. Nou weet ik wel dat ze lang niet allemaal worden opgeroepen dat is dan ook verdrietelijk voor diegene die wel worden opgeroepen hoewel ik met hoeveel pret mijn dienstplicht destijds hebt vervuld wil ik u wel zeggen ik zou het niet willen missen maar ik heb ook gelezen dat op in de komende tijd een tekort zal zijn dat weet je nooit hoe de democratische ontwikkelingen zich zullen voltrekken en dan is er misschien weer een ogenblik dat alle categorieën die nu vrijstelling krijgen dat niet meer zullen krijgen. Ik geloof dat wij als commissie verstandig doen u te ontraden dit amendement over te nemen met te zeggen wij gaan door zoals het nu is wat we kunnen verbeteren natuurlijk graag. Goed de heer Daelderop dank u wel.

Voorzitter mag ik een kleine aanvulling geven op wat de heer Toxopeus zei ondanks het feit dat Willem van Oranje hier met huurlingen hier de boel in orde heeft gebracht, moet ik u zeggen die kwamen meestal uit Duitsland en zo, maar die gingen weer weg, en dat is de aanvulling meneer de voorzitter dat ik het een geweldig psychologisch goed argument vind dat dienstplicht is omdat mensen worden geconfronteerd met het feit dat voor de vrijheid van dit land men de plicht heeft om ervoor te zorgen. Goed. accoord. De heer Verveer nog of niet kort heel kort een laatste woord.

Heel graag de heer Toxopeus spreekt de vrees uit dat een beroepsleger wel eens een coupe zou kunnen plegen wel ik ben er niet zo bang voor want ook de gemeentepolitie en Rijkspolitie dat zijn mensen dat zijn laten we zeggen professionals die zullen het echt niet doen. Wat betreft de kosten is weer gesproken heel lang zelfs over 1 of 2% ik denk als ik kijk naar de rekenmodellen van de onze Amerikaanse en Engelse Navobondgenoten die hebben reeds lang voorzitter reeds lang de dienstplicht afgeschaft en tenslotte ten derde ik denk dat wij ontzettend veel stemmen nodig hebben als wij de moed hebben om het zo te zeggen de dienstplicht gevaceerd af te schaffen dat wij kunnen rekenen op de stemmen van 10.000 den jongelui. Ik dank u zeer. Goed dank u wel. Wenst u stemming hierover jazeker dan kunnen we peilen hoe de liberale hierover denken. Oke. Ja.

Een opmerking ik ben vrij actief in de belangenvereniging van soldaten. Ik kan u zeggen er is net geleden een enquête gedaan en 70% van de Nederlanders die in dienst gaan zijn gemotiveerd om in dienst te gaan dus er is absoluut geen sprake van dat alle dienstplichtigen op ons zouden stemmen. Oke wij gaan nu stemmen ten aanzien van de geclaimde motie en voor wit voor de motie dus tegen wit, voor oranje, tegen oranje voor blauw tegen blauw die is dus verworpen dacht ik. Komen

we bij 1504 ten aanzien van 717a daar staat een vraagteken van de commissie op de lijst. Mag ik de heer Groenveld een duidelijk advies horen geven. Dat kan de commissie niet geven want de commissie weet niet wat de kc Amsterdam hier bedoeld heeft.

Mag ik de kc. Amsterdam dan snel vragen om een toelichting te geven. Nee dat is nog de vroeg. Voorzitter die toelichting wil ik graag geven namens Amsterdam. Wat wij bedoelen is dat ook bij ontwikkelingssamenwerking zoals in de vorige periode ingezet ook doelmatigheid en doeltreffendheid een rol behoort te spelen en dat we het daarom effectiever vinden om via medefinancieringsorganisaties ook programma's te laten uitvoeren. Goed dank u wel meneer Groenveld.

Waar het om gaat is wat bedoeld u met medefinancieringsorganisaties, welke zijn dat is dat het IMF.

Meneer de voorzitter nou ben ik ook toch wat verbaasd ik heb een hele tijd geleden maar in de partijcommissie ontwikkeling samenwerking gezeten en ik weet wel dat we in Nederland onder medefinancieringsorganisaties er in principe 4 verstaan, ja zegt u het eens, de HIVOS, IKKO, NOVIB en de SIBEMO. en dat is echt een standaard kreet u hebt echt wel moeilijkere kreten in uw programma gebruikt. Dat is waar maar deze ken ik weer niet, misschien een ander lid van de commissie ook niet het lijkt mij dan, mevrouw Terpstra wil het woord voeren.

Graag voorzitter, ik wil beginnen met te zeggen dat de VVD buitengewoon veel waardering heeft voor hetgeen de medefinancieringsorganisaties doen. De huidige spelregels zijn dat de medefinancieringsorganisaties een bepaald percentage van het budget beschikbaar krijgen om op eigen houtje met eigen autonomie projecten uit te voeren en daar waar het is in landen waar het moeilijk is van Overheid tot Overheid te werken zij zijn buitengewoon effectief en ook goed. Dat wil zeggen dat we daar ook zeker niet aan willen knabbelen sterker nog onder druk van de vraag van meer mogelijkheden te hebben is er naast dat vastgestelde budget waarmee de mfo de medefinancieringsorganisaties aan het werk kunnen nog een extra programma een speciaal programma ingericht opdat zij nog een wat groter budget kunnen krijgen maar dan niet meer volledig op eigen houtje om het zomaar populair eens te zeggen maar dat dan in het kader van een lijn van de Overheidsbesleid maar wel autonoom uitgevoerd met de engioos daar. Voorzitter de discussie of de medefinancieringsorganisaties meer geld zouden moeten hebben is er al een van zeker de laatste 1 1/2 - 2 jaar waarbij zoals dat hier geformuleerd is zeker meer geld op zich niet wil zeggen per definitie meer effectief en grotere kwaliteit dan dat van de Overheid. Er is een advies onderweg van de nationaal adviesraad over de mogelijkheid van de mfo's om meer te kunnen vooralsnog lijkt me deze dot amendement veel te ongenueanceerd en geen garantie geven voor die grotere effectiviteit. Ik zou willen voorstellen dat we in iedergeval dat advies afwachten en daarna kijken of er mogelijkheden zijn vooralsnog zou ik u ernstig willen aanraden om deze ongeclausudeerde amendement niet aan te nemen. Mevrouw van der Stoel nog en dan het laatste woord van de commissie.

Voorzitter de argumentatie van mevrouw Terpstra is toch een beetje verrassend omdat, ja dat is voor u zelf misschien niet verrassend zijn maar daarom kan hij voor

Amsterdam nog wel verrassend zijn omdat er nu een discussie wordt opgevoerd over de kwaliteit en er nu plotseling van uit de VVD wordt gezegd dat de kwaliteit vanuit de Overheid zo fantastisch is althans die suggestie wekt u en als ik mij dan bedenk wat de rapporten betreffen van de inspectie ter velden en het gaat over de kwaliteit van de projecten die door de Overheid zelf geïniseerd worden kan er nog het een en ander verbeteren. Deze particulieren organisaties die met de Overheids-gelden en ook in overleg met Overheid een aantal projecten tot stand brengen dat ook doen in goede kwaliteit lijkt het mij een betere wijze om dat te doen en ook een beter resultaat te bereiken want daar ging het toch ook allemaal weer om dan wel op deze manier te gaan werken. De heer Groenveld graag snel een oordeel van de commissie.

Commissie gehoord de discussie ontraad het amendement. Kan Amsterdam daar mee leven wilt u stemming gelet op het verloop van de discussie ook, ja dan gaan we stemmen het is dit is het amendement van Amsterdam 1504 wit voor wit tegen oranje voor oranje tegen blauw voor blauw tegen. Dat is dus verworpen. 890 ten aanzien van 717 advies commissie niet overnemen discussie niet stemming dus conform besloten. 2159 ten aanzien van 718 advies commissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan is het niet overgenomen. 2110 ten aanzien van 720 discussie of voorstel commissie ontraden discussie niet stemming niet dan is het niet overgenomen. 2368 ten aanzien van 722 commissie ontraden discussie niet stemming niet dan is het niet overgenomen. 892 ten aanzien van 723 commissie ontraden discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. 1984 ten aanzien van 723 commissie niet overnemen. Discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. 1984 ten aanzien van 723 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. 221 ten aanzien van 723 commissie bedoeling onduidelijk wie discussie niet verduidelijking niet ontraden niet overnemen stemming niet wordt niet overgenomen. We komen bij 1369 ten aanzien van 724 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. 2354 ten aanzien van 724 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. 1049 ten aanzien van 724 commissie strekking overnemen mits uitvoering in internationaal verband discussie niet stemming niet u kunt zich vinden in het advies van de commissie dan is daartoe besloten. Een claim de heer Groenveld. Afdeling Zeist artikel 725 toevoegen de zin voor zover deze noodzaak te voorzien valt dienen het beleid ten aanzien van voedselhulp en dat ten aanzien van landbouwoverschotten duidelijk op elkaar te worden afgestemd. De commissie is van mening dat in 725 die zaak met elkaar in verband wordt gebracht dan stem je ook af denk ik dus wij achten de motie het amendement overbodig. Goed discussie daarover de heer Davos.

Voorzitter ik heb dat verband niet kunnen lezen nu even ik wilde geen lange discussie daarover maar als de commissie het mogelijk acht dat kiezer die het nog vluchtiger leest dan ik of de partij die het nog vluchtiger leest dan ik het er ook niet uit opmaakt wat is er op tegen om die verduidelijking dan toch aan te brengen. Mede tegen de toelichting tegen de achtergrond van de toelichting die we daarbij gezet hebben en die u niet voorgelezen hebt hoeft ook niet perse dan komt het er nu op aan dat het kennelijk toch niet zo duidelijk was want ik heb het wel nauwgezet gepoogd te lezen. Nou de heer Groenveld.

Ja ik zie de grote duidelijkheid ook niet in uw toevoeging. Mevrouw Terpstra kan het misschien geven als het kan ook daar snelheid in. Ja voorzitter snel ik denk dat het amendement zoals voorgesteld en geclaimd te absoluut is ook bij voedselhulp wordt er gestreefd naar een zuid zuid relatie dat wil zeggen dat wanneer voedselhulp kan worden verstrekt vanuit andere ontwikkelingslanden aanpalende ontwikkelingslanden naar het land in nood dan moetje dat zeker doen dan moet je dat niet perse bijvoorbeeld het overschot zijn van de europeesche markt vandaar dat ik u zou willen aanraden om 725 te laten staan zoals het hier is omdat er welk degelijk enige referentie naar de europeesche voedseloverschotten is maar niet een exclusief recht of een exclusief. Meneer Davos.

Voorzitter beweren wij ook niet ik heb snel de tekst erbij gehaald ik zal toch willen vragen om de toelichting voor te lezen omdat die het dan duidelijk kan maken waarom, wilt u dat doen,

toelichting de meelevende stedeling kan niet anders dan otnstemd reageren als hij onder ene krantenkop over de hongersnoden en onder de andere over de plaag van de landbouwoverschotten leest. Maar nergens dat iemand zich over het onderlinge verband het hoofd breekt. de heer Davos. Dat is een ander probleem dan dat wij en dat Amerika of wij onze voedseloverschotprobleem willen oplossen op een manier die wel mildadig en weldadig oogt maar in werkelijkheid de toestand schaadt dat probleem kennen wij natuurlijk ook maar daar gaat het nu niet om. Waar het om gaat is dat problemen die voor de gewonen stedeling met elkaar te maken hebben onverbonden naast elkaar in de berichtgeving en alles prijken en dat vinden we verkeerd en daar zou nar gekeken moeten worden en dat bepleiten wij.

Mevrouw Terpstra nog een keer kort.

Voorzitter ik onderschrijf dat de stedeling dat soms erg weinig begrijpt dat betekend dat de voorlichting wat de wezenlijke complexiteit van voedselhulp is wel degelijk verbeterd zou moeten worden maar het is niet een oplossing om daarmee uw suggestie te geven om alles wat er hier over is lukraak naar de derde wereld, dat is mijn suggestie niet, het zou buitengewoon slecht zijn nogmaals ik vind uw suggestie buitengewoon sympathiek maar ik denk dat hij te absoluut is. Ik heb het niet gesuggereerd er staat en misschien mag ik het nog eens voorlezen want niemand heeft het, ja maar het is net al voorgelezen, dat ten aanzien van landbouwoverschotten duidelijk op elkaar duidelijk op elkaar dat is iets anders als wat mevrouw, maar mag ik nu maar het slotadvies vragen van de commissie en een enkel woord. Het advies zal zijn ontraden. Ik denk dat wij duidelijk zijn geweest hoe wij die relatie tussen voedselhulp en landbouwoverschotten zien en ik heb er niets aan toe te voegen. Goed kan de heer Davos daar mee leven. De vergadering is het eens met het advies van de commissie niet overnemen dan is daartoe besloten. Aan de orde 810 ten aanzien van 726 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet wordt niet overgenomen. Oh ja, ten aanzien van een volgende 400 wat zegt u, 726, ik had zoëven mijn vinger omhoog gestoken voor 726, ik zag u niet oh pardon, dat is mijn fout gaat uw gang.

Blauw Hengelo. Ik vraag mij af waarmee of met welke middelen of waarom wij ons

bemoeien in het kader van een ontwikkelingssamenwerking met een beperking van de bevolkingsgroei. Ik dacht niet dat het onze taak was een mening van buitenlandse zaken dacht ik zo. De heer Groenveld het is volstrekt duidelijk dat wij ons niet hebben te mengen in binnenlandse aangelegenheden dat wil weer niet zeggen dat je als partij weer niet uitspraken kan doen over wenselijke ontwikkeling in de derde wereld die in dit geval betrekking hebben op de bevolkingsgroei dus uw zorg is onterecht. Nimmer wensen wij ons te bemoeien met interne aangelegenheden maar je kunt er wel uitspraken over doen. Goed de heer Blauw overtuigd de vergadering blijft bij het standpunt niet overnemen dan is daartoe besloten. 400 ten aanzien van 727 advies commissie niet overnemen. Gaat uw gang.

Posthumus Capelle a/.d IJssel. Nummer 727 legt een binding tussen gekozen europarlementariers en dit programma de dame en beide heren zijn inmiddels gekozen op het programma van de ELD. Het verbaasd ons dat achteraf die binding werd opgelegd daarom hebben wij voor dit amendement werd ingediend contact opgenomen met de heer Wijzenbeek en die heeft ons verzocht om dat amendement in te dienen en nou adviseerd de commissie negatief met welke redenering is dat. Maar de heer Wijzenbeek zit ook niet in de commissie. Wie antwoord daarop. de Voorzitter.

Ben ik goed geïnformeerd dan heeft de heer Noord zelf dit punt ingebracht niet het amendement dus maar het commissie standpunt en ik heb uw amendement zitten lezen niets wetend van de heer Wijzenbeek zijn bemoeienissen daarmee maar die bemoeienissen maken het voor mij niet anders. We krijgen de situatie dat we streven naar een meer bevoegd europeesch parlement en naar eh ja meer invloed van dat parlement en die invloed zal des te groter worden naar mate de europeesche eenwording voorschrijft en daar zitten dan mensen in die door de VVD gekandideerd zijn en we hebben niet meer een tijd geleden is dat opgeheven de band van de personele unie tussen de kamerfractie en het europeesch parlement en daardoor komt het mij voor dat het volstrekt gerechtvaardigd is voor een politieke partij een nationale politieke partij om bepaalde algemene richtlijnen voor hun eigen geestverwanten in het europeesche parlement in hun verkiezingsprogramma op te nemen ik vind dat verstandig en het kan er ook toe leiden dat de kiezer er gaande weg meer belangstelling voor krijgt voor het hele europeesche gebeuren om een woord te gebruiken dat ik verafschuw.
Dank u wel meneer Toxopeus. Ja.

IK onderschrijf uiteraard de mening van de heer Toxopeus over het belang van het europeesch parlement het lijkt mij allen moeilijk nadat de mensen reeds verkozen zijn ze alsnog in ons programma iets op te leggen. De heer Wijsglas nog kort graag.

Was het Wijsglas of Wijsbeek. Voorzitter met alle respect voor mensen die andere mensen iets in de oren hebben gefluisterd en voor de bezitters van die oren ik denk dat de europeesche verkiezingen ons daarnet hebben geleerd en de uitslag daarvan dat het buitengewoon belangrijk is dat nationale parlementariërs en europese parlementariërs intensief met elkaar samenwerken en inhoudelijk intensief op elkaar afgestemd zijn daarom kan ik me buitengewoon goed vinden in de tekst

van het concept programma en de uitlatingen van de heer Toxopeus omdat daarmee nog eens wordt vastgelegd dat beide groepen parlementariërs aan de zelfde liberale uitgangspunten te vinden in twee programma's gebonden zijn. Kan de afdeling Capelle zich daarin vinden. U trekt hem in. Dan gaan we nu naar 1985 ten aanzien van 727 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet dan is die niet overgenomen. 1986 ten aanzien van 728 commissie niet overnemen discussie niet ja gaat uw gang.

Ja voorzitter de opsteller van dit amendement is helaas niet aanwezig dus ik ben wat gehandicapt ik wil wel zeggen dat ik het gevoel heb dat de commissie te snel zegt dat de regelgeving aanwezig is daar ontbreekt dacht ik nog wel het een en ander aan. Ik ben dus afhankelijk van andere deskundigheid uit de zaal. Goed ik zal het vragen aan de commissie. de heer Groenveld.

Er bestaat ter zake regelgeving. Ik denk als je daar wat meer specifiek over wilt zijn dat je dat beter kunt zetten in het europeesch programma van de liberale en niet in ons verkiezingsprogramma. Goed kunt u zich daarin vinden, ja dat is wel het geval de vergadering kan zich erin vinden geen stemming dan wordt die niet overgenomen. 2656 ten aanzien van 728 commissie niet overnemen discussie nee stemming nee niet overgenomen. 2675 2676 ten aanzien van 728 commissie strekking overnemen discussie niet stemming niet strekking overgenomen. 899 ten aanzien van 728 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 549 ten aanzien van 728 commissie strekking overnemen discussie niet stemming niet strekking overgenomen. 1068 ten aanzien van 728 commissie niet overnemen discussie niet stemming niet niet overgenomen. 2678 ten aanzien van 729 overnemen commissie overnemen als aanvulling discussie niet stemming niet commissie advies overgenomen. 2225 ten aanzien van 729 commissie eerste zin niet overnemen tweede zin wel overnemen. Discussie niet stemming niet advies commissie overgenomen. 2161 claim claim de heer Groenveld. Ik weet niet van wie die afkomstig is maar vast de commissie landbouw ja toch commissie landbouw en visserij op artikel 730 daar wordt voorgesteld de tekst te laten vervallen tot en met zoals en vervangen door en dient meer ruimte te komen voor beleidsonderdelen als enz. Ik heb begrepen dat deze wijziging kan worden geaccepteerd vanwege het feit dat wij en aantal zaken in de landbouw paragraaf hebben gewijzigd waardoor het woord marktgericht vervalt en de vergadering heeft aldus besloten en het lijkt mij logisch dat nu 730 in die zin wordt gewijzigd zoals de commissie voorstelt. Goed kunt u daarmee instemmen ja, de heer Wijsglas gaat uw gang.

Het is uiteraard aan de commissie om er voor te zorgen dat het programma in zijn verschillende onderdelen consistent is dus daar wil ik niet in treden maar vanuit het onderdeel europa

europese gemeenschap waar we het nu over hebben zet ik toch mijn vraagtekens bij het schrappen van een meer marktgericht karakter van het landbouwbeleid omdat dat toch de kern is van de hervormingen die op dit moment ook in nederland en met steun van de VVD fractie in het europeesche landbouwbeleid worden aangebracht. Dus ik zou ervoor willen pleiten om 730 toch in de oorspronkelijk tekst te laten staan. Ja gaat uw gang.

Voorzitter gezien de aangenomen amendementen op de landbouwparagraaf die juist gericht waren tegen het weghalen tegen de strofus marktgericht beleid kan deze zin niet overgenomen worden dan zijn de twee zaken volledig met elkaar in strijd. Als er op een verantwoorde wijze bezuinigd kan worden op het Europees landbouwbeleid dan is dat uiteraard een zeer goede zaak hoewel ik u wel moet zeggen dat de laatste jaren de kosten gelukkig reeds geweldig zijn teruggelopen. Dat staat naar mijn mening volslagen van een nieuw beleid in Europees verband ik vind dat voor een nieuw beleid ook nieuwe middelen ter beschikking dienen te komen. Ja de heer Toxopeus.

Dat hele marktgerichte gedoe dat is in de chaos van de agrariërs wat moeizaam bij ons overgekomen heb ik zo'n vaag vermoeden. Ons adviserend lid van de commissie de heer David Dutein heeft dat gecoördineerd als ik het zo mag noemen en ik heb groot vertrouwen in hem. Ik heb mij wat bezig gehouden met die gesprekken en ik heb ervaren dat het woord marktgericht bij de boeren daarom zo'n slechte roep heeft omdat zij dat puur als een prijsverhaal zien. Prijzen wat de commissie verstond onder marktgericht landbouwer zijn dat was ook wel wat meer dat is namelijk meer ondernemer zijn van de landbouw en daar hadden de boeren waar ik mee praatte totaal geen bezwaar tegen en wij kans zouden zien dat element erin te brengen zou dat de voorstellen van het amendement dan hinderen. Met een andere tekst dan een beetje he niet meer het woord marktgericht maar ja u kunt accoord gaan daarmee, voorzitter het zijn juist doordat meer marktgerichte beleid op de producten die gegarandeerd zijn gaan de prijzen omlaag en zou het betekenen minder kosten voor het landbouwbeleid en dat hebben we zojuist in de landbouwparagraaf juist daarom verworpen.

banaji

12

81e AV Amersfoort 23/24/6 1989

Allen onze bijzonder hartelijke dank. Maar Dames en Heren ik heb een naam niet genoemd en dat heb ik heel expresselijk niet gedaan, en dat betreft de voorzitter van de commissie.

We kunnen zeggen dat de voorzitter heeft ook zijn naam aan de commissie gegeven en dat ging feitelijk van zelf, en je kan zeggen dat onder zijn uitstekende en bezielende leiding wat groots tot stand werd gebracht. Toen het hoofd bestuur voor de vraag stond wie zal nu de voorzitter van onze verkiezingsprogramma commissie zijn was er iemand die zij, wat zouden jullie zeggen van Toxopeus, en dames en heren op het moment dat die vraag gesteld was werd ook de beslissing genomen, onmiddellijk en je zou kunnen en je kan verder zeggen dat afgezien van Oud en Geertsema ook eerleden bij het opstellen van beginselverklaringen het ongekend is in onze historie dat een verkiezingsprogramma werd opgesteld onder leiding van een ere lid van de partij dat feitelijk de politieke deur reeds had gesloten, ik denk te kunnen zeggen dames en heren dat het voor de partij van eminent belang is geweest dat juist Edso Toxopeus een man van het indringende natuurlijke gezag wederom zijn partij heeft geholpen en dames en heren wij zijn hem bijzonder grote dank verschuldigd. (applaus)

U ziet dames en heren er worden enige blijken van waardering nog uitgereikt en ik kan u verzekeren dat ook de niet aanwezige leden van de commissie deze blijk van waardering zal krijgen en tevens dat ook op andere wijze nou wel afscheid van de commissie zal worden genomen. (applaus)

En dames en heren, dan met het overhandigen met een extra bouquet aan Mevr. Toxopeus eveneens als blijk van waardering (applaus) met dit overhandigen van dit bouquet bloemen dames en heren wens ik u een goede reis is de vergadering gesloten en wens ik u een goede reis thuis en nog een rustige zondag.